

Date : 6-1-2022 14:20:21

From : "

To : " " " @hetnet.nl

Subject : bezorgde boeren Geelbroek.

Attachment : Analyse schade landbouw Geelbroek 2_ebak (002).docx;image001.png;image002.jpg;

Ha

zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek

In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

Tevens een document dat heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging.

Je kunt in dat document doorscrollen naar een tweetal kaartje waarin het effect wordt aangegeven in Euro's en de ander in % opbrengstdepressie. 11.1

11.1

De huidige insteek vanuit de provincie is nu dat de mogelijke schade binnen de foutenmarge van het model valt en daarom niet vergoed wordt (ook al omdat we uitgaan van een worst worst case scenario waarbij oa geen rekening wordt gehouden met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren). Daarnaast monitoren we de verandering n Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te verzinnen is. Ik denk dat het mooi is als we sowieso iets kunnen doen voor landbouwstructuur verbetering (even los of er nu wel of geen schade op gaat treden). Er ontstaat ruimte als er mogelijk boeren gaan stoppen/verplaatsen die signalen zijn er.

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken. 11.1

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- of 0592-365

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Analyse schade landbouw Geelbroek

11.1 Prolander

d.d. 11.1

Vanuit de BVC Drentsche Aa is de vraag gesteld om te zien wat de potentiële schade is van de maatregelen in Geelbroek. Hierbij direct aangetekend dat de berekeningen in het domein zitten van 0-5 cm effect. De berekening gaat uit van GHG en GLG. Deze zijn minder nauwkeurig dan de effectbepaling. Het is goed om te weten dat deze berekeningen niet verder gaan dan dat ze een redelijke indicatie geven.

De schade bij de landbouw kan berekend worden met de Waterwijzer Landbouw (WWL). Hoewel dit instrument nog niet helemaal afgerond is (onderdelen nog niet beschikbaar), is het wel bruikbaar en vrij gegeven om ervaring mee op te doen. De WWL is een rekeninstrument wat interpoleert vanuit een database. De gegevens die hiervoor gebruikt worden zijn niet in te zien. De WWL heeft 4 factoren waarop de schade wordt gebaseerd:

- Droogteschade |
 - Zuurstof / natschade | → Directe schade
 - Zout |
- Indirecte schade

De toestand in de bodem met betrekking tot droogte, zuurstofbeschikbaarheid en zoutgehalte bepaalt of er transpiratiereductie en derving in gewasopbrengst zal optreden. Dit worden directe effecten genoemd. Zoutschade wordt in de verdere analyse weggelaten.

Indirecte effecten zijn effecten zoals uitgestelde zaai- of oogsttijdstippen als gevolg van verminderde draagkracht van de bodem bij te natte omstandigheden of vertraagde gewasopkomst in het geval van een koud voorjaar.

Voor economische berekeningen is een koppeling gemaakt met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundvee (BBPR) (voor melkveehouderij) en de KWIN-database (voor Akkerbouw en Vollegroondsgroenten).

Samen vormen de 4 elementen het totaal aan -theoretische- gewasschade. Hiermee is vooral gewerkt omdat dit het complete beeld geeft. Bij natte GT's komt de totale schade grotendeels overeen met de natschade. Wel is duidelijk dat bij droge GT's de droogteschade een belangrijkere rol gaat spelen.

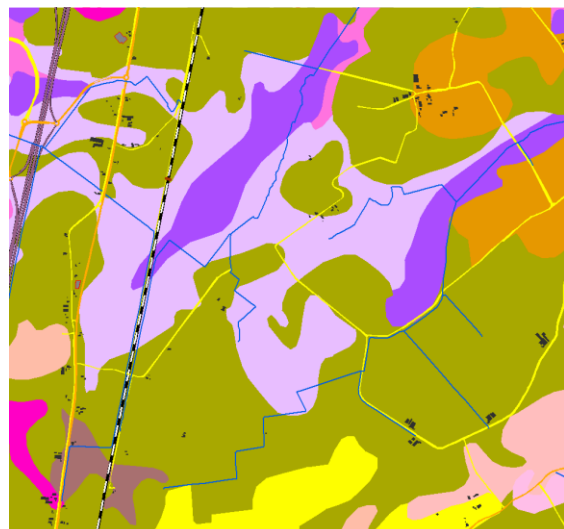
Er zijn verschillende manieren om met de WWL te werken.

- Via de website
- Via het programma op basis van
 - o Tabellen
 - o Rasters/shapes

Omdat het pakket nieuw is en om wat grip te krijgen op de resultaten hebben we de verschillende ingangen na elkaar gebruikt.

Website

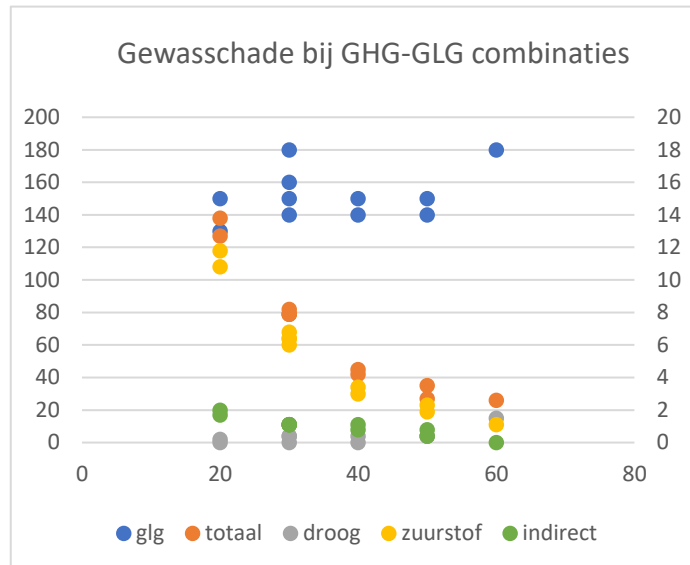
Op basis van de website WWL zijn in de grafiek een aantal waarden bij een lemige zandgrond met keileem in de ondergrond (BOFEK 315, de meest voorkomende code in dit gebied, zie groenbruine kleur in kaart).

Alle berekeningen zijn voor gras met beweiding en maaien uitgevoerd. Gewasschade neemt exponentieel toe bij verminderde diepte van GHG. Droogteschade is meer een combi van GLG (grootste invloed), maar ook van GHG.

Programma via tabel

Omdat via de website alleen waarden afgerond op 10 cm zijn in te voeren, zijn hierna een aantal proefberekeningen ingezet om te zien wat de tussenliggende waarden zijn, wat de variatie in GHG/GLG doet en wat voor effecten het heeft bij andere gewassen.

Bij het werken met de WWL moeten een aantal bestanden geladen worden. Een daarvan zijn de bodemprofielen in de vorm van BOFEK codes. Een aantal codes zijn op basis van de kaart, in eerste instantie gebruikt voor de indicatieve berekening.

De aanwezige bodemprofielen in het gebied zijn

Hoofdcode 315 = Lemige zandgronden met keileem in de ondergrond

Overige codes

312 = Lemige (podzol-)gronden

302 = Leemarme (stuif-)zandgronden

103 = Kleiarme moerige bovengrond op veen met binnen 120 cm-mv. vaak een zandondergrond

203 = Kleiarm veen op zandondergrond

204 = Kleiarm veen op zandondergrond met keileem of leem

Tweede element is het landgebruik. Deze is uit het LGN7 gehaald. Daarbij zijn in de eerste berekening de meest voorkomende typen gebruikt. Voor grasland is er in de programmatuur onderscheid gemaakt tussen 5 type van gebruik (combinaties van maaien [intensief/extensief] en/of beweiding). Dit is niet uit het LGN te halen en in deze berekeningen op een combinatie van beweiden en maaien gezet (gewaskeuze 3). Daarnaast komt er nog wat mais (6), aardappel (10) en bieten (12) in het gebied voor.

De "water" input voor het programma zijn GHG en GLG waarden (geen andere opties mogelijk). GVG waarden worden niet bij de indirecte schade betrokken, dat wordt uit de meteorologische data gehaald. In de tabellen zijn combinatie van GHG en GLG waarden met een stapgrootte van 2 cm in de GHG en een stapgrootte van 10 cm in GLG.

De meteorologische data komt van KNMI station Eelde (nummer 280). Alleen hoofdstations zijn te gebruiken, en Eelde ligt redelijk dichtbij. Er is gerekend met het huidige klimaat en met een gemiddelde situatie (klimaatperiode 1981-2010).

Zoals eerder is opgemerkt wordt zout in deze berekeningen niet meegenomen en daarom op -99 gezet.

Om te bekijken wat het verschil in GHG van 2 cm doet is zijn schadeverschillen via de normbedragen omgerekend naar euro's. Conclusie hieruit is dat bij een hoge GHG (10 tot 20 cm-mv) een verhoging

van 2 cm ongeveer €40,= per ha per jaar aan schade geeft. Bij diepere GHG's (bij 40 cm-mv) wordt dat €3,=/ha/jr. De 2 cm verhoging zorgt voor minder dan 2% schade verhoging bij hoge GHG. Dus per cm nog geen procent, 5 cm zal dus altijd onder de 5% schade blijven (

Andere teelten geven hoger bedragen per 2 cm, maar het maximum aan schade zit op een ander, dieper grondwaterniveau, bijvoorbeeld bij 40 tot 50 cm-mv. Als er op deze grond een hoge GHG is en die wordt iets hoger, neemt de schade minder toe. Dat komt doordat bij die teelten bij diepere GHG's de zuurstofstress harder toeslaat. Bedragen kunnen bij andere teelten oplopen tot 100 euro/ha. Al deze bedragen gaan uit van een standaard maximale opbrengst (in euro's) wat theoretisch bepaald is, vermenigvuldigd met de standaard prijs. Dus als het van oorsprong natter is kan het sneller schade geven, afhankelijk van de teelt.

Programma via kaartbestanden (raster/shapes)

Om meer de variatie in het gebied te kunnen zien is voor deze schadeberekeningen de invoer in de vorm van rasterbestanden gemaakt met een marge rondom het gebied.

Nu is de input voor de hydrologische situatie de GHG en GLG kaarten uit het model gebruikt, zowel voor de referentiesituatie als de toekomstige situatie. Deze berekening met de WWL is gedaan op basis van de berekende effecten van de laatste modelrun in 2017. De hiervoor gepresenteerde gegevens van BOFEK / LGN7 zijn opgenomen in de berekening.

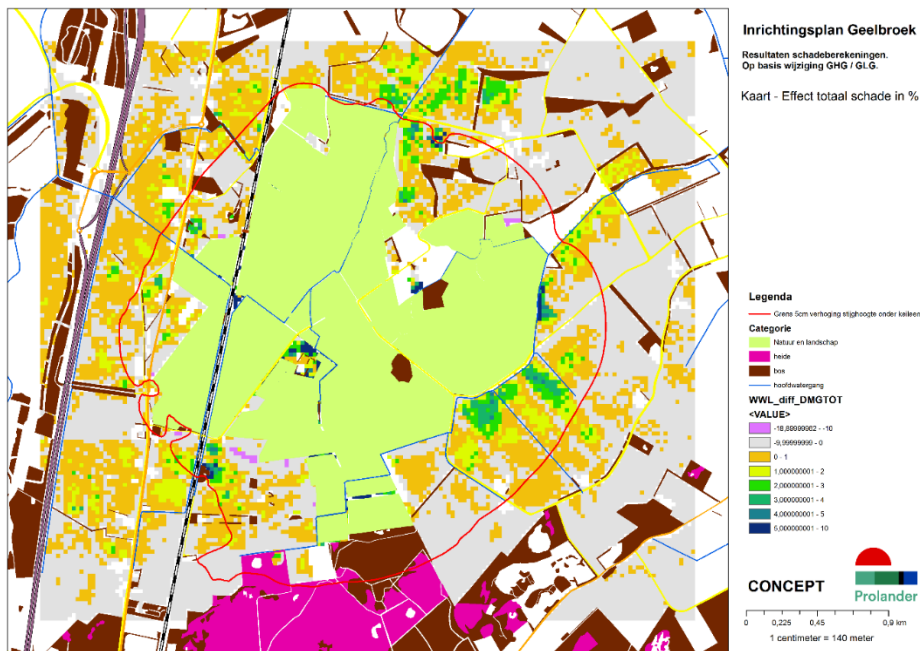
Uit de resultaten van de berekeningen is een schadepercentage te bepalen. De bedragen zijn berekend door het percentage te vermenigvuldigen met de potentiële opbrengst. Op deze manier is het bedrag bepaald. De potentiële schade voor grasland staat in de berekening op €2883,-. Dit bedrag is overal gelijk, het gaat dus om een maximale opbrengst bij optimale omstandigheden voor een bepaald type grond. Het schadepercentage geeft de korting op de potentieel maximale opbrengst.

In de verordening van het waterschap Rijn en IJssel (Artikel 3., lid 2 sub b, normaal maatschappelijk risico bij inkomensschade) wordt gesproken "*dat indien het opbrengend vermogen van een bepaald deel van de onroerende zaak met 10% of minder afneemt, de inkomensschade die daardoor ontstaat behoort tot het normale maatschappelijke risico. Voor zover het opbrengend vermogen met meer dan 10% afneemt, komt het surplus voor vergoeding in aanmerking*".

Op basis van de maximale opbrengst van grasland (code 3) en het percentage in de genoemde verordening van 10% dan over $€2883 * 0.1 = €280,-/ha$.

Bij onderstaande kaarten moet rekening worden gehouden dat een rastercel 625 m² is. Een hectare bestaat uit 16 vlakjes. In een perceel kunnen verschillende schadeklassen voorkomen. Hierdoor zal de gemiddelde schade iets lager komen te liggen dan de hoogste schadeklasse in een perceel. De hogere schadeklassen behelzen vaak net iets meer dan 1 ha aaneengesloten.

Maximaal is de schade op de percelen 5%, alleen langs de waterloop aan de oostzijde zie je een hogere klasse. Bij de andere vakken

met de hoogste

procentuele schade zijn extra maatregelen bedacht/genomen die niet in het model zitten of ligt dit op een ven (en is er geen keileem in het model en daarom wordt de GHG erg hoog berekend). Een totale procentuele schade van meer dan 10% komt nergens in het gebied voor.

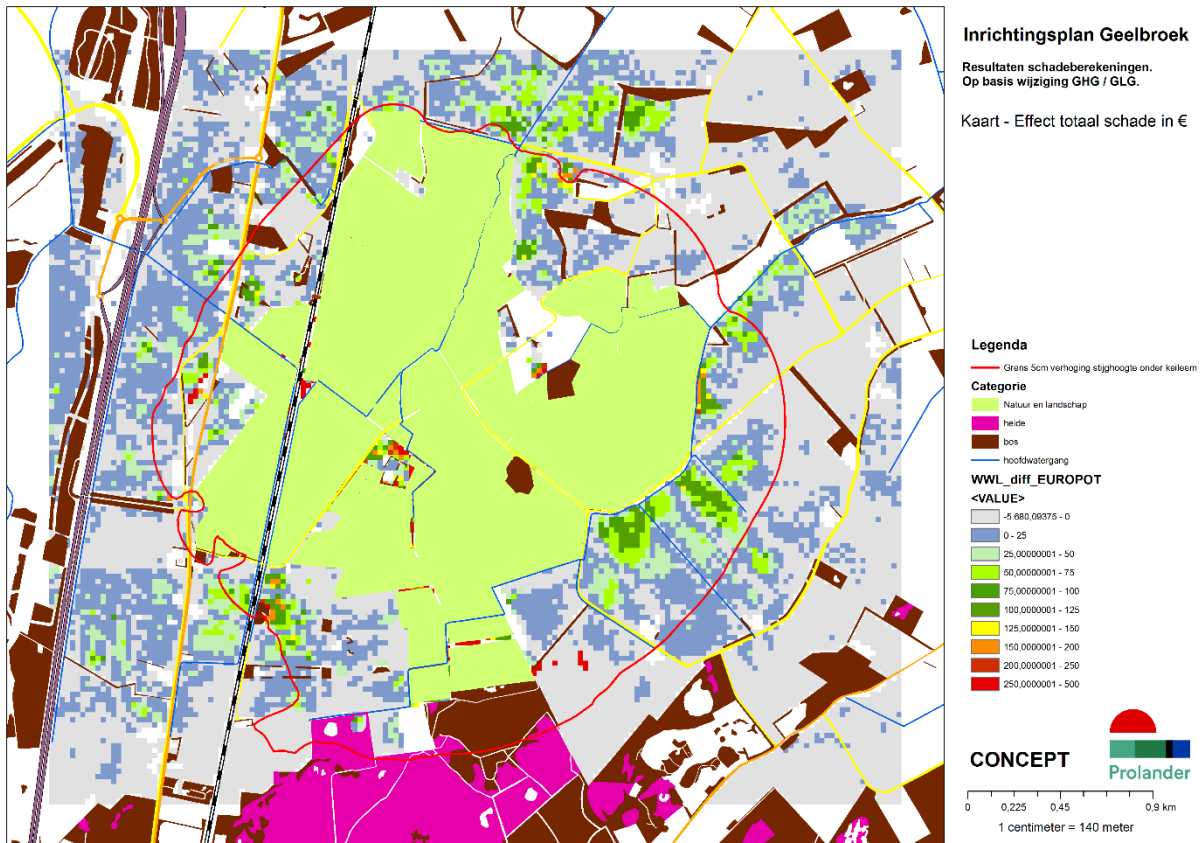
In de kaart hieronder is de schade berekend in euro's. Uitgezonderd langs de waterloop zijn er enkele pixels met 125-150 euro/ha schade, een paar blokken van 1 ha met 100-125 en een band daar omheen met 75-100.

Per perceel lijkt de maximale schade gemiddeld niet hoger te liggen dan 75-100 euro/ha.

Een verhoging van de GHG van 4-5 cm bij een grasland met reeds hoge GHG lijkt hier dus een maximale schade van ongeveer €100-€125 /ha/jr. De 10% normaal maatschappelijk risico bij de verordening WRIJ van €280,-/ha is aanzienlijk hoger te zijn in vergelijking hiermee.

Duidelijk is wel dat de tot nu toe vastgestelde grens waarop compenserende maatregelen zouden moeten worden genomen van 5 cm, voor allerlei teelten zorgt dat de schade redelijk binnen het 10% criterium blijft van normaal maatschappelijk risico. Voor grasland blijft het daar ruim binnen en zit het binnen de 5%.

De €250,= grens in de verordening heeft te maken hebben met de ondergrens waarmee een klacht kan leiden tot schadevergoeding. In het geval van €125,= schade per ha zal het dan over minimaal 2 ha moeten gaan.

Een aantal conclusies en opmerkingen:

Er moet een uitspraak komen over het normaal maatschappelijk risico als we op deze route verder willen gaan. Ergens moet een grens getrokken worden. Wat wordt de grens en waar komt deze te liggen?

Nu is in de plannen en het meetnet ingezoomd op het gebied van 5 cm verhoging stijghoogte onder de keileem. Dat was rechtstreeks gekoppeld aan de 5 cm effect. Hiermee was de grens bepaald waar het effect modelmatig zou kunnen optreden. Die grens is bij wijziging van de uitgangspunten (effect kleiner dan 5 cm, bijvoorbeeld 2 cm) niet meer te hanteren, zodat het potentieel schadegebied opnieuw begrensd moet worden. Inschatting is dat dit bij de grens van 2 cm ongeveer 400 ha extra potentieel schadegebied betekent met nieuwe eigenaren. (1150 ha min 400 natuur= 750 ha, nu 300 ha). Dit gaat dan vooral om begrenzing vooraf om potentiële effecten en gevolgen in beeld te brengen en daar mee te gaan handelen.

Uiteindelijk kan (en moet) de grens waarbij gekeken zal worden naar klachten ruimer om het gebied heen kunnen liggen. Er is altijd een kans dat er een afwijking is.

Daarnaast moeten een aantal keuzes gemaakt worden om de wijze van afhandeling goed te kunnen doen. In de verordening van Rijn en IJssel staan allerlei artikelen die hierop in gaan. Enkele voorbeelden:

- Afhandeling per pixel of per perceel
- Afhandeling van het voordeel
- Afhandeling van normaal maatschappelijk risico
- Ondergrens schadevergoeding

Als toelichting hieronder enkele punten

- 1) Hoe moet worden omgegaan met de schadeafhandeling als een aantal pixels boven de gestelde grens zitten en de rest er onder? De inschatting is dat bij de selectie van meer dan 2%

totaal schadestijging, je te maken krijgt met een areaal van 75-100 ha waarop dit voorkomt. Moet alles tegen €100,-/jaar, dan is dat €10.000,= per jaar. Of kijk je naar de berekende pixels boven de grens van het normaal maatschappelijk risico. Dan is bij ±20% van de pixels de schade ineens €2.000,= per jaar. Bij andere berekeningen zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar waarover een dergelijke vergoeding berekend wordt. Dat betekent voor in deze voorbeelden een range tussen €20.000,= en €100.000,= als een grove inschatting van de extra kosten. Dit alles gaat trouwens uit van vooraf bepaalde berekeningen en vergoedingen.

2) Indien achteraf de controle gedaan moet worden zal goed naar de methode gekeken moeten worden. Eerder al door Prolander, na consultatie van Alterra aangegeven dat het “bewijzen” van kleine trendmatige stijgingen in het grondwater niet goed mogelijk is. (zie eerder gestuurde mail). De mail gaat dus over de vraag of het lukt om 2 cm stijging van de grondwaterstand te “detecteren”, want dit wordt gedaan met statistische methoden waarbij je uitgaat dat je betrouwbare uitspraken wilt doen. Want als dat niet lukt kun je mensen ten onrechte wel of geen schade toekennen.

3) Het punt hoe om te gaan met het normaal maatschappelijk risico is iets waar een bestuurlijke keus over gemaakt moet worden. Zie hiervoor ook de verordening van het waterschap Rijn en IJssel. Zij vergoeden niet de schade onder het normaal maatschappelijk risico. Dat blijft altijd bij de eigenaar. Dus stel dat aangetoond wordt later dat er een duidelijke trendmatige stijging door het project is ontstaan van 10 cm, dan moet duidelijk zijn of de schade van 5-10 cm wordt vergoed of alles tot 10 cm. In compenserende maatregelen kijken wij “normaal” of het uiteindelijk een effect kleiner dan 5 cm is. In de soort en zwaarte van maatregelen wordt meestal wel ingezet om ruim onder de grens uit te komen. Dat is nu al gedaan en meer maatregelen is alleen mogelijk door flink in ambitie voor het natuurgebied terug te gaan.

Advies:

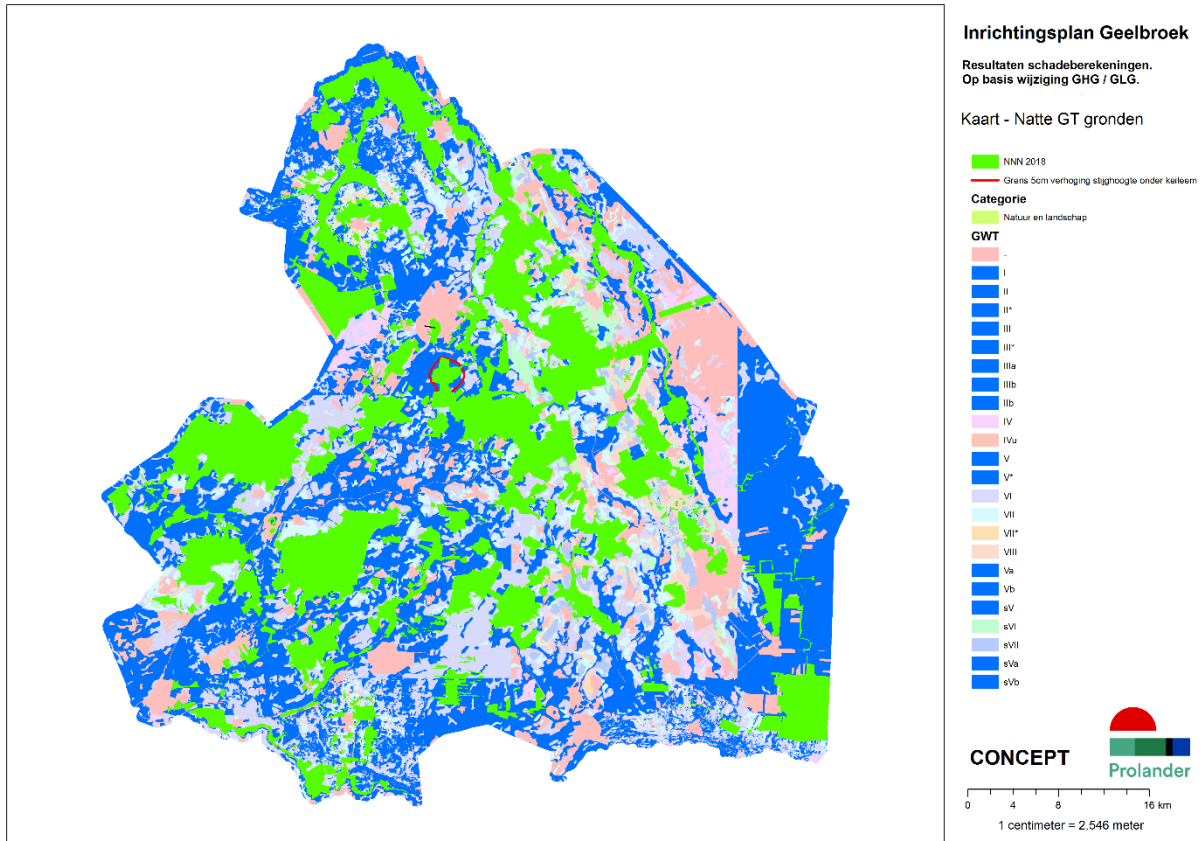
Hou de eerder gestelde grens van 5 cm aan. Dit geeft helderheid en sluit aan bij de algemeen gehanteerde praktijk in Drenthe en Groningen (en de rest van Nederland). Tevens sluit het prima aan op de vaker gehanteerde percentages van normaal maatschappelijk risico.

Op basis hiervan de te ondernemen acties volledig uitwerken zodat er een methode/werkwijze ligt die over 6 jaar gevolgd kan worden. Ik ga er vanuit dat na 5 jaar er klachten over schade zullen komen, zowel binnen als buiten de lijn met 5 cm verhoging onder de keileem. Ik denk dat je alles zult moeten behandelen en dan geen discussies over methodieken meer moet hebben.

Indien men wenst om hier wel vanaf te wijken, is het dringend verzoek om dan op voorhand te toetsen wat de consequenties zijn op gelijkheid van uitgangspunten binnen het waterschap en Drenthe en op welke wijze hiermee omgegaan moet worden.

Dit advies is mede op basis van de motivatie van het waterschap dat het hier om een uitzondering gaat. Daarin worden de GT klassen I, II, III, en mogelijk V hier als potentieel schadegevoelig voor grondwaterstandsverhogingen. Het klopt dat alle GT's met een GHG die binnen 40 cm-mv liggen gevoelig zijn en de schade in de berekening snel oploopt. Dat zal ook bij GT V zijn, zodat deze op voorhand niet uitgesloten kan worden. Maar deze gronden komen vaker voor, ook rond andere natuurgebieden. Zoals globaal weergegeven in onderstaande kaart. Hierin zijn verschillende

karteringen in opgenomen, vandaar een enkele scherpe grens tussen verschillende GT's.

Daarom bestaat de kans dat aantasting van de grens van 5 cm waarbij we wat gaan doen (schade uitkering of compenserende maatregelen) het uitvoeringsproces in heel Drenthe gaat tegenwerken. Zeer snel zal dit bekend worden en zal deze discussie overal gaan spelen. Extra kosten van ongeveer €1000/ha (€100 x 10 jaar) tot €3000/ha (drainage met zand) in de beïnvloede gebieden zijn dan mogelijk.

Om dit te ontlopen zal de motivatie om alleen Geelbroek als uitzondering te bestempelen verder onderbouwd moeten worden. Het advies wordt hiermee niet anders, de consequenties voor andere gebieden mogelijk wel. Maar ook hier verwacht ik dat er driftig gezocht zal worden naar redenen om ook als uitzondering gezien te worden.

Bijlage mailwisseling over

Beste [redacted] en anderen,

11.1

[redacted]

[redacted]

[redacted] heeft
jullie hiervoor ook al de nodige input/informatie toegestuurd.

Met groet,

[redacted]

[redacted]	Aquapark 5	www.hunzeenaas.nl	
11.1	Veendam	instagram.com/hunze.en.aas	
Telefoon: (0598) [redacted]	Postbus 195	twitter.com/hunzeenaas	
Algemeen: (0598) [redacted]	9640 AD Veendam	facebook.com/waterschap	

Van: [redacted] [[mailto:\[redacted\]@prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)]
Verzonden: donderdag 31 [redacted] 2019 14:01
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: advies Geelbroek

Beste mensen,

Hieronder de mailwisseling die ik heb gehad met [redacted] van Wageningen. [redacted] is een van de mensen die betrokken is bij Menyanthes.

Begint met de punten die [redacted] in zijn presentatie (waar Geelbroek als case is gebruikt) genoemd heeft over het aantonen van effecten.

Daarna heb ik een vraag gesteld over het aantonen van effecten met een statistisch model zoals Menyanthes.

11.1

Ik stuur morgen nog een mail met een planning voor de vragen over de waterwijzer en wat verhoging betekent in schade-termen.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365

E [@prolander.nl](mailto:prolander.nl)

www.prolander.nl

.....
Van: <prolander.nl>

Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:28

Aan: <prolander.nl>; <overijssel.nl>; <prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha en

11.1

Bijgaand mijn presentatie.

Met hartelijke groet,

Als je het interessant vind houd ik je op de hoogte van het vervolg.
Alvast bedankt tot zover en prettige feestdagen.
Met vriendelijke groet,

■■■■
11.1 ■■■■

Van: ■■■■ <■■■■@wur.nl>
Verzonden: vrijdag 21 december 2018 12:00
Aan: ■■■■ <■■■■@prolander.nl>
Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha ■■■■
11.1

■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■

Met hartelijke groet, en prettige kerstdagen toegewenst,

■■■■
11.1 ■■■■
Researcher
Wageningen Environmental Research
Postbus 47, 6700 AA, Wageningen
Wageningen Campus, ■■■■
Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen
Tel. 0317 ■■■■ (■■■■)

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen
Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 ■■■■
E ■■■■@prolander.nl
www.prolander.nl
.....

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle part of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 13-1-2022 11:14:09

From : "
To : "@drenthe.nl

Subject : FW: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Attachment : 2022-01-05 Prolander Analyse schade landbouw Geelbroek.pdf;11.1 Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020.pdf;2019-09-06 Reactie MIPWA-consortium m.b.t verzoek LTO-Nederland om toegang tot het MIPWA-instrumentarium.pdf;Kaart met gebied voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie Geelbroek.png;image002.png;image005.png;image009.png;image001.png;

Hoi

11.1 zie bijgaande mail alvast ter informatie.

We willen vandaag even reageren op de mail van 11.1 (namens de bezorgde boeren) die vooruitlopend op een afspraak op 9 februari discussies wil voeren over schade. Bijgaand is een tekstvoorstel van Prolander gedaan als antwoord op zijn mail.

Zou jij even kunnen meelesen of dit zo weg kan?

Groet,

Van: <@prolander.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 15:15

Aan: <@drenthe.nl>

Onderwerp: FW: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Ha

Hierbij de voorzet van onze reactie naar de heer (zo te zien heb jij ook de mail van ontvangen)

Het lijkt me goed als jij goed naar deze mail kijkt en vandaag/mogen nog laat checken door een jurist.(ik kan het morgen pas doen via Tripadvocaten.

Ik hoor graag je reactie.

Groet,

Geachte heer beste

We hebben uw mail, waarin u namens de groep bezorgde boeren Geelbroek voorstelt om aanvullend kaartmateriaal op basis van mbv MIPWA-modelering aan u op korte termijn te doen toekomen, in goede orde ontvangen.

BR- Buiten reikwijdte

Tevens is er ook het voorstel om elkaar op woensdag 9 februari tysics te ontmoeten (als corona situatie dat toelaat). In deze ontmoeting willen provincie Drenthe en Prolander ons maximaal inzetten om op een constructieve manier samen met de bezorgde boeren uit de impasse rondom de discussie over de mogelijke schade tgv de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek te komen. We zijn van mening dat hetgeen door u en de bezorgde boeren gevraagd wordt vooruit loopt op deze gesprekken en willen daarom de uitkomst van deze gesprekken afwachten voor verdere vervolgstappen in deze.

Mede namens de provincie Drenthe groet ik u vriendelijk.

Van: <planet.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 11:25

Aan: <prolander.nl>

CC: <drenthe.nl>; <prolander.nl>; <gmail.com>; <gmail.com>; <solcon.nl>; <hetnet.nl>; <hunzeenaas.nl>; <hunzeenaas.nl>; <aaenhunze.nl>

Onderwerp: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer beste

In de 'Analyse schade landbouw Geelbroek wordt een aantal keren verwezen naar bepaalde verordeningen die toegepast zouden moeten worden bij de afwikkeling van de vernattings schade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek.

Om verdere misverstanden en verwarring te voorkomen hierbij de vigerende procedureverordening voor het vergoeden van de vernattings schade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek:

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 26 februari de *Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)* vastgesteld.

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

In de Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's staat op blz. 5 van 13:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Om te voorkomen dat burgers, boeren en buitenlui van het Waterschap Hunze en Aa's mogelijk met schade blijven zitten of dat hier mogelijk misverstanden over zouden kunnen ontstaan heeft het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's in de 'Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020' zeer bewust gekozen voor **schadevergoeding** in plaats van nadeelcompensatie.

Zoals ook is geformuleerd in de toelichting moeten alle schadeaspecten als gevolg van het vernattingsproject Geelbroek volledig worden vergoed. Het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed moet dus te allen tijde worden vermeden. Dit betekent dat de financiële risico's van alle onzekerheden volledig voor rekening komen van Provincie Drenthe.

Dit betekent verder dat bij de input van alle (model)berekening van de vernattingschade alle parameter steeds 'worst-case' gekozen moeten worden.

Zoals blijkt uit de reactie van het MIPWA-consortium blijkt nog een keer de grote problemen/onzekerheid m.b.t. het modelleren van de verbreiding en weerstand van (kei)leem in het landbouwgebied rond Geelbroek.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Omdat het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed te allen tijde vermeden moet worden zal dus ook 'worst-case' moeten worden gekozen inzake de verbreiding en weerstand van de (kei)leem bij het berekenen van de vernattingschade. Bij de natschadeberekening zal dus daarom moeten 'worst-case' worden uitgegaan van de voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie.

Om een juiste natschadeberekening te kunnen maken zal eerst een duidelijke gebiedsafbakening/kaart moeten worden gemaakt van het uitstralingsgebied met 1 cm als afbreekcriterium.

De Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek stelt daarom voor om op korte termijn een nieuwe kaart te maken met de Sweco-modellering 2017 met daarop de 1 cm contour als afbreekcriterium. De kaartschaal moet daarbij wel zo gekozen worden dat de 1 cm lijn er volledig opstaat.

Namens de Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

0516- [redacted] planet.nl

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.
Datum: zaterdag 8 januari 2022 06:40:53
Bijlagen: [image001.png](#)

Dag [redacted]

Bedankt voor je bericht.

Deze mail is inderdaad voor [redacted] bedoeld.

De mail is abusievelijk bij [redacted] terecht gekomen. Dat is erg slordig van mij.

De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.

Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- [redacted] of 0592-36 [redacted]

E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: [redacted] <[redacted]@planet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Beste [redacted] zou het kunnen dat deze mail voor [redacted] bedoeld was?

Met vriendelijke groet,

11.1

0516- planet.nl

Van: [redacted] hetnet.nl <[redacted]@hetnet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 13:24

Aan: '[redacted] <[redacted]@planet.nl>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@solcon.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Van: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Verzonden: donderdag 6 januari 2022 14:20

Aan: '[redacted] <[redacted]@hetnet.nl>

Onderwerp: bezorgde boeren Geelbroek.

Ha [redacted]

zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek

[redacted]

In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

Tevens een document dat [redacted] heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging.

Je kunt in dat document doorscrollen naar een tweetal kaartje waarin het effect wordt aangegeven in Euro's en de ander in % opbrengstdepressie. 11.1

11.1

De huidige insteek vanuit de provincie is nu dat de mogelijke schade binnen de foutenmarge van het model valt en daarom niet vergoed wordt (ook al omdat we uitgaan van een worst worst case scenario waarbij oa geen rekening wordt gehouden met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren). Daarnaast monitoren we

de verandering in Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te verzinnen is. Ik denk dat het mooi is als we sowieso iets kunnen doen voor landbouwstructuur verbetering (even los of er nu wel of geen schade op gaat treden). Er ontstaat ruimte als er mogelijk boeren gaan stoppen/verplaatsen die signalen zijn er.

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken. 11.1

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- of 0592-36

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.

www.avast.com

Analyse schade landbouw Geelbroek

11.1 Prolander
d.d. 11.1

Vanuit de BVC Drentsche Aa is de vraag gesteld om te zien wat de potentiële schade is van de maatregelen in Geelbroek. Hierbij direct aangetekend dat de berekeningen in het domein zitten van 0-5 cm effect. De berekening gaat uit van GHG en GLG. Deze zijn minder nauwkeurig dan de effectbepaling. Het is goed om te weten dat deze berekeningen niet verder gaan dan dat ze een redelijke indicatie geven.

De schade bij de landbouw kan berekend worden met de Waterwijzer Landbouw (WWL). Hoewel dit instrument nog niet helemaal afgerond is (onderdelen nog niet beschikbaar), is het wel bruikbaar en vrij gegeven om ervaring mee op te doen. De WWL is een rekeninstrument wat interpoleert vanuit een database. De gegevens die hiervoor gebruikt worden zijn niet in te zien. De WWL heeft 4 factoren waarop de schade wordt gebaseerd:

- Droogteschade |
 - Zuurstof / natschade | → Directe schade
 - Zout |
- Indirecte schade

De toestand in de bodem met betrekking tot droogte, zuurstofbeschikbaarheid en zoutgehalte bepaalt of er transpiratiereductie en derving in gewasopbrengst zal optreden. Dit worden directe effecten genoemd. Zoutschade wordt in de verdere analyse weggelaten.

Indirecte effecten zijn effecten zoals uitgestelde zaai- of oogsttijdstippen als gevolg van verminderde draagkracht van de bodem bij te natte omstandigheden of vertraagde gewasopkomst in het geval van een koud voorjaar.

Voor economische berekeningen is een koppeling gemaakt met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundvee (BBPR) (voor melkveehouderij) en de KWIN-database (voor Akkerbouw en Vollegroondsgroenten).

Samen vormen de 4 elementen het totaal aan -theoretische- gewasschade. Hiermee is vooral gewerkt omdat dit het complete beeld geeft. Bij natte GT's komt de totale schade grotendeels overeen met de natschade. Wel is duidelijk dat bij droge GT's de droogteschade een belangrijkere rol gaat spelen.

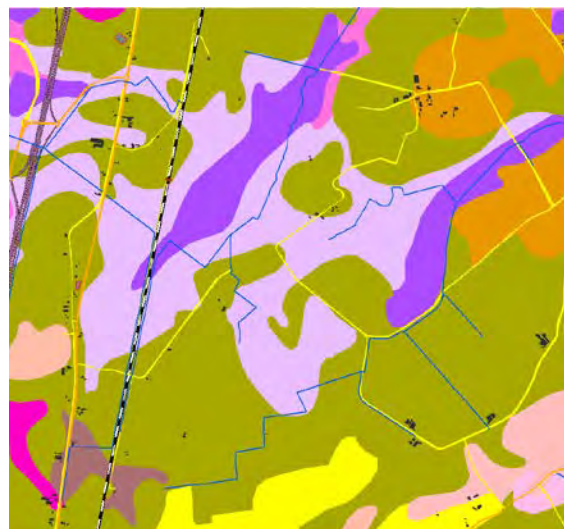
Er zijn verschillende manieren om met de WWL te werken.

- Via de website
- Via het programma op basis van
 - o Tabellen
 - o Rasters/shapes

Omdat het pakket nieuw is en om wat grip te krijgen op de resultaten hebben we de verschillende ingangen na elkaar gebruikt.

Website

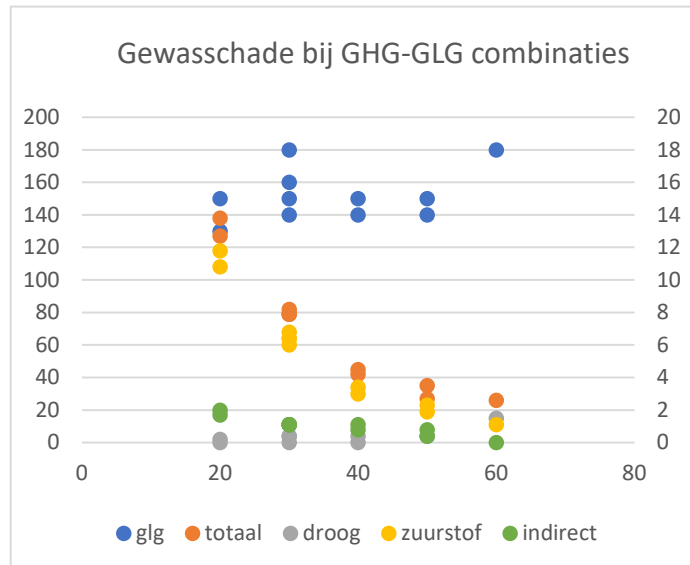
Op basis van de website WWL zijn in de grafiek een aantal waarden bij een lemige zandgrond met keileem in de ondergrond (BOFEK 315, de meest voorkomende code in dit gebied, zie groenbruine kleur in kaart).

Alle berekeningen zijn voor gras met beweiding en maaien uitgevoerd. Gewasschade neemt exponentieel toe bij verminderde diepte van GHG. Droogteschade is meer een combi van GLG (grootste invloed), maar ook van GHG.

Programma via tabel

Omdat via de website alleen waarden afgerond op 10 cm zijn in te voeren, zijn hierna een aantal proefberekeningen ingezet om te zien wat de tussenliggende waarden zijn, wat de variatie in GHG/GLG doet en wat voor effecten het heeft bij andere gewassen.

Bij het werken met de WWL moeten een aantal bestanden geladen worden. Een daarvan zijn de bodemprofielen in de vorm van BOFEK codes. Een aantal codes zijn op basis van de kaart, in eerste instantie gebruikt voor de indicatieve berekening.

De aanwezige bodemprofielen in het gebied zijn

Hoofdcode 315 = Lemige zandgronden met keileem in de ondergrond

Overige codes

312 = Lemige (podzol-)gronden

302 = Leemarme (stuif-)zandgronden

103 = Kleiarme moerige bovengrond op veen met binnen 120 cm-mv. vaak een zandondergrond

203 = Kleiarm veen op zandondergrond

204 = Kleiarm veen op zandondergrond met keileem of leem

Tweede element is het landgebruik. Deze is uit het LGN7 gehaald. Daarbij zijn in de eerste berekening de meest voorkomende typen gebruikt. Voor grasland is er in de programmatuur onderscheid gemaakt tussen 5 type van gebruik (combinaties van maaien [intensief/extensief] en/of beweiding). Dit is niet uit het LGN te halen en in deze berekeningen op een combinatie van beweiden en maaien gezet (gewaskeuze 3). Daarnaast komt er nog wat mais (6), aardappel (10) en bieten (12) in het gebied voor.

De "water" input voor het programma zijn GHG en GLG waarden (geen andere opties mogelijk). GVG waarden worden niet bij de indirecte schade betrokken, dat wordt uit de meteorologische data gehaald. In de tabellen zijn combinatie van GHG en GLG waarden met een stapgrootte van 2 cm in de GHG en een stapgrootte van 10 cm in GLG.

De meteorologische data komt van KNMI station Eelde (nummer 280). Alleen hoofdstations zijn te gebruiken, en Eelde ligt redelijk dichtbij. Er is gerekend met het huidige klimaat en met een gemiddelde situatie (klimaatperiode 1981-2010).

Zoals eerder is opgemerkt wordt zout in deze berekeningen niet meegenomen en daarom op -99 gezet.

Om te bekijken wat het verschil in GHG van 2 cm doet is zijn schadeverschillen via de normbedragen omgerekend naar euro's. Conclusie hieruit is dat bij een hoge GHG (10 tot 20 cm-mv) een verhoging

van 2 cm ongeveer €40,= per ha per jaar aan schade geeft. Bij diepere GHG's (bij 40 cm-mv) wordt dat €3,=/ha/jr. De 2 cm verhoging zorgt voor minder dan 2% schade verhoging bij hoge GHG. Dus per cm nog geen procent, 5 cm zal dus altijd onder de 5% schade blijven (

Andere teelten geven hoger bedragen per 2 cm, maar het maximum aan schade zit op een ander, dieper grondwaterniveau, bijvoorbeeld bij 40 tot 50 cm-mv. Als er op deze grond een hoge GHG is en die wordt iets hoger, neemt de schade minder toe. Dat komt doordat bij die teelten bij diepere GHG's de zuurstofstress harder toeslaat. Bedragen kunnen bij andere teelten oplopen tot 100 euro/ha. Al deze bedragen gaan uit van een standaard maximale opbrengst (in euro's) wat theoretisch bepaald is, vermenigvuldigd met de standaard prijs. Dus als het van oorsprong natter is kan het sneller schade geven, afhankelijk van de teelt.

Programma via kaartbestanden (raster/shapes)

Om meer de variatie in het gebied te kunnen zien is voor deze schadeberekeningen de invoer in de vorm van rasterbestanden gemaakt met een marge rondom het gebied.

Nu is de input voor de hydrologische situatie de GHG en GLG kaarten uit het model gebruikt, zowel voor de referentiesituatie als de toekomstige situatie. Deze berekening met de WWL is gedaan op basis van de berekende effecten van de laatste modelrun in 2017. De hiervoor gepresenteerde gegevens van BOFEK / LGN7 zijn opgenomen in de berekening.

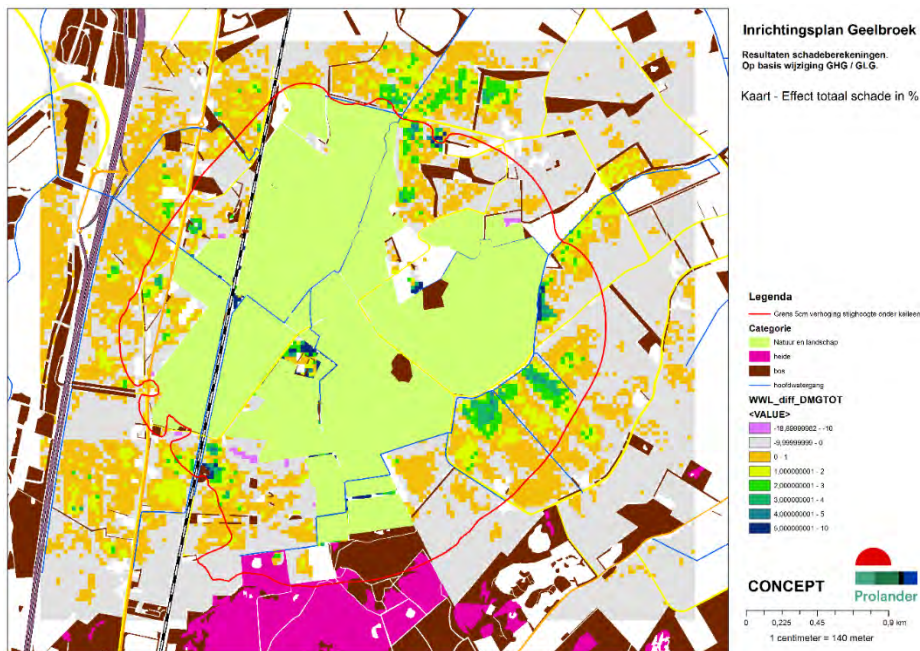
Uit de resultaten van de berekeningen is een schadepercentage te bepalen. De bedragen zijn berekend door het percentage te vermenigvuldigen met de potentiële opbrengst. Op deze manier is het bedrag bepaald. De potentiële schade voor grasland staat in de berekening op €2883,-. Dit bedrag is overal gelijk, het gaat dus om een maximale opbrengst bij optimale omstandigheden voor een bepaald type grond. Het schadepercentage geeft de korting op de potentieel maximale opbrengst.

In de verordening van het waterschap Rijn en IJssel (Artikel 3., lid 2 sub b, normaal maatschappelijk risico bij inkomensschade) wordt gesproken "*dat indien het opbrengend vermogen van een bepaald deel van de onroerende zaak met 10% of minder afneemt, de inkomensschade die daardoor ontstaat behoort tot het normale maatschappelijke risico. Voor zover het opbrengend vermogen met meer dan 10% afneemt, komt het surplus voor vergoeding in aanmerking*".

Op basis van de maximale opbrengst van grasland (code 3) en het percentage in de genoemde verordening van 10% dan over $€2883 * 0.1 = €280,-/ha$.

Bij onderstaande kaarten moet rekening worden gehouden dat een rastercel 625 m² is. Een hectare bestaat uit 16 vlakjes. In een perceel kunnen verschillende schadeklassen voorkomen. Hierdoor zal de gemiddelde schade iets lager komen te liggen dan de hoogste schadeklasse in een perceel. De hogere schadeklassen behelzen vaak net iets meer dan 1 ha aaneengesloten.

Maximaal is de schade op de percelen 5%, alleen langs de waterloop aan de oostzijde zie je een hogere klasse. Bij de andere vakken

met de hoogste

procentuele schade zijn extra maatregelen bedacht/genomen die niet in het model zitten of ligt dit op een ven (en is er geen keileem in het model en daarom wordt de GHG erg hoog berekend). Een totale procentuele schade van meer dan 10% komt nergens in het gebied voor.

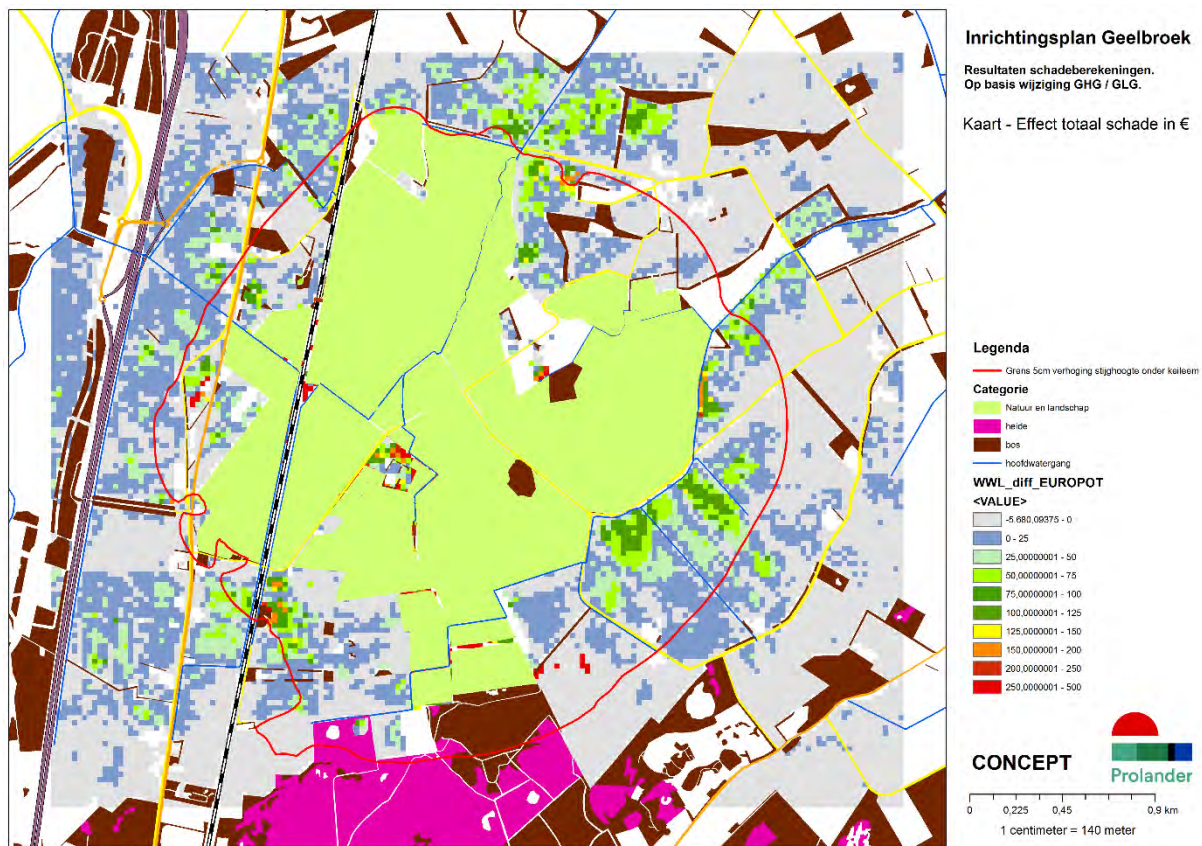
In de kaart hieronder is de schade berekend in euro's. Uitgezonderd langs de waterloop zijn er enkele pixels met 125-150 euro/ha schade, een paar blokken van 1 ha met 100-125 en een band daar omheen met 75-100.

Per perceel lijkt de maximale schade gemiddeld niet hoger te liggen dan 75-100 euro/ha.

Een verhoging van de GHG van 4-5 cm bij een grasland met reeds hoge GHG lijkt hier dus een maximale schade van ongeveer €100-€125 /ha/jr. De 10% normaal maatschappelijk risico bij de verordening WRIJ van €280,-/ha is aanzienlijk hoger te zijn in vergelijking hiermee.

Duidelijk is wel dat de tot nu toe vastgestelde grens waarop compenserende maatregelen zouden moeten worden genomen van 5 cm, voor allerlei teelten zorgt dat de schade redelijk binnen het 10% criterium blijft van normaal maatschappelijk risico. Voor grasland blijft het daar ruim binnen en zit het binnen de 5%.

De €250,= grens in de verordening heeft te maken hebben met de ondergrens waarmee een klacht kan leiden tot schadevergoeding. In het geval van €125,= schade per ha zal het dan over minimaal 2 ha moeten gaan.

Een aantal conclusies en opmerkingen:

Er moet een uitspraak komen over het normaal maatschappelijk risico als we op deze route verder willen gaan. Ergens moet een grens getrokken worden. Wat wordt de grens en waar komt deze te liggen?

Nu is in de plannen en het meetnet ingezoomd op het gebied van 5 cm verhoging stijghoogte onder de keuleem. Dat was rechtstreeks gekoppeld aan de 5 cm effect. Hiermee was de grens bepaald waar het effect modelmatig zou kunnen optreden. Die grens is bij wijziging van de uitgangspunten (effect kleiner dan 5 cm, bijvoorbeeld 2 cm) niet meer te hanteren, zodat het potentieel schadegebied opnieuw begrensd moet worden. Inschatting is dat dit bij de grens van 2 cm ongeveer 400 ha extra potentieel schadegebied betekent met nieuwe eigenaren. (1150 ha min 400 natuur= 750 ha, nu 300 ha). Dit gaat dan vooral om begrenzing vooraf om potentiële effecten en gevolgen in beeld te brengen en daar mee te gaan handelen.

Uiteindelijk kan (en moet) de grens waarbij gekeken zal worden naar klachten ruimer om het gebied heen kunnen liggen. Er is altijd een kans dat er een afwijking is.

Daarnaast moeten een aantal keuzes gemaakt worden om de wijze van afhandeling goed te kunnen doen. In de verordening van Rijn en IJssel staan allerlei artikelen die hierop in gaan. Enkele voorbeelden:

- Afhandeling per pixel of per perceel
- Afhandeling van het voordeel
- Afhandeling van normaal maatschappelijk risico
- Ondergrens schadevergoeding

Als toelichting hieronder enkele punten

- 1) Hoe moet worden omgegaan met de schadeafhandeling als een aantal pixels boven de gestelde grens zitten en de rest er onder? De inschatting is dat bij de selectie van meer dan 2%

totaal schadestijging, je te maken krijgt met een areaal van 75-100 ha waarop dit voorkomt. Moet alles tegen €100,-/jaar, dan is dat €10.000,= per jaar. Of kijk je naar de berekende pixels boven de grens van het normaal maatschappelijk risico. Dan is bij ±20% van de pixels de schade ineens €2.000,= per jaar. Bij andere berekeningen zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar waarover een dergelijke vergoeding berekend wordt. Dat betekent voor in deze voorbeelden een range tussen €20.000,= en €100.000,= als een grove inschatting van de extra kosten. Dit alles gaat trouwens uit van vooraf bepaalde berekeningen en vergoedingen.

2) Indien achteraf de controle gedaan moet worden zal goed naar de methode gekeken moeten worden. Eerder al door Prolander, na consultatie van Alterra aangegeven dat het “bewijzen” van kleine trendmatige stijgingen in het grondwater niet goed mogelijk is. (zie eerder gestuurde mail). De mail gaat dus over de vraag of het lukt om 2 cm stijging van de grondwaterstand te “detecteren”, want dit wordt gedaan met statistische methoden waarbij je uitgaat dat je betrouwbare uitspraken wilt doen. Want als dat niet lukt kun je mensen ten onrechte wel of geen schade toekennen.

3) Het punt hoe om te gaan met het normaal maatschappelijk risico is iets waar een bestuurlijke keus over gemaakt moet worden. Zie hiervoor ook de verordening van het waterschap Rijn en IJssel. Zij vergoeden niet de schade onder het normaal maatschappelijk risico. Dat blijft altijd bij de eigenaar. Dus stel dat aangetoond wordt later dat er een duidelijke trendmatige stijging door het project is ontstaan van 10 cm, dan moet duidelijk zijn of de schade van 5-10 cm wordt vergoed of alles tot 10 cm. In compenserende maatregelen kijken wij “normaal” of het uiteindelijk een effect kleiner dan 5 cm is. In de soort en zwaarte van maatregelen wordt meestal wel ingezet om ruim onder de grens uit te komen. Dat is nu al gedaan en meer maatregelen is alleen mogelijk door flink in ambitie voor het natuurgebied terug te gaan.

Advies:

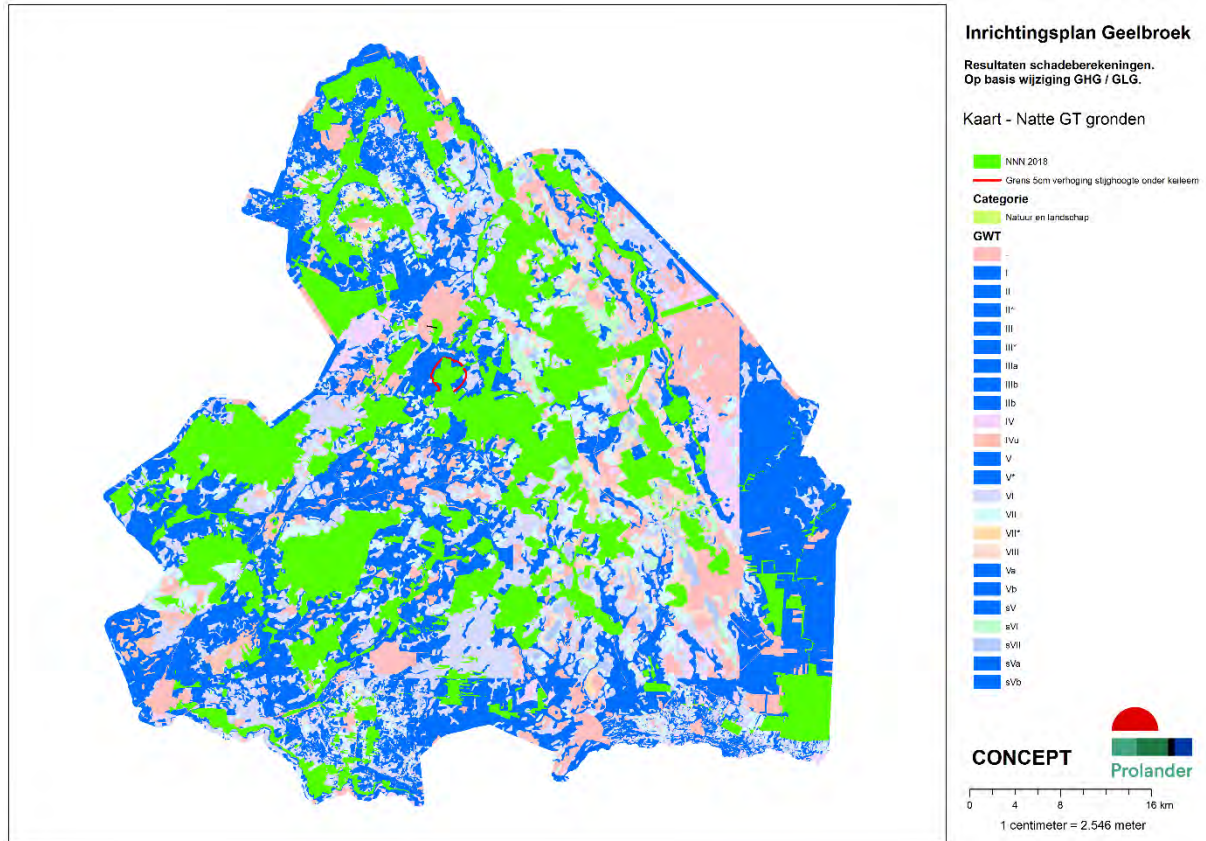
Hou de eerder gestelde grens van 5 cm aan. Dit geeft helderheid en sluit aan bij de algemeen gehanteerde praktijk in Drenthe en Groningen (en de rest van Nederland). Tevens sluit het prima aan op de vaker gehanteerde percentages van normaal maatschappelijk risico.

Op basis hiervan de te ondernemen acties volledig uitwerken zodat er een methode/werkwijze ligt die over 6 jaar gevolgd kan worden. Ik ga er vanuit dat na 5 jaar er klachten over schade zullen komen, zowel binnen als buiten de lijn met 5 cm verhoging onder de keileem. Ik denk dat je alles zult moeten behandelen en dan geen discussies over methodieken meer moet hebben.

Indien men wenst om hier wel vanaf te wijken, is het dringend verzoek om dan op voorhand te toetsen wat de consequenties zijn op gelijkheid van uitgangspunten binnen het waterschap en Drenthe en op welke wijze hiermee omgegaan moet worden.

Dit advies is mede op basis van de motivatie van het waterschap dat het hier om een uitzondering gaat. Daarin worden de GT klassen I, II, III, en mogelijk V hier als potentieel schadegevoelig voor grondwaterstandsverhogingen. Het klopt dat alle GT's met een GHG die binnen 40 cm-mv liggen gevoelig zijn en de schade in de berekening snel oploopt. Dat zal ook bij GT V zijn, zodat deze op voorhand niet uitgesloten kan worden. Maar deze gronden komen vaker voor, ook rond andere natuurgebieden. Zoals globaal weergegeven in onderstaande kaart. Hierin zijn verschillende

karteringen in opgenomen, vandaar een enkele scherpe grens tussen verschillende GT's.

Daarom bestaat de kans dat aantasting van de grens van 5 cm waarbij we wat gaan doen (schade uitkering of compenserende maatregelen) het uitvoeringsproces in heel Drenthe gaat tegenwerken. Zeer snel zal dit bekend worden en zal deze discussie overal gaan spelen. Extra kosten van ongeveer €1000/ha (€100 x 10 jaar) tot €3000/ha (drainage met zand) in de beïnvloede gebieden zijn dan mogelijk.

Om dit te ontlopen zal de motivatie om alleen Geelbroek als uitzondering te bestempelen verder onderbouwd moeten worden. Het advies wordt hiermee niet anders, de consequenties voor andere gebieden mogelijk wel. Maar ook hier verwacht ik dat er driftig gezocht zal worden naar redenen om ook als uitzondering gezien te worden.

Bijlage mailwisseling over

Beste [redacted] en anderen,

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] heeft
jullie hiervoor ook al de nodige input/informatie toegestuurd.

Met groet,

[redacted]

[redacted] Aquapark 5 www.hunzeenaas.nl
11.1 [redacted] Veendam
[redacted] [instagram.com/hunze.en.aas](https://www.instagram.com/hunze.en.aas)
Telefoon: (0598) [redacted] Postbus 195 twitter.com/hunzeenaas
Algemeen: (0598) [redacted] 9640 AD Veendam facebook.com/waterschap

Van: [redacted] [[mailto:\[redacted\]@prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)]
Verzonden: donderdag 31 [redacted] 2019 14:01
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: advies Geelbroek

Beste mensen,

Hieronder de mailwisseling die ik heb gehad met [redacted] van Wageningen. [redacted] is een van de mensen die betrokken is bij Menyanthes.

Begint met de punten die [redacted] in zijn presentatie (waar Geelbroek als case is gebruikt) genoemd heeft over het aantonen van effecten.
Daarna heb ik een vraag gesteld over het aantonen van effecten met een statistisch model zoals Menyanthes.

11.1

Ik stuur morgen nog een mail met een planning voor de vragen over de waterwijzer en wat verhoging betekent in schade-termen.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365

E prolander.nl

www.prolander.nl

.....
Van: <prolander.nl>

Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:28

Aan: <overijssel.nl>; <prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha en

11.1

Bijgaand mijn presentatie.

Met hartelijke groet,

Als je het interessant vind houd ik je op de hoogte van het vervolg.
Alvast bedankt tot zover en prettige feestdagen.
Met vriendelijke groet,

11.1

Van: [redacted] <[redacted]@wur.nl>

Verzonden: vrijdag 21 december 2018 12:00

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha [redacted]

11.1

Met hartelijke groet, en prettige kerstdagen toegewenst,

Researcher

Wageningen Environmental Research

Postbus 47, 6700 AA, Wageningen

Wageningen Campus, 11.1

Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen

Tel. 0317 [redacted] ([redacted])

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 [redacted]

E [redacted]@prolander.nl

www.prolander.nl

.....

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. waterschap: het waterschap Hunze en Aa's;
- b. bestuur: het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's;
- c. verzoeker: de indiener van een verzoek als bedoeld in artikel 2;
- d. verzoek: een verzoek om toekenning van een vergoeding, als bedoeld in artikel 11, dan wel een verzoek om toekenning van een voorschot, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling;
- e. schade: schade als bedoeld in artikel 7.14 of artikel 7.15 van de Waterwet;
- f. adviseur: de door het bestuur aangewezen, onafhankelijke adviseur(s) als bedoeld in artikel 5 van deze verordening. Dit betreft een externe adviseur.

Artikel 2 Het verzoek om vergoeding

1. Een verzoek om vergoeding van schade wordt schriftelijk ingediend bij het bestuur.
2. Het verzoek wordt ondertekend en bevat tenminste:
 - a. de naam en het adres van de verzoeker;
 - b. de dagtekening;
 - c. een aanduiding van het besluit of het handelen dat de schade naar het oordeel van de verzoeker heeft veroorzaakt;
 - d. de datum of het tijdstip dat de schade zich aan de verzoeker voor het eerst heeft geopenbaard en een onderbouwing daarvan;
 - e. een opgave, bij voorkeur op een kaart met kadastrale ondergrond, van de locatie of de percelen, waar de schade zich heeft voorgedaan of zal ontstaan;
 - f. een opgave van de aard en omvang van de schade, voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is;
 - g. een omschrijving van de wijze waarop de schade naar het oordeel van de verzoeker dient te worden vergoed;
 - h. een specificatie van het schadebedrag voor zover de verzoeker een vergoeding in geld wenst.
3. Om het recht op eventuele vergoeding verder te onderbouwen, dient de verzoeker in zijn verzoek te beschrijven op welke wijze de gestelde schade het gevolg is van het genoemde besluit of handelen van het waterschap.
4. De verzoeker verschaft voorts alle gegevens en bescheiden die voor het nemen van een besluit op zijn verzoek nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
5. Het bestuur bevestigt binnen twee weken schriftelijk de ontvangst van het verzoek en stelt de verzoeker daarbij in kennis van de te volgen procedure op grond van deze verordening.
6. Indien naar het oordeel van het bestuur niet of niet voldoende is voldaan aan het gestelde in het tweede of derde lid, stelt het bestuur de verzoeker in de gelegenheid het verzuim te herstellen binnen een door het bestuur te stellen termijn.

Artikel 3 Niet behandelen van het verzoek

Het bestuur kan overeenkomstig artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht besluiten de aanvraag niet te behandelen, indien het verzoek niet overeenkomstig artikel 2, lid 2 is ingediend en de verzoeker van de geboden gelegenheid om het verzoek aan te vullen niet tijdig, of onvoldoende, gebruik heeft gemaakt.

Artikel 4 Vereenvoudigde afhandeling van het verzoek

1. Het bestuur kan het verzoek zonder voorafgaand advies van de adviseur afdoen indien de geclaimde schade blijkens het verzoek niet meer bedraagt dan € 5.000, = (zegge: vijfduizend euro).
2. Het bestuur kan het verzoek zonder nader onderzoek of advies van de adviseur afdoen indien:
 - a. het naar zijn oordeel kennelijk ongegrond is;
 - b. het naar zijn oordeel kennelijk gegrond is;
 - c. het voor de betreffende specifieke categorieën van schadeveroorzakende gebeurtenissen beleidsregels heeft vastgesteld ten aanzien van de berekening van de hoogte van de te vergoeden schade;
 - d. er sprake is van verjaring van het recht op schadevergoeding;

- e. het naar zijn oordeel steunt op de onrechtmatige uitoefening door of namens het waterschap van een aan het publiekrecht ontleende bevoegdheid of taak, dat wil zeggen een onrechtmatige overheidsdaad.
3. Een besluit om het verzoek overeenkomstig het eerste, onderscheidenlijk het tweede lid af te doen, wordt met inachtneming van artikel 4.7 van de Algemene wet bestuursrecht aan de verzoeker schriftelijk meegedeeld binnen acht weken na ontvangst van het verzoek dan wel binnen acht weken nadat de termijn is verstreken gedurende welke de verzoeker het verzuim kon herstellen.
4. Het bestuur kan de in het vorige lid bedoelde termijn éénmaal met een redelijke termijn verlengen. Het bestuur stelt de verzoeker daarvan schriftelijk in kennis.

Artikel 5 De adviseur

1. Indien geen toepassing wordt gegeven aan de artikelen 3 en 4 stelt het bestuur het verzoek om vergoeding, na ontvangst van de informatie als bedoeld in artikel 2, in handen van een onafhankelijke adviseur.
2. Een adviseur maakt geen deel uit van de bestuurlijke of ambtelijke organisatie van het waterschap, of van de bezwaarschriftencommissie van het waterschap.
3. De adviseur, bedoeld in het eerste lid, is een adviseur in de zin van afdeling 3.3 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 6 Het onderzoek door de adviseur

1. Het bestuur en de verzoeker verschaffen de adviseur op verzoek aanvullende gegevens en bescheiden die voor het geven van het advies nodig zijn en waarover zij redelijkerwijs de beschikking kunnen krijgen.
2. De adviseur doet in elk geval onderzoek naar de punten als genoemd onder artikel 2, lid 2 en 3 van deze verordening.
3. De adviseur kan inlichtingen en adviezen van derden inwinnen, en de situatie per plaats onderzoeken. Indien hiermee extra kosten gemoeid zijn, dient het bestuur hiermee vooraf in te stemmen.

Artikel 7 Horen

1. De adviseur stelt de verzoeker en het bestuur in de gelegenheid om te worden gehoord.
2. Indien de verzoeker of het bestuur wenst af te zien van de mogelijkheid te worden gehoord, stellen zij de adviseur daarvan schriftelijk in kennis.
3. Van het horen wordt door de adviseur een verslag opgemaakt.
4. De adviseur deelt tijdens of zo spoedig mogelijk na de hoorzitting aan het bestuur en de verzoeker mee op welke termijn hij advies zal uitbrengen.

Artikel 8 Advies van de adviseur

1. De adviseur brengt advies uit op basis van zijn bevindingen.
2. Het advies gaat in ieder geval in op:
 - a. de verschillende aspecten van het recht op schadevergoeding, waaronder de in artikel 2 genoemde onderwerpen;
 - b. de hoogte van de uit te keren vergoeding;

- c. indien het verzoek daartoe aanleiding geeft, dan wel indien het bestuur een daartoe strekkend verzoek heeft gedaan, voorstellen voor maatregelen of voorzieningen waardoor de schade, anders dan door een vergoeding in geld, kan worden beperkt of ongedaan gemaakt.
3. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid, betreft de adviseur in zijn advies, voor zover hij daartoe termen aanwezig acht, mede een beschouwing omtrent de toepassing van de hardheidsclausule, bedoeld in artikel 13.
4. De adviseur brengt advies uit binnen de door hem aangegeven termijn. Hij kan deze termijn met ten hoogste acht weken verlengen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het bestuur en aan de verzoeker.
5. Ingeval van verzoeken om schadevergoeding als gevolg van gecontroleerde inundatie van een bergingsgebied als bedoeld in de Waterwet zendt de adviseur het conceptadvies eerst toe aan de verzoeker en het bestuur en stelt beide in de gelegenheid daarop hun zienswijzen te geven binnen een termijn van zes weken. In het definitieve advies wordt gemotiveerd aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven tot wijziging van het conceptadvies. Bij verzoeken om schadevergoeding als bedoeld in dit lid geldt de omgekeerde bewijslast.

Artikel 9 De beslissing op het verzoek

1. Het bestuur besluit zo spoedig mogelijk op het verzoek, doch uiterlijk binnen zes weken na ontvangst van het advies van de adviseur. De beslissing wordt de verzoeker zo spoedig mogelijk toegezonden.
2. Het bestuur kan het besluit bedoeld in het eerste lid éénmaal voor ten hoogste zes weken verdagen.

Artikel 10 Voorschot

1. De verzoeker kan het bestuur op ieder moment na de indiening van het verzoek vragen om verlening van een voorschot op de vergoeding.
2. Het bestuur kan een voorschot verlenen, indien redelijkerwijs valt te verwachten dat de verzoeker schade lijdt of zal lijden en indien zijn belang vordert dat aan hem een voorschot wordt verstrekt.
3. Met het verlenen van een voorschot wordt geen recht op vergoeding erkend.
4. Het bestuur kan aan het verlenen van een voorschot voorwaarden verbinden.
5. Het voorschot wordt uitsluitend verleend indien de verzoeker schriftelijk de verplichting aanvaardt tot gehele en onvoorwaardelijke terugbetaling wanneer op grond van het besluit van het bestuur omtrent het verzoek en de bij dat besluit behorende gegevens blijkt dat het voorschot geheel of gedeeltelijk ten onrechte is verstrekt.
6. Onverschuldigd betaalde voorschotten kunnen door het bestuur worden teruggevorderd.

Artikel 11 Vergoeding

1. Indien en voor zover de beslissing op het verzoek strekt tot volledige of gedeeltelijke honorering van het verzoek, draagt het bestuur binnen zes weken na het onherroepelijk worden van het besluit op het verzoek zorg voor de betaling van het vastgestelde bedrag.
2. Indien de betaling binnen de gestelde termijn niet mogelijk is, stelt het bestuur de verzoeker daarvan schriftelijk en onder opgaaf van redenen in kennis en noemt het een redelijke termijn waarbinnen de betaling wel tegemoet kan worden gezien.
3. De betaling vindt plaats onder verrekening van eventueel met toepassing van verleende voorschotten als bedoeld in artikel 4:95, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 10 van deze verordening.

4. Een vergoeding van wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 van het Burgerlijk Wetboek kan deel uitmaken van de toe te kennen vergoeding.
5. Indien de schade in een andere vorm dan geld wordt vergoed, wordt daarmee een aanvang gemaakt binnen een redelijke termijn na het onherroepelijk worden van het besluit op het verzoek.

Artikel 12 Beleid waterschap

Bij de beoordeling van verzoeken om toekenning van vergoeding ingevolge deze verordening wordt rekening gehouden met het vigerend beleid van het waterschap.

Artikel 13 Hardheidsclausule

Indien een strikte toepassing van deze verordening zou leiden tot een beslissing die naar het oordeel van het bestuur als onbillijk moet worden aangemerkt, kan het bestuur van het gestelde in deze verordening afwijken.

Artikel 14 Inwerkingtreding en toepasselijkheid

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag volgend op die van de bekendmaking.
2. Zij is van toepassing op verzoeken die worden ingediend op en na het tijdstip van inwerkingtreding, bedoeld in het eerste lid.
3. Met ingang van de dag van inwerkingtreding van deze verordening wordt de Procedureverordening schadevergoeding Hunze en Aa's 2010 ingetrokken.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 26 februari 2020.

Harm Küpers,

secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink

dijkgraaf

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Artikel 7.14 van de Wtw heeft niet alleen betrekking op schade die uit de toepassing van de Waterwet voortvloeit maar ook op de uitoefening van taken en bevoegdheden die zowel op de Waterschapswet als op een verordening zoals de keur berusten.

Voorbeelden van schadeveroorzakende handelingen die onder de reikwijdte van artikel 7.14 van de Wtw vallen zijn onder meer de uitvoering van waterstaatkundige werkzaamheden, de aanleg of wijziging van waterstaatswerken, het verlenen, aanscherpen en intrekken van vergunningen of het opleggen van gedoogplichten.

Artikel 7.15 van de Wtw is een specifieke vergoedingsregeling voor schade bij waterberging. Het artikel is geen zelfstandige grondslag voor vergoeding van schade in verband met wateroverlast en overstroming, maar is een nadere uitwerking van artikel 7.14 van de Wtw. In artikel 7.15 van de Wtw is uitdrukkelijk geregeld dat ook schade door wateroverlast of overstroming in aanmerking komt voor vergoeding krachtens artikel 7.14 van de Wtw. Dit betekent echter niet dat elke vorm van wateroverlast of overstroming onder de reikwijdte van artikel 7.14 van de Wtw valt. Uit de samenhang tussen de artikelen 7.14 en 7.15 van de Wtw volgt dat de wateroverlast of overstroming het gevolg moet zijn van een maatregel die door het waterschap is genomen met het oog op het vergroten van de afvoer- en bergingscapaciteit van watersystemen.

Naast de vergoedingsregeling van artikel 7.14 kent de Waterwet enkele specifieke schaderegelingen: een regeling voor schade toegebracht aan waterstaatswerken (artikelen 7.21 van de Wtw) en een vergoedingsregeling in verband met grondwateronttrekkingen (artikel 7.18 van de Wtw e.v).

Vorrangsregeling

Omdat het waterschap aan de lat staat om de wateropgave het hoofd te bieden door (onder andere) bergingsgebieden te realiseren – en een bestemmingsplanwijziging in het verlengde daarvan ligt – is het onwenselijk dat er voor de gemeente een primaire vergoedingsplicht ontstaat (ook al kan zij de hogere kosten verhalen op het waterschap).

De wetgever heeft dat in de Invoeringswet bij de Waterwet onderkend en heeft daarom een 'voorrangsregeling' in het leven geroepen (artikel 7.16 van de Wtw). Deze regeling houdt in dat als er een beroep op de wettelijke regeling uit de Waterwet mogelijk is (artikel 7.14 van de Wtw), de wettelijke regels ten aanzien van planschade in de Wet ruimtelijke ordening buiten toepassing blijven. Dat betekent dat als een benadeelde kan vragen om schadevergoeding (en dat zal bij het aanleggen van waterbergingsgebieden altijd zo zijn als de wettelijke procedures gevolgd worden) het waterschap ook een oordeel moet geven over het al dan niet aanwezig zijn van planologisch nadeel door een eventuele wijziging van het bestemmingsplan.

Verordening

De waterschappen zijn bevoegd om ter uitvoering van artikel 7.14 van de Wtw een verordening op te stellen met regels van procedurele aard. De onderhavige verordening is deels een verordening zoals bedoeld in artikel 7.14, lid 2, tweede volzin en lid 3, derde volzin van de Wtw. Deze verordening gaat grotendeels in op de procedurele bestanddelen die van toepassing zijn op alle verzoeken om vergoeding die (na inwerkingtreding van de verordening) bij het waterschap op grond van artikel 7.14 of artikel 7.15 van de Wtw worden ingediend. De regels van deze verordening hebben geen betrekking op de toepassing van de in de algemene toelichting genoemde specifieke schaderegelingen voor schade aan waterstaatswerken en schade wegens onttrekken van grondwater.

Systematiek van schadevergoeding

Bij de beoordeling van een verzoek om schadevergoeding spelen vele factoren een rol. Om in aanmerking te kunnen komen voor schadevergoeding moet in elk geval aan de volgende vereisten zijn voldaan:

- a. causaal verband tussen geleden schade en gestelde schadeoorzaak (het één is het gevolg van het ander);
- b. de schade valt buiten het normaal maatschappelijk risico of ondernemersrisico van verzoeker;
- c. de schade wijkt in belangrijke mate af van de schade die eenieder heeft ondervonden of de schade drukt op een naar verhouding gering aantal natuurlijke of rechtspersonen, die in een vergelijkbare positie verkeren.

- d. de schade was redelijkerwijs niet verzekeraar;
- e. de schade, mede ook gelet op de voorzienbaarheid daarvan, is niet veroorzaakt door eigen schuld of nalatigheid van de verzoeker;
- f. de verzoeker heeft voldoende maatregelen getroffen ter voorkoming of beperking van de schade.

Ad. b. Normaal maatschappelijk risico en normaal ondernemersrisico

Bij het normaal maatschappelijk risico gaat het om algemene maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al bestaat geen uitzicht op de vorm en omvang waarin, de plaats waar en het moment waarop deze ontwikkeling zich zal concretiseren en de aard en de omvang van de nadelen die daaruit eventueel zullen voortvloeien. Het begrip normaal maatschappelijk risico wordt in de praktijk zowel gekoppeld aan de aard van de schadeveroorzakende gebeurtenis, als aan de ernst en de omvang van het nadeel, en soms ook aan het getroffen belang.

Ad. c. Abnormale last

Dit houdt in dat de kring van benadeelden beperkt en duidelijk bepaalbaar moet zijn. Het moet gaan om schade die bij een kleine groep personen terecht komt, terwijl andere in een min of meer gelijke positie niet worden getroffen. Indien het nadeel een grotere groep van personen treft is er in beginsel geen aanleiding om een vergoeding uit te keren. De rechtvaardiging voor het stellen van deze eis is gelegen in de gedachte dat burgers als lid van de gemeenschap ook profiteren van de overheidsdienst. Zo goed als zij de voordelen accepteren, moeten zij in beginsel ook de nadelen daarvan accepteren. Ontstaat er een wanverhouding tussen lusten en lasten, dan is geen sprake meer van 'normale' en dus te dulden maatschappelijke risico's. Bij de besluitvorming omtrent schadeveroorzakende bevoegdheidsuitoefening moet het waterschap de betrokken belangen afwegen en de schade zoveel mogelijk beperken.

Kort gezegd dient het te gaan om een abnormale last, die speciaal op een beperkte groep burgers of instellingen drukt. Deze onder omstandigheden bestaande plicht tot vergoeding bij rechtmatige overheidsdaad kan in verband worden gebracht met de door het recht voorgeschreven belangenafweging die aan de schadeveroorzakende bevoegdheidsuitoefening (vaak een besluit of een feitelijk handelen) vooraf gaat, althans vooraf dient te gaan wanneer uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid niet anders voortvloeit.

Speciale last

Schade als gevolg van een schadeoorzaak komt alleen voor vergoeding in aanmerking wanneer deze in belangrijke mate afwijkt van de schade die dientengevolge op eenieder drukt, dan wel wanneer deze schade op een naar verhouding gering aantal natuurlijke personen en/of rechtspersonen die in dezelfde of een vergelijkbare positie verkeren, drukt.

Ad. e. Actieve risicoaanvaarding

Schade als gevolg van een schadeoorzaak als bedoeld in de verordening die voor de belanghebbende redelijkerwijs voorzienbaar was ten tijde van de beslissing te investeren in het geschade belang wordt niet vergoed.

Passieve risicoaanvaarding

Geen vergoeding wordt toegekend indien de verzoeker heeft nagelaten zijn belang te verwezenlijken toen hij daartoe redelijkerwijs in de gelegenheid was, terwijl hij redelijkerwijs kon voorzien dat een besluit of een maatregel genomen zou worden die aan dat realiseren in de weg zou komen te staan.

Voorwerp van voorzienbaarheid

De voorzienbaarheid kan onder meer betrekking hebben op de aard van een schadeoorzaak, op het tijdstip waarop deze schadeoorzaak zijn werking doet gevoelen, op de plaats waarop ze betrekking heeft, op de wijze van voltrekken of uitvoering daarvan, alsmede op de aard en omvang van de daardoor veroorzaakte schade.

Ad. f. Schadebeperkingsplicht

Heeft een verzoeker nagelaten redelijke maatregelen ter voorkoming of beperking van schade te nemen, dan blijft de schade die door het treffen van zodanige maatregelen voorkomen of beperkt had kunnen worden, ten laste van de verzoeker. De redelijke kosten van maatregelen ter voorkoming of beperking van schade behoren tot de te vergoeden schade.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2. Het verzoek om vergoeding

In dit artikel worden regels gegeven voor het indienen van een verzoek om vergoeding.

Eerste lid

Het artikellid schrijft voor dat een aanvraag van een beschikking schriftelijk moet worden gedaan. Aan de eis van schriftelijkheid is ook voldaan indien een aanvraag langs elektronische weg wordt gedaan.

Tweede en derde lid

Deze artikelliden bepalen aan welke eisen een aanvraag moet voldoen. Ze noemen een aantal formele en materiële eisen. Voor het begrip 'dagtekening' wordt aangesloten bij de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). De dagtekening is de datum die op het verzoek is vermeld. Bij de materiële eisen gaat het om gegevens die het verzoek met argumenten onderbouwen en om gegevens die het bestuur en de adviseur nodig hebben om zich een beeld van de betrokken belangen te vormen.

Uit artikel 3:2 van de Awb vloeit voort dat op het bestuursorgaan de verplichting rust de nodige gegevens te verzamelen, maar het bestuursorgaan kan binnen redelijke grenzen daarvoor een beroep doen op de aanvrager.

Vierde lid

Van een verzoeker wordt verlangd dat hij verder alle gegevens, van welke aard dan ook, verschaft die het dagelijks bestuur en de adviseur nodig hebben voor het beoordelen van de gegrondheid van zijn verzoek. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan eventueel al opgemaakte schaderapporten, foto's van de situatie (zo mogelijk voor en na het schadeveroorzakende besluit of handelen), en van maatregelen die genomen zijn om de schade te beperken.

Vijfde lid

De ontvangst van het verzoek om een vergoeding wordt bevestigd aan de verzoeker. Deze ontvangstbevestiging verschaft duidelijkheid aan de verzoeker dat zijn verzoek in goede orde is aangekomen. Daarnaast geeft deze ontvangstbevestiging meer informatie over het vervolg van de procedure.

Zesde lid

In dit lid wordt bepaald wat de gevolgen zijn van het in strijd met de voorschriften van deze regeling indienen van een verzoek tot vergoeding. Het bestuur is verplicht de verzoeker in de gelegenheid te stellen zijn gebrekkige verzoek te herstellen. Hier wordt aangesloten bij het regime van artikel 4:5 van de Awb.

Artikel 3. Niet behandelen van het verzoek

Indien het verzoek niet voldoet aan de in de verordening gestelde eisen, wordt de verzoeker in de gelegenheid gesteld om het verzuim te herstellen. Wanneer de verzoeker niet tijdig of niet volledig het verzuim heeft hersteld, kan het waterschap besluiten om het verzoek buiten behandeling te laten. Dat kan alleen als het onmogelijk is om zonder de gevraagde (maar niet verstrekte) gegevens of bescheiden op de aanvraag te beslissen.

Met het 'niet in behandeling nemen' eindigt het besluitvormingstraject.

Een besluit om de aanvraag niet te behandelen wordt aan de aanvrager schriftelijk bekendgemaakt binnen vier weken nadat de aanvraag is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

De indiener kan tegen het besluit om zijn verzoek niet in behandeling te nemen bezwaar maken.

Artikel 4. Vereenvoudigd afdoen van het verzoek

Deze verordening gaat ervan uit dat het onnodig is om voor eenvoudige gevallen de zware procedure van advisering op het verzoek om vergoeding door een adviseur te volgen.

Eerste lid

De ervaring is, dat zaken waarin een relatief gering bedrag aan schadevergoeding wordt gevraagd, ook relatief eenvoudig zijn. Deze bepaling beoogt de slagvaardigheid en de vlotte voortgang van de afhandeling van verzoeken te waarborgen in situaties waarin sprake is van schade van een relatief geringe omvang. Het gekozen drempelbedrag is landelijk vrij gebruikelijk.

Het staat het bestuur overigens vrij om ook voor verzoeken die minder dan € 5.000, = belopen extern advies te vragen.

Tweede lid

Sub a. kennelijk ongegrond

Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer direct, dat wil zeggen bij een summier onderzoek, duidelijk is dat de schade niet door het bestuursorgaan veroorzaakt is of zal worden. Ook in gevallen waarin verzoeker onvoldoende aannemelijk weet te maken dat de schade redelijkerwijs niet te zijnen laste behoort te blijven, kan er aanleiding bestaan het verzoek als kennelijk ongegrond af te wijzen. Kennelijk ongegrond is ook het verzoek betreffende een schade waarvan de vergoeding anderszins is verzekerd.

Bijzondere aandacht verdient het geval waarin nog niet vaststaat dat de schadeoorzaak voor rechtmatig moet worden gehouden, omdat nog niet onherroepelijk is beslist op een aanhangig gemaakt beroep tegen het schadeveroorzakende besluit. Ook dan kan het verzoek om vergoeding wegens kennelijke ongegrondheid afgewezen worden. Er is immers niet voldaan aan het vereiste van de rechtmatigheid van de schadeoorzaak. Overigens laat dit onverlet dat de verzoeker een herhaald verzoek kan indienen wanneer wel aan dit vereiste is voldaan. Hetzelfde geldt overigens zolang nog een bestuursrechtelijk rechtsmiddel kan worden aangewend tegen de schadeoorzaak.

Sub b. kennelijk gegrond

Indien na summier onderzoek blijkt dat het verzoek kan worden gehonoreerd, is sprake van kennelijke gegrondheid van het verzoek. De kennelijke gegrondheid van de aanvraag moet duidelijk zijn zonder dat nader op de inhoudelijke merites van de zaak wordt ingegaan.

Sub c. beleidsregels

Het bestuur kan nadere beleidsregels formuleren omtrent de vraag hoe moet worden omgegaan met de toekenning van schadevergoeding bij specifieke schadeveroorzakende gebeurtenissen, bijvoorbeeld bij het nemen van peilbesluiten of bij verlegging van kabels en leidingen als gevolg van aanpassing van waterstaatswerken.

In deze beleidsregels kan worden aangegeven welke schadesoorten voor vergoeding in aanmerking komen en hoe de berekening van de vergoeding op hoofdlijnen plaatsvindt. De beleidsregels zijn dan de basis voor de beoordeling van verzoeken om toekenning van schadevergoeding.

Sub d. verjaring

In het stelsel van schadevergoeding wordt bij het beantwoorden van de vraag of het recht om een schadeclaim in te dienen is verjaard, aansluiting gezocht bij de verjaringsregeling van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat de mogelijkheid om een verzoek om schadevergoeding in te dienen verjaart vijf jaar nadat de aanvrager bekend had kunnen zijn met de schade en de veroorzaker daarvan (artikel 3:310 BW).

Sub e. onrechtmatige overheidsdaad

Een onrechtmatige overheidsdaad kan bestaan uit een ten onrechte of onbevoegd genomen besluit, of uit feitelijk schadeveroorzakend handelen.

In het eerste geval zal door de rechter in een (hoger) beroepsprocedure worden vastgesteld dat het besluit onrechtmatig is. De rechter zal dan waarschijnlijk het besluit vernietigen. Een onrechtmatige daad kan ook voortvloeien uit een feitelijke handeling of nalaten van (meestal: namens) een overheidsorgaan.

Voor berekening en vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige overheidsdaad gelden andere regels dan voor schadevergoeding uit rechtmatige daad. Dit soort schade wordt vaak gedekt door de verzekering van het waterschap, en kan in geval van onenigheid over de vergoeding aan de civiele rechter worden voorgelegd.

Deze procedure valt buiten het bereik van deze verordening.

Derde lid

Deze bepaling geldt uitsluitend voor het geval dat beslist wordt zonder raadpleging van een adviseur. Dit is in overeenstemming met het bepaalde in afdeling 4.1.3 van de Awb. Artikel 4:13 van de Awb bepaalt de beslistermijn in algemene zin op acht weken na de ontvangst van de aanvraag. Deze termijn kan worden opgeschort (op grond van artikel 4:15 van de Awb) voor de concreet benoemde periode die een verzoeker wordt gelaten om alsnog benodigde gegevens te verschaffen.

Vierde lid

Artikel 4:14 van de Awb maakt het mogelijk de termijn met een redelijke termijn te verlengen indien een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven.

Artikel 5. De adviseur

Eerste lid

Het bestuur kan per verzoek een adviseur aanwijzen om te adviseren over het voorliggende verzoek om vergoeding. Het is ook denkbaar dat het bestuur een vaste adviseur (of adviseursbureau) aanwijst die (dat) in voorkomende gevallen zal worden verzocht te adviseren.

Artikel 6. Het onderzoek door de adviseur

Eerste lid

Wanneer het bestuur het verzoek niet zelf of via een vereenvoudigde procedure kan afdoen, stelt het bestuur alle relevante informatie ter beschikking aan de adviseur.

Tot die gegevens behoren niet alleen het verzoek met de daarbij behorende, eventueel later toegevoegde, bescheiden maar ook de gegevens over de schadeoorzaak waarover het bestuur beschikt.

Tweede lid

De adviseur heeft tot taak het bestuur te adviseren over de op het verzoek te nemen beslissing en stelt daartoe een onderzoek in naar de vraag of de verzoeker schade heeft geleden of zal lijden. Tevens doet hij onderzoek naar de schadeoorzaak, de schadeomvang, de aansprakelijkheid en de vraag of de vergoeding van de schade niet of niet voldoende anderszins is verzekerd.

Wanneer blijkt dat de schade niet het gevolg is van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer behoeven uiteraard niet de andere vragen beantwoord te worden. Het behoort immers niet tot de opdracht aan de adviseur om te adviseren omtrent vergoeding van schade als gevolg van onrechtmatig handelen.

Het zal niet altijd nodig zijn de omvang van de schade nauwkeurig vast te stellen, bijvoorbeeld wanneer duidelijk is dat de schade vanwege voorzienbaarheid of maatschappelijk risico redelijkerwijs ten laste van de verzoeker behoort te blijven.

Derde lid

De adviseur kan besluiten de situatie ter plekke in ogenschouw te nemen. Deze informatie kan de adviseur gebruiken om een degelijk advies uit te brengen. Het moment om de situatie ter plekke te kunnen bekijken, wordt bij voorkeur afgestemd met het waterschap en de verzoeker, zodat beide partijen daarbij aanwezig

kunnen zijn en hun toelichting kunnen geven. De adviseur is uiteraard niet bevoegd om plaatsen te betreden tegen de wil van de rechthebbende.

Artikel 7. Horen

Eerste lid

Het verdient de voorkeur dat beide partijen in elkaars aanwezigheid worden gehoord door de adviseur, net zoals dat geldt voor het horen van belanghebbenden in een bezwaarprocedure (vergelijk artikel 7:6 van de Awb). Op deze wijze wordt voorzien in hoor en wederhoor.

Tweede lid

De betrokken partijen worden geïnformeerd over de mogelijkheid om gehoord te worden. Indien een partij afziet van de mogelijkheid om gehoord te worden, stelt deze de adviseur daarvan schriftelijk op de hoogte.

Derde lid

Ten behoeve van een goede dossieropbouw en de kwaliteit van de advisering wordt een verslag gemaakt van het horen.

Vierde lid

Van de adviseur wordt verwacht dat hij aangeeft hoeveel tijd hij nodig heeft voor het opstellen van een advies. Op deze wijze wordt de rechtszekerheid ten aanzien van de afhandelingstermijn van het verzoek bevorderd. De complexiteit van het verzoek brengt met zich mee dat de termijn van advisering van verzoek tot verzoek kan variëren. Daarom is ervoor gekozen geen gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 3:6 van de Awb biedt om bij verordening een termijn te stellen. Wel blijft het op basis van dit artikel mogelijk dat het bestuur in een individueel geval de adviseur een termijn stelt voor het uitbrengen van zijn advies.

Artikel 8. Advies van de adviseur

Als de adviseur van oordeel is dat het waterschap het geleden nadeel moet vergoeden, betreft het advies mede de hoogte van de vergoeding. De adviseur kan ook maatregelen (in natura) voorstellen die geschikt zijn om de schade te beperken of ongedaan te maken.

Vijfde lid

Bij beoordeling van verzoeken om schadevergoeding in verband met gecontroleerde inundatie van bergingsgebieden als bedoeld in de Waterwet wordt eerst een conceptadvies naar de verzoeker en het bestuur gestuurd, met de mogelijkheid daarop te reageren. Met verwerking van het eventuele commentaar stelt de adviseur het definitieve advies op. Deze waarborg, die ook was opgenomen in de Procedureverordening schadevergoeding Hunze en Aa's 2010, past in het kader van een extra zorgvuldige behandeling van schadevergoedingsverzoeken, die het gevolg zijn van het onder water zetten van waterbergingsgebieden. Zo'n waarborg is bij andere schadeverzoeken in de praktijk niet nodig gebleken. Bovendien bestaat ook nog de mogelijkheid bezwaar te maken en beroep in te stellen tegen de beslissing. Verder geldt bij schadevergoeding in verband met gecontroleerde inundatie van bergingsgebieden de omgekeerde bewijslast. Dit betekent dat de gehele schade wordt geacht te zijn veroorzaakt door de gecontroleerde inundatie, tenzij het tegendeel kan worden bewezen. De bewijslast is omgekeerd om te voorkomen dat de verzoeker de minder eenvoudig te bewijzen schades ook moet aantonen en daarvoor zelf kostbare adviseurs in de arm zou moeten nemen.

Artikel 9. De beslissing op het verzoek

Eerste lid

Het bestuur beslist binnen zes weken na ontvangst van het advies op het verzoek. Indien het bestuur voornemens is om het verzoek om schadevergoeding geheel of gedeeltelijk af te wijzen moet hij beoordelen of de artikelen 4:7, 4:9 en 4:11 van de Awb tot aangepaste besluitvorming moeten leiden.

Artikel 4:7 van de Awb bepaalt dat de verzoeker in dat geval de gelegenheid moet krijgen om een zienswijze op dit voornemen in te dienen indien:

- a. de afwijzing zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de aanvrager betreffen, en
- b. die gegevens afwijken van gegevens die de aanvrager ter zake zelf heeft verstrekt.

Dit is echter niet verplicht (artikel 4:11 van de Awb) onder meer indien:

- a. de vereiste spoed zich daartegen verzet;
- b. de belanghebbende reeds eerder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan.

Over het algemeen zal de aanvrager zijn zienswijze hebben kunnen geven tijdens de hoorzitting.

Dit is anders als na de hoorzitting nieuwe feiten bekend zijn geworden, die hebben geleid tot het afwijzende besluit, en waarover de verzoeker nog geen zienswijze heeft kunnen geven. In dat geval moet het bestuur verzoeker alsnog de gelegenheid daartoe geven voordat het een definitief besluit neemt over (gehele of gedeeltelijke) afwijzing.

Tweede lid

Indien het bestuur het besluit niet binnen de periode, zoals genoemd in het eerste lid, kan verstrekken, kan de termijn voor het nemen van een beslissing worden verdaagd.

Het bestuur kan het nemen van een besluit, als bedoeld in het eerste lid, éénmaal voor ten hoogste zes weken verdagen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn als het bestuur een "second opinion" van een tweede adviseur wil vragen.

Artikel 10. Voorschot

Een bevoorschottingsregeling is van belang voor een adequate vergoedingsregeling. Bevoorschotting kan onder meer strekken ter beperking van de schade. Een verzoek om bevoorschotting dient te worden onderscheiden van een verzoek om vergoeding van schade die verzoeker lijdt door een handeling van het bestuur in het kader van de voorbereiding van een eventueel te nemen besluit.

Vierde lid

Op grond van het vierde lid kan het bestuur voorwaarden verbinden aan een voorschot. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de verkrijgende voorwaarde van een bankgarantie.

Vijfde lid

Het voorschot kan volgens deze regeling uitsluitend worden verleend indien de verzoeker schriftelijk de verplichting aanvaardt tot gehele en onvoorwaardelijke terugbetaling van hetgeen ten onrechte als voorschot is uitbetaald. Het bestuur kan daarvoor zekerheidsstelling, bij voorbeeld in de vorm van een bankgarantie, verlangen.

Artikel 11. Vergoeding

Eerste lid

Uit artikel 4:87 van de Awb volgt dat betaling plaatsvindt binnen zes weken na het bekend worden van de beslissing, tenzij de beschikking (eerste lid) of een wettelijk voorschrift (tweede lid) een ander tijdstip vermeldt. In deze verordening wordt de betaling (stermijn), in afwijking van de algemene regel van de Awb, gekoppeld aan het moment van onherroepelijk worden van het besluit inzake de vergoeding. Dit betekent dat het bestuur de betaling kan opschorten totdat in laatste instantie is beslist op een beroep tegen het besluit. Het hoeft de betaling niet tot het einde van deze termijn op te schorten. Als het bestuur besluit de vergoeding te betalen terwijl dit besluit nog niet onherroepelijk is, krijgt de betaling het karakter van een voorschot. Als in latere instantie wordt geoordeeld dat de vergoeding te hoog was, kan het te veel betaalde worden teruggevoerd.

In het belang van de voortvarende uitvoering van het besluit tot vergoeding zal in veel gevallen in de brief waarmee de beslissing wordt toegezonden een bankrekeningnummer worden gevraagd.

Uiteraard dient op het uit te keren bedrag een eventueel in een eerder stadium verstrekt voorschot in mindering

te worden gebracht.

Vierde lid

Een vergoeding in de vorm van wettelijke rente voor schade veroorzaakt door te late uitbetaling van de vergoeding kan deel uitmaken van de toe te kennen vergoeding. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij artikel 6:119 BW, ook voor wat betreft de wijze van berekening van wettelijke rente.

Artikel 12. Beleid waterschap

Vanzelfsprekend vormt het vigerend beleid van het waterschap het uitgangspunt bij de beoordeling van verzoeken om toekenning van vergoeding ingevolge deze verordening. Daarbij kan gedacht worden aan de Beleidsregel schadevergoeding bergingsgebieden en de Beleidsregel schadevergoeding kabels en leidingen. Ook de uitgangspunten voor (de intensiteit van) het onderhoud aan (hoofd)watergangen, kaden, beschoeiingen en dijken behoren tot het beleid zoals bedoeld in dit artikel.

Omdat het waterschapsbestuur bij de beslissing op het verzoek overeenkomstig artikel 4:84 van de Awb in de regel gehouden is zijn eigen beleid toe te passen, mag van de adviseur verwacht worden dat hij dit beleid ook zo veel mogelijk bij zijn adviserende taak betreft.

Artikel 13. Hardheidsclausule

Via de hardheidsclausule is aan het bestuur de mogelijkheid gelaten om in incidentele gevallen van het bepaalde in deze verordening af te wijken bij de behandeling van het verzoek om vergoeding.

Het is niet noodzakelijk om in deze verordening bepalingen op te nemen aangaande de wijziging en intrekking van genomen besluiten op vergoedingsverzoeken, onderscheidenlijk voorschriften betreffende de terugvordering van ten onrechte uitgekeerde bedragen.

Indien na het nemen van een beslissing feiten en omstandigheden bekend mochten worden die, waren zij eerder bekend geweest tot een andere beslissing zouden hebben geleid, dan is het bestuur bevoegd het besluit te wijzigen en eventueel bedragen terug te vorderen met inachtneming van de voorschriften uit Titel 4.4, getiteld "Bestuursrechtelijke geldschulden", uit de Algemene wet bestuursrecht.

Deze wettelijke regeling is voor dit type beslissing uitputtend bedoeld, zodat daarnaast geen ruimte aanwezig is om over dit onderwerp afwijkende of aanvullende voorschriften in deze verordening op te nemen.

Ziet u een fout in deze regeling?

Bent u van mening dat de inhoud niet juist is? Neem dan contact op met de organisatie die de regelgeving heeft gepubliceerd. Deze organisatie is namelijk zelf verantwoordelijk voor de inhoud van de regelgeving. De naam van de organisatie ziet u bovenaan de regelgeving. De contactgegevens van de organisatie kunt u hier opzoeken: almanak.overheid.nl

Werkt de website of een link niet goed? Stuur dan een e-mail naar regelgeving@overheid.nl

postadres
Postbus 122
9400 AC Assen

bezoekadres
Westenbrink 1 te assen

t 088-2203333
11.1 vechtstrome
n.nl

contactpersoon
[redacted]
doorkiesnummer
088-2203 [redacted]

Datum
6 september 2019
bijlage(n)
2

onderwerp
Reactie Wob-verzoek m.b.t. verzoek LTO-Nederland om toegang tot het MIPWA-instrumentarium

Geachte [redacted]

Op 23-8-2019 ontving ik als MIPWA voorzitter een verzoek in het kader van de wet openbaarheid van bestuur (Wob) waarin u vraagt om “alle documenten en communicatie /informatie van uw als MIPWA-consortium coördinator van met alle mogelijke betrokkenen en geïnteresseerden (alles in de breedste zin des woords) m.b.t. het verzoek van LTO-Nederland/Droogteschade Nederland om toegang tot het MIPWA modelinstrumentarium”. De Wob is van toepassing op verzoeken tot openbaarmaking van informatie over bestuurlijke aangelegenheden bij de hiervoor in de wet aangewezen bestuursorganen. Hoewel het samenwerkingsverband MIPWA geen bestuursorgaan is willen wij u wel zoveel mogelijk informatie geven, omdat wij transparantie en openheid belangrijk vinden.

Over het verzoek van LTO heb ik alleen gecommuniceerd met de deelnemers van het MIPWA-consortium en met mijn eigen bestuurder binnen waterschap Vechtstromen. Wij hebben in deze contacten van gedachten gewisseld over de gewenste reactie op dit verzoek. Deze gedachtewisseling is grotendeels vertrouwelijk en kan ik dus niet aan u verstrekken. Dit is in lijn met de regeling van de Wob: persoonlijke beleidsopvattingen in documenten voor intern beraad hoeven niet verstrekt te worden.

Wij hebben daarnaast ook gecommuniceerd over feitelijkheden. Deze (delen van) berichten kan ik u geven. In bijgevoegde inventarislijst vindt u alle correspondentie (tot het moment van ontvangst van uw verzoek) van mij als voorzitter m.b.t. de toegang van LTO DNL tot het MIPWA modelinstrumentarium waarin – onder meer- feitelijkheden worden gewisseld (correspondentie waarin alleen persoonlijke beleidsopvattingen staan is hierin niet opgenomen). Uit deze lijst blijkt hoe het verzoek is binnengekomen en welke feitelijke correspondentie hierover heeft plaatsgevonden.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,

 voorzitter MIPWA

Gebruik en verbetering van het MIPWA model

Het MIPWA modelinstrumentarium is een hydrologisch instrumentarium dat is ontwikkeld in opdracht van een groot aantal waterpartners in Noord-Nederland (drinkwaterbedrijven, provincies, waterschappen, gemeenten en DLG). MIPWA staat voor Methodiekontwikkeling voor Interactieve Planvorming ten behoeve van Waterbeheer. De ontwikkeling van het MIPWA model is gestart als onderdeel van een Europees project. Het doel van dit project was de ontwikkeling van een gedetailleerd, regionaal modelinstrumentarium ter ondersteuning van de vaststelling van GGOR (Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime). Belangrijk hierbij was dat het instrumentarium eenvoudig en interactief gebruikt kan worden en voldoende draagvlak geniet om toepassing in een beleidsomgeving mogelijk te maken. Het instrument kan bij verschillende studies worden ingezet, zoals GGOR, planstudies, vergunningverlening en scenario ontwikkeling voor bijvoorbeeld structuurvisies of waterbeheerplannen. Maar ook voor de studies naar nieuwe drinkwaterwinningen, en de maatregelen in de Natura 2000 gebieden om natuurdoelstellingen te halen. Het MIPWA is een regionaal model voor Noord Nederland, dit betekent dat voor het gebruik op lokale schaal delen van dit model vaak in samenspraak met de betrokken partijen wordt verfijnd en verbeterd alvorens maatregelen of effecten op een goede manier kunnen worden uitgerekend. In dit document gaan we in op dit verfijnen en verbeteren van het MIPWA model, wie hierbij betrokken zijn, welke verbeteringen en verfijningen worden uitgevoerd en hoe dit proces doorgaans wordt vormgegeven. Hierbij zijn draagvlak en consensus de belangrijkste randvoorwaarden. Het model is hierbij de kapstok voor een integraal proces, en het integrale proces is hiermee een cruciaal onderdeel van de modelstudie. Een digitaal grondwatermodel bestaat uit verschillende onderdelen, een rekentool(software) en informatie(data). De data bestaat uit een beschrijving van de bodem en de ondergrond, het oppervlaktewatersysteem, maaiveld, landgebruik, grondwateronttrekkingen, drainage, neerslag en verdamping, grondwateraanvulling, Overland flow en de schijngrondwaterspiegel. In de volgende hoofdstukken zullen we aan de hand van de dataonderdelen de eventuele aanpassingen en verbeteringen om te kunnen rekenen op lokaal niveau bespreken. Ook wordt daarna het proces en de partners besproken, waarmee wij doorgaans het integrale proces doorlopen.

De bodem en de ondergrond.

Het MIPWA model is op dit moment (2019) gebaseerd op REGIS versie 2.1. REGIS is een Regionaal geohydrologische schematisatie van de ondergrond waarbij boorinformatie en andere informatie over de ondergrond is omgezet in vlak dekkende informatie over heel Nederland in een raster van 100 x 100 meter tot 300 meter diepte. REGIS is gemaakt voor landelijke en regionale overheden, waterbeheerders, adviesbureaus, opleidingscentra en de geïnteresseerde burger, en vormt de basis voor het maken van landelijke en regionale grondwatermodellen. Voor de ontwikkeling van REGIS wordt slechts gebruik gemaakt van een beperkte set boringen. In de landelijke database van TNO (Dinoloket) en de regio zijn vaak veel meer boringen van de ondiepe ondergrond tot 10 meter diepte beschikbaar. Ook worden er nog regelmatig aanvullende boringen gedaan. Op dit moment is er ook al een nieuwe REGIS versie, namelijk REGIS 2.2 beschikbaar. REGIS 2.2 is weer flink verbeterd ten opzichte van eerdere versies. In de huidige modelstudies wordt daarom REGIS 2.1 eigenlijk altijd vervangen door REGIS 2.2. Vervolgens worden de keileemkaart uit 2015 die tevens gemaakt is door TNO waarbij alle op dat moment beschikbare boorinformatie is gebruikt en de veenkaart van Alterra in het model ingebracht. Deze beide kaarten zijn op 25 x 25 meter raster beschikbaar. Als laatste worden eventueel nog correcties aangebracht in het ondergrondmodel met de nieuw beschikbare boringen. Hiermee wordt voor het modelgebied in de deelmodellen een grote verbetering gerealiseerd in het ondergrondmodel.

Oppervlaktewatermodel

De gegevens van het oppervlaktewatersysteem worden door de waterbeheerders (waterschappen, Rijkswaterstaat en provincies) voor het hele gebied veelal vanuit de legger aangeleverd. Het is onmogelijk om al deze informatie in detail te checken in het hele MIPWA gebied. Tijdens modelstudies wordt daarom het oppervlaktewatersysteem in het modelgebied nagelopen en gecorrigeerd of aangepast. Dit gebeurt in samenspraak met de waterbeheerders en terreineigenaren. Ook zijn er regelmatig bij inrichtingsmaatregelen zaken gewijzigd, ook is in natuurgebieden vaak detailontwatering verwijderd.

Maaiveld en landgebruik

Voor maaiveld worden het Algemeen Hoogtebestand Nederland gebruikt, dit wordt doorgaans niet aangepast bij toepassing van het model tenzij er fouten worden geconstateerd. Het landgebruik wordt slechts gewijzigd in 2 voorkomende gevallen: bij het uitkomen van een nieuw landgebruik bestand, of wanneer het landgebruik ten opzichte van de meest recente landgebruikskaart is gewijzigd bijvoorbeeld door inrichting van nieuwe natuur, dan wordt dit op perceel niveau aangepast.

Grondwateronttrekking

Bij studies met MIPWA in deelgebieden worden altijd de grotere grondwateronttrekkingen gecontroleerd en verbeterd indien nodig. Het betreft hier over het algemeen de industriële onttrekkingen en de onttrekkingen voor de drinkwatervoorziening. De overige onttrekkingen zoals bijvoorbeeld bodem- en grondwater sanering, bronbemaling en beregening in de landbouw zijn niet opgenomen in MIPWA. Voor studies waarbij deze onttrekkingen relevant zijn worden deze alsnog toegevoegd.

Drainage

In Nederland wordt niet geregistreerd waar in de landbouw percelen drainage is aangebracht. Door Alterra wordt daarom op basis van vuistregels en karteerbare kenmerken een drainagekaart gemaakt. Deze kaart geeft weer in welke percelen hoogst waarschijnlijk op basis van de ondergrondkenmerken en landgebruik drainage is aangebracht om de grond voor landbouwkundig gebruik geschikt te maken. In een aantal deelgebieden in het MIPWA gebied bijvoorbeeld in de randzones van Natura 2000 gebieden zijn inventarisaties gemaakt waarbij wel bekend is in welke percelen daadwerkelijk drainage is aangebracht. Deze inventarisaties worden gebruikt om de drainage informatie te verbeteren bij deelgebied studies.

Neerslag en verdamping en grondwateraanvulling

De neerslag en verdamping gegevens en de daarop gebaseerde grondwateraanvulling voor het stationaire grondwatermodel zijn vaak ingevoerd tot aan de oplevering van de MIPWA versie. Bij modelstudies waarbij dit relevant is wordt deze informatie aangevuld tot de datum van de studie.

Overlandflow

In het MIPWA model wordt oppervlaktewater afgevoerd indien de diepte van het water op maaiveld een drempel overschrijdt. Aanpassing van de drempel wordt met name bij waterberging of inrichting van natuur regelmatig aangepast.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

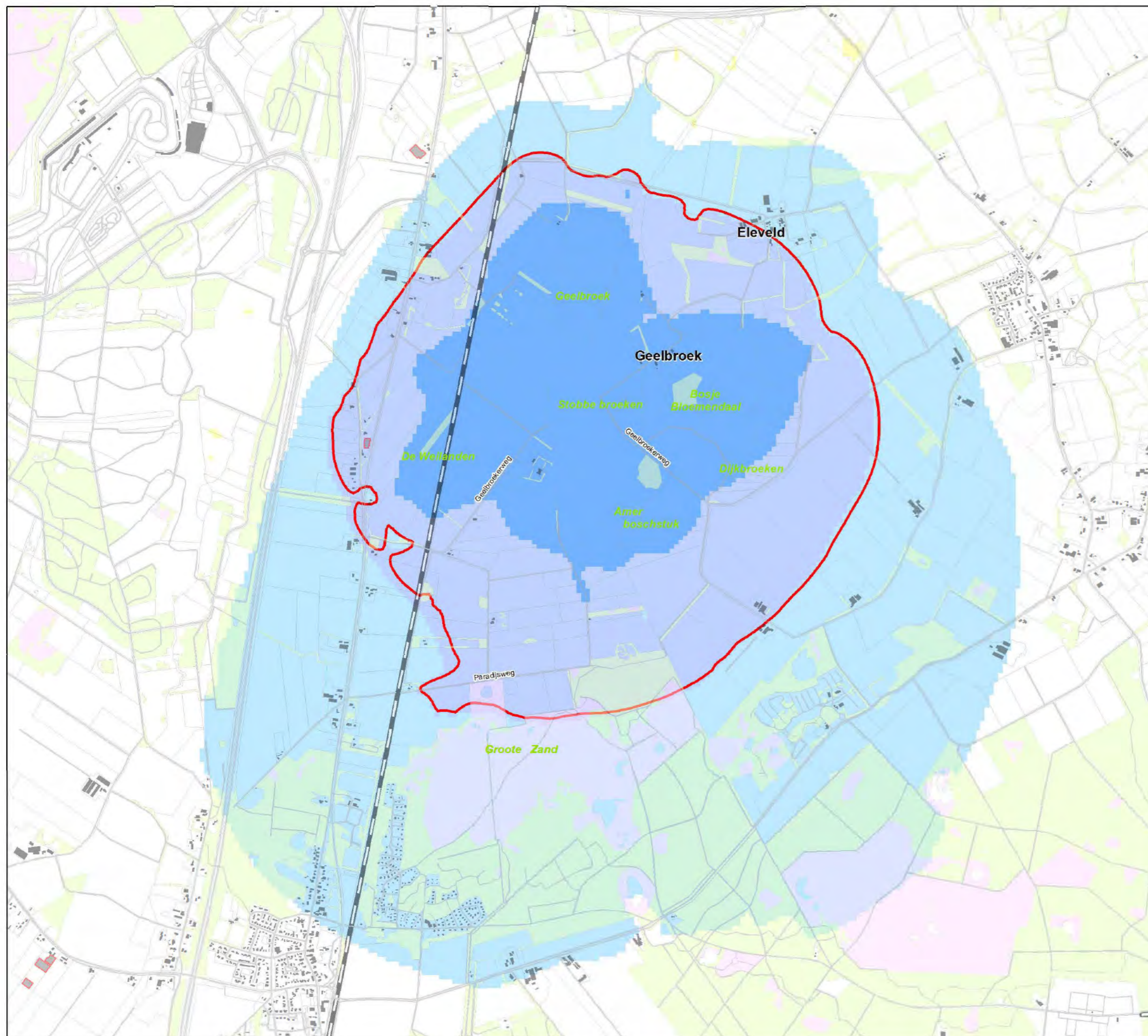
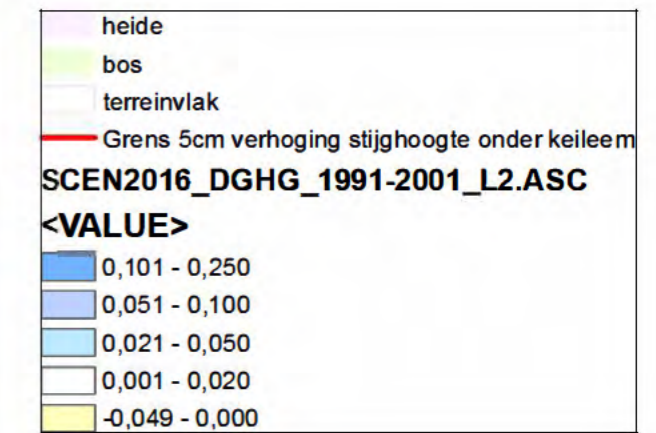
De partners en het proces

Zoals reeds eerder gemeld zijn draagvlak en consensus de belangrijkste randvoorwaarden voor studies met het MIPWA model. Dit betekent in de praktijk dat naast de (originele) MIPWA partners provincies, waterschappen en waterleidingmaatschappijen ook vaak de andere belanghebbende in het gebied zijn betrokken. Met name bij grondeigenaren, bijvoorbeeld natuurorganisaties, particuliere terreineigenaren en de landbouw, is vaak nog veel kennis aanwezig die goed kan worden gebruikt om het model te verbeteren. Er wordt dan ook altijd een begeleidingsgroep samengesteld van deskundigen van de verschillende organisaties.

In stappen wordt het basismodel aangepast, verfijnd en verbeterd. Hierbij wordt steeds aan de hand van de gemeten grondwaterstanden in peilbuizen en gemeten afvoeren getoetst of de door het model uitgerekende grondwaterstanden en afvoeren overeenkomen met de gemeten waarden. Dit proces gaat door totdat de begeleidingsgroep het model van de huidige situatie goed genoeg vindt om eventuele aanpassingen of maatregelen en de effecten hiervan door te rekenen. Door alle belanghebbenden te betrekken bij het gehele proces ontstaat voldoende draagvlak zodat er ook vertrouwen ontstaat in de uitkomsten van effectberekeningen. Voor projecten waar maatregelen worden uitgevoerd, wordt dit meestal ondersteund door een meetnet in het betreffende gebied, waarmee ook achteraf kan worden getoetst of de uiteindelijk berekening van de effecten overeenkomt met de werkelijkheid.

Inrichtingsplan Geelbroek

Verhoging diepe grondwater

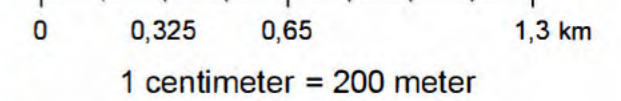

Opdrachtgever:
Staatsbosbeheer

CONCEPT

Prolander

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Date : 11-1-2022 13:26:38

From : "

To : " drenthe.nl

Subject : FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Attachment : Analyse schade landbouw Geelbroek 2_ebak (002).docx;RE: bezorgde boeren Geelbroek.;image001.jpg;image001.png;image002.jpg;image003.jpg;

Dag

Ter informatie, zoals gisteren besproken.

Hierbij de mail zoals ik die per ongeluk verstuurd had aan 11.1 (ik heb tevens de reactie van en mijn antwoord daarop toegevoegd.

Tevens in de bijlage de reactie van de bezorgde boeren (via nav mijn telefoontje gistermiddag met

Daarnaast zijn we de bijeenkomst van de bezwaarcommissie op 2 februari aanstaande aan het voorbereiden.

Hiervoor zal jou uitnodigen..

Groet,

Van: "

Verzonden: zaterdag 8 januari 2022 06:41

Aan: <planet.nl>

Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Dag

Bedankt voor je bericht.

Deze mail is inderdaad voor bedoeld.

De mail is abusievelijk bij terecht gekomen. Dat is erg slordig van mij.

De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.

Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- of 0592-365

E planet.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: <planet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35

Aan: <planet.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Beste zou het kunnen dat deze mail voor bedoeld was?

Met vriendelijke groet,

11.1

planet.nl

0516-

Van: <planet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 13:24

Aan: <planet.nl>; <gmail.com>; <planet.nl>; <gmail.com>; <solcon.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Van: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>
Verzonden: donderdag 6 januari 2022 14:20
Aan: [redacted] <[redacted]@hetnet.nl>
Onderwerp: bezorgde boeren Geelbroek.

Ha [redacted]
zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek
In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

Tevens een document dat [redacted] heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging.
Je kunt in dat document doorscrollen naar een tweetal kaartje waarin het effect wordt aangegeven in Euro's en de ander in % opbrengstdepressie: 11.1

De huidige insteek vanuit de provincie is nu dat de mogelijke schade binnen de foutenmarge van het model valt en daarom niet vergoed wordt (ook al omdat we uitgaan van een worst worst case scenario waarbij oa geen rekening wordt gehouden met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren). Daarnaast monitoren we de verandering in Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te verzinnen is. Ik denk dat het mooi is als we sowieso iets kunnen doen voor landbouwstructuur verbetering (even los of er nu wel of geen schade op gaat treden). Er ontstaat ruimte als er mogelijk boeren gaan stoppen/verplaatsen die signalen zijn er.

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken. 11.1

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted]@prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

Analyse schade landbouw Geelbroek

11.1 Prolander

d.d. 11.1

Vanuit de BVC Drentsche Aa is de vraag gesteld om te zien wat de potentiële schade is van de maatregelen in Geelbroek. Hierbij direct aangetekend dat de berekeningen in het domein zitten van 0-5 cm effect. De berekening gaat uit van GHG en GLG. Deze zijn minder nauwkeurig dan de effectbepaling. Het is goed om te weten dat deze berekeningen niet verder gaan dan dat ze een redelijke indicatie geven.

De schade bij de landbouw kan berekend worden met de Waterwijzer Landbouw (WWL). Hoewel dit instrument nog niet helemaal afgerond is (onderdelen nog niet beschikbaar), is het wel bruikbaar en vrij gegeven om ervaring mee op te doen. De WWL is een rekeninstrument wat interpoleert vanuit een database. De gegevens die hiervoor gebruikt worden zijn niet in te zien. De WWL heeft 4 factoren waarop de schade wordt gebaseerd:

- Droogteschade |
 - Zuurstof / natschade | → Directe schade
 - Zout |
- Indirecte schade

De toestand in de bodem met betrekking tot droogte, zuurstofbeschikbaarheid en zoutgehalte bepaalt of er transpiratiereductie en derving in gewasopbrengst zal optreden. Dit worden directe effecten genoemd. Zoutschade wordt in de verdere analyse weggelaten.

Indirecte effecten zijn effecten zoals uitgestelde zaai- of oogsttijdstippen als gevolg van verminderde draagkracht van de bodem bij te natte omstandigheden of vertraagde gewasopkomst in het geval van een koud voorjaar.

Voor economische berekeningen is een koppeling gemaakt met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundvee (BBPR) (voor melkveehouderij) en de KWIN-database (voor Akkerbouw en Vollegrondsgroenten).

Samen vormen de 4 elementen het totaal aan -theoretische- gewasschade. Hiermee is vooral gewerkt omdat dit het complete beeld geeft. Bij natte GT's komt de totale schade grotendeels overeen met de natschade. Wel is duidelijk dat bij droge GT's de droogteschade een belangrijkere rol gaat spelen.

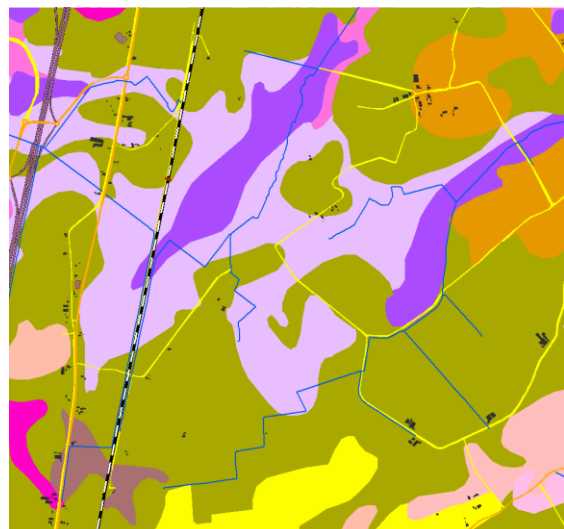
Er zijn verschillende manieren om met de WWL te werken.

- Via de website
- Via het programma op basis van
 - o Tabellen
 - o Rasters/shapes

Omdat het pakket nieuw is en om wat grip te krijgen op de resultaten hebben we de verschillende ingangen na elkaar gebruikt.

Website

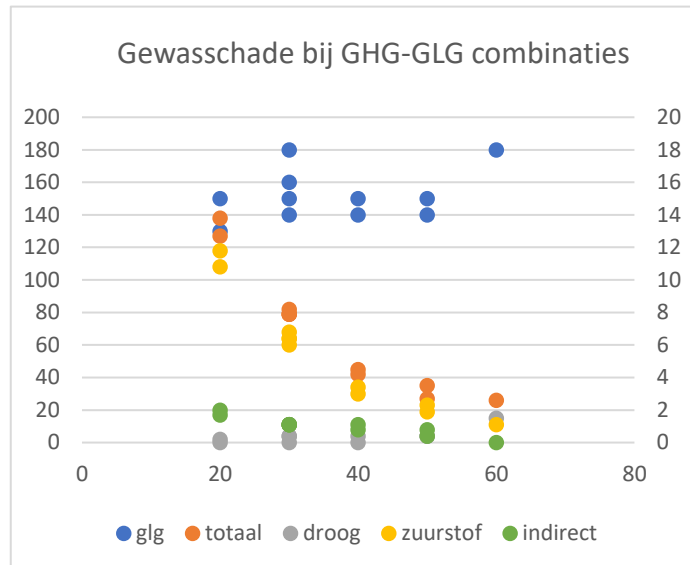
Op basis van de website WWL zijn in de grafiek een aantal waarden bij een lemige zandgrond met keileem in de ondergrond (BOFEK 315, de meest voorkomende code in dit gebied, zie groenbruine kleur in kaart).

Alle berekeningen zijn voor gras met beweiding en maaien uitgevoerd. Gewasschade neemt exponentieel toe bij verminderde diepte van GHG. Droogteschade is meer een combi van GLG (grootste invloed), maar ook van GHG.

Programma via tabel

Omdat via de website alleen waarden afgerond op 10 cm zijn in te voeren, zijn hierna een aantal proefberekeningen ingezet om te zien wat de tussenliggende waarden zijn, wat de variatie in GHG/GLG doet en wat voor effecten het heeft bij andere gewassen.

Bij het werken met de WWL moeten een aantal bestanden geladen worden. Een daarvan zijn de bodemprofielen in de vorm van BOFEK codes. Een aantal codes zijn op basis van de kaart, in eerste instantie gebruikt voor de indicatieve berekening.

De aanwezige bodemprofielen in het gebied zijn

Hoofdcode 315 = Lemige zandgronden met keileem in de ondergrond

Overige codes

312 = Lemige (podzol-)gronden

302 = Leemarme (stuif-)zandgronden

103 = Kleiarme moerige bovengrond op veen met binnen 120 cm-mv. vaak een zandondergrond

203 = Kleiarm veen op zandondergrond

204 = Kleiarm veen op zandondergrond met keileem of leem

Tweede element is het landgebruik. Deze is uit het LGN7 gehaald. Daarbij zijn in de eerste berekening de meest voorkomende typen gebruikt. Voor grasland is er in de programmatuur onderscheid gemaakt tussen 5 type van gebruik (combinaties van maaien [intensief/extensief] en/of beweiding). Dit is niet uit het LGN te halen en in deze berekeningen op een combinatie van beweiden en maaien gezet (gewaskeuze 3). Daarnaast komt er nog wat mais (6), aardappel (10) en bieten (12) in het gebied voor.

De "water" input voor het programma zijn GHG en GLG waarden (geen andere opties mogelijk). GVG waarden worden niet bij de indirecte schade betrokken, dat wordt uit de meteorologische data gehaald. In de tabellen zijn combinatie van GHG en GLG waarden met een stapgrootte van 2 cm in de GHG en een stapgrootte van 10 cm in GLG.

De meteorologische data komt van KNMI station Eelde (nummer 280). Alleen hoofdstations zijn te gebruiken, en Eelde ligt redelijk dichtbij. Er is gerekend met het huidige klimaat en met een gemiddelde situatie (klimaatperiode 1981-2010).

Zoals eerder is opgemerkt wordt zout in deze berekeningen niet meegenomen en daarom op -99 gezet.

Om te bekijken wat het verschil in GHG van 2 cm doet is zijn schadeverschillen via de normbedragen omgerekend naar euro's. Conclusie hieruit is dat bij een hoge GHG (10 tot 20 cm-mv) een verhoging

van 2 cm ongeveer €40,= per ha per jaar aan schade geeft. Bij diepere GHG's (bij 40 cm-mv) wordt dat €3,=/ha/jr. De 2 cm verhoging zorgt voor minder dan 2% schade verhoging bij hoge GHG. Dus per cm nog geen procent, 5 cm zal dus altijd onder de 5% schade blijven (

Andere teelten geven hoger bedragen per 2 cm, maar het maximum aan schade zit op een ander, dieper grondwaterniveau, bijvoorbeeld bij 40 tot 50 cm-mv. Als er op deze grond een hoge GHG is en die wordt iets hoger, neemt de schade minder toe. Dat komt doordat bij die teelten bij diepere GHG's de zuurstofstress harder toeslaat. Bedragen kunnen bij andere teelten oplopen tot 100 euro/ha. Al deze bedragen gaan uit van een standaard maximale opbrengst (in euro's) wat theoretisch bepaald is, vermenigvuldigd met de standaard prijs. Dus als het van oorsprong natter is kan het sneller schade geven, afhankelijk van de teelt.

Programma via kaartbestanden (raster/shapes)

Om meer de variatie in het gebied te kunnen zien is voor deze schadeberekeningen de invoer in de vorm van rasterbestanden gemaakt met een marge rondom het gebied.

Nu is de input voor de hydrologische situatie de GHG en GLG kaarten uit het model gebruikt, zowel voor de referentiesituatie als de toekomstige situatie. Deze berekening met de WWL is gedaan op basis van de berekende effecten van de laatste modelrun in 2017. De hiervoor gepresenteerde gegevens van BOFEK / LGN7 zijn opgenomen in de berekening.

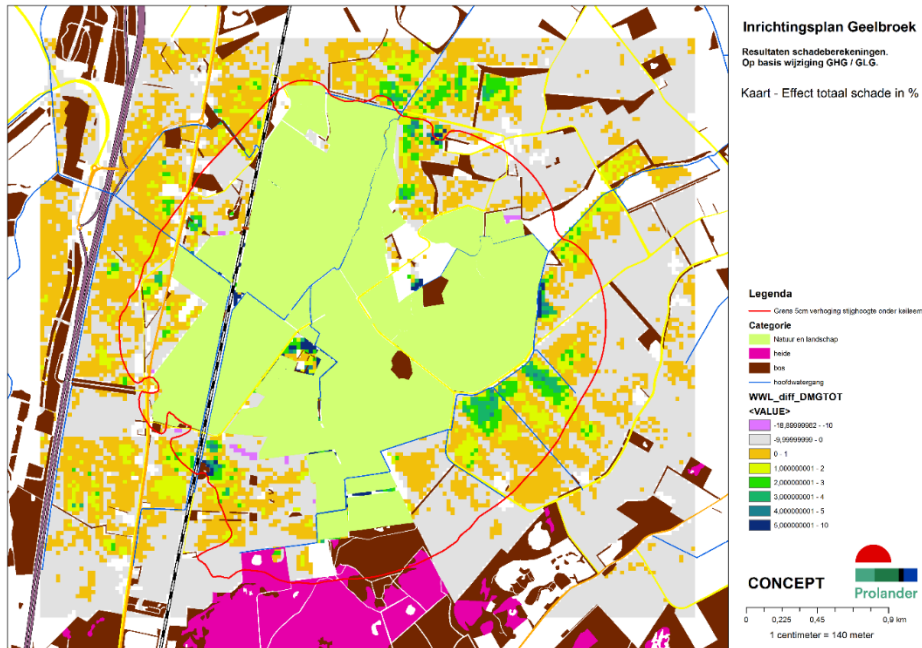
Uit de resultaten van de berekeningen is een schadepercentage te bepalen. De bedragen zijn berekend door het percentage te vermenigvuldigen met de potentiële opbrengst. Op deze manier is het bedrag bepaald. De potentiële schade voor grasland staat in de berekening op €2883,-. Dit bedrag is overal gelijk, het gaat dus om een maximale opbrengst bij optimale omstandigheden voor een bepaald type grond. Het schadepercentage geeft de korting op de potentieel maximale opbrengst.

In de verordening van het waterschap Rijn en IJssel (Artikel 3., lid 2 sub b, normaal maatschappelijk risico bij inkomensschade) wordt gesproken "*dat indien het opbrengend vermogen van een bepaald deel van de onroerende zaak met 10% of minder afneemt, de inkomensschade die daardoor ontstaat behoort tot het normale maatschappelijke risico. Voor zover het opbrengend vermogen met meer dan 10% afneemt, komt het surplus voor vergoeding in aanmerking*".

Op basis van de maximale opbrengst van grasland (code 3) en het percentage in de genoemde verordening van 10% dan over $€2883 * 0.1 = €280,-/ha$.

Bij onderstaande kaarten moet rekening worden gehouden dat een rastercel 625 m² is. Een hectare bestaat uit 16 vlakjes. In een perceel kunnen verschillende schadeklassen voorkomen. Hierdoor zal de gemiddelde schade iets lager komen te liggen dan de hoogste schadeklasse in een perceel. De hogere schadeklassen behelzen vaak net iets meer dan 1 ha aaneengesloten.

Maximaal is de schade op de percelen 5%, alleen langs de waterloop aan de oostzijde zie je een hogere klasse. Bij de andere vakken

met de hoogste

procentuele schade zijn extra maatregelen bedacht/genomen die niet in het model zitten of ligt dit op een ven (en is er geen keileem in het model en daarom wordt de GHG erg hoog berekend). Een totale procentuele schade van meer dan 10% komt nergens in het gebied voor.

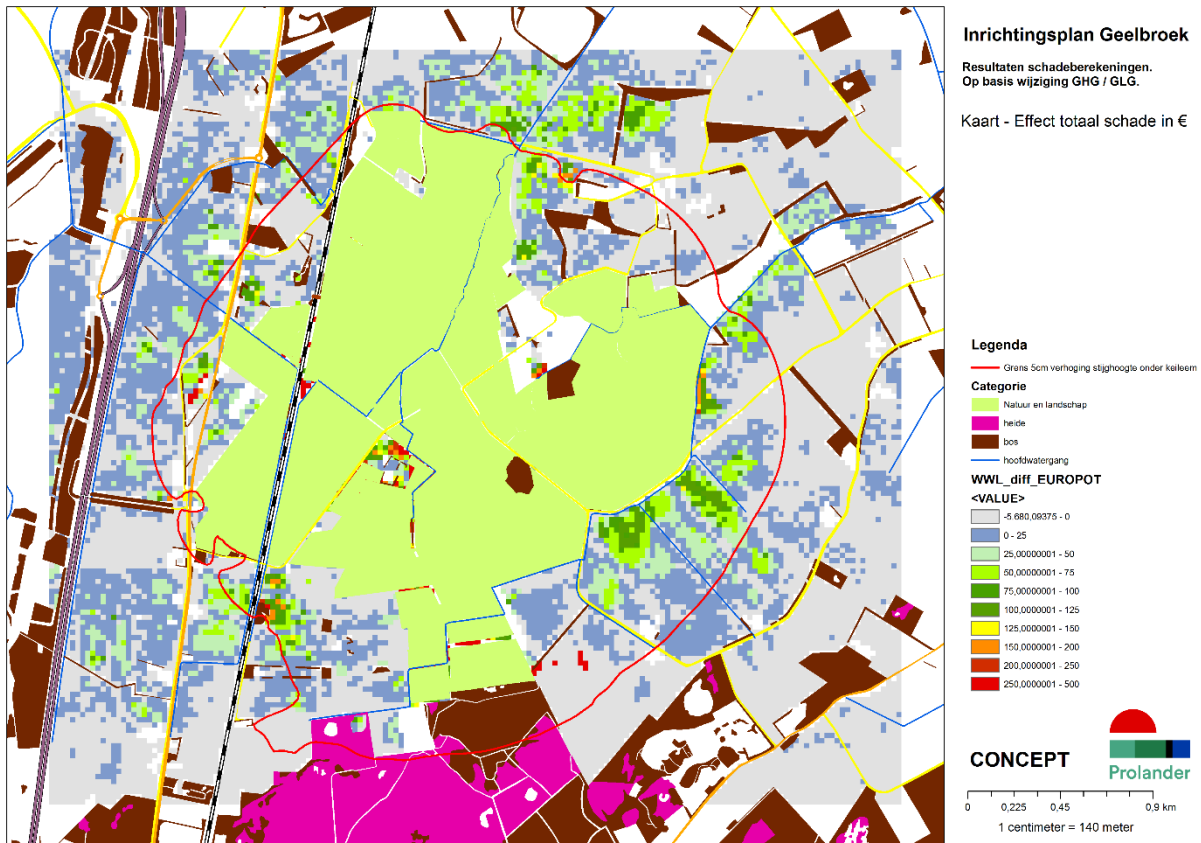
In de kaart hieronder is de schade berekend in euro's. Uitgezonderd langs de waterloop zijn er enkele pixels met 125-150 euro/ha schade, een paar blokken van 1 ha met 100-125 en een band daar omheen met 75-100.

Per perceel lijkt de maximale schade gemiddeld niet hoger te liggen dan 75-100 euro/ha.

Een verhoging van de GHG van 4-5 cm bij een grasland met reeds hoge GHG lijkt hier dus een maximale schade van ongeveer €100-€125 /ha/jr. De 10% normaal maatschappelijk risico bij de verordening WRIJ van €280,-/ha is aanzienlijk hoger te zijn in vergelijking hiermee.

Duidelijk is wel dat de tot nu toe vastgestelde grens waarop compenserende maatregelen zouden moeten worden genomen van 5 cm, voor allerlei teelten zorgt dat de schade redelijk binnen het 10% criterium blijft van normaal maatschappelijk risico. Voor grasland blijft het daar ruim binnen en zit het binnen de 5%.

De €250,= grens in de verordening heeft te maken hebben met de ondergrens waarmee een klacht kan leiden tot schadevergoeding. In het geval van €125,= schade per ha zal het dan over minimaal 2 ha moeten gaan.

Een aantal conclusies en opmerkingen:

Er moet een uitspraak komen over het normaal maatschappelijk risico als we op deze route verder willen gaan. Ergens moet een grens getrokken worden. Wat wordt de grens en waar komt deze te liggen?

Nu is in de plannen en het meetnet ingezoomd op het gebied van 5 cm verhoging stijghoogte onder de keileem. Dat was rechtstreeks gekoppeld aan de 5 cm effect. Hiermee was de grens bepaald waar het effect modelmatig zou kunnen optreden. Die grens is bij wijziging van de uitgangspunten (effect kleiner dan 5 cm, bijvoorbeeld 2 cm) niet meer te hanteren, zodat het potentieel schadegebied opnieuw begrensd moet worden. Inschatting is dat dit bij de grens van 2 cm ongeveer 400 ha extra potentieel schadegebied betekent met nieuwe eigenaren. (1150 ha min 400 natuur= 750 ha, nu 300 ha). Dit gaat dan vooral om begrenzing vooraf om potentiële effecten en gevolgen in beeld te brengen en daar mee te gaan handelen.

Uiteindelijk kan (en moet) de grens waarbij gekeken zal worden naar klachten ruimer om het gebied heen kunnen liggen. Er is altijd een kans dat er een afwijking is.

Daarnaast moeten een aantal keuzes gemaakt worden om de wijze van afhandeling goed te kunnen doen. In de verordening van Rijn en IJssel staan allerlei artikelen die hierop in gaan. Enkele voorbeelden:

- Afhandeling per pixel of per perceel
- Afhandeling van het voordeel
- Afhandeling van normaal maatschappelijk risico
- Ondergrens schadevergoeding

Als toelichting hieronder enkele punten

- 1) Hoe moet worden omgegaan met de schadeafhandeling als een aantal pixels boven de gestelde grens zitten en de rest er onder? De inschatting is dat bij de selectie van meer dan 2%

totaal schadestijging, je te maken krijgt met een areaal van 75-100 ha waarop dit voorkomt. Moet alles tegen €100,-/jaar, dan is dat €10.000,= per jaar. Of kijk je naar de berekende pixels boven de grens van het normaal maatschappelijk risico. Dan is bij ±20% van de pixels de schade ineens €2.000,= per jaar. Bij andere berekeningen zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar waarover een dergelijke vergoeding berekend wordt. Dat betekent voor in deze voorbeelden een range tussen €20.000,= en €100.000,= als een grove inschatting van de extra kosten. Dit alles gaat trouwens uit van vooraf bepaalde berekeningen en vergoedingen.

2) Indien achteraf de controle gedaan moet worden zal goed naar de methode gekeken moeten worden. Eerder al door Prolander, na consultatie van Alterra aangegeven dat het “bewijzen” van kleine trendmatige stijgingen in het grondwater niet goed mogelijk is. (zie eerder gestuurde mail). De mail gaat dus over de vraag of het lukt om 2 cm stijging van de grondwaterstand te “detecteren”, want dit wordt gedaan met statistische methoden waarbij je uitgaat dat je betrouwbare uitspraken wilt doen. Want als dat niet lukt kun je mensen ten onrechte wel of geen schade toekennen.

3) Het punt hoe om te gaan met het normaal maatschappelijk risico is iets waar een bestuurlijke keus over gemaakt moet worden. Zie hiervoor ook de verordening van het waterschap Rijn en IJssel. Zij vergoeden niet de schade onder het normaal maatschappelijk risico. Dat blijft altijd bij de eigenaar. Dus stel dat aangetoond wordt later dat er een duidelijke trendmatige stijging door het project is ontstaan van 10 cm, dan moet duidelijk zijn of de schade van 5-10 cm wordt vergoed of alles tot 10 cm. In compenserende maatregelen kijken wij “normaal” of het uiteindelijk een effect kleiner dan 5 cm is. In de soort en zwaarte van maatregelen wordt meestal wel ingezet om ruim onder de grens uit te komen. Dat is nu al gedaan en meer maatregelen is alleen mogelijk door flink in ambitie voor het natuurgebied terug te gaan.

Advies:

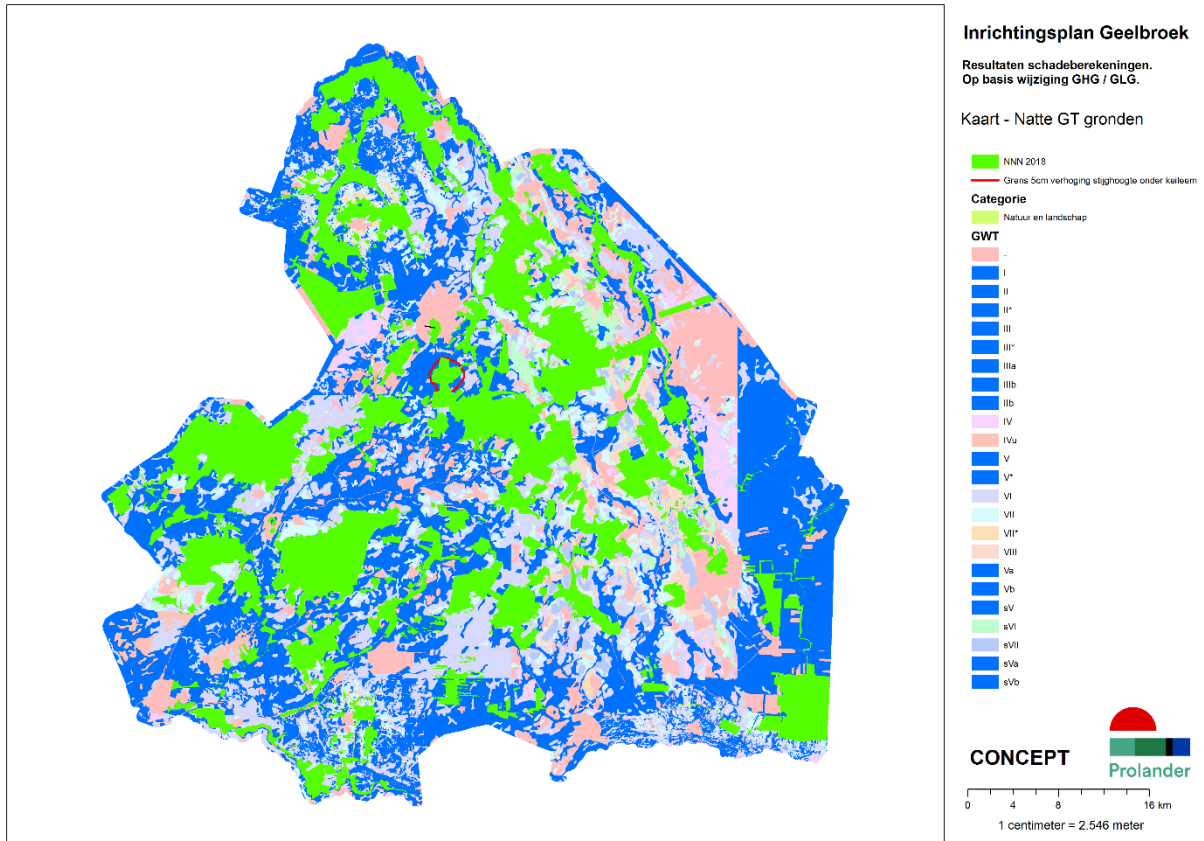
Hou de eerder gestelde grens van 5 cm aan. Dit geeft helderheid en sluit aan bij de algemeen gehanteerde praktijk in Drenthe en Groningen (en de rest van Nederland). Tevens sluit het prima aan op de vaker gehanteerde percentages van normaal maatschappelijk risico.

Op basis hiervan de te ondernemen acties volledig uitwerken zodat er een methode/werkwijze ligt die over 6 jaar gevolgd kan worden. Ik ga er vanuit dat na 5 jaar er klachten over schade zullen komen, zowel binnen als buiten de lijn met 5 cm verhoging onder de keileem. Ik denk dat je alles zult moeten behandelen en dan geen discussies over methodieken meer moet hebben.

Indien men wenst om hier wel vanaf te wijken, is het dringend verzoek om dan op voorhand te toetsen wat de consequenties zijn op gelijkheid van uitgangspunten binnen het waterschap en Drenthe en op welke wijze hiermee omgegaan moet worden.

Dit advies is mede op basis van de motivatie van het waterschap dat het hier om een uitzondering gaat. Daarin worden de GT klassen I, II, III, en mogelijk V hier als potentieel schadegevoelig voor grondwaterstandsverhogingen. Het klopt dat alle GT's met een GHG die binnen 40 cm-mv liggen gevoelig zijn en de schade in de berekening snel oploopt. Dat zal ook bij GT V zijn, zodat deze op voorhand niet uitgesloten kan worden. Maar deze gronden komen vaker voor, ook rond andere natuurgebieden. Zoals globaal weergegeven in onderstaande kaart. Hierin zijn verschillende

karteringen in opgenomen, vandaar een enkele scherpe grens tussen verschillende GT's.

Daarom bestaat de kans dat aantasting van de grens van 5 cm waarbij we wat gaan doen (schade uitkering of compenserende maatregelen) het uitvoeringsproces in heel Drenthe gaat tegenwerken. Zeer snel zal dit bekend worden en zal deze discussie overal gaan spelen. Extra kosten van ongeveer €1000/ha (€100 x 10 jaar) tot €3000/ha (drainage met zand) in de beïnvloede gebieden zijn dan mogelijk.

Om dit te ontlopen zal de motivatie om alleen Geelbroek als uitzondering te bestempelen verder onderbouwd moeten worden. Het advies wordt hiermee niet anders, de consequenties voor andere gebieden mogelijk wel. Maar ook hier verwacht ik dat er driftig gezocht zal worden naar redenen om ook als uitzondering gezien te worden.

Bijlage mailwisseling over

Beste [redacted] en anderen,

11.1 [redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted] heeft
jullie hiervoor ook al de nodige input/informatie toegestuurd.

Met groet,

[redacted]

[redacted] 11.1	Aquapark 5 Veendam	www.hunzeenaas.nl instagram.com/hunze.en.aas twitter.com/hunzeenaas facebook.com/waterschap	
Telefoon: (0598) [redacted]	Postbus 195		
Algemeen: (0598) [redacted]	9640 AD Veendam		

Van: [redacted] [[mailto:\[redacted\]@prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)]
Verzonden: donderdag 31 [redacted] 2019 14:01
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: advies Geelbroek

Beste mensen,

Hieronder de mailwisseling die ik heb gehad met [redacted] van Wageningen. [redacted] is een van de mensen die betrokken is bij Menyanthes.

Begint met de punten die [redacted] in zijn presentatie (waar Geelbroek als case is gebruikt) genoemd heeft over het aantonen van effecten.

Daarna heb ik een vraag gesteld over het aantonen van effecten met een statistisch model zoals Menyanthes.

11.1

Ik stuur morgen nog een mail met een planning voor de vragen over de waterwijzer en wat verhoging betekent in schade-termen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 [redacted]

E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)

www.prolander.nl

.....
Van: [redacted] <[\[redacted\]@wur.nl](mailto:[redacted]@wur.nl)>

Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:28

Aan: [redacted] ([redacted] <[\[redacted\]@overijssel.nl](mailto:[redacted]@overijssel.nl)>); [redacted] <[\[redacted\]@prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha [redacted] en [redacted]

11.1

[redacted]
Bijgaand mijn presentatie.

Met hartelijke groet,

[redacted]

Als je het interessant vind houd ik je op de hoogte van het vervolg.
Alvast bedankt tot zover en prettige feestdagen.
Met vriendelijke groet,

■■■■
11.1 ■■■■

Van: ■■■■ <■■■■@wur.nl>

Verzonden: vrijdag 21 december 2018 12:00

Aan: ■■■■ <■■■■@prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha ■■■■

11.1 ■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■
■■■■

Met hartelijke groet, en prettige kerstdagen toegewenst,

■■■■
■■■■
Researcher
Wageningen Environmental Research
Postbus 47, 6700 AA, Wageningen
Wageningen Campus, ■■■■
Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen
Tel. 0317 ■■■■ (■■■■)

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 ■■■■

E ■■■■ [prolander.nl](mailto:■■■■@prolander.nl)

www.prolander.nl

.....

Date : 10-1-2022 16:13:52
From :
To :
Subject : RE: bezorgde boeren Geelbroek.

nt : 2016-08-12 Prolander Methodiek bepalen effecten en compensatie Geelbroek Intermezzo over 2 cm.pdf; Provincie Drenthe Interne-vertrouwelijke communicatie m.b.t. vernattings schade in 0 - 5 cm invloedgebied rond Geelbroek (1).pdf; image001.png; image002.jpg; image003.jpg; image004.jpg; image006.png; image010.png;

Dag [redacted] zoals besproken ter aanvulling:

In het Intermezzo over 2 cm staat aan het slot:

~~Blijft dus de stijging van de grondwaterstand in combinatie met de modelon nauwkeurigheid over, in de afspraken over drainage en de effecten hiervan op de natuur wordt een grens van 2 cm aangehouden bij natuurtypen die gevoelig zijn voor wijziging in de grondwaterstand en die nu al niet optimaal zijn. Vanuit de natuurwetgeving (en ook bij de rechter naar voren gekomen) is de grens van 2 cm aangehouden waarbij niet meer met zekerheid is te stellen dat er geen significante effecten zijn bij natuurtypen die geen optimale omstandigheden hebben. Hier valt mogelijk wat op af te dingen, maar duidelijk is dat de grens scherper is gesteld dan de alom toegepaste grens van 5 cm. Dat is wat anders dan mogelijke schade bij de landbouw. De sector zit nu waarschijnlijk ook naar 2 cm te kijken, maar nu komt de vraag wanneer en waar er significant stijging ontstaat van (nat)schade. Een groot gebied heeft effect tussen 2 en 5 cm. Alterra gaf aan dat een stijging van 5 cm meer dan 5% schade zou kunnen opleveren. Ik denk dat dit een hele moeilijke discussie wordt, die als we dat kunnen voorkomen dat heel mooi zou zijn. Anders komt de vraag, wanneer is er natschade. 1% schade is in principe ook schade. Net zoals 1 cm hogere grondwaterstanden een verslechtering in de situatie is.~~

Op blz. 3 van de bijlage Provincie Drenthe staat op blz. 3:

Onze jurist adviseert wel om een aantal dingen te doen/te vermijden in de reactie:

1. **Zeker** een (schriftelijke/mondelijke) reactie teruggeven. Aangeven dat je de vragen/mails hebt ontvangen en dat je hierop graag reactie wilt geven.
2. In deze reactie aantal dingen opnemen:
 - dat de eventuele toekomstige acties van NAM niet in onze modelberekening zijn meegenomen, en ook niet bij ons project hoort. Evt. bodemdaling/vermatting ten gevolge van gaswinning moet NAM zelf oppakken en onderzoeken richting de streek.
 - Inrichtingsplan Geelbroek zelf is statusloos, en dus zonder formele bezwarenprocedure, hierop kun je geen bezwaar op indienen. Wel zijn er in aanloop naar uitvoering diverse vergunningen te doorlopen die wel status hebben, o.a. omgevingsvergunning en watervergunning. Deze hebben een formele bezwarenprocedure. Daar kunnen ze wel formeel bezwaar indienen.
 - Ook kunnen we aangeven dat we peilbuizen hebben geplaatst om de 0-situatie in kaart te brengen. Dit is de 0-situatie zonder uitvoeringsmaatregelen in Geelbroek (maar tevens ook 0-meting voor evt. toekomstige te treffen maatregelen NAM). Wij monitoren dit. Door de bekende 0-meting, en het monitoren peilbuizen en (tzt) een nieuwe trendanalyse met inmeting van grondwatertrappen. Hierdoor ontstaat een beeld of er wijzigingen ontstaan tov. De vertreksituatie.
 - uitleg geven over het schadeloket: Mocht ondernemer idd vermatting constateren zal klacht bij BvC binnenkomen dit via het schadeloket oppakken. Er kan dan bepaald worden of er idd sprake is van (structurele) overlast en hiervoor compenserende maatregelen aangeboden worden. De klachten en compensatie gelden al vanaf 0 cm (niet pas na 5 cm). Uit modelonderzoek is berekend dat er mogelijk op sommige plaatsen lichte wateroverlast zou kunnen ontstaan (<5 cm). Het is en blijft een model, de werkelijke situatie kun je nooit 100% voorspellen, daarom wordt in een model uitgegaan van "worst-case" en moet de werkelijke situatie blijken of er idd sprake is van hogere waterstand en daardoor schade/overlast. Er is afgesproken dat alle klachten, ook bij 1,2,3,4 cm serieus zullen worden genomen door de commissie.
3. Ook aangeven de BvC, inclusief de landbouwvertegenwoordiging, hun goedkeuring heeft gegeven aan het plan, wel met de kanttekening van de landbouwvertegenwoordiging in de commissie dat de voorzitter het verhaal nog een keer zou komen toelichten aan de boeren/burgers. Berekende Schade uit model op voorhand uitkeren (compenseren/vergoeden) is daarbij uit den boze. **Eerst aantonen, dan pas compenserende maatregelen treffen.**

M.

Eerst aantonen, dan pas compenserende maatregelen treffen terwijl iedereen binnen Prolander/Provincie Drenthe/Waterschap wist dat natschade als gevolg van grondwaterstijging 0-10 cm in het omliggende landbouwgebied op geen enkele manier kan worden aangetoond/bewezen.

Op deze manier werd/wordt een mogelijk schadelijgende boer zeer bewust in een onmogelijk bewijspositie gebracht door betrokken overheden en de toezegging - er wordt een monitoring uitgevoerd - is met betrekking tot deze discussie een wassen neus.

Met andere woorden:

Na ons de zondvloed

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

[redacted] planet.nl
0516- [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@planet.nl>

Verzonden: maandag 10 januari 2022 16:06

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@solcon.nl>; [redacted] <[redacted]@solcon.nl>; [redacted] <[redacted]@hetnet.nl>; [redacted] <[redacted]@hetnet.nl>; [redacted] <[redacted]@aaenhunze.nl>; [redacted] <[redacted]@aaenhunze.nl>

Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Dag [redacted] er is vandaag uitgebreid overleg geweest en de uitkomst is als volgt:

Mocht je nog vragen hebben dan hoor ik van je.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]
[Redacted]
0516- [Redacted] planet.nl

Van: [Redacted] <[Redacted]@planet.nl>
Verzonden: zaterdag 8 januari 2022 11:44
Aan: [Redacted] <[Redacted]@prolander.nl>
Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Dag [Redacted] ik ga e.e.a. terugkoppelen met het klein comit en kom hier maandag op terug.

Groet
[Redacted]

Van: [Redacted] <[Redacted]@prolander.nl>
Verzonden: zaterdag 8 januari 2022 06:41
Aan: [Redacted] <[Redacted]@planet.nl>
Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Dag [Redacted]

Bedankt voor je bericht.
Deze mail is inderdaad voor [Redacted] bedoeld.
De mail is abusievelijk bij [Redacted] terecht gekomen. Dat is erg slordig van mij.
De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.
Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen
Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06 [Redacted] of 0592-365 [Redacted]
E [Redacted]@prolander.nl
W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: [Redacted] <[Redacted]@planet.nl>
Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35
Aan: [Redacted] <[Redacted]@prolander.nl>
Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Beste [Redacted] zou het kunnen dat deze mail voor [Redacted] bedoeld was?

Met vriendelijke groet,

[Redacted]
[Redacted]
0516- [Redacted] planet.nl

Van: [Redacted] <[Redacted]@hetnet.nl> <[Redacted]@hetnet.nl>
Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 13:24
Aan: [Redacted] <[Redacted]@planet.nl>; [Redacted] <[Redacted]@gmail.com>; [Redacted] <[Redacted]@gmail.com>; [Redacted] <[Redacted]@solcon.nl>
Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Van: [Redacted] <[Redacted]@prolander.nl>
Verzonden: donderdag 6 januari 2022 14:20
Aan: [Redacted] <[Redacted]@hetnet.nl>
Onderwerp: bezorgde boeren Geelbroek.

Ha [Redacted]

zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek

In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

Tevens een document dat [Redacted] heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging.
Je kunt in dat document doorscrollen naar een tweetal kaartje waarin het effect wordt aangegeven in Euro en de ander in % opbrengstdepressie. 11.1

11.1

De huidige insteek vanuit de provincie is nu dat de mogelijke schade binnen de foutenmarge van het model valt en daarom niet vergoed wordt (ook al omdat we uitgaan van een worst worst case scenario waarbij oa geen rekening wordt gehouden met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren).). Daarnaast monitoren we de verandering in Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te verzinnen is. Ik denk dat het mooi is als we sowieso iets kunnen doen voor landbouwstructuur verbetering (even los of er nu wel of geen schade op gaat treden). Er ontstaat ruimte als er mogelijk boeren gaan stoppen/verplaatsen die signalen zijn er.

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken. 11.1

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- of 0592-365

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

11.1

11.1

Date : 27-11-2018 18:14:15

1

From : " " < >@prolander.nl
To : " " < >@drenthe.nl, " " < >@drenthe.nl
Cc : " " < >@prolander.nl
Subject : RE: Zorg/verzoek Jumelet - bijeenkomst 12dec2018 Geelbroek

Hoi

De discussie van 2-5 cm is nog niet beslecht.

De twee genoemde bijeenkomsten gaan daar NIET over. We kunnen desgevraagd melden dat dit nog nader wordt bestudeerd

De bijeenkomst met de boeren en SBB gaat over natuurinclusieve landbouw (en is ook bedoeld om de aandacht wat te verleggen van schade-afwikkeling naar duurzame samenwerking tussen boeren in Geelbroek en SBB -> langjarige pachtovereenkomsten onder voorwaarden)

De Bijeenkomst met de bewoners geeft invulling aan langverwachte wens tot terugkoppeling over de plannen, waarbij ook getoond wordt hoe wensen tot benutten zijn ingevuld.

Uiteraard moeten WS en provincie op één lijn zitten. Het WS heeft een discussie geopend over de 5 cm waarvan ze de reikwijdte niet goed van te voeren hebben ingeschat. Inderdaad bepaalt het WS de regels, maar die expliciete regels kunnen ze nu niet overleggen.

Hun standpunt is verder dat initiatiefnemer(s) betalen. Dus is het ook wel zaak om goed de reikwijdte te kennen. Daarom heb ik ook voorgesteld dat Prolander evt met inschakeling van derden dat eens doorrekent. Over welke bedragen hebben we het bij meerjarige afkoop? Dan kunnen we er ook nog wat stuur opzetten.

Het nieuwste instrumentarium is de Waterwijzer (waterwijzer.stowa.nl), waarmee in principe voor alle bodem/GU/gewas combinaties opbrengstderivaten in euro's kunnen worden berekend. Heb ik nu uitgezet bij onze hydrologen. Volgende week vrijdag overleg met WS.

Henk Jumelet gaf in het informele overleg met Jan Broertjes overigens te kennen dat hij van mening is dat er helemaal geen schade zou moeten optreden

Van: < >
Verzonden: maandag 26 november 2018 11:37
Aan: < >@prolander.nl>; < >@drenthe.nl>
CC: < >@drenthe.nl>
Onderwerp: Zorg/verzoek Jumelet - bijeenkomst 12dec2018 Geelbroek
Urgentie: Hoog

Hoi en

Net op verzoek van Jumelet in het PoHo geweest. Hij had vernomen dat er weer een bijeenkomst met boeren in Geelbroek staat gepland (ik heb gezegd dat 4/12 overleg Staatsbosbeheer – 3 boeren over NIL gaat, maar 12/12 staat natuurlijk bijeenkomst met bewoners gepland). Zijn vraag is of de discussie met het waterschap c.q. 2 cm versus 5 cm als grens al is beslecht....?! Hij wil voorkomen dat er een herhaling van zetten komt, vergelijkbaar met discussie tijdens bijeenkomst 1 oktober jl. In de woorden van Jumelet: boeren stellen dat als er dan geen/nauwelijks risico op natschade is, waarom neemt overheid/waterschap deze dan niet voor haar rekening?

heeft nadrukkelijk in zijn mail van 16/10 stelling genomen als Provincie Drenthe:

De provincie heeft geen kaders gesteld voor wanneer wel en niet schadevergoeding aan de arde is. Als er sprake is van een vergunningverlening voor een grondwateronttrekking voor de openbare drinkwatervoorziening hebben we een landelijke commissie die zich kan uitspreken over de schade die is opgetreden. Commissie is niet in te zetten voor grondwaterstandsveranderingen ten gevolge van peilbeheer / natuurontwikkeling.

In dit geval zal het waterschap een watervergunning moeten verlenen en in dat kader ook aangeven hoe met schade wordt omgegaan. Het waterschap is dan ook verantwoordelijk voor hoe om te gaan met schade. Wij verwachten dan ook in dit geval een advies van het waterschap hoe met deze schade om te gaan. Bijgevoegd een document waarin aangegeven staat hoe een dergelijk geval in Gelderland wordt aangevlogen. Ook daar is het waterschap aan zet. Inn een eerdere mail heeft Janet aangegeven dat in geval van effecten bij grondwateronttrekkingen veelal wordt uitgegaan van een ondergrens van 5 cm. Ook in bijgevoegde werkwijze staat aangegeven dat niet alle schade wordt vergoed maar alleen de onevenredige schade. Ook daar hoort dus een ondergrens bij maar waar die ligt moet door waterschap bepaald worden. Zie ook artikel waterschap Rijn en IJssel <https://www.wrij.nl/@7374/nieuwe-regels/>.

Dus voor 12 december a.s. wil Jumelet dat waterschap en provincie op één zitten en dat dit dan indien nodig ook uitgedragen/gecommuniceerd kan worden.

@ hebben we dit verzoek aan waterschap nu goed beled?

Met vriendelijke groet,

Provincie Drenthe, Postbus 122, 9400 AC ASSEN
Bezoekadres: Westerbrink 1, Assen
T 0592 (= ook mobiel nummer)
E [@drenthe.nl](mailto: @drenthe.nl)
I www.provincie-drenthe.nl

Date : 6-2-2019 13:43:55

From : " [redacted]@drenthe.nl

To : " [redacted]@drenthe.nl

Subject : RE: Geelbroek: hoe om te gaan met eventuele schade??

Attachment : brief garantstelling prov.pdf;

Hallo [redacted]

Bijgaand stuur ik je de brief die de provincie op 4 april heeft gestuurd naar het waterschap Hunze en Aa's . Volgens mij is dit nog steeds actueel.

Gr [redacted]

—Oorspronkelijk bericht—

Van: [redacted]

Verzonden: dinsdag 5 februari 2019 16:33

Aan: [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>; [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>

CC: [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>; [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>

Onderwerp: Geelbroek: hoe om te gaan met eventuele schade??

Beste allen,

Ik heb jullie hulp nodig :-).

21 maart is een BVC Drentsche Aa vergadering waarin we een klap moeten geven op de plannen voor Geelbroek. Er zijn echter nog een paar dingen onduidelijk. Hebben jullie enig idee hoe de onderstaande dingen zijn of zouden moeten worden geregeld?

- Wie bepaalt de schadevergoedingregeling?
- Is die regeling al beschikbaar of moet er voor Geelbroek een aparte regeling worden opgesteld?
- Moet er een aparte regeling/ procedure worden vastgesteld waarin wordt beschreven dat de BVC Drentsche Aa de klachten in behandeling neemt en op welke manier? Welk orgaan/ welke organen moet/ moeten die dan vaststellen?
- Wie moet de schade betalen? Provincie? Of ook Waterschap en Staatsbosbeheer? Welke verhouding? Hoe regel je dit? Vastleggen in een document en ter besluitvorming voorleggen aan de BVC?
- Voorheen werd bij schade tussen 0 en 5 cm geen schadevergoeding uitgekeerd. Nu zijn daar twijfels over, gezien de bezorgdheid van de boeren. Probleem blijft wel dat tussen de 0 en 5 cm het lastig/ zo niet onmogelijk is om de schade vast te stellen. Hoe hierna om te gaan? De klachten wel in behandeling nemen, voldoen aan je inspannings-/ onderzoeksverplichting en daarmee klaar?? Eventueel een paar jaar later weer onderzoeken? Zo'n soort procedure vaststellen in de BVC?

Ik hoop dat jullie me hierna verder kunnen helpen! Alvast heel erg bedankt voor jullie tijd! Lukt het jullie om er deze week al naar te kijken?

Helaas ben ik beperkt op kantoor aanwezig. Donderdag waarschijnlijk ook niet i.v.m. een externe vergadering. Anders was ik ook wel even persoonlijk langs gelopen! Als mailen wat ingewikkeld is, kunnen we ook altijd even bellen.

Fijne dag, vriendelijke groeten,

[redacted]
Verstuurd vanaf mijn iPhone

Date : 2-9-2019 15:36:38

3

From : "[REDACTED]"
To : "[REDACTED]@dehaakcoach.com

Subject : Stukje voor cursus Schrijfvaardigheid d.d. 3 september voor Prolander van [REDACTED]

Beste [REDACTED]

Een beetje later dan de bedoeling was, maar hierbij mijn bijdrage voor de cursus schrijfvaardigheid van 3 september voor Prolander. Wellicht is het nog mee te nemen in de cursus van morgen. .

Met Geel heb ik de namen onpersoonlijk gemaakt. De letter M ben ik zelf.

Tot morgen!

Aan: Projectleider Drentsche Aa
Van: M
Onderwerp : FW: nieuws over Geelbroek

Projectleider,

Hoe pakken we dit op? Projecttrekker x gaat nu met vakantie, dus moeten wij (als naaste collega's, en vervanging tijdens zijn vakantie) hier wat van vinden en dit m.i. zsm terugkoppelen.

Ik heb begrepen dat jij hier net ook met onze jurist ook over de ontvangen mail(s) van de bewoners A en B hebt gesproken.

De jurist geeft naar mij aan dat het inrichtingsplan status-loos is (dus geen status van wettelijk landinrichtingsplan o.i.d.), We zouden er formeel niks mee hoeven te doen. GS neemt het inrichtingsplan in ontvangst en zal dit (al dan niet) vaststellen. GS kan ervoor kiezen om een formele bezwarenprocedure te doorlopen, het geeft inzicht waar de gevoeligheden liggen in een gebied. Maar deze is juridisch gezien nog steeds status loos.

Onze jurist adviseert wel om een aantal dingen te doen/te vermelden in de reactie:

1. Zeker een (schriftelijke/mondelijke) reactie teruggeven. Aangeven dat je de vragen/mails hebt ontvangen en dat je hierop graag reactie wilt geven.
2. In deze reactie aantal dingen opnemen:
 - dat de eventuele toekomstige acties van NAM niet in onze modelberekening zijn meegenomen, en ook niet bij ons project hoort. Evt. bodemdaling/vermatting ten gevolge van gaswinning moet NAM zelf oppakken en onderzoeken richting de streek.
 - Inrichtingsplan Geelbroek zelf is statusloos, en dus zonder formele bezwarenprocedure, hierop kun je geen bezwaar op indienen. Wel zijn er in aanloop naar uitvoering diverse vergunningen te doorlopen die wel status hebben, o.a. omgevingsvergunning en watervergunning. Deze hebben een formele bezwarenprocedure. Daar kunnen ze wel formeel bezwaar indienen.
 - Ook kunnen we aangeven dat we peilbuizen hebben geplaatst om de 0-situatie in kaart te brengen. Dit is de 0-situatie zonder uitvoeringsmaatregelen in Geelbroek (maar tevens ook 0-meting voor evt. toekomstige te treffen maatregelen NAM). Wij monitoren dit. Door de bekende 0-meting, en het monitoren peilbuizen en (tzt) een nieuwe trendanalyse met inmeting van grondwatertrappen. Hierdoor ontstaat een beeld of er wijzigingen ontstaan tov. De vertreksituatie.
 - uitleg geven over het schadeloket: Mocht ondernemer idd vermatting constateren zal klacht bij BvC binnenkomen dit via het schadeloket oppakken. Er kan dan bepaald worden of er idd sprake is van (structurele) overlast en hiervoor compenserende maatregelen aangeboden worden. De klachten en compensatie gelden al vanaf 0 cm (niet pas na 5 cm). Uit modelonderzoek is berekend dat er mogelijk op sommige plaatsen lichte wateroverlast zou kunnen ontstaan (<5 cm). Het is en blijft een model, de werkelijke situatie kun je nooit 100% voorspellen, daarom wordt in een model uitgegaan van "worst-case" en moet de werkelijke situatie blijken of er idd sprake is van hogere waterstand en daardoor schade/overlast. Er is afgesproken dat alle klachten, ook bij 1,2,3,4 cm serieus zullen worden genomen door de commissie.
3. Ook aangeven de BvC, inclusief de landbouwvertegenwoordiging, hun goedkeuring heeft gegeven aan het plan, wel met de kanttekening van de landbouwvertegenwoordiging in de commissie dat de voorzitter het verhaal nog een keer zou komen toelichten aan de boeren/burgers. Berekende Schade uit model op voorhand uitkeren (compenseren/vergoeden) is daarbij uit den boze. **Eerst aantonen, dan pas compenserende maatregelen treffen.**

M

Ingekomen mail van Bewoner A, waarin de mail van Bewoner B ook zit.

Van: bewoner A
Aan: Prolander, projecttrekker x (en in cc 30 emailadressen van omwonenden en andere betrokken partijen/personen)
Onderwerp: FW: Nieuws over Geelbroek

Geachte heer x,

Ik ben het eens met de heer <bewoner B>. Doorverwijzen naar de NAM is inderdaad eerder zorgwekkend dan geruststellend. Het moet zo langzamerhand wel duidelijk zijn dat het vertrouwen (ook van de politiek) in de NAM sterk is gedaald en dat deze organisatie geen actieve/zelfstandige rol moet spelen bij schade perikelen.

Verder nog een vraag: wat is de reactie van de boeren op het nieuwe inrichtingsplan?

Tenslotte: ik krijg de indruk dat nog lang niet alles besloten/uitgewerkt is. Wat betekent een eventueel "besluit" van GS in dit stadium waarin nog sprake is van een aantal belangrijke losse einden?

Ik stel een reactie op korte termijn van uw kant zeer op prijs.

Met vriendelijke groet,

Bewoner A

Ingekomen mail:

Van : Bewoner B.
Aan Prolander, projecttrekker x (en in de cc 30 emailadressen van omwonenden en andere betrokken partijen/personen

Geachte heer x

Dank voor de mail. Bij deze maak ik formeel bezwaar tegen het project inrichtingsplan Geelbroek en zal dit ook doen bij het college van GS.

Er is een duidelijke vraag gesteld vanuit de bewoners aangaande de aansprakelijkheid bij evt schade als gevolg van bodem daling in het gebied. De zorg is geuit dat instanties naar elkaar zullen wijzen in geval er sprake zou zijn van schade aan woningen en of bijgebouwen. Uit het antwoord blijkt dat deze zorg juist wordt bevestigd door door te verwijzen naar de NAM. Dus het traject is nog niet gestart, er is nog geen schade, maar de „handen worden al in onschuld gewassen“. Ik ben niet tegen het project, maar verwacht een duidelijk antwoord op de gestelde vraag en zeker geen doorverwijzing, aangezien daarmee de zorg juist wordt bevestigd.

Date : 9-9-2019 9:57:48

From : " [redacted]@drenthe.nl

To : " [redacted]@drenthe.nl

Cc : " [redacted]@drenthe.nl, " [redacted]@drenthe.nl, " [redacted]@drenthe.nl

Subject : terugkoppeling POHO Geelbroek, 2 aanpassingen nodig

Hoi [redacted] (en [redacted])

1 opmerking vanuit POHO met 2 concrete acties om door te voeren:

1. Het onderdeel schadeafhandeling komt wel erg prominent terug. Aangegeven dat dit ook belangrijk punt is van BVC. **ACTIE:** tekstuele aanpassing in brief aan BVC eerste alinea het woord "schadeprocedure" te verwijderen. Daarmee wordt de zin dus: "Wij waren verheugd te lezen dat de BVC Dr Aa achter het inrichtingsplan Geelbroek staat"
2. Besloten is om in de GS-nota het adviespunt over schade eruit te halen. Motivatie omdat hier al een bestuurlijk verslag van is (en dit voldoende zou moeten zijn, [redacted] dit klopt?) en nu in GS-notitie als beslispoint op te nemen risico op precedentwerking voor andere projecten gaat ontstaan (Henk had voor die tijd ook met Cees afgestemd en ook hij is, net als Hans, eens met deze lijn). **ACTIE:** GS-nota hierop aanpassen. In de GS-nota zelf kan in de tekst wel iets blijven staan over de schadeprocedure. Ik denk dat daarmee de teksten over schade die nu nog staan in 2.1 en 2.2 een stuk korter kunnen. Anders gaat een onevenwichtig deel van de nota over de schaderegeling.

Kan jij hiermee uit de voeten?

Groeten,
[redacted]

10.1C

7. Geelbroek

N.a.v oktober is gesprek geweest met Jan Broertjes met Gedeputeerde van Drenthe.. Deze is welwillend om te onderzoeken wat het financieel betekent als er ook schade ontstaat bij grondwaterstijging 0-5 cm buiten de plangrens.

Daarna is ambtelijk gewerkt aan berekeningsmodel om te bepalen wat de financiële impact kan zijn. Dit was een complexe vraag. In de komende weken komt pas meer duidelijkheid (**Prolander**) en hoe de procedure moet worden gevolgd.

Gemeente Hunze en Aa geeft aan dat zij de omgevingsvergunning Geelbroek niet in behandeling wil nemen als de 0-5 discussie nog niet is opgelost.

9. Vergaderschema

Is akkoord

10. Rondvraag.

Stukken BvC op verzoek ook naar belangstellenden. Versturen verloopt via Secretariaat (**prolander**)

Besluitenlijst

	Besluit	Datum
1	10.1C	19-1-2017
2	10.1C	19-1-2017
3	Jan Broertjes verzorgd de bestuurlijke vertegenwoordiging van de werkgroep grond in de BVC	19-1-2017
4	BVC benoemd [redacted] als lid van de werkgroep grond	6-4-2017
5	[redacted]	[redacted]
6	[redacted]	[redacted]
7	BVC stemt in met besluit Memo inrichtingsplan Geelbroek	29-6-2017
8	[redacted]	[redacted]
10	BVC heeft voornemens het inrichtingsplan Geelbroek vast te stellen, mits financiële paragraaf bekend en dekkend, de streek te hebben gehoord en de commissie nazorg is geregeld.	14-05-2018
11	[redacted]	[redacted]

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle part of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

~~Blijft dus de stijging van de grondwaterstand in combinatie met de modelonnauwkeurigheid over. In de afspraken over drainage en de effecten hiervan op de natuur wordt een grens van 2 cm aangehouden bij natuurtypen die gevoelig zijn voor wijziging in de grondwaterstand en die nu al niet optimaal zijn. Vanuit de natuurwetgeving (en ook bij de rechter naar voren gekomen) is de grens van 2 cm aangehouden waarbij niet meer met zekerheid is te stellen dat er geen significante effecten zijn bij natuurtypen die geen optimale omstandigheden hebben. Hier valt mogelijk wat op af te dingen, maar duidelijk is dat de grens scherper is gesteld dan de alom toegepaste grens van 5 cm. Dat is wat anders dan mogelijke schade bij de landbouw. De sector zit nu waarschijnlijk ook naar 2 cm te kijken, maar nu komt de vraag wanneer en waar er significant stijging ontstaat van (nat)schade. Een groot gebied heeft effect tussen 2 en 5 cm. Alterra gaf aan dat een stijging van 5 cm meer dan 5% schade zou kunnen opleveren. Ik denk dat dit een hele moeilijke discussie wordt, die als we dat kunnen voorkomen dat heel mooi zou zijn. Anders komt de vraag, wanneer is er natschade. 1% schade is in principe ook schade. Net zoals 1 cm hogere grondwaterstanden een verslechtering in de situatie is.~~

Onze jurist adviseert wel om een aantal dingen te doen/te vermelden in de reactie:

1. Zeker een (schriftelijke/mondelinge) reactie teruggeven. Aangeven dat je de vragen/mails hebt ontvangen en dat je hierop graag reactie wilt geven.
2. In deze reactie aantal dingen opnemen:
 - dat de eventuele toekomstige acties van NAM niet in onze modelberekening zijn meegenomen, en ook niet bij ons project hoort. Evt. bodemdaling/vernassing ten gevolge van gaswinning moet NAM zelf oppakken en onderzoeken richting de streek.
 - Inrichtingsplan Geelbroek zelf is statusloos, en dus zonder formele bezwarenprocedure, hierop kun je geen bezwaar op indienen. Wel zijn er in aanloop naar uitvoering diverse vergunningen te doorlopen die wel status hebben, o.a. omgevingsvergunning en watervergunning. Deze hebben een formele bezwarenprocedure. Daar kunnen ze wel formeel bezwaar indienen.
 - Ook kunnen we aangeven dat we peilbuizen hebben geplaatst om de 0-situatie in kaart te brengen. Dit is de 0-situatie zonder uitvoeringsmaatregelen in Geelbroek (maar tevens ook 0-meting voor evt. toekomstige te treffen maatregelen NAM). Wij monitoren dit. Door de bekende 0-meting, en het monitoren peilbuizen en (tzt) een nieuwe trendanalyse met inmeting van grondwatertrappen. Hierdoor ontstaat een beeld of er wijzigingen ontstaan tov. De vertreksituatie.
 - uitleg geven over het schadeloket: Mocht ondernemer idd vernassing constateren zal klacht bij BvC binnenkomen dit via het schadeloket oppakken. Er kan dan bepaald worden of er idd sprake is van (structurele) overlast en hiervoor compenserende maatregelen aangeboden worden. De klachten en compensatie gelden al vanaf 0 cm (niet pas na 5 cm). Uit modelonderzoek is berekend dat er mogelijk op sommige plaatsen lichte wateroverlast zou kunnen ontstaan (<5 cm). Het is en blijft een model, de werkelijke situatie kun je nooit 100% voorspellen, daarom wordt in een model uitgegaan van "worst-case" en moet de werkelijke situatie blijken of er idd sprake is van hogere waterstand en daardoor schade/overlast. Er is afgesproken dat alle klachten, ook bij 1,2,3,4 cm serieus zullen worden genomen door de commissie.
3. Ook aangeven de BvC, inclusief de landbouwvertegenwoordiging, hun goedkeuring heeft gegeven aan het plan, wel met de kanttekening van de landbouwvertegenwoordiging in de commissie dat de voorzitter het verhaal nog een keer zou komen toelichten aan de boeren/burgers. Berekende Schade uit model op voorhand uitkeren (compenseren/vergoeden) is daarbij uit den boze. **Eerst aantonen, dan pas compenserende maatregelen treffen.**

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle portion of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 12-1-2022 15:14:56

From : "

To : " drenthe.nl

Subject : FW: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Attachment : 2022-01-05 Prolander Analyse schade landbouw Geelbroek.pdf;2020-03-06 Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020.pdf;2019-09-06 Reactie MIPWA-consortium m.b.t verzoek LTO-Nederland om toegang tot het MIPWA-instrumentarium.pdf;Kaart met gebied voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie Geelbroek.png;image002.png;image005.png;image009.png;image001.png;

Ha

Hierbij de voorzet van onze reactie naar de heer (zo te zien heb jij ook de mail van ontvangen)
Het lijkt me goed als jij goed naar deze mail kijkt en vandaag/morgen laat checken door een jurist.(ik kan het morgen pas doen via Tripadvocaten.
Ik hoor graag je reactie.
Groet,

Geachte heer beste

We hebben uw mail, waarin u namens de groep bezorgde boeren Geelbroek voorstelt om aanvullend kaartmateriaal op basis van mbv MIPWA-modelering aan u op korte termijn te doen toekomen, in goede orde ontvangen.

BR- Buiten reikwijdte Tevens is er ook het voorstel om elkaar op woensdag 9 februari fysiek te ontmoeten (als corona situatie dat toelaat). In deze ontmoeting willen provincie Drenthe en Prolander ons maximaal inzetten om op een constructieve manier samen met de bezorgde boeren uit de impasse rondom de discussie over de mogelijke schade tgv de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek te komen. We zijn van mening dat hetgeen door u en de bezorgde boeren gevraagd wordt vooruit loopt op deze gesprekken en willen daarom de uitkomst van deze gesprekken afwachten voor verdere vervolgstappen in deze.

Mede namens de provincie Drenthe groet ik u vriendelijk.

Van: <planet.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 11:25

Aan: <prolander.nl>

CC: <drenthe.nl>; <prolander.nl>; <gmail.com>; <hetnet.nl>; <hunzeenaas.nl>; <gmail.com>; <solcon.nl>; <aaenhunze.nl>

Onderwerp: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer beste

In de 'Analyse schade landbouw Geelbroek wordt een aantal keren verwezen naar bepaalde verordeningen die toegepast zouden moeten worden bij de afwikkeling van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek.

Om verdere misverstanden en verwarring te voorkomen hierbij de vigerende procedureverordening voor het vergoeden van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek:

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 26 februari de *Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)* vastgesteld.

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Om te voorkomen dat burgers, boeren en buitenlui van het Waterschap Hunze en Aa's mogelijk met schade blijven zitten of dat hier mogelijk misverstanden over zouden kunnen ontstaan heeft het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's in de 'Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020' zeer bewust gekozen voor **schadevergoeding** in plaats van nadeelcompensatie.

Zoals ook is geformuleerd in de toelichting moeten alle schadeaspecten als gevolg van het vernattingsproject Geelbroek volledig worden vergoed. Het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed moet dus te allen tijde worden vermeden. Dit betekent dat de financiële risico's van alle onzekerheden volledig voor rekening komen van Provincie Drenthe.

Dit betekent verder dat bij de input van alle (model)berekening van de vernattings schade alle parameter steeds 'worst-case' gekozen moeten worden.

Zoals blijkt uit de reactie van het MIPWA-consortium blijkt nog een keer de grote problemen/onzekerheid m.b.t. het modelleren van de verbreiding en weerstand van (kei)leem in het landbouwgebied rond Geelbroek.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Omdat het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed te allen tijde vermeden moet worden zal dus ook 'worst-case' moeten worden gekozen inzake de verbreiding en weerstand van de (kei)leem bij het berekenen van de vernattings schade. Bij de natschadeberekening zal dus daarom moeten 'wordt-case' worden uitgegaan van de voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie.

Om een juiste natschadeberekening te kunnen maken zal eerst een duidelijke gebiedsafbakening/kaart moeten worden gemaakt van het uitstralingsgebied met 1 cm als afbreekcriterium.

De Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek stelt daarom voor om op korte termijn een nieuwe kaart te maken met de Sweco-modellering 2017 met daarop de 1 cm contour als afbreekcriterium. De kaartschaal moet daarbij wel zo gekozen worden dat de 1 cm lijn er volledig opstaat.

Namens de Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Met vriendelijke groet,

11.1

0516-

planet.nl

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.
Datum: zaterdag 8 januari 2022 06:40:53
Bijlagen: [image001.png](#)

Dag [redacted]

Bedankt voor je bericht.

Deze mail is inderdaad voor [redacted] bedoeld.

De mail is abusievelijk bij [redacted] terecht gekomen. Dat is erg slordig van mij.

De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.

Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: [redacted] <[redacted]@planet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Beste [redacted] zou het kunnen dat deze mail voor [redacted] bedoeld was?

Met vriendelijke groet,

11.1

planet.nl
0516-

Van: [redacted] hetnet.nl <[redacted] hetnet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 13:24

Aan: '[redacted] <[redacted] planet.nl>; [redacted] <[redacted] gmail.com>; [redacted] <[redacted] gmail.com>; [redacted] <[redacted] solcon.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Van: [redacted] <[redacted] prolander.nl>

Verzonden: donderdag 6 januari 2022 14:20

Aan: '[redacted] <[redacted] hetnet.nl>

Onderwerp: bezorgde boeren Geelbroek.

Ha [redacted]

zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek

[redacted]
In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

Tevens een document dat [redacted] heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging. Je kunt in dat document doorscrollen naar een tweetal kaartje waarin het effect wordt aangegeven in Euro's en de ander in % opbrengstdepressie. 11.1 [redacted]

[redacted]
De huidige insteek vanuit de provincie is nu dat de mogelijke schade binnen de foutenmarge van het model valt en daarom niet vergoed wordt (ook al omdat we uitgaan van een worst worst case scenario waarbij oa geen rekening wordt gehouden met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren).). Daarnaast monitoren we

de verandering in Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te verzinnen is. Ik denk dat het mooi is als we sowieso iets kunnen doen voor landbouwstructuur verbetering (even los of er nu wel of geen schade op gaat treden). Er ontstaat ruimte als er mogelijk boeren gaan stoppen/verplaatsen die signalen zijn er.

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken. 11.1

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- of 0592-365

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.

www.avast.com

Analyse schade landbouw Geelbroek

11.1 Prolander
d.d. 11.1

Vanuit de BVC Drentsche Aa is de vraag gesteld om te zien wat de potentiële schade is van de maatregelen in Geelbroek. Hierbij direct aangetekend dat de berekeningen in het domein zitten van 0-5 cm effect. De berekening gaat uit van GHG en GLG. Deze zijn minder nauwkeurig dan de effectbepaling. Het is goed om te weten dat deze berekeningen niet verder gaan dan dat ze een redelijke indicatie geven.

De schade bij de landbouw kan berekend worden met de Waterwijzer Landbouw (WWL). Hoewel dit instrument nog niet helemaal afgerond is (onderdelen nog niet beschikbaar), is het wel bruikbaar en vrij gegeven om ervaring mee op te doen. De WWL is een rekeninstrument wat interpoleert vanuit een database. De gegevens die hiervoor gebruikt worden zijn niet in te zien. De WWL heeft 4 factoren waarop de schade wordt gebaseerd:

- Droogteschade |
 - Zuurstof / natschade | → Directe schade
 - Zout |
- Indirecte schade

De toestand in de bodem met betrekking tot droogte, zuurstofbeschikbaarheid en zoutgehalte bepaalt of er transpiratiereductie en derving in gewasopbrengst zal optreden. Dit worden directe effecten genoemd. Zoutschade wordt in de verdere analyse weggelaten.

Indirecte effecten zijn effecten zoals uitgestelde zaai- of oogsttijdstippen als gevolg van verminderde draagkracht van de bodem bij te natte omstandigheden of vertraagde gewasopkomst in het geval van een koud voorjaar.

Voor economische berekeningen is een koppeling gemaakt met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundvee (BBPR) (voor melkveehouderij) en de KWIN-database (voor Akkerbouw en Vollegroondsgroenten).

Samen vormen de 4 elementen het totaal aan -theoretische- gewasschade. Hiermee is vooral gewerkt omdat dit het complete beeld geeft. Bij natte GT's komt de totale schade grotendeels overeen met de natschade. Wel is duidelijk dat bij droge GT's de droogteschade een belangrijkere rol gaat spelen.

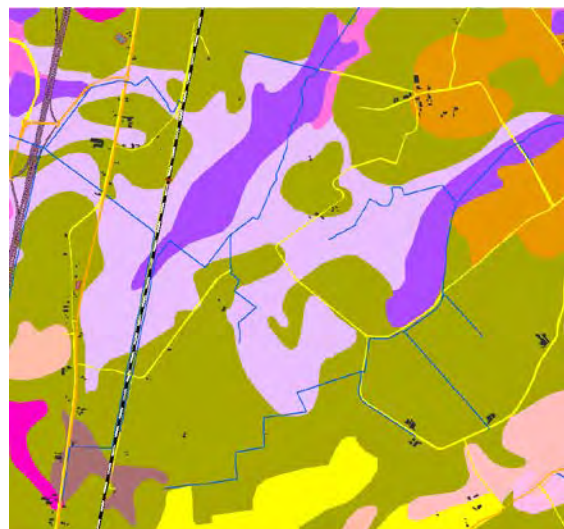
Er zijn verschillende manieren om met de WWL te werken.

- Via de website
- Via het programma op basis van
 - o Tabellen
 - o Rasters/shapes

Omdat het pakket nieuw is en om wat grip te krijgen op de resultaten hebben we de verschillende ingangen na elkaar gebruikt.

Website

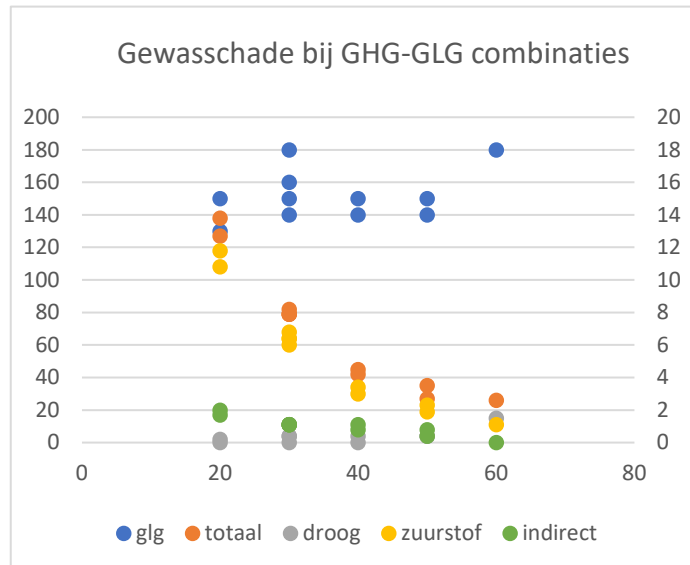
Op basis van de website WWL zijn in de grafiek een aantal waarden bij een lemige zandgrond met keileem in de ondergrond (BOFEK 315, de meest voorkomende code in dit gebied, zie groenbruine kleur in kaart).

Alle berekeningen zijn voor gras met beweiding en maaien uitgevoerd. Gewasschade neemt exponentieel toe bij verminderde diepte van GHG. Droogteschade is meer een combi van GLG (grootste invloed), maar ook van GHG.

Programma via tabel

Omdat via de website alleen waarden afgerond op 10 cm zijn in te voeren, zijn hierna een aantal proefberekeningen ingezet om te zien wat de tussenliggende waarden zijn, wat de variatie in GHG/GLG doet en wat voor effecten het heeft bij andere gewassen.

Bij het werken met de WWL moeten een aantal bestanden geladen worden. Een daarvan zijn de bodemprofielen in de vorm van BOFEK codes. Een aantal codes zijn op basis van de kaart, in eerste instantie gebruikt voor de indicatieve berekening.

De aanwezige bodemprofielen in het gebied zijn

Hoofdcode 315 = Lemige zandgronden met keileem in de ondergrond

Overige codes

312 = Lemige (podzol-)gronden

302 = Leemarme (stuif-)zandgronden

103 = Kleiarme moerige bovengrond op veen met binnen 120 cm-mv. vaak een zandondergrond

203 = Kleiarm veen op zandondergrond

204 = Kleiarm veen op zandondergrond met keileem of leem

Tweede element is het landgebruik. Deze is uit het LGN7 gehaald. Daarbij zijn in de eerste berekening de meest voorkomende typen gebruikt. Voor grasland is er in de programmatuur onderscheid gemaakt tussen 5 type van gebruik (combinaties van maaien [intensief/extensief] en/of beweiding). Dit is niet uit het LGN te halen en in deze berekeningen op een combinatie van beweiden en maaien gezet (gewaskeuze 3). Daarnaast komt er nog wat mais (6), aardappel (10) en bieten (12) in het gebied voor.

De "water" input voor het programma zijn GHG en GLG waarden (geen andere opties mogelijk). GVG waarden worden niet bij de indirecte schade betrokken, dat wordt uit de meteorologische data gehaald. In de tabellen zijn combinatie van GHG en GLG waarden met een stapgrootte van 2 cm in de GHG en een stapgrootte van 10 cm in GLG.

De meteorologische data komt van KNMI station Eelde (nummer 280). Alleen hoofdstations zijn te gebruiken, en Eelde ligt redelijk dichtbij. Er is gerekend met het huidige klimaat en met een gemiddelde situatie (klimaatperiode 1981-2010).

Zoals eerder is opgemerkt wordt zout in deze berekeningen niet meegenomen en daarom op -99 gezet.

Om te bekijken wat het verschil in GHG van 2 cm doet is zijn schadeverschillen via de normbedragen omgerekend naar euro's. Conclusie hieruit is dat bij een hoge GHG (10 tot 20 cm-mv) een verhoging

van 2 cm ongeveer €40,= per ha per jaar aan schade geeft. Bij diepere GHG's (bij 40 cm-mv) wordt dat €3,=/ha/jr. De 2 cm verhoging zorgt voor minder dan 2% schade verhoging bij hoge GHG. Dus per cm nog geen procent, 5 cm zal dus altijd onder de 5% schade blijven (

Andere teelten geven hoger bedragen per 2 cm, maar het maximum aan schade zit op een ander, dieper grondwaterniveau, bijvoorbeeld bij 40 tot 50 cm-mv. Als er op deze grond een hoge GHG is en die wordt iets hoger, neemt de schade minder toe. Dat komt doordat bij die teelten bij diepere GHG's de zuurstofstress harder toeslaat. Bedragen kunnen bij andere teelten oplopen tot 100 euro/ha. Al deze bedragen gaan uit van een standaard maximale opbrengst (in euro's) wat theoretisch bepaald is, vermenigvuldigd met de standaard prijs. Dus als het van oorsprong natter is kan het sneller schade geven, afhankelijk van de teelt.

Programma via kaartbestanden (raster/shapes)

Om meer de variatie in het gebied te kunnen zien is voor deze schadeberekeningen de invoer in de vorm van rasterbestanden gemaakt met een marge rondom het gebied.

Nu is de input voor de hydrologische situatie de GHG en GLG kaarten uit het model gebruikt, zowel voor de referentiesituatie als de toekomstige situatie. Deze berekening met de WWL is gedaan op basis van de berekende effecten van de laatste modelrun in 2017. De hiervoor gepresenteerde gegevens van BOFEK / LGN7 zijn opgenomen in de berekening.

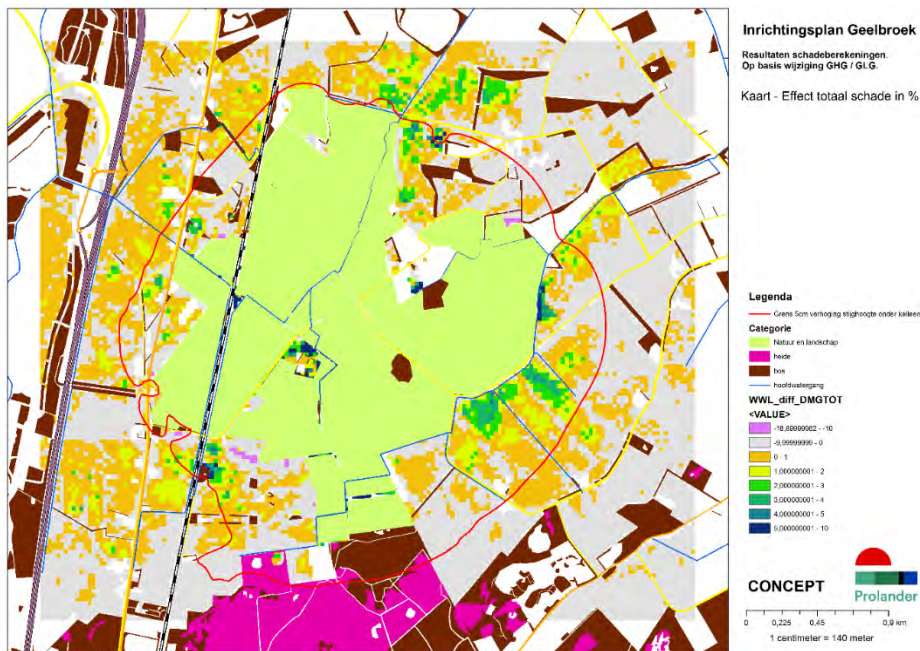
Uit de resultaten van de berekeningen is een schadepercentage te bepalen. De bedragen zijn berekend door het percentage te vermenigvuldigen met de potentiële opbrengst. Op deze manier is het bedrag bepaald. De potentiële schade voor grasland staat in de berekening op €2883,-. Dit bedrag is overal gelijk, het gaat dus om een maximale opbrengst bij optimale omstandigheden voor een bepaald type grond. Het schadepercentage geeft de korting op de potentieel maximale opbrengst.

In de verordening van het waterschap Rijn en IJssel (Artikel 3., lid 2 sub b, normaal maatschappelijk risico bij inkomensschade) wordt gesproken "*dat indien het opbrengend vermogen van een bepaald deel van de onroerende zaak met 10% of minder afneemt, de inkomensschade die daardoor ontstaat behoort tot het normale maatschappelijke risico. Voor zover het opbrengend vermogen met meer dan 10% afneemt, komt het surplus voor vergoeding in aanmerking*".

Op basis van de maximale opbrengst van grasland (code 3) en het percentage in de genoemde verordening van 10% dan over $€2883 * 0.1 = €280,-/ha$.

Bij onderstaande kaarten moet rekening worden gehouden dat een rastercel 625 m² is. Een hectare bestaat uit 16 vlakjes. In een perceel kunnen verschillende schadeklassen voorkomen. Hierdoor zal de gemiddelde schade iets lager komen te liggen dan de hoogste schadeklasse in een perceel. De hogere schadeklassen behelzen vaak net iets meer dan 1 ha aaneengesloten.

Maximaal is de schade op de percelen 5%, alleen langs de waterloop aan de oostzijde zie je een hogere klasse. Bij de andere vakken

met de hoogste

procentuele schade zijn extra maatregelen bedacht/genomen die niet in het model zitten of ligt dit op een ven (en is er geen keileem in het model en daarom wordt de GHG erg hoog berekend). Een totale procentuele schade van meer dan 10% komt nergens in het gebied voor.

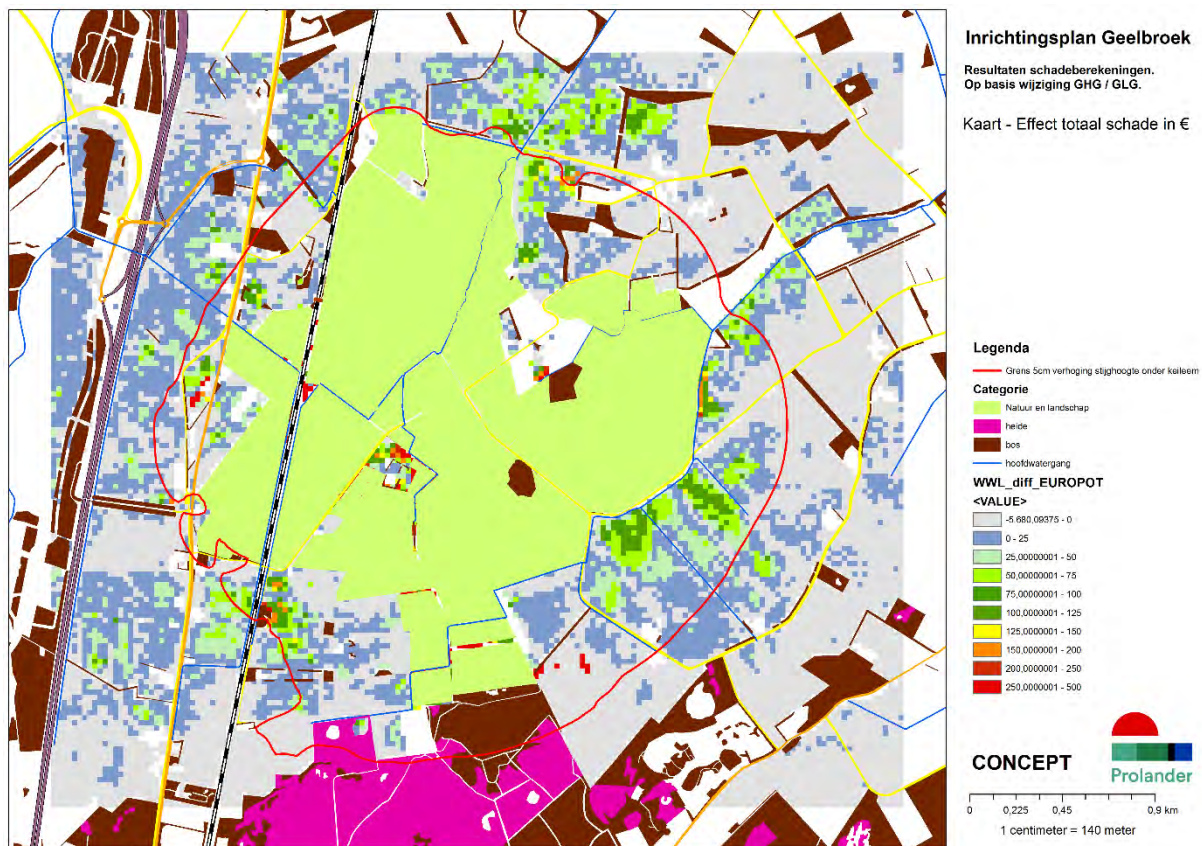
In de kaart hieronder is de schade berekend in euro's. Uitgezonderd langs de waterloop zijn er enkele pixels met 125-150 euro/ha schade, een paar blokken van 1 ha met 100-125 en een band daar omheen met 75-100.

Per perceel lijkt de maximale schade gemiddeld niet hoger te liggen dan 75-100 euro/ha.

Een verhoging van de GHG van 4-5 cm bij een grasland met reeds hoge GHG lijkt hier dus een maximale schade van ongeveer €100-€125 /ha/jr. De 10% normaal maatschappelijk risico bij de verordening WRIJ van €280,-/ha is aanzienlijk hoger te zijn in vergelijking hiermee.

Duidelijk is wel dat de tot nu toe vastgestelde grens waarop compenserende maatregelen zouden moeten worden genomen van 5 cm, voor allerlei teelten zorgt dat de schade redelijk binnen het 10% criterium blijft van normaal maatschappelijk risico. Voor grasland blijft het daar ruim binnen en zit het binnen de 5%.

De €250,= grens in de verordening heeft te maken hebben met de ondergrens waarmee een klacht kan leiden tot schadevergoeding. In het geval van €125,= schade per ha zal het dan over minimaal 2 ha moeten gaan.

Een aantal conclusies en opmerkingen:

Er moet een uitspraak komen over het normaal maatschappelijk risico als we op deze route verder willen gaan. Ergens moet een grens getrokken worden. Wat wordt de grens en waar komt deze te liggen?

Nu is in de plannen en het meetnet ingezoomd op het gebied van 5 cm verhoging stijghoogte onder de keuleem. Dat was rechtstreeks gekoppeld aan de 5 cm effect. Hiermee was de grens bepaald waar het effect modelmatig zou kunnen optreden. Die grens is bij wijziging van de uitgangspunten (effect kleiner dan 5 cm, bijvoorbeeld 2 cm) niet meer te hanteren, zodat het potentieel schadegebied opnieuw begrensd moet worden. Inschatting is dat dit bij de grens van 2 cm ongeveer 400 ha extra potentieel schadegebied betekent met nieuwe eigenaren. (1150 ha min 400 natuur= 750 ha, nu 300 ha). Dit gaat dan vooral om begrenzing vooraf om potentiële effecten en gevolgen in beeld te brengen en daar mee te gaan handelen.

Uiteindelijk kan (en moet) de grens waarbij gekeken zal worden naar klachten ruimer om het gebied heen kunnen liggen. Er is altijd een kans dat er een afwijking is.

Daarnaast moeten een aantal keuzes gemaakt worden om de wijze van afhandeling goed te kunnen doen. In de verordening van Rijn en IJssel staan allerlei artikelen die hierop in gaan. Enkele voorbeelden:

- Afhandeling per pixel of per perceel
- Afhandeling van het voordeel
- Afhandeling van normaal maatschappelijk risico
- Ondergrens schadevergoeding

Als toelichting hieronder enkele punten

- 1) Hoe moet worden omgegaan met de schadeafhandeling als een aantal pixels boven de gestelde grens zitten en de rest er onder? De inschatting is dat bij de selectie van meer dan 2%

totaal schadestijging, je te maken krijgt met een areaal van 75-100 ha waarop dit voorkomt. Moet alles tegen €100,-/jaar, dan is dat €10.000,= per jaar. Of kijk je naar de berekende pixels boven de grens van het normaal maatschappelijk risico. Dan is bij ±20% van de pixels de schade ineens €2.000,= per jaar. Bij andere berekeningen zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar waarover een dergelijke vergoeding berekend wordt. Dat betekent voor in deze voorbeelden een range tussen €20.000,= en €100.000,= als een grove inschatting van de extra kosten. Dit alles gaat trouwens uit van vooraf bepaalde berekeningen en vergoedingen.

2) Indien achteraf de controle gedaan moet worden zal goed naar de methode gekeken moeten worden. Eerder al door Prolander, na consultatie van Alterra aangegeven dat het “bewijzen” van kleine trendmatige stijgingen in het grondwater niet goed mogelijk is. (zie eerder gestuurde mail). De mail gaat dus over de vraag of het lukt om 2 cm stijging van de grondwaterstand te “detecteren”, want dit wordt gedaan met statistische methoden waarbij je uitgaat dat je betrouwbare uitspraken wilt doen. Want als dat niet lukt kun je mensen ten onrechte wel of geen schade toekennen.

3) Het punt hoe om te gaan met het normaal maatschappelijk risico is iets waar een bestuurlijke keus over gemaakt moet worden. Zie hiervoor ook de verordening van het waterschap Rijn en IJssel. Zij vergoeden niet de schade onder het normaal maatschappelijk risico. Dat blijft altijd bij de eigenaar. Dus stel dat aangetoond wordt later dat er een duidelijke trendmatige stijging door het project is ontstaan van 10 cm, dan moet duidelijk zijn of de schade van 5-10 cm wordt vergoed of alles tot 10 cm. In compenserende maatregelen kijken wij “normaal” of het uiteindelijk een effect kleiner dan 5 cm is. In de soort en zwaarte van maatregelen wordt meestal wel ingezet om ruim onder de grens uit te komen. Dat is nu al gedaan en meer maatregelen is alleen mogelijk door flink in ambitie voor het natuurgebied terug te gaan.

Advies:

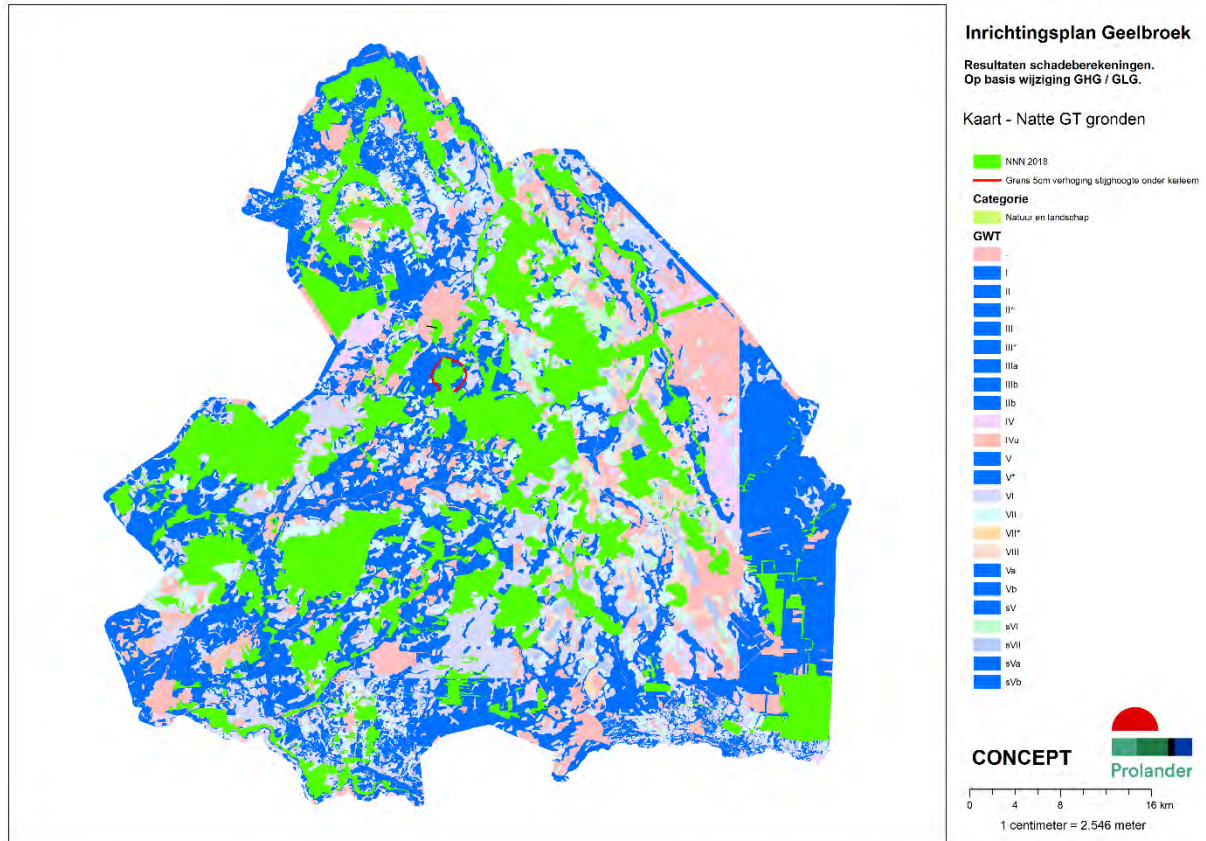
Hou de eerder gestelde grens van 5 cm aan. Dit geeft helderheid en sluit aan bij de algemeen gehanteerde praktijk in Drenthe en Groningen (en de rest van Nederland). Tevens sluit het prima aan op de vaker gehanteerde percentages van normaal maatschappelijk risico.

Op basis hiervan de te ondernemen acties volledig uitwerken zodat er een methode/werkwijze ligt die over 6 jaar gevolgd kan worden. Ik ga er vanuit dat na 5 jaar er klachten over schade zullen komen, zowel binnen als buiten de lijn met 5 cm verhoging onder de keileem. Ik denk dat je alles zult moeten behandelen en dan geen discussies over methodieken meer moet hebben.

Indien men wenst om hier wel vanaf te wijken, is het dringend verzoek om dan op voorhand te toetsen wat de consequenties zijn op gelijkheid van uitgangspunten binnen het waterschap en Drenthe en op welke wijze hiermee omgegaan moet worden.

Dit advies is mede op basis van de motivatie van het waterschap dat het hier om een uitzondering gaat. Daarin worden de GT klassen I, II, III, en mogelijk V hier als potentieel schadegevoelig voor grondwaterstandsverhogingen. Het klopt dat alle GT's met een GHG die binnen 40 cm-mv liggen gevoelig zijn en de schade in de berekening snel oploopt. Dat zal ook bij GT V zijn, zodat deze op voorhand niet uitgesloten kan worden. Maar deze gronden komen vaker voor, ook rond andere natuurgebieden. Zoals globaal weergegeven in onderstaande kaart. Hierin zijn verschillende

karteringen in opgenomen, vandaar een enkele scherpe grens tussen verschillende GT's.

Daarom bestaat de kans dat aantasting van de grens van 5 cm waarbij we wat gaan doen (schade uitkering of compenserende maatregelen) het uitvoeringsproces in heel Drenthe gaat tegenwerken. Zeer snel zal dit bekend worden en zal deze discussie overal gaan spelen. Extra kosten van ongeveer €1000/ha (€100 x 10 jaar) tot €3000/ha (drainage met zand) in de beïnvloede gebieden zijn dan mogelijk.

Om dit te ontlopen zal de motivatie om alleen Geelbroek als uitzondering te bestempelen verder onderbouwd moeten worden. Het advies wordt hiermee niet anders, de consequenties voor andere gebieden mogelijk wel. Maar ook hier verwacht ik dat er driftig gezocht zal worden naar redenen om ook als uitzondering gezien te worden.

Bijlage mailwisseling over

Beste [redacted] en anderen,

11.1 [redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted] heeft
jullie hiervoor ook al de nodige input/informatie toegestuurd.

Met groet,

[redacted]

[redacted] [redacted]
11.1 [redacted]

Aquapark 5
Veendam

www.hunzeenaas.nl

[instagram.com/hunze.en.aas](https://www.instagram.com/hunze.en.aas)

twitter.com/hunzeenaas

facebook.com/waterschap

Telefoon: (0598) [redacted]
Algemeen: (0598) 69 3800

Postbus 195
9640 AD Veendam

Van: [redacted] [redacted] [[mailto:\[redacted\]@prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)]

Verzonden: donderdag 31 januari 2019 14:01

Aan: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

CC: [redacted] [redacted]

Onderwerp: FW: advies Geelbroek

Beste mensen,

Hieronder de mailwisseling die ik heb gehad met [redacted] [redacted] van Wageningen. [redacted] is een van de mensen die betrokken is bij Menyanthes.

Begint met de punten die [redacted] in zijn presentatie (waar Geelbroek als case is gebruikt) genoemd heeft over het aantonen van effecten.

Daarna heb ik een vraag gesteld over het aantonen van effecten met een statistisch model zoals Menyanthes.

11.1

Ik stuur morgen nog een mail met een planning voor de vragen over de waterwijzer en wat verhoging betekent in schade-termen.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365

E prolander.nl

www.prolander.nl
.....

Van: <prolander.nl>

Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:28

Aan: <overijssel.nl>; <prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha en

11.1

Bijgaand mijn presentatie.

Met hartelijke groet,

Als je het interessant vind houd ik je op de hoogte van het vervolg.
Alvast bedankt tot zover en prettige feestdagen.
Met vriendelijke groet,

11.1

Van: [redacted] <[redacted]@wur.nl>
Verzonden: vrijdag 21 december 2018 12:00
Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>
Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha [redacted]

11.1

Met hartelijke groet, en prettige kerstdagen toegewenst,

[redacted]
Researcher
Wageningen Environmental Research
Postbus 47, 6700 AA, Wageningen
Wageningen Campus, [redacted]
Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen
Tel. 0317 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen
Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 [redacted]
E [redacted]@prolander.nl
www.prolander.nl
.....

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. waterschap: het waterschap Hunze en Aa's;
- b. bestuur: het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's;
- c. verzoeker: de indiener van een verzoek als bedoeld in artikel 2;
- d. verzoek: een verzoek om toekenning van een vergoeding, als bedoeld in artikel 11, dan wel een verzoek om toekenning van een voorschot, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling;
- e. schade: schade als bedoeld in artikel 7.14 of artikel 7.15 van de Waterwet;
- f. adviseur: de door het bestuur aangewezen, onafhankelijke adviseur(s) als bedoeld in artikel 5 van deze verordening. Dit betreft een externe adviseur.

Artikel 2 Het verzoek om vergoeding

1. Een verzoek om vergoeding van schade wordt schriftelijk ingediend bij het bestuur.
2. Het verzoek wordt ondertekend en bevat tenminste:
 - a. de naam en het adres van de verzoeker;
 - b. de dagtekening;
 - c. een aanduiding van het besluit of het handelen dat de schade naar het oordeel van de verzoeker heeft veroorzaakt;
 - d. de datum of het tijdstip dat de schade zich aan de verzoeker voor het eerst heeft geopenbaard en een onderbouwing daarvan;
 - e. een opgave, bij voorkeur op een kaart met kadastrale ondergrond, van de locatie of de percelen, waar de schade zich heeft voorgedaan of zal ontstaan;
 - f. een opgave van de aard en omvang van de schade, voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is;
 - g. een omschrijving van de wijze waarop de schade naar het oordeel van de verzoeker dient te worden vergoed;
 - h. een specificatie van het schadebedrag voor zover de verzoeker een vergoeding in geld wenst.
3. Om het recht op eventuele vergoeding verder te onderbouwen, dient de verzoeker in zijn verzoek te beschrijven op welke wijze de gestelde schade het gevolg is van het genoemde besluit of handelen van het waterschap.
4. De verzoeker verschaft voorts alle gegevens en bescheiden die voor het nemen van een besluit op zijn verzoek nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
5. Het bestuur bevestigt binnen twee weken schriftelijk de ontvangst van het verzoek en stelt de verzoeker daarbij in kennis van de te volgen procedure op grond van deze verordening.
6. Indien naar het oordeel van het bestuur niet of niet voldoende is voldaan aan het gestelde in het tweede of derde lid, stelt het bestuur de verzoeker in de gelegenheid het verzuim te herstellen binnen een door het bestuur te stellen termijn.

Artikel 3 Niet behandelen van het verzoek

Het bestuur kan overeenkomstig artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht besluiten de aanvraag niet te behandelen, indien het verzoek niet overeenkomstig artikel 2, lid 2 is ingediend en de verzoeker van de geboden gelegenheid om het verzoek aan te vullen niet tijdig, of onvoldoende, gebruik heeft gemaakt.

Artikel 4 Vereenvoudigde afhandeling van het verzoek

1. Het bestuur kan het verzoek zonder voorafgaand advies van de adviseur afdoen indien de geclaimde schade blijkens het verzoek niet meer bedraagt dan € 5.000, = (zegge: vijfduizend euro).
2. Het bestuur kan het verzoek zonder nader onderzoek of advies van de adviseur afdoen indien:
 - a. het naar zijn oordeel kennelijk ongegrond is;
 - b. het naar zijn oordeel kennelijk gegrond is;
 - c. het voor de betreffende specifieke categorieën van schadeveroorzakende gebeurtenissen beleidsregels heeft vastgesteld ten aanzien van de berekening van de hoogte van de te vergoeden schade;
 - d. er sprake is van verjaring van het recht op schadevergoeding;

- e. het naar zijn oordeel steunt op de onrechtmatige uitoefening door of namens het waterschap van een aan het publiekrecht ontleende bevoegdheid of taak, dat wil zeggen een onrechtmatige overheidsdaad.
3. Een besluit om het verzoek overeenkomstig het eerste, onderscheidenlijk het tweede lid af te doen, wordt met inachtneming van artikel 4.7 van de Algemene wet bestuursrecht aan de verzoeker schriftelijk meegedeeld binnen acht weken na ontvangst van het verzoek dan wel binnen acht weken nadat de termijn is verstreken gedurende welke de verzoeker het verzuim kon herstellen.
4. Het bestuur kan de in het vorige lid bedoelde termijn éénmaal met een redelijke termijn verlengen. Het bestuur stelt de verzoeker daarvan schriftelijk in kennis.

Artikel 5 De adviseur

1. Indien geen toepassing wordt gegeven aan de artikelen 3 en 4 stelt het bestuur het verzoek om vergoeding, na ontvangst van de informatie als bedoeld in artikel 2, in handen van een onafhankelijke adviseur.
2. Een adviseur maakt geen deel uit van de bestuurlijke of ambtelijke organisatie van het waterschap, of van de bezwaarschriftencommissie van het waterschap.
3. De adviseur, bedoeld in het eerste lid, is een adviseur in de zin van afdeling 3.3 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 6 Het onderzoek door de adviseur

1. Het bestuur en de verzoeker verschaffen de adviseur op verzoek aanvullende gegevens en bescheiden die voor het geven van het advies nodig zijn en waarover zij redelijkerwijs de beschikking kunnen krijgen.
2. De adviseur doet in elk geval onderzoek naar de punten als genoemd onder artikel 2, lid 2 en 3 van deze verordening.
3. De adviseur kan inlichtingen en adviezen van derden inwinnen, en de situatie per plaats onderzoeken. Indien hiermee extra kosten gemoeid zijn, dient het bestuur hiermee vooraf in te stemmen.

Artikel 7 Horen

1. De adviseur stelt de verzoeker en het bestuur in de gelegenheid om te worden gehoord.
2. Indien de verzoeker of het bestuur wenst af te zien van de mogelijkheid te worden gehoord, stellen zij de adviseur daarvan schriftelijk in kennis.
3. Van het horen wordt door de adviseur een verslag opgemaakt.
4. De adviseur deelt tijdens of zo spoedig mogelijk na de hoorzitting aan het bestuur en de verzoeker mee op welke termijn hij advies zal uitbrengen.

Artikel 8 Advies van de adviseur

1. De adviseur brengt advies uit op basis van zijn bevindingen.
2. Het advies gaat in ieder geval in op:
 - a. de verschillende aspecten van het recht op schadevergoeding, waaronder de in artikel 2 genoemde onderwerpen;
 - b. de hoogte van de uit te keren vergoeding;

- c. indien het verzoek daartoe aanleiding geeft, dan wel indien het bestuur een daartoe strekkend verzoek heeft gedaan, voorstellen voor maatregelen of voorzieningen waardoor de schade, anders dan door een vergoeding in geld, kan worden beperkt of ongedaan gemaakt.
3. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid, betreft de adviseur in zijn advies, voor zover hij daartoe termen aanwezig acht, mede een beschouwing omtrent de toepassing van de hardheidsclausule, bedoeld in artikel 13.
4. De adviseur brengt advies uit binnen de door hem aangegeven termijn. Hij kan deze termijn met ten hoogste acht weken verlengen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het bestuur en aan de verzoeker.
5. Ingeval van verzoeken om schadevergoeding als gevolg van gecontroleerde inundatie van een bergingsgebied als bedoeld in de Waterwet zendt de adviseur het conceptadvies eerst toe aan de verzoeker en het bestuur en stelt beide in de gelegenheid daarop hun zienswijzen te geven binnen een termijn van zes weken. In het definitieve advies wordt gemotiveerd aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven tot wijziging van het conceptadvies. Bij verzoeken om schadevergoeding als bedoeld in dit lid geldt de omgekeerde bewijslast.

Artikel 9 De beslissing op het verzoek

1. Het bestuur besluit zo spoedig mogelijk op het verzoek, doch uiterlijk binnen zes weken na ontvangst van het advies van de adviseur. De beslissing wordt de verzoeker zo spoedig mogelijk toegezonden.
2. Het bestuur kan het besluit bedoeld in het eerste lid éénmaal voor ten hoogste zes weken verdagen.

Artikel 10 Voorschot

1. De verzoeker kan het bestuur op ieder moment na de indiening van het verzoek vragen om verlening van een voorschot op de vergoeding.
2. Het bestuur kan een voorschot verlenen, indien redelijkerwijs valt te verwachten dat de verzoeker schade lijdt of zal lijden en indien zijn belang vordert dat aan hem een voorschot wordt verstrekt.
3. Met het verlenen van een voorschot wordt geen recht op vergoeding erkend.
4. Het bestuur kan aan het verlenen van een voorschot voorwaarden verbinden.
5. Het voorschot wordt uitsluitend verleend indien de verzoeker schriftelijk de verplichting aanvaardt tot gehele en onvoorwaardelijke terugbetaling wanneer op grond van het besluit van het bestuur omtrent het verzoek en de bij dat besluit behorende gegevens blijkt dat het voorschot geheel of gedeeltelijk ten onrechte is verstrekt.
6. Onverschuldigd betaalde voorschotten kunnen door het bestuur worden teruggevorderd.

Artikel 11 Vergoeding

1. Indien en voor zover de beslissing op het verzoek strekt tot volledige of gedeeltelijke honorering van het verzoek, draagt het bestuur binnen zes weken na het onherroepelijk worden van het besluit op het verzoek zorg voor de betaling van het vastgestelde bedrag.
2. Indien de betaling binnen de gestelde termijn niet mogelijk is, stelt het bestuur de verzoeker daarvan schriftelijk en onder opgaaf van redenen in kennis en noemt het een redelijke termijn waarbinnen de betaling wel tegemoet kan worden gezien.
3. De betaling vindt plaats onder verrekening van eventueel met toepassing van verleende voorschotten als bedoeld in artikel 4.95, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 10 van deze verordening.

4. Een vergoeding van wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 van het Burgerlijk Wetboek kan deel uitmaken van de toe te kennen vergoeding.
5. Indien de schade in een andere vorm dan geld wordt vergoed, wordt daarmee een aanvang gemaakt binnen een redelijke termijn na het onherroepelijk worden van het besluit op het verzoek.

Artikel 12 Beleid waterschap

Bij de beoordeling van verzoeken om toekenning van vergoeding ingevolge deze verordening wordt rekening gehouden met het vigerend beleid van het waterschap.

Artikel 13 Hardheidsclausule

Indien een strikte toepassing van deze verordening zou leiden tot een beslissing die naar het oordeel van het bestuur als onbillijk moet worden aangemerkt, kan het bestuur van het gestelde in deze verordening afwijken.

Artikel 14 Inwerkingtreding en toepasselijkheid

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag volgend op die van de bekendmaking.
2. Zij is van toepassing op verzoeken die worden ingediend op en na het tijdstip van inwerkingtreding, bedoeld in het eerste lid.
3. Met ingang van de dag van inwerkingtreding van deze verordening wordt de Procedureverordening schadevergoeding Hunze en Aa's 2010 ingetrokken.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 26 februari 2020.

Harm Küpers,

secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink

dijkgraaf

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Artikel 7.14 van de Wtw heeft niet alleen betrekking op schade die uit de toepassing van de Waterwet voortvloeit maar ook op de uitoefening van taken en bevoegdheden die zowel op de Waterschapswet als op een verordening zoals de keur berusten.

Voorbeelden van schadeveroorzakende handelingen die onder de reikwijdte van artikel 7.14 van de Wtw vallen zijn onder meer de uitvoering van waterstaatkundige werkzaamheden, de aanleg of wijziging van waterstaatswerken, het verlenen, aanscherpen en intrekken van vergunningen of het opleggen van gedoogplichten.

Artikel 7.15 van de Wtw is een specifieke vergoedingsregeling voor schade bij waterberging. Het artikel is geen zelfstandige grondslag voor vergoeding van schade in verband met wateroverlast en overstroming, maar is een nadere uitwerking van artikel 7.14 van de Wtw. In artikel 7.15 van de Wtw is uitdrukkelijk geregeld dat ook schade door wateroverlast of overstroming in aanmerking komt voor vergoeding krachtens artikel 7.14 van de Wtw. Dit betekent echter niet dat elke vorm van wateroverlast of overstroming onder de reikwijdte van artikel 7.14 van de Wtw valt. Uit de samenhang tussen de artikelen 7.14 en 7.15 van de Wtw volgt dat de wateroverlast of overstroming het gevolg moet zijn van een maatregel die door het waterschap is genomen met het oog op het vergroten van de afvoer- en bergingscapaciteit van watersystemen.

Naast de vergoedingsregeling van artikel 7.14 kent de Waterwet enkele specifieke schaderegelingen: een regeling voor schade toegebracht aan waterstaatswerken (artikelen 7.21 van de Wtw) en een vergoedingsregeling in verband met grondwateronttrekkingen (artikel 7.18 van de Wtw e.v).

Vorrangsregeling

Omdat het waterschap aan de lat staat om de wateropgave het hoofd te bieden door (onder andere) bergingsgebieden te realiseren – en een bestemmingsplanwijziging in het verlengde daarvan ligt – is het onwenselijk dat er voor de gemeente een primaire vergoedingsplicht ontstaat (ook al kan zij de hogere kosten verhalen op het waterschap).

De wetgever heeft dat in de Invoeringswet bij de Waterwet onderkend en heeft daarom een 'voorrangsregeling' in het leven geroepen (artikel 7.16 van de Wtw). Deze regeling houdt in dat als er een beroep op de wettelijke regeling uit de Waterwet mogelijk is (artikel 7.14 van de Wtw), de wettelijke regels ten aanzien van planschade in de Wet ruimtelijke ordening buiten toepassing blijven. Dat betekent dat als een benadeelde kan vragen om schadevergoeding (en dat zal bij het aanleggen van waterbergingsgebieden altijd zo zijn als de wettelijke procedures gevolgd worden) het waterschap ook een oordeel moet geven over het al dan niet aanwezig zijn van planologisch nadeel door een eventuele wijziging van het bestemmingsplan.

Verordening

De waterschappen zijn bevoegd om ter uitvoering van artikel 7.14 van de Wtw een verordening op te stellen met regels van procedurele aard. De onderhavige verordening is deels een verordening zoals bedoeld in artikel 7.14, lid 2, tweede volzin en lid 3, derde volzin van de Wtw. Deze verordening gaat grotendeels in op de procedurele bestanddelen die van toepassing zijn op alle verzoeken om vergoeding die (na inwerkingtreding van de verordening) bij het waterschap op grond van artikel 7.14 of artikel 7.15 van de Wtw worden ingediend. De regels van deze verordening hebben geen betrekking op de toepassing van de in de algemene toelichting genoemde specifieke schaderegelingen voor schade aan waterstaatswerken en schade wegens onttrekken van grondwater.

Systematiek van schadevergoeding

Bij de beoordeling van een verzoek om schadevergoeding spelen vele factoren een rol. Om in aanmerking te kunnen komen voor schadevergoeding moet in elk geval aan de volgende vereisten zijn voldaan:

- a. causaal verband tussen geleden schade en gestelde schadeoorzaak (het één is het gevolg van het ander);
- b. de schade valt buiten het normaal maatschappelijk risico of ondernemersrisico van verzoeker;
- c. de schade wijkt in belangrijke mate af van de schade die eenieder heeft ondervonden of de schade drukt op een naar verhouding gering aantal natuurlijke of rechtspersonen, die in een vergelijkbare positie verkeren.

- d. de schade was redelijkerwijs niet verzekeraar;
- e. de schade, mede ook gelet op de voorzienbaarheid daarvan, is niet veroorzaakt door eigen schuld of nalatigheid van de verzoeker;
- f. de verzoeker heeft voldoende maatregelen getroffen ter voorkoming of beperking van de schade.

Ad. b. Normaal maatschappelijk risico en normaal ondernemersrisico

Bij het normaal maatschappelijk risico gaat het om algemene maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden, ook al bestaat geen uitzicht op de vorm en omvang waarin, de plaats waar en het moment waarop deze ontwikkeling zich zal concretiseren en de aard en de omvang van de nadelen die daaruit eventueel zullen voortvloeien. Het begrip normaal maatschappelijk risico wordt in de praktijk zowel gekoppeld aan de aard van de schadeveroorzakende gebeurtenis, als aan de ernst en de omvang van het nadeel, en soms ook aan het getroffen belang.

Ad. c. Abnormale last

Dit houdt in dat de kring van benadeelden beperkt en duidelijk bepaalbaar moet zijn. Het moet gaan om schade die bij een kleine groep personen terecht komt, terwijl andere in een min of meer gelijke positie niet worden getroffen. Indien het nadeel een grotere groep van personen treft is er in beginsel geen aanleiding om een vergoeding uit te keren. De rechtvaardiging voor het stellen van deze eis is gelegen in de gedachte dat burgers als lid van de gemeenschap ook profiteren van de overheidsdienst. Zo goed als zij de voordelen accepteren, moeten zij in beginsel ook de nadelen daarvan accepteren. Ontstaat er een wanverhouding tussen lusten en lasten, dan is geen sprake meer van 'normale' en dus te dulden maatschappelijke risico's. Bij de besluitvorming omtrent schadeveroorzakende bevoegdheidsuitoefening moet het waterschap de betrokken belangen afwegen en de schade zoveel mogelijk beperken.

Kort gezegd dient het te gaan om een abnormale last, die speciaal op een beperkte groep burgers of instellingen drukt. Deze onder omstandigheden bestaande plicht tot vergoeding bij rechtmatige overheidsdaad kan in verband worden gebracht met de door het recht voorgeschreven belangenafweging die aan de schadeveroorzakende bevoegdheidsuitoefening (vaak een besluit of een feitelijk handelen) vooraf gaat, althans vooraf dient te gaan wanneer uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid niet anders voortvloeit.

Speciale last

Schade als gevolg van een schadeoorzaak komt alleen voor vergoeding in aanmerking wanneer deze in belangrijke mate afwijkt van de schade die dientengevolge op eenieder drukt, dan wel wanneer deze schade op een naar verhouding gering aantal natuurlijke personen en/of rechtspersonen die in dezelfde of een vergelijkbare positie verkeren, drukt.

Ad. e. Actieve risicoaanvaarding

Schade als gevolg van een schadeoorzaak als bedoeld in de verordening die voor de belanghebbende redelijkerwijs voorzienbaar was ten tijde van de beslissing te investeren in het geschade belang wordt niet vergoed.

Passieve risicoaanvaarding

Geen vergoeding wordt toegekend indien de verzoeker heeft nagelaten zijn belang te verwezenlijken toen hij daartoe redelijkerwijs in de gelegenheid was, terwijl hij redelijkerwijs kon voorzien dat een besluit of een maatregel genomen zou worden die aan dat realiseren in de weg zou komen te staan.

Voorwerp van voorzienbaarheid

De voorzienbaarheid kan onder meer betrekking hebben op de aard van een schadeoorzaak, op het tijdstip waarop deze schadeoorzaak zijn werking doet gevoelen, op de plaats waarop ze betrekking heeft, op de wijze van voltrekken of uitvoering daarvan, alsmede op de aard en omvang van de daardoor veroorzaakte schade.

Ad. f. Schadebeperkingsplicht

Heeft een verzoeker nagelaten redelijke maatregelen ter voorkoming of beperking van schade te nemen, dan blijft de schade die door het treffen van zodanige maatregelen voorkomen of beperkt had kunnen worden, ten laste van de verzoeker. De redelijke kosten van maatregelen ter voorkoming of beperking van schade behoren tot de te vergoeden schade.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2. Het verzoek om vergoeding

In dit artikel worden regels gegeven voor het indienen van een verzoek om vergoeding.

Eerste lid

Het artikellid schrijft voor dat een aanvraag van een beschikking schriftelijk moet worden gedaan. Aan de eis van schriftelijkheid is ook voldaan indien een aanvraag langs elektronische weg wordt gedaan.

Tweede en derde lid

Deze artikelliden bepalen aan welke eisen een aanvraag moet voldoen. Ze noemen een aantal formele en materiële eisen. Voor het begrip 'dagtekening' wordt aangesloten bij de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). De dagtekening is de datum die op het verzoek is vermeld. Bij de materiële eisen gaat het om gegevens die het verzoek met argumenten onderbouwen en om gegevens die het bestuur en de adviseur nodig hebben om zich een beeld van de betrokken belangen te vormen.

Uit artikel 3:2 van de Awb vloeit voort dat op het bestuursorgaan de verplichting rust de nodige gegevens te verzamelen, maar het bestuursorgaan kan binnen redelijke grenzen daarvoor een beroep doen op de aanvrager.

Vierde lid

Van een verzoeker wordt verlangd dat hij verder alle gegevens, van welke aard dan ook, verschaft die het dagelijks bestuur en de adviseur nodig hebben voor het beoordelen van de gegrondheid van zijn verzoek. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan eventueel al opgemaakte schaderapporten, foto's van de situatie (zo mogelijk voor en na het schadeveroorzakende besluit of handelen), en van maatregelen die genomen zijn om de schade te beperken.

Vijfde lid

De ontvangst van het verzoek om een vergoeding wordt bevestigd aan de verzoeker. Deze ontvangstbevestiging verschaft duidelijkheid aan de verzoeker dat zijn verzoek in goede orde is aangekomen. Daarnaast geeft deze ontvangstbevestiging meer informatie over het vervolg van de procedure.

Zesde lid

In dit lid wordt bepaald wat de gevolgen zijn van het in strijd met de voorschriften van deze regeling indienen van een verzoek tot vergoeding. Het bestuur is verplicht de verzoeker in de gelegenheid te stellen zijn gebrekkige verzoek te herstellen. Hier wordt aangesloten bij het regime van artikel 4:5 van de Awb.

Artikel 3. Niet behandelen van het verzoek

Indien het verzoek niet voldoet aan de in de verordening gestelde eisen, wordt de verzoeker in de gelegenheid gesteld om het verzuim te herstellen. Wanneer de verzoeker niet tijdig of niet volledig het verzuim heeft hersteld, kan het waterschap besluiten om het verzoek buiten behandeling te laten. Dat kan alleen als het onmogelijk is om zonder de gevraagde (maar niet verstrekte) gegevens of bescheiden op de aanvraag te beslissen.

Met het 'niet in behandeling nemen' eindigt het besluitvormingstraject.

Een besluit om de aanvraag niet te behandelen wordt aan de aanvrager schriftelijk bekendgemaakt binnen vier weken nadat de aanvraag is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

De indiener kan tegen het besluit om zijn verzoek niet in behandeling te nemen bezwaar maken.

Artikel 4. Vereenvoudigd afdoen van het verzoek

Deze verordening gaat ervan uit dat het onnodig is om voor eenvoudige gevallen de zware procedure van advisering op het verzoek om vergoeding door een adviseur te volgen.

Eerste lid

De ervaring is, dat zaken waarin een relatief gering bedrag aan schadevergoeding wordt gevraagd, ook relatief eenvoudig zijn. Deze bepaling beoogt de slagvaardigheid en de vlotte voortgang van de afhandeling van verzoeken te waarborgen in situaties waarin sprake is van schade van een relatief geringe omvang. Het gekozen drempelbedrag is landelijk vrij gebruikelijk.

Het staat het bestuur overigens vrij om ook voor verzoeken die minder dan € 5.000, = belopen extern advies te vragen.

Tweede lid

Sub a. kennelijk ongegrond

Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer direct, dat wil zeggen bij een summier onderzoek, duidelijk is dat de schade niet door het bestuursorgaan veroorzaakt is of zal worden. Ook in gevallen waarin verzoeker onvoldoende aannemelijk weet te maken dat de schade redelijkerwijs niet te zijnen laste behoort te blijven, kan er aanleiding bestaan het verzoek als kennelijk ongegrond af te wijzen. Kennelijk ongegrond is ook het verzoek betreffende een schade waarvan de vergoeding anderszins is verzekerd.

Bijzondere aandacht verdient het geval waarin nog niet vaststaat dat de schadeoorzaak voor rechtmatig moet worden gehouden, omdat nog niet onherroepelijk is beslist op een aanhangig gemaakt beroep tegen het schadeveroorzakende besluit. Ook dan kan het verzoek om vergoeding wegens kennelijke ongegrondheid afgewezen worden. Er is immers niet voldaan aan het vereiste van de rechtmatigheid van de schadeoorzaak. Overigens laat dit onverlet dat de verzoeker een herhaald verzoek kan indienen wanneer wel aan dit vereiste is voldaan. Hetzelfde geldt overigens zolang nog een bestuursrechtelijk rechtsmiddel kan worden aangewend tegen de schadeoorzaak.

Sub b. kennelijk gegrond

Indien na summier onderzoek blijkt dat het verzoek kan worden gehonoreerd, is sprake van kennelijke gegrondheid van het verzoek. De kennelijke gegrondheid van de aanvraag moet duidelijk zijn zonder dat nader op de inhoudelijke merites van de zaak wordt ingegaan.

Sub c. beleidsregels

Het bestuur kan nadere beleidsregels formuleren omtrent de vraag hoe moet worden omgegaan met de toekenning van schadevergoeding bij specifieke schadeveroorzakende gebeurtenissen, bijvoorbeeld bij het nemen van peilbesluiten of bij verlegging van kabels en leidingen als gevolg van aanpassing van waterstaatswerken.

In deze beleidsregels kan worden aangegeven welke schadesoorten voor vergoeding in aanmerking komen en hoe de berekening van de vergoeding op hoofdlijnen plaatsvindt. De beleidsregels zijn dan de basis voor de beoordeling van verzoeken om toekenning van schadevergoeding.

Sub d. verjaring

In het stelsel van schadevergoeding wordt bij het beantwoorden van de vraag of het recht om een schadeclaim in te dienen is verjaard, aansluiting gezocht bij de verjaringsregeling van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat de mogelijkheid om een verzoek om schadevergoeding in te dienen verjaart vijf jaar nadat de aanvrager bekend had kunnen zijn met de schade en de veroorzaker daarvan (artikel 3:310 BW).

Sub e. onrechtmatige overheidsdaad

Een onrechtmatige overheidsdaad kan bestaan uit een ten onrechte of onbevoegd genomen besluit, of uit feitelijk schadeveroorzakend handelen.

In het eerste geval zal door de rechter in een (hoger) beroepsprocedure worden vastgesteld dat het besluit onrechtmatig is. De rechter zal dan waarschijnlijk het besluit vernietigen. Een onrechtmatige daad kan ook voortvloeien uit een feitelijke handeling of nalaten van (meestal: namens) een overheidsorgaan.

Voor berekening en vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige overheidsdaad gelden andere regels dan voor schadevergoeding uit rechtmatige daad. Dit soort schade wordt vaak gedekt door de verzekering van het waterschap, en kan in geval van onenigheid over de vergoeding aan de civiele rechter worden voorgelegd.

Deze procedure valt buiten het bereik van deze verordening.

Derde lid

Deze bepaling geldt uitsluitend voor het geval dat beslist wordt zonder raadpleging van een adviseur. Dit is in overeenstemming met het bepaalde in afdeling 4.1.3 van de Awb. Artikel 4:13 van de Awb bepaalt de beslistermijn in algemene zin op acht weken na de ontvangst van de aanvraag. Deze termijn kan worden opgeschort (op grond van artikel 4:15 van de Awb) voor de concreet benoemde periode die een verzoeker wordt gelaten om alsnog benodigde gegevens te verschaffen.

Vierde lid

Artikel 4:14 van de Awb maakt het mogelijk de termijn met een redelijke termijn te verlengen indien een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven.

Artikel 5. De adviseur

Eerste lid

Het bestuur kan per verzoek een adviseur aanwijzen om te adviseren over het voorliggende verzoek om vergoeding. Het is ook denkbaar dat het bestuur een vaste adviseur (of adviseursbureau) aanwijst die (dat) in voorkomende gevallen zal worden verzocht te adviseren.

Artikel 6. Het onderzoek door de adviseur

Eerste lid

Wanneer het bestuur het verzoek niet zelf of via een vereenvoudigde procedure kan afdoen, stelt het bestuur alle relevante informatie ter beschikking aan de adviseur.

Tot die gegevens behoren niet alleen het verzoek met de daarbij behorende, eventueel later toegevoegde, bescheiden maar ook de gegevens over de schadeoorzaak waarover het bestuur beschikt.

Tweede lid

De adviseur heeft tot taak het bestuur te adviseren over de op het verzoek te nemen beslissing en stelt daartoe een onderzoek in naar de vraag of de verzoeker schade heeft geleden of zal lijden. Tevens doet hij onderzoek naar de schadeoorzaak, de schadeomvang, de aansprakelijkheid en de vraag of de vergoeding van de schade niet of niet voldoende anderszins is verzekerd.

Wanneer blijkt dat de schade niet het gevolg is van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer behoeven uiteraard niet de andere vragen beantwoord te worden. Het behoort immers niet tot de opdracht aan de adviseur om te adviseren omtrent vergoeding van schade als gevolg van onrechtmatig handelen.

Het zal niet altijd nodig zijn de omvang van de schade nauwkeurig vast te stellen, bijvoorbeeld wanneer duidelijk is dat de schade vanwege voorzienbaarheid of maatschappelijk risico redelijkerwijs ten laste van de verzoeker behoort te blijven.

Derde lid

De adviseur kan besluiten de situatie ter plekke in ogenschouw te nemen. Deze informatie kan de adviseur gebruiken om een degelijk advies uit te brengen. Het moment om de situatie ter plekke te kunnen bekijken, wordt bij voorkeur afgestemd met het waterschap en de verzoeker, zodat beide partijen daarbij aanwezig

kunnen zijn en hun toelichting kunnen geven. De adviseur is uiteraard niet bevoegd om plaatsen te betreden tegen de wil van de rechthebbende.

Artikel 7. Horen

Eerste lid

Het verdient de voorkeur dat beide partijen in elkaars aanwezigheid worden gehoord door de adviseur, net zoals dat geldt voor het horen van belanghebbenden in een bezwaarprocedure (vergelijk artikel 7:6 van de Awb). Op deze wijze wordt voorzien in hoor en wederhoor.

Tweede lid

De betrokken partijen worden geïnformeerd over de mogelijkheid om gehoord te worden. Indien een partij afziet van de mogelijkheid om gehoord te worden, stelt deze de adviseur daarvan schriftelijk op de hoogte.

Derde lid

Ten behoeve van een goede dossieropbouw en de kwaliteit van de advisering wordt een verslag gemaakt van het horen.

Vierde lid

Van de adviseur wordt verwacht dat hij aangeeft hoeveel tijd hij nodig heeft voor het opstellen van een advies. Op deze wijze wordt de rechtszekerheid ten aanzien van de afhandelingstermijn van het verzoek bevorderd. De complexiteit van het verzoek brengt met zich mee dat de termijn van advisering van verzoek tot verzoek kan variëren. Daarom is ervoor gekozen geen gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 3:6 van de Awb biedt om bij verordening een termijn te stellen. Wel blijft het op basis van dit artikel mogelijk dat het bestuur in een individueel geval de adviseur een termijn stelt voor het uitbrengen van zijn advies.

Artikel 8. Advies van de adviseur

Als de adviseur van oordeel is dat het waterschap het geleden nadeel moet vergoeden, betreft het advies mede de hoogte van de vergoeding. De adviseur kan ook maatregelen (in natura) voorstellen die geschikt zijn om de schade te beperken of ongedaan te maken.

Vijfde lid

Bij beoordeling van verzoeken om schadevergoeding in verband met gecontroleerde inundatie van bergingsgebieden als bedoeld in de Waterwet wordt eerst een conceptadvies naar de verzoeker en het bestuur gestuurd, met de mogelijkheid daarop te reageren. Met verwerking van het eventuele commentaar stelt de adviseur het definitieve advies op. Deze waarborg, die ook was opgenomen in de Procedureverordening schadevergoeding Hunze en Aa's 2010, past in het kader van een extra zorgvuldige behandeling van schadevergoedingsverzoeken, die het gevolg zijn van het onder water zetten van waterbergingsgebieden. Zo'n waarborg is bij andere schadeverzoeken in de praktijk niet nodig gebleken. Bovendien bestaat ook nog de mogelijkheid bezwaar te maken en beroep in te stellen tegen de beslissing. Verder geldt bij schadevergoeding in verband met gecontroleerde inundatie van bergingsgebieden de omgekeerde bewijslast. Dit betekent dat de gehele schade wordt geacht te zijn veroorzaakt door de gecontroleerde inundatie, tenzij het tegendeel kan worden bewezen. De bewijslast is omgekeerd om te voorkomen dat de verzoeker de minder eenvoudig te bewijzen schades ook moet aantonen en daarvoor zelf kostbare adviseurs in de arm zou moeten nemen.

Artikel 9. De beslissing op het verzoek

Eerste lid

Het bestuur beslist binnen zes weken na ontvangst van het advies op het verzoek. Indien het bestuur voornemens is om het verzoek om schadevergoeding geheel of gedeeltelijk af te wijzen moet hij beoordelen of de artikelen 4:7, 4:9 en 4:11 van de Awb tot aangepaste besluitvorming moeten leiden.

Artikel 4:7 van de Awb bepaalt dat de verzoeker in dat geval de gelegenheid moet krijgen om een zienswijze op dit voornemen in te dienen indien:

- a. de afwijzing zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de aanvrager betreffen, en
- b. die gegevens afwijken van gegevens die de aanvrager ter zake zelf heeft verstrekt.

Dit is echter niet verplicht (artikel 4:11 van de Awb) onder meer indien:

- a. de vereiste spoed zich daartegen verzet;
- b. de belanghebbende reeds eerder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan.

Over het algemeen zal de aanvrager zijn zienswijze hebben kunnen geven tijdens de hoorzitting.

Dit is anders als na de hoorzitting nieuwe feiten bekend zijn geworden, die hebben geleid tot het afwijzende besluit, en waarover de verzoeker nog geen zienswijze heeft kunnen geven. In dat geval moet het bestuur verzoeker alsnog de gelegenheid daartoe geven voordat het een definitief besluit neemt over (gehele of gedeeltelijke) afwijzing.

Tweede lid

Indien het bestuur het besluit niet binnen de periode, zoals genoemd in het eerste lid, kan verstrekken, kan de termijn voor het nemen van een beslissing worden verdaagd.

Het bestuur kan het nemen van een besluit, als bedoeld in het eerste lid, éénmaal voor ten hoogste zes weken verdagen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn als het bestuur een "second opinion" van een tweede adviseur wil vragen.

Artikel 10. Voorschot

Een bevoorschottingsregeling is van belang voor een adequate vergoedingsregeling. Bevoorschotting kan onder meer strekken ter beperking van de schade. Een verzoek om bevoorschotting dient te worden onderscheiden van een verzoek om vergoeding van schade die verzoeker lijdt door een handeling van het bestuur in het kader van de voorbereiding van een eventueel te nemen besluit.

Vierde lid

Op grond van het vierde lid kan het bestuur voorwaarden verbinden aan een voorschot. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de verkrijgende voorwaarde van een bankgarantie.

Vijfde lid

Het voorschot kan volgens deze regeling uitsluitend worden verleend indien de verzoeker schriftelijk de verplichting aanvaardt tot gehele en onvoorwaardelijke terugbetaling van hetgeen ten onrechte als voorschot is uitbetaald. Het bestuur kan daarvoor zekerheidsstelling, bij voorbeeld in de vorm van een bankgarantie, verlangen.

Artikel 11. Vergoeding

Eerste lid

Uit artikel 4:87 van de Awb volgt dat betaling plaatsvindt binnen zes weken na het bekend worden van de beslissing, tenzij de beschikking (eerste lid) of een wettelijk voorschrift (tweede lid) een ander tijdstip vermeldt. In deze verordening wordt de betaling (stermijn), in afwijking van de algemene regel van de Awb, gekoppeld aan het moment van onherroepelijk worden van het besluit inzake de vergoeding. Dit betekent dat het bestuur de betaling kan opschorten totdat in laatste instantie is beslist op een beroep tegen het besluit. Het hoeft de betaling niet tot het einde van deze termijn op te schorten. Als het bestuur besluit de vergoeding te betalen terwijl dit besluit nog niet onherroepelijk is, krijgt de betaling het karakter van een voorschot. Als in latere instantie wordt geoordeeld dat de vergoeding te hoog was, kan het te veel betaalde worden teruggevoerd.

In het belang van de voortvarende uitvoering van het besluit tot vergoeding zal in veel gevallen in de brief waarmee de beslissing wordt toegezonden een bankrekeningnummer worden gevraagd.

Uiteraard dient op het uit te keren bedrag een eventueel in een eerder stadium verstrekt voorschot in mindering

te worden gebracht.

Vierde lid

Een vergoeding in de vorm van wettelijke rente voor schade veroorzaakt door te late uitbetaling van de vergoeding kan deel uitmaken van de toe te kennen vergoeding. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij artikel 6:119 BW, ook voor wat betreft de wijze van berekening van wettelijke rente.

Artikel 12. Beleid waterschap

Vanzelfsprekend vormt het vigerend beleid van het waterschap het uitgangspunt bij de beoordeling van verzoeken om toekenning van vergoeding ingevolge deze verordening. Daarbij kan gedacht worden aan de Beleidsregel schadevergoeding bergingsgebieden en de Beleidsregel schadevergoeding kabels en leidingen. Ook de uitgangspunten voor (de intensiteit van) het onderhoud aan (hoofd)watergangen, kaden, beschoeiingen en dijken behoren tot het beleid zoals bedoeld in dit artikel.

Omdat het waterschapsbestuur bij de beslissing op het verzoek overeenkomstig artikel 4:84 van de Awb in de regel gehouden is zijn eigen beleid toe te passen, mag van de adviseur verwacht worden dat hij dit beleid ook zo veel mogelijk bij zijn adviserende taak betreft.

Artikel 13. Hardheidsclausule

Via de hardheidsclausule is aan het bestuur de mogelijkheid gelaten om in incidentele gevallen van het bepaalde in deze verordening af te wijken bij de behandeling van het verzoek om vergoeding.

Het is niet noodzakelijk om in deze verordening bepalingen op te nemen aangaande de wijziging en intrekking van genomen besluiten op vergoedingsverzoeken, onderscheidenlijk voorschriften betreffende de terugvordering van ten onrechte uitgekeerde bedragen.

Indien na het nemen van een beslissing feiten en omstandigheden bekend mochten worden die, waren zij eerder bekend geweest tot een andere beslissing zouden hebben geleid, dan is het bestuur bevoegd het besluit te wijzigen en eventueel bedragen terug te vorderen met inachtneming van de voorschriften uit Titel 4.4, getiteld "Bestuursrechtelijke geldschulden", uit de Algemene wet bestuursrecht.

Deze wettelijke regeling is voor dit type beslissing uitputtend bedoeld, zodat daarnaast geen ruimte aanwezig is om over dit onderwerp afwijkende of aanvullende voorschriften in deze verordening op te nemen.

Ziet u een fout in deze regeling?

Bent u van mening dat de inhoud niet juist is? Neem dan contact op met de organisatie die de regelgeving heeft gepubliceerd. Deze organisatie is namelijk zelf verantwoordelijk voor de inhoud van de regelgeving. De naam van de organisatie ziet u bovenaan de regelgeving. De contactgegevens van de organisatie kunt u hier opzoeken: almanak.overheid.nl

Werkt de website of een link niet goed? Stuur dan een e-mail naar regelgeving@overheid.nl

postadres
Postbus 122
9400 AC Assen

bezoekadres
Westenbrink 1 te assen

t 088-2203333
11.1 @vechtstrome
n.nl

contactpersoon
L.M. Toorn
doorkiesnummer
088-2203

Datum
6 september 2019
bijlage(n)
2

onderwerp

Reactie Wob-verzoek m.b.t. verzoek LTO-Nederland om toegang tot het MIPWA-instrumentarium

Geachte heer

Op 23-8-2019 ontving ik als MIPWA voorzitter een verzoek in het kader van de wet openbaarheid van bestuur (Wob) waarin u vraagt om “alle documenten en communicatie /informatie van uw als MIPWA-consortium coördinator van met alle mogelijke betrokkenen en geïnteresseerden (alles in de breedste zin des woords) m.b.t. het verzoek van LTO-Nederland/Droogteschade Nederland om toegang tot het MIPWA modelinstrumentarium”. De Wob is van toepassing op verzoeken tot openbaarmaking van informatie over bestuurlijke aangelegenheden bij de hiervoor in de wet aangewezen bestuursorganen. Hoewel het samenwerkingsverband MIPWA geen bestuursorgaan is willen wij u wel zoveel mogelijk informatie geven, omdat wij transparantie en openheid belangrijk vinden.

Over het verzoek van LTO heb ik alleen gecommuniceerd met de deelnemers van het MIPWA-consortium en met mijn eigen bestuurder binnen waterschap Vechtstromen. Wij hebben in deze contacten van gedachten gewisseld over de gewenste reactie op dit verzoek. Deze gedachtewisseling is grotendeels vertrouwelijk en kan ik dus niet aan u verstrekken. Dit is in lijn met de regeling van de Wob: persoonlijke beleidsopvattingen in documenten voor intern beraad hoeven niet verstrekt te worden.

Wij hebben daarnaast ook gecommuniceerd over feitelijkheden. Deze (delen van) berichten kan ik u geven. In bijgevoegde inventarislijst vindt u alle correspondentie (tot het moment van ontvangst van uw verzoek) van mij als voorzitter m.b.t. de toegang van LTO DNL tot het MIPWA modelinstrumentarium waarin – onder meer- feitelijkheden worden gewisseld (correspondentie waarin alleen persoonlijke beleidsopvattingen staan is hierin niet opgenomen). Uit deze lijst blijkt hoe het verzoek is binnengekomen en welke feitelijke correspondentie hierover heeft plaatsgevonden.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,

L.M. van der Toorn MSc, voorzitter MIPWA

Gebruik en verbetering van het MIPWA model

Het MIPWA modelinstrumentarium is een hydrologisch instrumentarium dat is ontwikkeld in opdracht van een groot aantal waterpartners in Noord-Nederland (drinkwaterbedrijven, provincies, waterschappen, gemeenten en DLG). MIPWA staat voor Methodiekontwikkeling voor Interactieve Planvorming ten behoeve van Waterbeheer. De ontwikkeling van het MIPWA model is gestart als onderdeel van een Europees project. Het doel van dit project was de ontwikkeling van een gedetailleerd, regionaal modelinstrumentarium ter ondersteuning van de vaststelling van GGOR (Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime). Belangrijk hierbij was dat het instrumentarium eenvoudig en interactief gebruikt kan worden en voldoende draagvlak geniet om toepassing in een beleidsomgeving mogelijk te maken. Het instrument kan bij verschillende studies worden ingezet, zoals GGOR, planstudies, vergunningverlening en scenario ontwikkeling voor bijvoorbeeld structuurvisies of waterbeheerplannen. Maar ook voor de studies naar nieuwe drinkwaterwinningen, en de maatregelen in de Natura 2000 gebieden om natuurdoelstellingen te halen. Het MIPWA is een regionaal model voor Noord Nederland, dit betekent dat voor het gebruik op lokale schaal delen van dit model vaak in samenspraak met de betrokken partijen wordt verfijnd en verbeterd alvorens maatregelen of effecten op een goede manier kunnen worden uitgerekend. In dit document gaan we in op dit verfijnen en verbeteren van het MIPWA model, wie hierbij betrokken zijn, welke verbeteringen en verfijningen worden uitgevoerd en hoe dit proces doorgaans wordt vormgegeven. Hierbij zijn draagvlak en consensus de belangrijkste randvoorwaarden. Het model is hierbij de kapstok voor een integraal proces, en het integrale proces is hiermee een cruciaal onderdeel van de modelstudie. Een digitaal grondwatermodel bestaat uit verschillende onderdelen, een rekentool (software) en informatie (data). De data bestaat uit een beschrijving van de bodem en de ondergrond, het oppervlaktewatersysteem, maaiveld, landgebruik, grondwateronttrekkingen, drainage, neerslag en verdamping, grondwateraanvulling, Overland flow en de schijngrondwaterspiegel. In de volgende hoofdstukken zullen we aan de hand van de dataonderdelen de eventuele aanpassingen en verbeteringen om te kunnen rekenen op lokaal niveau bespreken. Ook wordt daarna het proces en de partners besproken, waarmee wij doorgaans het integrale proces doorlopen.

De bodem en de ondergrond.

Het MIPWA model is op dit moment (2019) gebaseerd op REGIS versie 2.1. REGIS is een Regionaal geohydrologische schematisatie van de ondergrond waarbij boorinformatie en andere informatie over de ondergrond is omgezet in vlak dekkende informatie over heel Nederland in een raster van 100 x 100 meter tot 300 meter diepte. REGIS is gemaakt voor landelijke en regionale overheden, waterbeheerders, adviesbureaus, opleidingscentra en de geïnteresseerde burger, en vormt de basis voor het maken van landelijke en regionale grondwatermodellen. Voor de ontwikkeling van REGIS wordt slechts gebruik gemaakt van een beperkte set boringen. In de landelijke database van TNO (Dinoloket) en de regio zijn vaak veel meer boringen van de ondiepe ondergrond tot 10 meter diepte beschikbaar. Ook worden er nog regelmatig aanvullende boringen gedaan. Op dit moment is er ook al een nieuwe REGIS versie, namelijk REGIS 2.2 beschikbaar. REGIS 2.2 is weer flink verbeterd ten opzichte van eerdere versies. In de huidige modelstudies wordt daarom REGIS 2.1 eigenlijk altijd vervangen door REGIS 2.2. Vervolgens worden de keileemkaart uit 2015 die tevens gemaakt is door TNO waarbij alle op dat moment beschikbare boorinformatie is gebruikt en de veenkaart van Alterra in het model ingebracht. Deze beide kaarten zijn op 25 x 25 meter raster beschikbaar. Als laatste worden eventueel nog correcties aangebracht in het ondergrondmodel met de nieuw beschikbare boringen. Hiermee wordt voor het modelgebied in de deelmodellen een grote verbetering gerealiseerd in het ondergrondmodel.

Oppervlaktewatermodel

De gegevens van het oppervlaktewatersysteem worden door de waterbeheerders (waterschappen, Rijkswaterstaat en provincies) voor het hele gebied veelal vanuit de legger aangeleverd. Het is onmogelijk om al deze informatie in detail te checken in het hele MIPWA gebied. Tijdens modelstudies wordt daarom het oppervlaktewatersysteem in het modelgebied nagelopen en gecorrigeerd of aangepast. Dit gebeurt in samenspraak met de waterbeheerders en terreineigenaren. Ook zijn er regelmatig bij inrichtingsmaatregelen zaken gewijzigd, ook is in natuurgebieden vaak detailontwatering verwijderd.

Maaiveld en landgebruik

Voor maaiveld worden het Algemeen Hoogtebestand Nederland gebruikt, dit wordt doorgaans niet aangepast bij toepassing van het model tenzij er fouten worden geconstateerd. Het landgebruik wordt slechts gewijzigd in 2 voorkomende gevallen: bij het uitkomen van een nieuw landgebruik bestand, of wanneer het landgebruik ten opzichte van de meest recente landgebruikskaart is gewijzigd bijvoorbeeld door inrichting van nieuwe natuur, dan wordt dit op perceel niveau aangepast.

Grondwateronttrekking

Bij studies met MIPWA in deelgebieden worden altijd de grotere grondwateronttrekkingen gecontroleerd en verbeterd indien nodig. Het betreft hier over het algemeen de industriële onttrekkingen en de onttrekkingen voor de drinkwatervoorziening. De overige onttrekkingen zoals bijvoorbeeld bodem- en grondwater sanering, bronbemaling en beregening in de landbouw zijn niet opgenomen in MIPWA. Voor studies waarbij deze onttrekkingen relevant zijn worden deze alsnog toegevoegd.

Drainage

In Nederland wordt niet geregistreerd waar in de landbouw percelen drainage is aangebracht. Door Alterra wordt daarom op basis van vuistregels en karteerbare kenmerken een drainagekaart gemaakt. Deze kaart geeft weer in welke percelen hoogst waarschijnlijk op basis van de ondergrondkenmerken en landgebruik drainage is aangebracht om de grond voor landbouwkundig gebruik geschikt te maken. In een aantal deelgebieden in het MIPWA gebied bijvoorbeeld in de randzones van Natura 2000 gebieden zijn inventarisaties gemaakt waarbij wel bekend is in welke percelen daadwerkelijk drainage is aangebracht. Deze inventarisaties worden gebruikt om de drainage informatie te verbeteren bij deelgebied studies.

Neerslag en verdamping en grondwateraanvulling

De neerslag en verdamping gegevens en de daarop gebaseerde grondwateraanvulling voor het stationaire grondwatermodel zijn vaak ingevoerd tot aan de oplevering van de MIPWA versie. Bij modelstudies waarbij dit relevant is wordt deze informatie aangevuld tot de datum van de studie.

Overlandflow

In het MIPWA model wordt oppervlaktewater afgevoerd indien de diepte van het water op maaiveld een drempel overschrijdt. Aanpassing van de drempel wordt met name bij waterberging of inrichting van natuur regelmatig aangepast.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

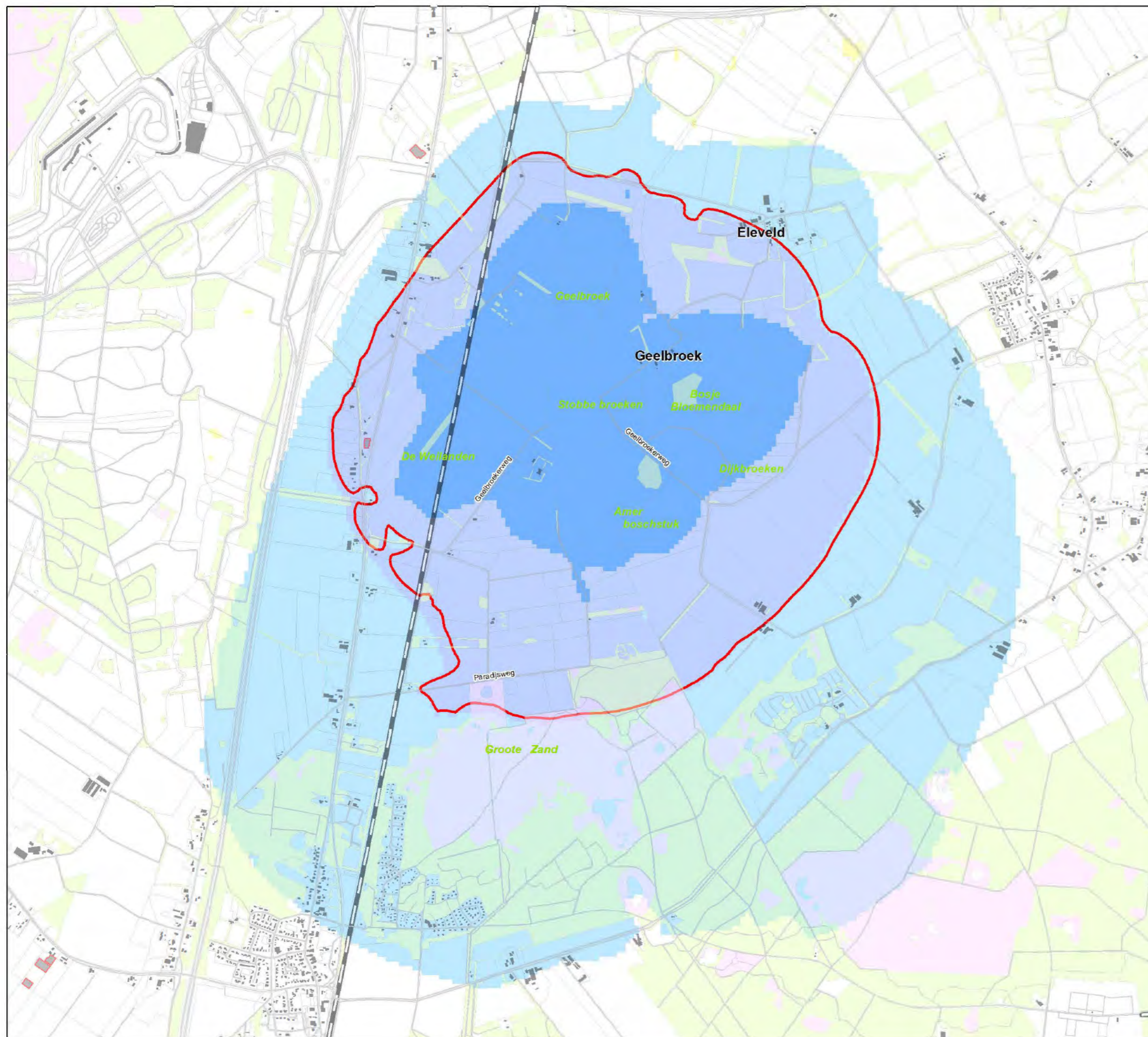
De partners en het proces

Zoals reeds eerder gemeld zijn draagvlak en consensus de belangrijkste randvoorwaarden voor studies met het MIPWA model. Dit betekent in de praktijk dat naast de (originele) MIPWA partners provincies, waterschappen en waterleidingmaatschappijen ook vaak de andere belanghebbende in het gebied zijn betrokken. Met name bij grondeigenaren, bijvoorbeeld natuurorganisaties, particuliere terreineigenaren en de landbouw, is vaak nog veel kennis aanwezig die goed kan worden gebruikt om het model te verbeteren. Er wordt dan ook altijd een begeleidingsgroep samengesteld van deskundigen van de verschillende organisaties.

In stappen wordt het basismodel aangepast, verfijnd en verbeterd. Hierbij wordt steeds aan de hand van de gemeten grondwaterstanden in peilbuizen en gemeten afvoeren getoetst of de door het model uitgerekende grondwaterstanden en afvoeren overeenkomen met de gemeten waarden. Dit proces gaat door totdat de begeleidingsgroep het model van de huidige situatie goed genoeg vindt om eventuele aanpassingen of maatregelen en de effecten hiervan door te rekenen. Door alle belanghebbenden te betrekken bij het gehele proces ontstaat voldoende draagvlak zodat er ook vertrouwen ontstaat in de uitkomsten van effectberekeningen. Voor projecten waar maatregelen worden uitgevoerd, wordt dit meestal ondersteund door een meetnet in het betreffende gebied, waarmee ook achteraf kan worden getoetst of de uiteindelijk berekening van de effecten overeenkomt met de werkelijkheid.

Inrichtingsplan Geelbroek

Verhoging diepe grondwater

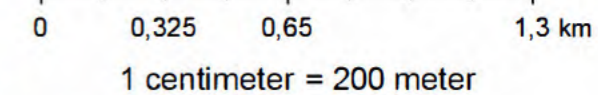

Opdrachtgever:
Staatsbosbeheer

CONCEPT

Prolander

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Date : 14-1-2022 09:36:21

From : "

To : " < >@prolander.nl

Subject : FW: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Attachment : image001.png;image003.jpg;image004.png;image005.png;image006.png;image002.png;

Van: < >

Verzonden: donderdag 13 januari 2022 16:32

Aan: < >@planet.nl>

CC: < >@drenthe.nl>; < >@gmail.com>; < >@gmail.com>; < >@solcon.nl>; < >@hetnet.nl>; < >@hunzeenaas.nl>; < >@hunzeenaas.nl>; < >@aaenhunze.nl>; < >@prolander.nl>

Onderwerp: RE: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer < > beste < >

We hebben uw mailbericht, waarin u namens de werkgroep bezorgde boeren Geelbroek voorstelt om aanvullend kaartmateriaal op basis van MIPWA-modelering aan u op korte termijn te doen toekomen, in goede orde ontvangen.

BR- Buiten reikwijdte

Ievens is er ook de afspraak om elkaar op woensdag 9 februari fysiek te ontmoeten (als coronasituatie dat toelaat). In deze ontmoeting willen provincie Drenthe en Prolander zich maximaal inzetten om op een constructieve manier samen met de werkgroep bezorgde boeren uit de impasse te komen rondom de discussie over de mogelijke schade tgv de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek. We zijn van mening dat hetgeen door u en de werkgroep bezorgde boeren in uw mailberichten aan ons wordt gevraagd, vooruit loopt op deze gesprekken en willen daarom de uitkomst van deze gesprekken afwachten voor verdere vervolgstappen onzerzijds in deze.

Mede namens de provincie Drenthe groet ik u vriendelijk,

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- of 0592-365

E < >@prolander.nl

W < >@www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: < >@planet.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 11:25

Aan: < >@prolander.nl>

CC: < >@drenthe.nl>; < >@prolander.nl>; < >@gmail.com>; < >@solcon.nl>; < >@hetnet.nl>; < >@hunzeenaas.nl>; < >@hunzeenaas.nl>; < >@aaenhunze.nl>

Onderwerp: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer < > beste < >

In de 'Analyse schade landbouw Geelbroek wordt een aantal keren verwezen naar bepaalde verordeningen die toegepast zouden moeten worden bij de afwikkeling van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek.

Om verdere misverstanden en verwarring te voorkomen hierbij de vigerende procedureverordening voor het vergoeden van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek:

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 26 februari de *Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)* vastgesteld.

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

In de Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's staat op blz. 5 van 13:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Om te voorkomen dat burgers, boeren en buitenlui van het Waterschap Hunze en Aa's mogelijk met schade blijven zitten of dat hier mogelijk misverstanden over zouden kunnen ontstaan heeft het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's in de 'Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020' zeer bewust gekozen voor **schadevergoeding** in plaats van nadeelcompensatie.

Zoals ook is geformuleerd in de toelichting moeten alle schadeaspecten als gevolg van het vernattingsproject Geelbroek volledig worden vergoed. Het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed moet dus te allen tijde worden vermeden. Dit betekent dat de financiële risico's van alle onzekerheden volledig voor rekening komen van Provincie Drenthe.

Dit betekent verder dat bij de input van alle (model)berekening van de vernattingschade alle parameter steeds 'worst-case' gekozen moeten worden.

Zoals blijkt uit de reactie van het MIPWA-consortium blijkt nog een keer de grote problemen/onzekerheid m.b.t. het modelleren van de verbreiding en weerstand van (kei)leem in het landbouwgebied rond Geelbroek.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Omdat het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed te allen tijde vermeden moet worden zal dus ook 'worst-case' moeten worden gekozen inzake de verbreiding en weerstand van de (kei)leem bij het berekenen van de vernattingschade. Bij de natschadeberekening zal dus daarom moeten 'wordt-case' worden uitgegaan van de voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie.

Om een juiste natschadeberekening te kunnen maken zal eerst een duidelijke gebiedsafbakening/kaart moeten worden gemaakt van het uitstralingsgebied met 1 cm als afbreekcriterium.

De Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek stelt daarom voor om op korte termijn een nieuwe kaart te maken met de Sweco-modellering 2017 met daarop de 1 cm contour als afbreekcriterium. De kaartschaal moet daarbij wel zo gekozen worden dat de 1 cm lijn er volledig opstaat.

Namens de Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

0516- [redacted] planet.nl

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle part of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Date : 5-1-2022 15:27:57

From : " " prolander.nl

To : " " drenthe.nl, " " prolander.nl, " " prolander.nl, " " planet.nl

Cc : " " (" gmail.com)" " " gmail.com, " " (" gmail.com)" " " gmail.com, " " (" aaenhunze.nl)" " " aaenhunze.nl " " hetnet.nl, " " solcon.nl, " "

Subject : Geannuleerd: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Beste allen,

In samenspraak met de heren " " en " " hebben we een overleg gepland om in gesprek te gaan met de werkgroep bezorgde boeren van Geelbroek.

Inmiddels zijn watervergunningen verleend en loopt het proces van het indienen van bezwaren.

Het doel van dit gesprek is met elkaar te bekijken of we een rechterlijke procedure kunnen voorkomen. Dat heeft de voorkeur van zowel de bezorgde boeren als de initiatiefnemer de provincie Drenthe..

Het gesprek betreft de inventarisatie van de knelpunten en een uitwisseling van mogelijke oplossingen.

Vanwege het onderwerp heeft het de voorkeur om elkaar fysiek te treffen, we zoeken nog naar een geschikte locatie. Hierbij zullen we uiteraard rekening houden met de ontwikkelingen omtrent Corona.

Naast de heer " " zullen namens de bezorgde boeren aanwezig zijn:

Het klein comite:

" " - voorzitter

Vanuit Provincie is de heer " " aanwezig

Vanuit Prolander is aanwezig " " en " "

Vanwege de vakantieperiode is de datum voor dit gesprek in de tweede week van januari gepland.

@ Beste " " ik ga ervan uit dat jij zoals afgesproken deze datum deelt met de bezorgde boeren en dat dag en tijdstip goed uitkomt.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- " " of 0592-365 " "

E " " prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 25-1-2022 16:03:45

From : "

To : " [redacted]@prolander.nl

Subject : Geelbroek besproken met [redacted]

Attachment : image001.png;image002.jpg;

Ha [redacted]

Net even met [redacted] gesproken mbt Geelbroek.

Hierbij zijn vier zaken van belang:

1. Vergunningverlening van de omgevingsvergunning gewoon doorlaten gaan mbt Geelbroek;
2. Voorbereiding van het gesprek met de bezorgde boeren 9 februari, vroeg [redacted] zich het volgende af en wil graag antwoord om voorbereid op gesprek te gaan::
 - a. Weet jij nog waar mogelijk drainage aangelegd zou worden voor de boeren in en rond Geelbroek?
 - b. Weet jij nog ongeveer wat dit heeft gekost?
3. Afstemming met de raad is van belang, dus dit zo voortvarend mogelijk oppakken.
4. **11.1**

@ [redacted] lukt het je om mn vraag 2 snel te beantwoorden?

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted]@prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the left and center portions of the image. The text is written in white on this red background.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 11-2-2022 08:26:59

From : "[REDACTED]@prolander.nl

To : "[REDACTED]@drenthe.nl

Subject : inlichten waterschap en gemeente mbt gesprek werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Attachment : image001.png;image002.jpg;

Ha [REDACTED]

Lukt het met de memo voor gedeputeerde en werkgroep bezorgde boeren Geelbroek.

Wat ik me nog afvroeg: het lijkt me goed om [REDACTED] en [REDACTED] ook kort bij te praten over het gesprek en welke stappen we nu willen gaan zetten.

Doe jij dat ? of zal ik dat doen? 10.2E [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

11.1 [REDACTED]

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06-[REDACTED] of 0592-365 [REDACTED]

E [REDACTED]@prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle portion of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 6-2-2022 17:51:42

From : ' [redacted]@prolander.nl

To : " [redacted]@gmail.com", " [redacted]@hetnet.nl", " [redacted]@solcon.nl", " [redacted]@gmail.com", " [redacted]@planet.nl", " [redacted]@gmail.com"

Cc : [redacted]@prolander.nl

Subject : Inventarisatie bestaande knelpunten vermatingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Beste allen

Anstaande woensdag 9 februari is ons overleg gepland in het Van der Valk Hotel in Assen (zie link hieronder)

Mochten er vanuit uw kant bezwaren zijn tegen een fysieke bijeenkomst vanwege de corona situatie dan vernemen we dat graag en zullen we wellicht toch een Teams overleg inplannen.

Bijgevoegd hieronder ons agenda voorstel, uiteraard staat dit open voor suggesties van uw kant

Agendavoorstel

1. Kennismaking;
2. Toelichting verzoek voor gesprek en knelpunten door werkgroep bezorgde boeren
3. Toelichting insteek van provincie [redacted]
4. Gesprek
5. Afronding en benoemen mogelijke vervolgstappen

Mede namens [redacted] een vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

10.2E [redacted]

Corona & veiligheid

Wij geven de hoogste prioriteit aan gezondheid, veiligheid en welzijn van onze gasten en medewerkers wat betreft het coronavirus. Wij volgen de ontwikkelingen van het RIVM en updaten steeds onze maatregelen.

Valk
VAN DER VALK EXCLUSIEF

HOTEL ASSEN
Balkenweg 1
9405CC Assen
0592 851 515
sales@assen.valk.nl
www.hotelassen.nl

De informatie in dit e-mail bericht is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan. Please consider the environment before printing this email.

Facebook, Instagram, Twitter, App Store, Google Play

Beste allen,

In afstemming met [redacted] en [redacted] is er een nieuw datumvoorstel om elkaar te ontmoeten en met elkaar in gesprek te gaan.

Het doel van dit gesprek is om met elkaar te bekijken of we een rechterlijke procedure kunnen voorkomen. Dat heeft de voorkeur van zowel de bezorgde boeren als de initiatiefnemer de provincie Drenthe.. Het gesprek betreft de inventarisatie van de knelpunten en een uitwisseling van mogelijke oplossingen.

Vanwege het onderwerp heeft het de voorkeur om elkaar fysiek te treffen, we zoeken nog naar een geschikte locatie. Hierbij zullen we uiteraard rekening houden met de ontwikkelingen omtrent Corona.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted]@prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 5-2-2022 00:09:44

From : "

To : " [redacted]@prolander.nl

Subject : Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22

Attachment : Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22.docx;

Dag [redacted]

Hierbij mijn voorzet tot inleiding van het gesprek volgende week woensdag.
Graag eventuele aanvullingen indien nodig.

10.2E [redacted]

Goed weekend,

Groet,
[redacted]

Deelgebied: Geelbroek

Overleg: Provincie Drenthe, Prolander en Bezorgde Boeren Geelbroek

Datum: 9 -2-'22

Inleiding/context: (na voorstelrondje):

Goed om bij elkaar te komen → We zijn blij te horen dat jullie graag verdere juridische procedures zouden willen voorkomen → dat willen wij ook heel graag;

Doel van het gesprek vanmiddag is wat ons betreft → elkaars standpunten te delen en te zoeken naar mogelijke oplossingen om uit de impasse te komen.

Het standpunt van de provincie is → de te verwachten effecten op de maatregelen zijn de afgelopen jaren uitgebreid en zorgvuldig onderzocht → hieruit blijkt dat er geen schade is te verwachten voor de omliggende grondeigenaren en acht de provincie dit als een maatschappelijk aanvaardbaar risico → mocht er achteraf onverhoopt toch aantoonbare schade blijken te zijn → hiervoor heeft de provincie een garantie afgegeven door een schaderegeling vast te stellen → dit wetende stelt de provincie → dat het vooraf uitkeren van niet te verwachten schade geen mogelijkheid is.

(nu eerst het standpunt van de bezorgde boeren aanhoren)

Vragen:

1. Waarmee zijn jullie nu mee geholpen?
2. Waar zit de ruimte om uit de impasse te komen?

De provincie is uiteraard wel bereid mee te denken over compenserende maatregelen die kunnen leiden tot een acceptabele oplossing voor beide partijen. Te denken valt dan aan:

- Nadere toelichting/uitwerking op de schadeafhandeling, indien van toepassing;
- Een onafhankelijk bureau (Sabos?) betrekken om mogelijke schade vast te stellen;
- Zelf inzage geven in het monitoringsmeetnet v/d grondwaterstanden;
- Alsnog drainage toepassen op de kritische percelen;
- Gedeeltelijke compensatie van de juridische onkosten;
-

Voor de bovengenoemde voorstellen tot maatregelen geldt wel dat mochten gezamenlijke partijen hierover overeenstemming bereiken, dat deze nog wel goedkeuring van de Gedeputeerde Jumelet nodig hebben. Bij overeenstemming stelt de provincie wel de randvoorwaarde dat de *Bezorgde Boeren Geelbroek* afzien van verdere juridische bezwarenprocedures t.a.v. de inrichtingsplannen voor Geelbroek.

Date : 7-2-2022 12:38:32

From : "

To : " [redacted]@prolander.nl

Subject : Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22 [redacted]

Attachment : Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22_ [redacted].docx;

Hoi [redacted]

Hierbij mijn opmerkingen.

Gr. [redacted]

Deelgebied: Geelbroek

Overleg: Provincie Drenthe, Prolander en kernteam Werkgroep Bezorgde Boeren Geelbroek

Datum: 9 -2-'22

Inleiding/context: (na voorstelrondje):

Goed om bij elkaar te komen → We zijn blij te horen dat jullie graag verdere juridische procedures zouden willen voorkomen → dat willen wij ook heel graag;

Doel van het gesprek vanmiddag is wat ons betreft → elkaars standpunten te delen en te zoeken naar mogelijke oplossingen om uit de impasse te komen.

11.1
[Redacted text block]

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

Met opmerkingen 11.1

Redenerlijn provincie

11.1
Het belang is gelegen in het realiseren van een robuust en klimaatbestendig (eco)hydrologisch systeem. Dat betekent dat we bovenstrooms in Geelbroek meer water vasthouden zodat het benedenstrooms langer droog blijft, maar ook dat er op momenten van droogte nog grondwater beschikbaar is (zie de laatste 3 droge jaren) voor natuur, maar ook voor landbouw.
Daarnaast is de provincie ook verantwoordelijk om de Europese verplichtingen om Natura2000 doelen te realiseren en het Natuurnetwerk Nederland te realiseren. Dit zijn doelen die in een democratisch proces tot stand zijn gekomen.
Het proces loopt al heel lang (ik meen ca. 15 jaar), dat heeft o.a. mee te maken dat wij (dat geldt ook onze gebiedspartners zoals waterschap) zorgvuldig met de belangen van anderen willen en moeten omgaan en zeker met de in- en omliggende bewoners en ondernemers. Daarom hebben we op basis van vele modelstudies mitigerende maatregelen getroffen. Daar waar nodig hebben we maatregelen afgesproken met particulieren en boeren op inliggende en omliggende gronden en vastgelegd in een contract. Daar waar het anders kon zijn er ook maatregelen vastgesteld in het inrichtingsplan waardoor er volgens de modelberekeningen een maatschappelijk aanvaardbaar risico overblijft en daar waar dit in de praktijk toch anders mocht uitpakken is een schaderegeling door GS vastgesteld.

Het standpunt van de provincie is daarom → de te verwachten effecten van op de inrichtings maatregelen van het inrichtingsplan Geelbroek zijn de afgelopen jaren uitgebreid en zorgvuldig onderzocht. Dit is in samenwerking met een groep omliggende boeren van Geelbroek gedaan (in eerdere jaren is dat intensiever gedaan en later is dat meer in een informerende manier gedaan → hieruit heeft de provincie afgeleid blijkt dat er geen schade (in termen van opbrengstderiving) is te verwachten voor de omliggende grondeigenaren veroorzaakt door een grondwaterstandsverhoging van meer dan 5 cm. Mede op basis van jurisprudentie en acht de provincie dit als een maatschappelijk aanvaardbaar risico → mocht er achteraf onverhoopt toch aantoonbare schade blijken te zijn → hiervoor heeft de provincie een garantie afgegeven door het vaststellen van een schaderegeling vast te stellen → dit wetende stelt de provincie → dat het vooraf uitkeren van niet te verwachten schade geen mogelijkheid is.

Daarnaast is het goed te weten dat er 8 bezorgde boeren zijn en dat er bij een aantal al drainage is aangelegd, of mogelijk vrij geruild kan worden (geen namen noemen en even afstemmen met

(nu eerst het standpunt van de bezorgde boeren aanhoren). 11.1

Nog achterhalen wat de stand van zaken is mbt

Met opmerkingen [] : []

Vragen:

1. Waarmee zijn jullie nu mee geholpen?
2. Waar zit de ruimte om uit de impasse te komen?

De provincie is uiteraard wel bereid mee te denken over compenserende maatregelen die kunnen leiden tot een acceptabele oplossing voor beide partijen. Te denken valt dan aan:

- Nadere toelichting/uitwerking op de schadeafhandeling, indien van toepassing;
- Een onafhankelijk bureau (Sabos?, ik dacht Sawos, maar ik vind niets op google) betrekken om mogelijke schade vast te stellen;
- Zelf inzage geven in het monitoringsmeetnet v/d grondwaterstanden; De boeren hebben nu geen inzage in de gegevens. 11.1
- Alsnog drainage toepassen op de kritische percelen. 11.1
- Gedeeltelijke compensatie van de juridische onkosten;
- Eventueel grondruilen;
- Mee laten werken aan natuurbeheer (afstemmen mte SBB);
-

Met opmerkingen [] 11.1

Voor de bovengenoemde voorstellen tot maatregelen geldt wel dat mochten gezamenlijke partijen hierover overeenstemming bereiken, dat deze nog wel goedkeuring van de Gedeputeerde Jumelet nodig hebben. Bij overeenstemming stelt de provincie wel de randvoorwaarde dat de Werkgroep Bezorgde Boeren Geelbroek afzien van verdere juridische bezwarenprocedures t.a.v. de inrichtingsplannen voor Geelbroek.

Verslag (concept)

Onderwerp: Overleg knelpunten grondeigenaren gebiedsproces Geelbroek – Drentsche Aa

Locatie: Van der Valk Hotel, Assen

Datum: 9-2-'22

Aanwezig:

[REDACTED] 11.1 (voorzitter Stichting Bezorgde Boeren)

[REDACTED] (11.1)

[REDACTED] (adviseur 11.1)

[REDACTED] Prolander

[REDACTED] provincie Drenthe

Afwezig:

[REDACTED]
[REDACTED]

10.2E

[REDACTED] De Stichting Bezorgde Boeren Geelbroek (hierna BBG) vertegenwoordigt nog 10 andere boeren/grondeigenaren in Geelbroek. Zowel de BBG als provincie geven aan de behoefte te hebben uit de impasse te komen en liever geen juridische procedures te willen, en de intentie hebben er uit te willen komen.

Prolander schetst op hoofdlijnen het belang van de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek. Het belang is gelegen in het realiseren van een robuust en klimaatbestendig (eco)hydrologisch systeem. Dat betekent dat we bovenstrooms in Geelbroek meer water vasthouden zodat het benedenstrooms langer droog blijft, maar ook dat er op momenten van droogte nog grondwater beschikbaar is (zie de laatste 3 droge jaren) voor natuur, maar ook voor landbouw.

Daarnaast is de provincie ook verantwoordelijk om de Europese verplichtingen om Natura2000 doelen te realiseren en het Natuurnetwerk Nederland te realiseren. Dit zijn doelen die in een democratisch proces tot stand zijn gekomen.

Het proces loopt al ca. 15 jaar, dat heeft er o.a. mee te maken dat wij en ook onze gebiedspartners zoals waterschap zorgvuldig met de belangen van anderen willen en moeten omgaan en zeker met de in- en omliggende bewoners en ondernemers. Daarom hebben we op basis van vele modelstudies mitigerende maatregelen getroffen. Daar waar nodig hebben we maatregelen afgesproken met particulieren en boeren op inliggende en omliggende gronden en vastgelegd in een contract. Daar waar het anders, kon zijn er ook maatregelen vastgesteld in het inrichtingsplan zoals bijvoorbeeld drainage.

De provincie legt vervolgens uit dat er een zorgvuldig proces is doorlopen en dat er op basis van het modelonderzoek geen maatschappelijk verantwoorde schade te verwachten is (vanaf 5 cm.). En dat daarom de provincie ook niet voornemens is vooraf schade uit te gaan keren. Ook wordt aangegeven dat, mocht blijken dat er achteraf toch schade ontstaat als gevolg van de herinrichting van Geelbroek, hiervoor een garantstelling in de vorm van een schadeprotocol is opgesteld.

Voor de stichting BBG is dit standpunt onacceptabel. Zij zijn van mening dat er wel degelijk schade te verwachten is, ook al zijn het een paar 'picksels' op de kaart in het gehele gebied waar een grondwaterstandsverhoging groter dan 5 cm zou kunnen plaatsvinden. Bovendien heeft de voorzitter van de BAC toegezegd dat elke schade vanaf 0 cm. ook vergoed zou gaan worden. De provincie

geeft aan dat de BAC in haar huidige rol adviserend is aan GS en geen mandaat heeft om bepaalde toezeggingen te doen.

De BBG zien zich in dat geval genoodzaakt de bezwarenprocedure verder voort te zetten. Vervolgens wordt voorgesteld om niet alleen maar uit zijn op een financiële vergoeding van schade vooraf, maar dat er ook gedacht kan worden aan een vorm van schadeloos stellen. Er zijn namelijk recente ontwikkelingen in het gebied over aan -en verkoop van gronden en grondruilmogelijkheden. Door BBG wordt daarom voorgesteld alle belanghebbende boeren individueel te bezoeken, ten einde een snel grondruilproces op gang te brengen. Daarmee kan er wellicht toch een win-win situatie ontstaan, zowel voor de landbouw als voor de natuur en is mogelijk te verwachten schade geen issue meer.

In de oplossingsrichting vraagt de BBG ook wat er mogelijk is om samenwerking met SBB te vinden. Zij hopen opnieuw in gesprek te komen om te kijken wat er mogelijk is op het gebied van bijvoorbeeld samenwerking rond het beheer van gronden in het gebied, bijvoorbeeld via de Boermarke. Ook zouden we kunnen bekijken of er ruimte is voor particulier natuurbeheer op de aanwezige provinciale gronden in het gebied.

Ander punt wat de BBG naar voren haalt is dat men van mening is dat de ureninzet van [REDACTED] over de periode oktober '21 t/m heden vergoed dient te worden. Over de periode 2013 t/m 2016 heeft reeds vergoeding plaatsgevonden. De provincie vraagt om eerst de kosten voor de laatste periode in beeld te brengen.

De BBG geeft verder aan dat ze, ondanks de toegenomen hoop op een oplossing, zich wel genoodzaakt ziet de in gang gezette procedures voort te zetten, zolang er geen zicht is op een acceptabele oplossing. Voor de uitgestelde hoorzitting inzake de Waterwetvergunning is dat ook het geval. Mocht er nog meer tijd nodig zijn dan zou de hoorzitting opnieuw uitgesteld kunnen worden. Provincie en Prolander nemen hier kennis van en geven aan te 'moeten' inzetten op het verkrijgen van vergunningen en aanbesteden van het werk vanwege het behouden van de POP3 subsidie en dat het logisch is dat de boeren daar ook volgens de procedures op zullen reageren, zolang we nog niet uit de kavelruil zijn.

Mocht er op korte termijn op bestuurlijk niveau duidelijkheid zijn over het besproken procesvoorstel, dan ziet de BBG ook af van het spreekrecht op de PS-vergadering d.d. 16 februari 2022.

Verder geeft voorzitter [REDACTED] aan dat hij regelmatig vragen krijgt van de pers waaronder RTV Drenthe en het Dagblad van het Noorden. Afgesproken wordt dat zolang we constructief in gesprek zijn, er geen media-aandacht aan dit proces gegeven wordt.

Besloten wordt om een vastgesteld verslag van dit gesprek te delen met Gedeputeerde Jumelet waarin een vervolgproces wordt voorgesteld. Indien hij instemt met het procesvoorstel wordt dit z.s.m. teruggekoppeld aan de BBG.

Procesvoorstel:

Prolander gaat met spoed een verkenning uitvoeren om een grondruilproces op gang te brengen. Tegelijkertijd wordt verkend welke samenwerking rond beheermogelijkheden tussen BBG en SBB mogelijk zijn.

Afspraken en/of acties:

a. De provincie legt het verslag met procesvoorstel zoals besproken in dit overleg z.s.m. voor aan Ged. Jumelet en koppelt dit terug aan de BBG;

- b. Indien het procesvoorstel door GS akkoord bevonden is, start Prolander z.s.m. met individuele gesprekken met de belanghebbende boeren en SBB;
- c. BBG brengt in beeld wat de advieskosten van [REDACTED] zijn over de periode okt '21 t/m 9-2 22;
- d. Indien voor 16/2/22 duidelijk is of het voorstel aan GS akkoord is, ziet BBG af van inspraak op PS vergadering op de 16^e februari 2022;

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Date : 6-1-2022 15:00:13

From : " " planet.nl
To : " " prolander.nl, " " " " gmail.com, " "
Cc : " " gmail.com, " " hetnet.nl, " " solcon.nl
" " prolander.nl, " " aenhunze.nl, " " drenthe.nl, " " prolander.nl, " "
" " hunzeenaas.nl, " " hunzeenaas.nl
Subject : RE: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek
Attachment : 2015-07-08 Waterschap de Dommel Afwikkeling vernattingssschade bij natuurontwikkeling.pdf;2016-12-14 Raad van State Waterschap De Dommel
Landbouw Effect Tool Drempelbedrag.pdf;image001.png;image002.jpg;

Geachte heer " zoals gisteren genoemd in ons gesprek hierbij de afwikkeling van de vernattingssschade bij natuurontwikkeling door Waterschap De Dommel met behulp van de Landbouw Effect Tool in combinatie met een drempelbedrag van € 45,- per bedrijf (zie bijlage 2015-07-08).

De afwikkeling van de vernattingssschade met behulp van de Landbouw Effect Tool in combinatie met een drempelbedrag van € 45,- per bedrijf is in rechtsoverweging 3.2 (zie bijlage 2016-12-14.....) getoetst/bevestigd door de Raad van State.

Met vriendelijke groet,

11.1 " "

" "
0516: " planet.nl

Van: " " <" " prolander.nl>
Verzonden: woensdag 5 januari 2022 15:34
Aan: " " <" " planet.nl>; " " (" " gmail.com)
<" " gmail.com>; " " (" " gmail.com) <" " gmail.com>; " " <" " hetnet.nl>; " "
<" " solcon.nl>
CC: " " (" " aenhunze.nl) <" " aenhunze.nl>; " " <" " drenthe.nl>; " " <" " prolander.nl>; " "
<" " prolander.nl>
Onderwerp: RE: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Beste allen,

Ivm de corona situatie op dit moment, waarbij het moeilijk is om elkaar (binnenkort) fysiek te ontmoeten moeten we deze bijeenkomst verplaatsen naar een later tijdstip. We zoeken nu naar een moment in de tweede week van februari. Hiervoor zal ik u volgende week een agendaverzoek versturen. Dit bericht heb ik net ook besproken met " ". In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,

11.1 " "

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen
Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen
.....

M 06- " " of 0592-365 " "
E " " prolander.nl
W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: " "
Verzonden: woensdag 5 januari 2022 15:28
Aan: " "
CC: " " (" " aenhunze.nl) " " (" " gmail.com); " " (" " gmail.com); " "
(" " aenhunze.nl)
Onderwerp: Geannuleerd: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek
Tijd: dinsdag 11 januari 2022 15:00-16:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Nog nader te bepalen
Urgentie: Hoog

Beste allen,

In samenspraak met de heren " " en " " hebben we een overleg gepland om in gesprek te gaan met de werkgroep bezorgde boeren van Geelbroek.

Inmiddels zijn watervergunningen verleend en loopt het proces van het indienen van bezwaren.

Het doel van dit gesprek is met elkaar te bekijken of we een rechterlijke procedure kunnen voorkomen. Dat heeft de voorkeur van zowel de bezorgde boeren als de initiatiefnemer de provincie Drenthe..

Het gesprek betreft de inventarisatie van de knelpunten en een uitwisseling van mogelijke oplossingen.

Vanwege het onderwerp heeft het de voorkeur om elkaar fysiek te treffen, we zoeken nog naar een geschikte locatie. Hierbij zullen we uiteraard rekening houden met de ontwikkelingen omtrent Corona.

Naast de heer [redacted] zullen namens de bezorgde boeren aanwezig zijn:

Het klein comite:

[redacted] - voorzitter

Vanuit Provincie is de heer [redacted] aanwezig

Vanuit Prolander is aanwezig [redacted] en [redacted]

Vanwege de vakantieperiode is de datum voor dit gesprek in de tweede week van januari gepland.

@ Beste [redacted] ik ga ervan uit dat jij zoals afgesproken deze datum deelt met de bezorgde boeren en dat dag en tijdstip goed uitkomt.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

Prolander

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.

www.avast.com

Nota van beantwoording zienswijzen ontwerp-projectplan (inclusief m.e.r.-beoordeling) en ontwerp-besluiten Waterberging en natuurherstel Kleine Dommel Heeze – Geldrop, behorend bij DB-voorstellen I26534 d.d. 02-12-2014 en I28552 d.d. 17-02-2015. Gedateerd 8 juli 2015.

In het kader van de gecoördineerde procedure volgens de Waterwet hebben in de periode van 5 maart 2015 t/m 15 april 2015 de volgende (ontwerp)-plannen en -besluiten incl bijlagen en diverse achtergronddocumenten ter visie gelegen:

- A. Ontwerp-projectplan Waterberging en natuurherstel Kleine Dommel
- B. Aanmeldingsnotitie en besluit m.e.r.-beoordeling
- C. Aanvraag en ontwerp-besluit omgevingsvergunning
- D. Aanvraag en ontwerp-besluit wijzigingsplan 'Hermeandering Kleine Dommel'
- E. Aanvraag en ontwerp-besluit vergunning NB-wet
- F. Aanvraag en ontwerp-besluit ontheffing stiltegebied (PMV)

Binnen de periode van ter inzage leggen heeft de provincie Noord-Brabant 26 zienswijzen ontvangen (case nr C 2162024). In deze nota is een samenvatting van de zienswijzen opgenomen. Bij de verdere besluitvorming is de integrale tekst van de zienswijzen betrokken.

Leeswijzer

De zienswijzen hebben gedeeltelijk een vergelijkbare inhoud. Ten behoeve van de leesbaarheid is de nota van beantwoording van zienswijzen per onderwerp opgebouwd. Per onderwerp is een reactie van het bevoegd gezag opgesteld en is weergegeven welke insprekers de betreffende zienswijze hebben ingediend. Via onderstaande tabel lezen de insprekers onder welk onderwerp de door hen ingebrachte zienswijze is beantwoord. Punten A 1 t/m 26 hebben betrekking op het ontwerp-projectplan, punten C 1 t/m 3 op het ontwerp-besluit omgevingsvergunning en punten D op het ontwerp-besluit wijzigingsplan 'Hermeandering Kleine Dommel'. Veel zienswijzen hebben betrekking op schade door het project en de afwikkeling daarvan. Om die reden wordt er op de zienswijzen die zien op de schades eerst in het algemeen ingegaan.

Schades bij project Kleine Dommel

De effecten van het project zijn uitvoerig beschreven in hoofdstuk 5 van het projectplan. Hierbij is een onderscheid gemaakt in effecten ten aanzien van het herstel van natuur en het aanleggen van de gestuurde waterberging. Buiten de effecten die door ons zijn beoogd voor de doelen die wij realiseren, zijn er eveneens enige negatieve effecten op aanliggende percelen. Er kan dan worden gedacht aan uitstralingseffecten van verhoging van de grondwaterstand dan wel dat er een waterbergingsgebied wordt ingezet, waardoor gronden onder water komen te staan gedurende een korte periode.

Tijdens de gebiedsbijeenkomsten, keukentafelgesprekken en brieven richting betrokkenen, is ingegaan op deze effecten en de verschillende mogelijkheden van schadeafwikkeling bij de verschillende soorten schades. In hoofdstuk 13.2 van het projectplan is ingegaan op de verschillende schaderegelingen. Door meerdere insprekers is aangegeven dat er onduidelijkheden bestaan over de verschillende schaderegelingen. Hieronder zal om die reden een wat uitgebreidere toelichting volgen.

Soorten schade

-aanwijs-, of planschade: het vastleggen van een andere bestemming in een bestemmingsplan of legger kan lijden tot schade.

-inrichtingsschade: schade door de aanleg van werken op eigendommen van derden.

-inundatieschade: schade door overstroming van een gebied.

-vernattingschade: schade aan aanliggende percelen door uitstralingseffecten op locaties waar de grondwaterstand verhoogd wordt.
-inkomensschade: schade door verminderde inkomsten door het project. Deze schade zit verwerkt in inundatieschade ofwel vernattingschade.
-vermogensschade: schade bestaande uit waardedaling van gronden en onroerende zaken die het gevolg is van het project. Deze vermogensschade mag geen inkomensschade of planschade bevatten omdat daarvoor andere regelingen zijn.

Oplossingen

Mitigerende maatregelen: maatregelen die zorgen dat het effect niet optreedt.

Compenserende maatregelen: maatregelen die de effecten verzachten.

Technische compensatie: maatregelen om effecten teniet te doen; denk aan ophoging, aanleg van drainage, aanleg van een kade.

Financiële compensatie: een financiële vergoeding voor de berekende schade.

Welke schades kunnen wanneer van toepassing zijn?

Aanwijs- of planschade

Voordat een gebied als waterbergingsgebied kan worden ingezet, dient het opgenomen te zijn in het bestemmingsplan. Voor het project is reeds het overgrote gedeelte in het bestemmingsplan aangewezen als waterbergingsgebied. De uiterste begrenzing in het bestemmingsplan dient nog op enkele locaties te worden aangepast. De planologische procedure voor de herziening van dit stuk van het bestemmingsplan zal t.z.t. nog worden in gang worden gezet. Dit zit derhalve niet in de huidige procedure.

Het waterschap heeft bij de gemeente een verzoek gedaan tot wijziging van het bestemmingplan ten behoeve van hermeandering van het deel van de Kleine Dommel noordelijk van de Rul in Heeze en zit in de huidige procedure.

Inrichtingsschade

Bepaalde maatregelen vinden plaats op gronden van particulieren. Het waterschap tracht de benodigde delen van de percelen minnelijk verwerven. Mocht dit niet lukken gaan wij over tot het opleggen van een gedoogplicht dan wel zullen wij het onteigeningstraject inzetten. Bij de inzet van de laatste twee instrumenten zal het waterschap de grondeigenaren volledig schadeloosstellen. Voor de inzet van de gedoogplicht en onteigening zijn aparte besluiten benodigd, waartegen uiteraard separaat rechtsmiddelen open staan.

Inundatieschade

Op grond van de artikel 5.26 van de Waterwet dienen rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken die deel uitmaken van een bergingsgebied overstroming van hun gronden te dulden. Het dagelijks bestuur van Waterschap De Dommel heeft een schaderegeling 'vergoeding van schade bij waterberging (inundatieschade) vastgesteld om duidelijkheid te kunnen bieden aan de burger welke schade voor vergoeding in aanmerking komt. Deze uitvoeringsregeling is te raadplegen op www.dommel.nl onder het kopje vergunningen en regels.

Op het moment dat er sprake is van inundatie van natuur of landbouw in het bergingsgebied, wordt de grondeigenaar of grondgebruiker door het waterschap benaderd. Deze kan vervolgens een meldingsformulier invullen. Voor de meest voorkomende gewassen zijn vergoedingsnormen vastgesteld. De meest actuele normen zijn eveneens op de website te raadplegen.

Als gevolg van het herstel van de natte natuurplek treedt geen inundatieschade op. Als gevolg van beekdalontwikkeling kan extra inundatie optreden. Echter omdat de gebieden waar deze inundatie zal optreden alle zijn aangemerkt als waterbergingsgebied, vallen die gebieden onder de schaderegeling 'vergoeding van schade bij waterberging'.

Vernattingschade

Door beekdalontwikkeling en vernatting van de natte natuurparel wordt de grondwaterstand verhoogd. Gevolg kan hiervan zijn dat er uitstralingseffecten zijn voor landbouwpercelen. Het waterschap streeft ernaar vooraf voor de burger inzichtelijk te hebben welke schadevergoeding zal worden verstrekt en probeert om die reden voorafgaand aan het project overeenkomsten te sluiten ten aanzien van de vernattingschade. Dit kan in de vorm van technische compensatie, financiële compensatie maar ook compensatie in grond. Waterschap De Dommel heeft met behulp van de Landbouw Effect Tool berekend welke gevolgen de verandering van het grondwaterpeil heeft voor de landbouwpercelen. Deze landelijk gebruikte methode bepaalt aan de hand van het grondgebruiksbestand 'BasisRegistratiePercelen' (BRP) op basis van een gedetailleerde berekening de vernattingschade. De vernattingschade bestaat uit natschade en gevolgschade. Het waterschap hanteert een drempelbedrag als interne gedragslijn van € 45,- per eigenaar. Indien het bedrag aan berekende schade hieronder blijft, wordt er voor gekozen niet voorafgaand een overeenkomst ten aanzien van de vernattingschade te sluiten. Het waterschap hanteert deze drempel omdat de kosten van het opstellen van een dergelijke overeenkomst uitstijgen boven de minieme schade die in de 'worst-case' situatie zich kan voordoen. Uiteraard blijft de mogelijkheid bestaan voor de burger om een verzoek tot nadeelcompensatie in te dienen. Het waterschap heeft aan alle grondeigenaren met een berekende schade van €45,- of meer een aanbod gedaan. Veel van deze grondgebruikers of grondeigenaren met landbouwgronden hebben er voor gekozen om technisch gecompenseerd te worden door middel van ophoging van gedeeltes van de percelen. Schade aan bospercelen in of buiten de natte natuurparel door verhoging van de grondwaterstand is eveneens berekend. Omdat hier geen tabellen voor handen voor zijn is de specifieke schade hier getaxeerd. Ook bij deze schade geldt het drempelbedrag van € 45,- per eigenaar.

Vermogensschade

Deze schade, niet al zittend in planschade of inkomensschade, doet zich in dit project niet voor.

Nadeelcompensatieregeling als vangnet

Voor schade die onder de drempel blijft of schade die niet is berekend, maar zich toch onverhoopt voor zou doen, kan de burger terugrijpen op de verordening schadevergoeding Waterschap de Dommel. Alle schade die is veroorzaakt door het rechtmatig handelen van het waterschap valt in beginsel onder de verordening. Ook kan een beroep worden gedaan op deze verordening indien er schade is berekend en er een aanbod is gedaan tot vergoeding van deze schade, maar dit aanbod niet is geaccepteerd. Hierbij dient echter wel te gelden dat er bij de vaststelling van de schade door de adviescommissie rekening zal worden gehouden met het gedane aanbod.

De verordening schadevergoeding is een uitwerking van de wettelijke bepaling in artikel 7.14 van de Waterwet waarin is bepaald dat het waterschap voor schade die voortvloeit uit de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer, op verzoek van een burger een vergoeding voor de schade toegekend, voor zover deze schade niet tot zijn last behoort te blijven en de schade niet op een andere manier wordt vergoed. Een verzoek tot nadeelcompensatie kan worden ingediend bij de schadecommissie van het waterschap conform de verordening schadevergoeding waterschap de Dommel. Deze verordening is te raadplegen op de website www.dommel.nl bij vergunningen en regelgeving.

Uitspraak 201508374/1/A1

Datum van uitspraak: woensdag 14 december 2016
Tegen: het college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant
Proceduresoort: Eerste aanleg - meervoudig
Rechtsgebied: Waterwet
ECLI: **ECLI:NL:RVS:2016:3310**

201508374/1/A1.

Datum uitspraak: 14 december 2016

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak in het geding tussen:

1. [appellant sub 1], wonend te Heeze, gemeente Heeze-Leende,
2. [appellante sub 2] (hierna: de maatschap), gevestigd te Heeze, gemeente Heeze-Leende,
3. [appellante sub 3], wonend te Heeze, gemeente Heeze-Leende,
4. de Stichting Kasteel Heeze, gevestigd te Heeze, gemeente Heeze-Leende, en anderen (hierna: SKH en anderen),

en

1. het college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant (hierna: gedeputeerde staten),
2. het college van burgemeester en wethouders van Heeze-Leende (hierna: burgemeester en wethouders),
verweerders.

Procesverloop

Bij besluit van 24 september 2015 hebben gedeputeerde staten op grond van de Waterwet goedkeuring verleend aan het door het dagelijks bestuur van het waterschap De Dommel (hierna: het waterschap) op 18 augustus 2015 vastgestelde projectplan "Waterberging en natuurontwikkeling Kleine Dommel" (hierna: het goedkeuringsbesluit).

Bij ongedateerd besluit hebben burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning verleend voor, voor zover thans van belang, het uitvoeren van werkzaamheden nabij kasteel Heeze.

Tegen deze besluiten hebben SKH en anderen beroep ingesteld.
[appellant sub 1], de maatschap en [appellante sub 3] hebben beroep ingesteld tegen het goedkeuringsbesluit.

Gedeputeerde staten hebben een verweerschrift ingediend.

De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening heeft desverzocht een deskundigenbericht uitgebracht.

De maatschap, het waterschap en SKH en anderen hebben hun zienswijze daarop naar voren gebracht.

De maatschap, [appellante sub 3], SKH en anderen en burgemeester en wethouders hebben nadere stukken ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 19 juli 2016, waar [appellant sub 1], de maatschap, vertegenwoordigd door [appellant sub 1] en [gemachtigden], [appellante sub 3], bijgestaan door mr. G.H. Blom en [gemachtigde], SKH en anderen, vertegenwoordigd door mr. S.E. van Tuyll en drs. [persoon], gedeputeerde staten, vertegenwoordigd door mr. P.W.A.M van 't Veer-Damen en ing. J.W. Sonnevijlle, burgemeester en wethouders, vertegenwoordigd door R. Klaver en R. Lavrijsen, en het waterschap, vertegenwoordigd door D.I. Jansen-Jonker, ing. M.F.L.M. van den Broek, ir. J.C.J. de Hoog en F.P.M. Weerts MSc, zijn verschenen.

Overwegingen

1. Het projectplan voorziet in beekdalontwikkeling langs de watergang de Kleine Dommel, natuurontwikkeling nabij de Kleine Dommel en de aanleg van een gestuurde waterberging tussen de rijksweg A67 en de Boschlaan te Heeze. Het doel van de waterberging is het voorkomen van wateroverlast binnen de kern van Geldrop. Het doel van de beekdal- en natuurontwikkeling is het voldoen aan de ecologische doelstellingen op grond van de Kaderrichtlijn Water.

Ter uitvoering van de in het projectplan voorziene maatregelen, hebben burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning verleend voor onder meer het uitvoeren van werkzaamheden nabij kasteel Heeze. Gedeputeerde staten hebben met toepassing van artikel 5.8, eerste lid, van de Waterwet een gecoördineerde voorbereiding van het projectplan en onder meer dit besluit bevorderd en hebben op grond van artikel 5.7, eerste lid, goedkeuring verleend aan het projectplan.

De beroepen van [appellant sub 1] en de maatschap

2. [appellant sub 1] is eigenaresse van onder meer het perceel met de kadastrale aanduiding F4710, gelegen ten westen van de Kleine Dommel en ten noorden van de Boschlaan. Dat perceel ligt gedeeltelijk in het waterbergingsgebied en is bij de maatschap in gebruik als grasland. Verder heeft de maatschap het daarnaast gelegen perceel F4711 in gebruik voor de teelt van mais en het perceel F4317, gelegen ten oosten van de Kleine Dommel, in het stroomgebied van de Rielloop, in gebruik als grasland. De percelen F4711 en F4317 liggen geheel in het waterbergingsgebied.

3. [appellant sub 1] en de maatschap verzetten zich tegen het aanbrengen van obstakels in de Kleine Dommel en het versmallen van het dwarsprofiel van de Kleine Dommel. Zij voeren aan dat de daardoor veroorzaakte stijging van het grondwaterpeil negatieve gevolgen heeft voor hun percelen en de gewassen die zij daarop telen. Volgens hen hebben gedeputeerde staten ten onrechte goedkeuring aan het projectplan verleend, zonder dat er duidelijke afspraken en compenserende maatregelen zijn vastgelegd voor alle betrokkenen.

Zij betogen verder dat in de door het waterschap gedane voorstellen tot grondruil onvoldoende rekening is gehouden met hun belangen. Ter zitting hebben zij toegelicht ontevreden te zijn over de gang van zaken, waarin het waterschap pas in een laat stadium met hen in gesprek is gegaan. Volgens hen heeft het waterschap onvoldoende voor hen bemiddeld, terwijl het twee andere grondeigenaren zou hebben bevoordeeld, aangezien met hen wel overeenstemming is bereikt over de aankoop en ruil van gronden.

3.1. Ingevolge artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet moet de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder geschieden overeenkomstig een daartoe door hem

vast te stellen projectplan.

Ingevolge het tweede lid moet het plan ten minste een beschrijving van het betrokken werk en de wijze waarop dat zal worden uitgevoerd bevatten, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

3.2. Het projectplan voorziet ten behoeve van de beekdalontwikkeling in het aanbrengen van hout in de Kleine Dommel op het traject tussen de weg de Rul en kasteel Heeze. Verspreid om de 40 tot 60 m wordt op 17 plaatsen aan één of beide zijden van de beek hout aangebracht om een versmalling van 10 tot 15 m lang te creëren, met als doel het ontstaan van meer variatie en dynamiek in de stroming en stroomsnelheid van de Kleine Dommel. Als gevolg van deze maatregel stijgt de grondwaterstand op de percelen F4710 en F4711. Door de plaatsing van een gemaal in de Rielloop, zoals voorzien in het projectplan, blijft de grondwaterstand op het perceel F4317 gelijk.

Het waterschap heeft met behulp van de Landbouw Effect Tool de schade die [appellant sub 1] zal lijden als gevolg van de stijging van het grondwaterpeil op perceel F4710 berekend op € 32,59 per jaar. Omdat dit bedrag lager is dan € 45,- heeft het waterschap aan [appellant sub 1] geen aanbod gedaan om voorafgaand aan de uitvoering van het projectplan een overeenkomst te sluiten over de vernattingssschade. Het waterschap heeft erop gewezen dat [appellant sub 1], indien vernattingssschade optreedt, kan verzoeken om vergoeding van die schade.

Ter compensatie van de schade die de maatschap lijdt als gevolg van de stijging van het grondwaterpeil op perceel F4711, voorziet het projectplan in de ophoging van dat perceel. Indien de maatschap niet akkoord gaat met de ophoging, kan zij gebruik maken van de nadeelcompensatieregeling.

Ingevolge artikel 5.4, tweede lid, van de Waterwet moet het projectplan een beschrijving bevatten van de te treffen voorzieningen om de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk ongedaan te maken of te beperken. Het is niet zo dat er geen nadelige gevolgen mogen optreden als gevolg van het projectplan. Evenmin is vereist dat met alle betrokkenen volledige overeenstemming bestaat over de te nemen maatregelen. In het projectplan is omschreven welke nadelige gevolgen voor [appellant sub 1] en de maatschap kunnen optreden, welke voorzieningen worden en kunnen worden getroffen om die nadelige gevolgen ongedaan te maken en welke mogelijkheden er zijn om een financiële vergoeding te krijgen voor schade die niet kan worden voorkomen. In zoverre bestaat dan ook geen aanleiding voor het oordeel dat gedeputeerde staten het projectplan ten onrechte hebben goedgekeurd.

Het betoog faalt in zoverre.

3.3. Ter zitting is gebleken dat [appellant sub 1] en de maatschap niet akkoord zijn gegaan met de door het waterschap aangeboden percelen, omdat die percelen volgens hen te ver weg liggen, te duur zijn of geen verbetering zijn ten opzichte van hun eigen perceel. Het perceel dat zij wensten, kon het waterschap niet verwerven. De omstandigheid dat geen overeenstemming is bereikt, omdat zij de door het waterschap aangeboden grond niet wensten en het waterschap het door hen gewenste stuk grond niet kon aanbieden, betekent niet dat het waterschap onvoldoende rekening heeft gehouden met hun belangen. Ook de omstandigheid dat het waterschap met twee andere grondeigenaren wel overeenstemming heeft kunnen bereiken over de aankoop en ruil van grond, betekent niet dat die eigenaren door het waterschap zijn bevoordeeld. [appellant sub 1] en de maatschap hebben ook niet aannemelijk gemaakt dat het waterschap in een eerder stadium met die grondeigenaren in gesprek is gegaan dan met hen.

Het betoog faalt ook in zoverre.

4. De maatschap verzet zich tevens tegen de aanleg van de gestuurde waterberging. Zij betoogt dat

haar in het waterbergingsgebied gelegen percelen kunnen overstromen, waardoor het grasland vervuild raakt. Indien dat zich voordoet, zal zij schade lijden omdat de melk van de daar grazende koeien een jaar lang onverkoopbaar zal zijn, aldus de maatschap.

4.1. In het deskundigenbericht wordt geconcludeerd dat de percelen F4711 en F4317 in de huidige situatie gemiddeld eenmaal per jaar overstromen en dat deze percelen niet vaker zullen overstromen als gevolg van de maatregelen die nodig zijn voor de aanleg van de gestuurde waterberging, die naar verwachting gemiddeld eenmaal per 16 jaar zal worden ingezet. In het deskundigenbericht wordt uitgelegd dat bij elke natuurlijke overstroming reeds een kleine laag slib, met eventuele vervuiling, wordt afgezet. De Afdeling ziet geen aanleiding om hieraan te twijfelen. Uit het voorgaande volgt dat de kans dat de percelen F4711 en F4317 overstromen en het grasland als gevolg daarvan vervuild raakt, niet toeneemt als gevolg van de uitvoering van het projectplan.

Het betoog faalt.

5. [appellant sub 1] en de maatschap voeren aan dat het landschap, in het bijzonder de traditionele en natuurlijke aanblik van de Kleine Dommel, wordt aangetast door de maatregelen en wijzigingen waarin het projectplan voorziet. Zij stellen dat het gebied de afgelopen eeuw cultuurlandschap met weilanden, koeien en hooiland is geweest en dat het creëren van kunstmatige natuur daaraan afbreuk doet.

5.1. Gedeputeerde staten stellen zich in hun verweerschrift op het standpunt dat het projectplan geen grote veranderingen in het landschap veroorzaakt. Als gevolg van het aanbrengen van hout in de Kleine Dommel zal de watergang geleidelijk een andere ligging in het landschap krijgen, maar dat is een proces van jaren, zodat het landschap daarin kan meegroeien, aldus gedeputeerde staten. Zij stellen dat de graslanden waarop natuurontwikkeling is voorzien, na de uitvoering van het projectplan graslanden blijven, waardoor de uitstraling daarvan hetzelfde blijft. Volgens gedeputeerde staten is de natuurontwikkeling ook vanuit cultuurhistorisch oogpunt verantwoord, omdat die is gericht op het terugbrengen van de oorspronkelijke situatie van het beekdal. [appellant sub 1] en de maatschap hebben deze door gedeputeerde staten gegeven schets van de omvang van de veranderingen niet bestreden. Naar het oordeel van de Afdeling wordt het landschap door deze veranderingen niet zodanig aangetast dat het projectplan niet in redelijkheid kon worden vastgesteld en goedgekeurd.

Het betoog faalt.

6. [appellant sub 1] en de maatschap vrezen voor een toename van het risico op de dierziekte leverbot.

6.1. Het waterschap heeft over het risico op leverbotbesmetting advies ingewonnen bij het Louis Bolk Instituut. In het projectplan staat dat leverbot zowel in de huidige als de toekomstige situatie kan voorkomen op de nattere weidepercelen in het projectgebied en dat het risico op leverbot niet significant toeneemt door de uitvoering van het projectplan. [appellant sub 1] en de maatschap hebben niet aannemelijk gemaakt dat dit onjuist is. Bovendien voorziet het projectplan in de ophoging van een aantal percelen waardoor de gunstige leefomstandigheden voor de leverbotslak afnemen.

Het betoog faalt.

7. De maatschap voert aan dat zij zich niet kan verenigen met de aanleg van een pomp en een dijk rondom haar perceel F4317 in het stroomgebied van de Rielloop.

7.1. Het projectplan voorziet in de plaatsing van een gemaal in de Rielloop om de huidige afvoer en de waterstanden in de Rielloop en de daarop afwaterende zijwatergangen te handhaven. Ter zitting heeft het waterschap toegelicht dat plaatsing van dat gemaal mogelijk niet meer nodig is, omdat veel agrarische gronden in het stroomgebied van de Rielloop worden aangekocht. Indien voldoende gronden zijn aangekocht, wil het waterschap een nieuw projectplan vaststellen waarin het gemaal komt te vervallen en voor perceel F4317 wordt voorzien in de aanleg van een kleine pomp. Aangezien het

projectplan, dat thans ter beoordeling staat, niet voorziet in een pomp en dijk rondom perceel F4317, maar in een gemaal in de Rielloop, mist het betoog van de maatschap feitelijke grondslag.

Het beroep van [appellante sub 3]

8. [appellante sub 3] woont aan de [locatie 1] te Heeze. Zij is tevens eigenaresse van een perceel grond aan de overzijde van de Rul, grenzend aan het perceel [locatie 2]. Het projectplan voorziet in de aanleg van een kade rondom dat perceel en het perceel [locatie 2], met als doel de woning op het perceel [locatie 2] te beschermen tegen overstroming bij inzet van de gestuurde waterberging.

Voor de aanleg van de kade aan de zuidzijde langs de weg de Rul heeft het waterschap verschillende varianten beschouwd en tegen elkaar afgewogen. In het projectplan is gekozen voor de variant waarin de weg de Rul ongeveer 2 m naar het zuiden wordt verlegd en wordt opgehoogd. In deze variant worden de bomen aan de zuidzijde van de Rul gekapt en blijven de bomen aan de noordzijde behouden (hierna: variant C).

9. [appellante sub 3] betoogt dat in het projectplan niet is gekozen voor de maatschappelijk beste variant voor de aanleg van de kade. Volgens haar had het waterschap moeten kiezen voor de door haar voorgestelde variant waarin de kade geheel op het perceel [locatie 2] en haar naastgelegen perceel wordt aangelegd en de huidige weg en de bomen behouden blijven (hierna: variant B). Daartoe voert zij onder meer aan dat die variant het goedkoopst is, omdat geen dure damwand nodig is en dat in die variant maar één boom gekapt hoeft te worden, zodat de beeldbepalende laan in stand kan blijven. Verder verzet zij zich ertegen dat voor variant C een gedeelte van haar perceel ten zuiden van de Rul, dat deel uitmaakt van haar huiskavel, nodig is. Zij stelt wel bereid te zijn een gedeelte van haar perceel ten noorden van de Rul te verkopen ten behoeve van variant B.

9.1. In het ontwerpprojectplan was voorzien in een variant waarin een groot aantal bomen aan weerszijden van de Rul gekapt zou moeten worden. [appellante sub 3] heeft in haar zienswijze daartegen variant B voorgesteld. Het waterschap heeft die variant onderzocht en geconcludeerd dat die variant niet geschikt is, omdat daarvoor ruim 1350 m² grond van de bewoners van [locatie 2] en ruim 500 m² grond van [appellante sub 3] nodig is. Omdat met hen geen overeenstemming kon worden bereikt over minnelijke grondverwerving, zou die grond onteigend moeten worden, wat volgens het waterschap een te zwaar middel is indien er andere oplossingen mogelijk zijn en hoge kosten meebrengt. Daarnaast stelt het waterschap zich op het standpunt dat de bomen, hoewel zij niet gekapt hoeven te worden, niet op lange termijn kunnen worden behouden, omdat hun levensduur zal afnemen door de grondwaterstijging als gevolg van de uitvoering van het projectplan.

Naar aanleiding van de zienswijze van [appellante sub 3] en het overleg met haar en de bewoners van [locatie 2], is het waterschap tot variant C gekomen. Volgens het waterschap wordt in deze variant voor een groot deel tegemoetgekomen aan de bezwaren van [appellante sub 3], omdat de rij bomen ten noorden van de Rul behouden blijft, zodat de lijn- en zichtstructuur van de laan intact blijft. Omdat de bomen binnen de polder komen te staan, ondervinden zij geen negatieve gevolgen van de grondwaterstijging, aldus het waterschap. In deze variant is slechts 146 m² grond, waaronder de bermsloot, van [appellante sub 3] nodig, waarvoor een gedoogbeschikking kan worden genomen.

9.2. Naar het oordeel van de Afdeling heeft het waterschap zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat variant C geschikter is dan variant B, vanwege het ruimtebeslag op de percelen ten noorden van de Rul en de noodzaak van onteigening van grond met de daarmee gepaard gaande hoge kosten in geval van variant B. Ook indien [appellante sub 3] bereid is 500 m² grond van haar perceel ten noorden van de Rul te verkopen, wat ten tijde van de vaststelling van het projectplan niet bekend was bij het waterschap, moet voor variant B nog steeds 1350 m² grond van de bewoners van [locatie 2] onteigend worden.

Wat de hoge kosten van een damwand betreft, heeft het waterschap ter zitting toegelicht dat in variant C een houten damwand op maaiveldniveau nodig is om het talud van de kade stabiel te houden. De

kosten daarvan zijn veel lager dan de kosten van een stalen damwand langs de weg. Om die reden is een eerder onderzochte variant afgevalen.

Gelet op het voorgaande heeft het waterschap in redelijk kunnen kiezen voor variant C.

Het betoog faalt.

10. [appellante sub 3] voert aan dat in de gekozen variant C het talud met het wegdek te dicht bij de te behouden bomen komt te liggen, waardoor de levensduur van die bomen negatief wordt beïnvloed. Volgens haar mag geen grondophoging plaatsvinden binnen twee meter vanaf de stam.

10.1. In het advies van 7 september 2015 van Van Helvoirt Groenprojecten BV wordt variant C beoordeeld op het behoud van de bomen ten noorden van de Rul. De conclusie van het advies is dat de voorgenomen werkzaamheden in geringe mate gevolgen hebben voor de levensvatbaarheid van de bomen en dat behoud van de bomen goed mogelijk is als de in het advies gedane aanbevelingen worden opgevolgd. [appellante sub 3] heeft niet met concrete argumenten aannemelijk gemaakt dat de conclusie van dit advies onjuist is. Haar betoog geeft dan ook geen aanleiding voor het oordeel dat het talud met het wegdek te dicht bij de bomen komt te liggen.

Het betoog faalt.

11. [appellante sub 3] voert tot slot aan dat het projectplan ten onrechte niet voorziet in de herplant van de te kappen bomen aan de zuidzijde van de Rul. Zij wenst dat aan die zijde van de weg bomen worden herplant om de laan te herstellen en dat Staatsbosbeheer, als eigenaar van grond aan die zijde van de weg, wordt verplicht daaraan mee te werken.

11.1. Volgens het waterschap wil Staatsbosbeheer geen bomen herplanten, omdat beukenbomen niet zullen overleven in de situatie na de uitvoering van het projectplan en andere boomsoorten geen toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de rij beuken die behouden blijft. Het waterschap stelt zich op het standpunt dat de lijn- en zichtstructuur van de laan intact blijft doordat de rij bomen ten noorden van de Rul behouden blijft. Ter zitting is verder gebleken dat de kap en de herplant van de bomen is geregeld in de Boswet. In het licht van het voorgaande heeft het waterschap er in redelijkheid voor kunnen kiezen de herplant van de bomen niet in het projectplan op te nemen.

Het betoog faalt.

Het beroep van SKH en anderen

12. SKH heeft als doelstelling de instandhouding van kasteel Heeze als cultureel-historisch monument in zijn landschappelijke omgeving. Kasteel Heeze ligt ten zuiden van de Boschlaan tussen de Grote Aa en de Sterkselsche Aa, die ten noorden van het kasteel samenkomen in de Kleine Dommel. De historische buitenplaats Heeze, waaronder het kasteel en de historische tuin- en parkaanleg daaromheen, is aangewezen als beschermd rijksmonument. Ten zuiden/zuidwesten van het kasteel liggen de graslanden de Waarden en ten zuidoosten van het kasteel liggen de graslanden de Hoeven. Ten noorden van het kasteel ligt het gebied dat wordt aangeduid als de Engelse tuin en ten noorden daarvan liggen de graslanden de Scherfdonken.

Zoals onder 3.2 overwogen, voorziet het projectplan in het aanbrengen van hout in de Kleine Dommel op het traject tussen de weg de Rul en kasteel Heeze. Een deel van dit traject ligt binnen het beschermde rijksmonument. Verder voorziet het projectplan in verschillende maatregelen in de gebieden de Waarden en de Hoeven, waaronder het afplaggen van het maaiveld met als doel de voedselrijke toplaag te verwijderen zodat soorten die schrale omstandigheden nodig hebben, zich kunnen ontwikkelen.

Voor de maatregelen die plaatsvinden binnen het beschermde rijksmonument, hebben burgemeester

en wethouders een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht verleend voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument.

13. Met betrekking tot de omgevingsvergunning, voeren SKH en anderen aan dat burgemeester en wethouders in strijd met artikel 15, tweede lid, van de Monumentenwet 1988, geen advies aan de gemeentelijke monumentencommissie hebben gevraagd.

13.1. Ingevolge artikel 15, tweede lid, aanhef en onder a, van de Monumentenwet 1988 vragen burgemeester en wethouders de commissie op het gebied van de monumentenzorg advies, voordat zij beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

13.2. Vaststaat dat burgemeester en wethouders geen advies hebben gevraagd aan de gemeentelijke monumentencommissie, waardoor zij in strijd met artikel 15, tweede lid, aanhef en onder a, van de Monumentenwet 1988 hebben gehandeld. Op 24 maart 2016 heeft de A2-Erfgoedcommissie alsnog een advies uitgebracht. De commissie concludeert dat het plan ten minste voldoet aan de minimumeisen die op grond van de zorg voor het rijksmonument moeten worden gesteld en adviseert positief. Gelet op dit advies, kan het gebrek met toepassing van artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht worden gepasseerd. Ingevolge dat artikel kan een besluit waartegen beroep is ingesteld ondanks schending van een geschreven of ongeschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel, door het orgaan dat op het beroep beslist in stand worden gelaten indien aannemelijk is dat de belanghebbenden daardoor niet zijn benadeeld.

Het betoog is terecht voorgedragen, maar leidt niet tot vernietiging van de omgevingsvergunning.

14. SKH en anderen betogen dat het aanbrengen van obstakels in de Kleine Dommel de traditionele aanblik van de watergang aantast. Daarnaast betogen zij dat de in het projectplan voorziene maatregelen in de Waarden en de Hoeven het oorspronkelijke, uit de 18e eeuw stammende, landschap en het beschermde rijksmonument aantasten. Zij vrezen onder meer dat het bloemrijke grasland de aanblik zal krijgen van een moeras. Volgens hen wordt het traditionele beeld van de weilanden aangetast als daar geen koeien meer kunnen worden gehouden.

Met betrekking tot de omgevingsvergunning voeren zij aan dat die ten onrechte is gebaseerd op een advies van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (hierna: RCE) van 28 januari 2015. Volgens hen is dat advies niet deugdelijk, omdat het is gebaseerd op het rapport "Cultuurhistorische waardering, Velden bij Kasteel Heeze, te Heeze" van SB4 van 16 december 2014, dat niet voldoet aan de Landelijke Richtlijnen Tuinhistorisch Onderzoek (RTO). Zij voeren aan dat de omgevingsvergunning ten onrechte is verleend zonder dat een cultuurhistorische waardestelling conform de RTO is gedaan. Verder betogen zij dat het advies van de RCE innerlijk tegenstrijdig is, omdat daarin wordt geconcludeerd dat de cultuurhistorische waarden van het gebied verminderen, maar de RCE desondanks geen zwaarwegende bezwaren tegen de uitvoering van het plan ziet.

14.1. Gedeputeerde staten stellen zich in hun verweerschrift op het standpunt dat door de natuurontwikkeling in de Waarden en de Hoeven een bloemrijk en orchideerijk grasland ontstaat, zoals vroeger voor de grote ruilverkaveling in de jaren 40 en 50 aanwezig was. Volgens gedeputeerde staten worden de cultuurhistorische waarden slechts minimaal aangetast, omdat de zichtlijnen in het landschap worden teruggebracht na het afplaggen van de weilanden.

Gedeputeerde staten stellen zich voorts op het standpunt dat voldoende onderzoek is gedaan naar de cultuurhistorische waarden en geen onderzoek conform de RTO nodig is. Desondanks heeft het waterschap een dergelijk onderzoek laten uitvoeren, wat heeft geresulteerd in de twee rapporten van SB4 van 3 maart 2016 "Cultuurhistorische waardestelling (conform RTO), Velden bij Kasteel Heeze, te Heeze" en "Effectrapportage, Velden bij Kasteel Heeze, te Heeze".

14.2. Zoals onder 5.1 overwogen, wordt het landschap in zijn algemeenheid, door het aanbrengen van hout in de Kleine Dommel, niet zodanig aangetast dat het projectplan niet in redelijkheid kon worden vastgesteld en goedgekeurd.

Met betrekking tot het beschermde rijksmonument, overweegt de Afdeling dat SKH en anderen niet met concrete argumenten aannemelijk hebben gemaakt dat het grasland, anders dan in het projectplan is beoogd, de aanblik van een moeras zal krijgen. Gelet op de monumentenomschrijving van de tuin- en parkaanleg, zijn de weilanden vanwege hun aanleg van cultuurhistorische waarde. Uit die omschrijving volgt niet dat de aanwezigheid van koeien op de weilanden van cultuurhistorische waarde is, zodat het beschermde rijksmonument zou worden aangetast door de afwezigheid van koeien.

In het rapport van SB4 van 16 december 2014, waaraan een verkennend onderzoek ten grondslag ligt, worden verschillende aanbevelingen gedaan om de negatieve effecten op de cultuurhistorische waarden te beperken. Naar aanleiding daarvan is het projectplan aangepast. In de rapporten van SB4 van 3 maart 2016 wordt na een volwaardige cultuurhistorische waardestelling geconcludeerd dat de effecten van de voorgenomen plannen zodanig beperkt of ondergeschikt zijn ten opzichte van de cultuurhistorische waarden, dat de omschreven ingrepen acceptabel zijn. De enkele omstandigheid dat deze rapporten evenals het verkennend onderzoek zijn opgesteld door SB4 maakt, anders dan SKH en anderen betogen, niet dat de conclusie van deze rapporten op voorhand vaststond en de rapporten daarom ondeugdelijk zijn.

In het advies van 28 januari 2015 geeft de RCE een beschouwing van de gebieden en de maatregelen. De RCE overweegt dat de cultuurhistorische waarden van het gebied niet worden versterkt, maar verminderen door uitvoering van het projectplan. Volgens de RCE is de aantasting van de cultuurhistorische waarden echter beperkt met de aanpassing van de oeverwallen zoals aanbevolen in het rapport van SB4 van 16 december 2014. De conclusie van de RCE is dat er geen zwaarwegende bezwaren tegen de uitvoering van het plan bestaan. Naar het oordeel van de Afdeling is het advies niet innerlijke tegenstrijdig. Nu de RCE een eigen afweging heeft gemaakt, bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat het advies ondeugdelijk is omdat daarin wordt verwezen naar het rapport van SB4 van 16 december 2014.

Gelet op het voorgaande is in de beperkte aantasting van het landschap en het beschermde rijksmonument geen grond gelegen voor het oordeel dat het projectplan ten onrechte is vastgesteld en goedgekeurd en dat de omgevingsvergunning ten onrechte is verleend.

Het betoog faalt.

15. SKH en anderen betogen dat de stijging van het grondwaterpeil als gevolg van de uitvoering van het projectplan, schadelijke gevolgen heeft voor de bossen en weilanden rondom kasteel Heeze. Zij vrezen voor het afsterven van monumentale bomen en aantasting van de historische parkaanleg van de Engelse tuin. Volgens hen moet de stijging van het grondwaterpeil geleidelijk over een periode van 10 jaar plaatsvinden.

15.1. Op 14 oktober 2015 hebben twee medewerkers van Bureau Van Nierop en van Groenwacht Nederland een veldbezoek gebracht aan de Engelse tuin. In het verslag van dat veldbezoek wordt geconcludeerd dat het niet aannemelijk is dat er bomen zullen afsterven als gevolg van de geplande vernatting. SKH en anderen hebben deze conclusie niet met concrete argumenten bestreden. Uitgaande van de juistheid van deze conclusie bestaat er geen noodzaak om de stijging van het grondwaterpeil geleidelijk over een periode van 10 jaar te laten plaatsvinden.

Het betoog faalt.

16. SKH en anderen vrezen voor een toename van het risico op de dierziekte leverbot door de stijging van het grondwaterpeil. Zij voeren aan dat daardoor de waarde van de weilanden daalt.

16.1. Zoals onder 6.1 overwogen, heeft het waterschap over het risico op leverbotbesmetting advies ingewonnen bij het Louis Bolk Instituut. In het projectplan staat dat leverbot zowel in de huidige als de toekomstige situatie kan voorkomen op de nattere weidepercelen in het projectgebied en dat het risico op leverbot niet significant toeneemt door de uitvoering van het projectplan. Ook SKH en anderen hebben niet aannemelijk gemaakt dat dit onjuist is.

Het projectplan voorziet in het afplaggen van het maaiveld van de Waarden en de Hoeven in het kader van natuurontwikkeling. Aangezien deze gebieden niet bedoeld en niet geschikt zijn voor het houden van vee, draagt een toename van de gunstige leefomstandigheden voor de leverbotslak in deze gebieden niet bij aan het risico op leverbotbesmetting bij vee. Blijkens het deskundigenbericht neemt de grondwaterstand ook in delen van de Scherfdonken dusdanig toe dat deze niet meer voldoet aan de waarden voor het agrarische gebruik van grasland, waardoor dit gebied evenals de Waarden en de Hoeven niet geschikt is voor het houden van vee en het risico op leverbotbesmetting bij vee dan ook niet toeneemt.

Het betoog faalt.

17. SKH en anderen betogen dat het projectplan een toename van stilstaand water in de Waarden en de Hoeven tot gevolg heeft, wat zal leiden tot overlast van muggen. Volgens hen neemt het stilstaand water toe door het afplaggen van het weiland, het creëren van een poel en het vergroten van een bestaande poel. In reactie op het verweer van gedeputeerde staten dat de kans op overlast van muggen erg klein is op een afstand van meer dan 200 tot 300 m van stilstaand water, stellen zij dat hun woningen ruim binnen die afstand liggen. Zij stellen in de huidige situatie in een natte periode al veel overlast van muggen te ondervinden.

17.1. Het projectplan voorziet in het vergroten van een bestaande poel in het noorden van het projectgebied op ongeveer 3 km afstand van de woningen aan de Boschlaan en in het aanleggen van een poel op ongeveer 650 m afstand van de dichtstbijzijnde woning aan de Boschlaan 31. De ter zitting door SKH en anderen bedoelde poel op kortere afstand van de woningen, betreft een bestaande poel waarin het projectplan geen verandering brengt.

Met betrekking tot de door SKH en anderen gestelde toename van stilstaand water op het maaiveld, hebben gedeputeerde staten zich in hun verweerschrift op het standpunt gesteld dat de situatie dat er water op het maaiveld komt te staan door een hoge grondwaterstand, zich voornamelijk in de wintermaanden voordoet, als de insecten niet actief zijn. Daardoor is de mogelijkheid op overlast door muggen vrijwel niet aanwezig, aldus gedeputeerde staten. In het deskundigenbericht staat dat met name het gebied de Hoeven van belang is, wat in de huidige situatie al een nat gebied is. In het deskundigenbericht wordt geconcludeerd dat het grondwaterpeil zal stijgen, wat zal zorgen voor verdere vernatting gedurende het gehele jaar, waardoor de mogelijkheid van overlast door muggen groter lijkt dan gedeputeerde staten aangeven. Ter zitting heeft het waterschap toegelicht dat de hoeveelheid stilstaand water in de huidige situatie reeds tot muggen leidt en dat moeilijk in te schatten is of dit zal toenemen of afnemen als gevolg van de maatregelen in het projectplan.

Naar het oordeel van de Afdeling staat niet op voorhand vast dat de overlast door muggen zal toenemen als gevolg van het projectplan. Er is dan ook geen aanleiding voor het oordeel het projectplan niet in redelijkheid kon worden vastgesteld en goedgekeurd.

Het betoog faalt.

18. SKH en anderen vrezen dat hun woningen in de nabijheid van kasteel Heeze in waarde zullen dalen als gevolg van de overlast van muggen en de aantasting van het beschermde rijksmonument. Daartoe verwijzen zij naar een publicatie waarin wordt geconcludeerd dat door investeringen in cultureel erfgoed de huizenprijzen in de omgeving stijgen.

18.1. Zoals onder 17.1 overwogen, staat niet op voorhand vast dat de overlast door muggen zal

toenemen. Uit de publicatie kan niet worden afgeleid dat de beperkte aantasting van het beschermde rijksmonument zal leiden tot waardedaling van de woningen nabij kasteel Heeze. SKH en anderen hebben dan ook niet aannemelijk gemaakt dat hun woningen in waarde zullen dalen als gevolg van de uitvoering van het projectplan.

Het betoog faalt.

Conclusie

19. De beroepen zijn ongegrond.

20. Voor een proceskostenveroordeling ten aanzien van [appellant sub 1], de maatschap en [appellante sub 3] bestaat geen aanleiding.

Burgemeester en wethouders dienen, gelet op overweging 13.2, op na te melden wijze in de proceskosten van SKH en anderen te worden veroordeeld. De geclaimde kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand komen niet voor vergoeding in aanmerking. Nu alle gedingstukken door SKH en anderen op eigen naam zijn ingediend en geen beroepsmatig rechtsbijstandverlener ter zitting is verschenen, is van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand niet gebleken. Voorts wordt het verzoek om burgemeester en wethouders te veroordelen in de kosten van het meebrengen van een deskundige afgewezen. Daartoe overweegt de Afdeling dat [persoon] behoort tot de appellanten SKH en anderen en dat hij daarom niet kan worden aangemerkt als deskundige die door een partij is meegebracht. Ten aanzien van het verzoek om burgemeester en wethouders te veroordelen in de kosten van het opmaken van deskundigenrapporten, overweegt de Afdeling dat niet is gebleken van deskundigenrapporten die in verband met de behandeling van het beroep zijn opgemaakt en daarom voor vergoeding in aanmerking komen.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

I. verklaart de beroepen ongegrond;

II. veroordeelt het college van burgemeester en wethouders van Heeze-Leende tot vergoeding van bij de Stichting Kasteel Heeze en anderen in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 47,30 (zegge: zevenenzeventig euro en dertig cent), met dien verstande dat betaling aan een van hen bevrijdend werkt ten opzichte van de anderen;

III. gelast dat het college van burgemeester en wethouders van Heeze-Leende aan de Stichting Kasteel Heeze en anderen het door hen voor de behandeling van het beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 331,00 (zegge: driehonderdeenendertig euro) vergoedt, met dien verstande dat betaling aan een van hen bevrijdend werkt ten opzichte van de anderen.

Aldus vastgesteld door mr. F.C.M.A. Michiels, voorzitter, en mr. D.J.C. van den Broek en mr. R.J.J.M. Pans, leden, in tegenwoordigheid van mr. L.S. Kors, griffier.

w.g. Michiels w.g. Kors
voorzitter griffier

Uitgesproken in het openbaar op 14 december 2016

687.

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle portion of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 8-2-2022 09:58:27

From : ' [redacted]@planet.nl

To : ' [redacted]@planet.nl

Cc : ' [redacted]@planet.nl, " [redacted]@solcon.nl, " [redacted]@drenthe.nl, " [redacted]@hetnet.nl, " [redacted]@gmail.com, " [redacted]@gmail.com, " [redacted]

Subject : RE: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Attachment :

image002.png;image020.jpg;image021.png;image022.gif;image023.png;image024.jpg;image025.jpg;image026.jpg;image027.jpg;image028.gif;image029.png;image030.png;image031.png;image032.png;image033.png;image034.png;image035.png;image036.png;image037.png;image038.png;

Dag [redacted]
Ik was gisteren niet in de gelegenheid om je telefoonbericht te beantwoorden, maar ik ga er vanuit dat het telefoontje onderstaande mededeling betrof. Corona gaat rond en jammer dat [redacted] er niet bij kan zijn, laten we ervan uitgaan dat de anderen er morgen gewoon bij kunnen zijn.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]
E [redacted]@prolander.nl
W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: [redacted] <[redacted]@planet.nl>

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 09:43

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted]

<[redacted]@hetnet.nl>; [redacted] <[redacted]@solcon.nl>; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: RE: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Beste [redacted] ook bij ons gaat de voorkeur naar een fysieke bijeenkomst.

10.2E [redacted]

In verband met de vergoeding van de eigen ureninzet en deskundige ondersteuning van het klein comité om in het langdurige/complex proces Geelbroek de benodigde kennis te kunnen leveren is de brief van GS aan PS d.d. 11 januari 2022 als bijlage bijgevoegd.

Geachte voorzitter/leden,

Wij informeren u over ons besluit tot het verlenen van € 333.270,-- subsidie aan Staatsbosbeheer, aan Natuurmonumenten € 105.840,-- en Het Drentse landschap € 80.136,-- voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Natuur Drenthe 2021-2023: ureninzet partners.

De maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma, als onderdeel van complexere gebiedsprocessen, worden in principe door Prolander uitgevoerd. Echter in bepaalde gevallen is daarnaast specifieke kennis en expertise van terreinbeheerders nodig. Met deze subsidie wordt het voor voornoemde partijen mogelijk de extra benodigde menskracht te werven om de benodigde kennis te kunnen leveren.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

0516- [redacted]@planet.nl

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Verzonden: zondag 6 februari 2022 17:52

Aan: [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted]

CC: [redacted]

Onderwerp: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Tijd: woensdag 9 februari 2022 09:00-10:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Hotel van der Valk Assen

Beste allen

Aanstaande woensdag 9 februari is ons overleg gepland in het Van der Valk Hotel in Assen (zie link hieronder). Mochten er vanuit uw kant bezwaren zijn tegen een fysieke bijeenkomst vanwege de corona situatie dan vernemen we dat graag en zullen we wellicht toch een Teams overleg inplannen.

Bijgevoegd hieronder ons agenda voorstel, uiteraard staat dit open voor suggesties van uw kant

Agendavoorstel

1. Kennismaking;
2. Toelichting verzoek voor gesprek en knelpunten door werkgroep bezorgde boeren
3. Toelichting insteek van provincie [redacted]
4. Gesprek
5. Afronding en benoemen mogelijke vervolgstappen

Mede namens [redacted] een vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

10.2E

Corona & veiligheid

Wij geven de hoogste prioriteit aan gezondheid, veiligheid en welzijn van onze gasten en medewerkers wat betreft het coronavirus. Wij volgen de ontwikkelingen van het RIVM en updaten steeds onze maatregelen.

Valk
VAN DER VALK EXCLUSIEF

HOTEL ASSEN

Balkenweg 1
9405CC Assen

0592 851 515

sales@assen.valk.nl

www.hotelassen.nl

De informatie in dit e-mail bericht is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan. Please consider the environment before printing this email.

Beste allen,

In afstemming met [redacted] en [redacted] is er een nieuw datumvoorstel om elkaar te ontmoeten en met elkaar in gesprek te gaan.

Het doel van dit gesprek is om met elkaar te bekijken of we een rechterlijke procedure kunnen voorkomen. Dat heeft de voorkeur van zowel de bezorgde boeren als de initiatiefnemer de provincie Drenthe.. Het gesprek betreft de inventarisatie van de knelpunten en een uitwisseling van mogelijke oplossingen. Vanwege het onderwerp heeft het de voorkeur om elkaar fysiek te treffen, we zoeken nog naar een geschikte locatie. Hierbij zullen we uiteraard rekening houden met de ontwikkelingen omtrent Corona.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

Prolander

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the left and center portions of the image. The text is written in white on this red background. The background image shows a rural landscape with a cloudy sky and some buildings in the distance.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Geachte voorzitter/leden,

Wij informeren u over ons besluit tot het verlenen van € 333.270,-- subsidie aan Staatsbosbeheer, aan Natuurmonumenten € 105.840,-- en Het Drentse landschap € 80.136,-- voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Natuur Drenthe 2021-2023: ureninzet partners.

De maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma, als onderdeel van complexere gebiedsprocessen, worden in principe door Prolander uitgevoerd. Echter in bepaalde gevallen is daarnaast specifieke kennis en expertise van terreinbeheerders nodig. Met deze subsidie wordt het voor voornoemde partijen mogelijk de extra benodigde menskracht te werven om de benodigde kennis te kunnen leveren.

Vaalk

YAN DER YALK EXCLUSIEF

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

Downloaded from

App Store

ONLINE MARKET OF

Google Play

Date : 6-2-2022 17:37:11

From : "[REDACTED]@prolander.nl

To : "[REDACTED]@drenthe.nl

Subject : RE: Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22

Attachment : Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22_[REDACTED].docx;

Ha [REDACTED]

Hierbij mijn aanvullingen,

Anders dinsdag maar eens bellen.

Groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED] <[REDACTED]@drenthe.nl>

Verzonden: zaterdag 5 februari 2022 00:10

Aan: [REDACTED] <[REDACTED]@prolander.nl>

Onderwerp: Knelpuntenoverleg bezorgde boeren Geelbroek 9-2-22

Dag [REDACTED]

Hierbij mijn voorzet tot inleiding van het gesprek volgende week woensdag.

Graag eventuele aanvullingen indien nodig.

10.2E [REDACTED]

Goed weekend,

Groet,

[REDACTED]

Deelgebied: Geelbroek

Overleg: Provincie Drenthe, Prolander en kernteam Werkgroep Bezorgde Boeren Geelbroek

Datum: 9 -2-'22

Inleiding/context: (na voorstelrondje):

Goed om bij elkaar te komen → We zijn blij te horen dat jullie graag verdere juridische procedures zouden willen voorkomen → dat willen wij ook heel graag;

Doel van het gesprek vanmiddag is wat ons betreft → elkaars standpunten te delen en te zoeken naar mogelijke oplossingen om uit de impasse te komen.

11.1

[Redacted text block]

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

Redenerlijn provincie

11.1

Het belang is gelegen in het realiseren van een robuust en klimaatbestendig (eco)hydrologisch systeem. Dat betekent dat we bovenstrooms in Geelbroek meer water vasthouden zodat het benedenstrooms langer droog blijft, maar ook dat er op momenten van droogte nog grondwater beschikbaar is (zie de laatste 3 droge jaren) voor natuur, maar ook voor landbouw.
Daarnaast is de provincie ook verantwoordelijk om de Europese verplichtingen om Natura2000 doelen te realiseren en het Natuurnetwerk Nederland te realiseren. Dit zijn doelen die in een democratisch proces tot stand zijn gekomen.
Het proces loopt al heel lang (ik meen ca. 15 jaar), dat heeft o.a. mee te maken dat wij (dat geldt ook onze gebiedspartners zoals waterschap) zorgvuldig met de belangen van anderen willen en moeten omgaan en zeker met de in- en omliggende bewoners en ondernemers. Daarom hebben we op basis van vele modelstudies mitigerende maatregelen getroffen. Daar waar nodig hebben we maatregelen afgesproken met particulieren en boeren op inliggende en omliggende gronden en vastgelegd in een contract. Daar waar het anders kon zijn er ook maatregelen vastgesteld in het inrichtingsplan waardoor er volgens de modelberekeningen een maatschappelijk aanvaardbaar risico overblijft en daar waar dit in de praktijk toch anders mocht uitpakken is een schaderegeling door GS vastgesteld.

Het standpunt van de provincie is daarom → de te verwachten effecten van op de inrichtings maatregelen van het inrichtingsplan Geelbroek zijn de afgelopen jaren uitgebreid en zorgvuldig onderzocht. Dit is in samenwerking met een groep omliggende boeren van Geelbroek gedaan (in eerdere jaren is dat intensiever gedaan en later is dat meer in een informerende manier gedaan → hieruit heeft de provincie afgeleid blijkt dat er geen schade (in termen van opbrengstderiving) is te verwachten voor de omliggende grondeigenaren veroorzaakt door een grondwaterstandsverhoging van meer dan 5 cm. Mede op basis van jurisprudentie en acht de provincie dit als een maatschappelijk aanvaardbaar risico → mocht er achteraf onverhoopt toch aantoonbare schade blijken te zijn → hiervoor heeft de provincie een garantie afgegeven door het vaststellen van een schaderegeling vast te stellen → dit wetende stelt de provincie → dat het vooraf uitkeren van niet te verwachten schade geen mogelijkheid is.

Daarnaast is het goed te weten dat er 8 bezorgde boeren zijn en dat er bij een aantal al drainage is aangelegd, of mogelijk vrij geruild kan worden (geen namen noemen en even afstemmen met [REDACTED]).

(nu eerst het standpunt van de bezorgde boeren aanhoren) 11.1 [REDACTED]

Nog achterhalen wat de stand van zaken is mbt [REDACTED].

Vragen:

1. Waarmee zijn jullie nu mee geholpen?
2. Waar zit de ruimte om uit de impasse te komen?

De provincie is uiteraard wel bereid mee te denken over compenserende maatregelen die kunnen leiden tot een acceptabele oplossing voor beide partijen. Te denken valt dan aan:

- Nadere toelichting/uitwerking op de schadeafhandeling, indien van toepassing;
- Een onafhankelijk bureau (Sabos?, ik dacht Sawos, maar ik vind niets op google) betrekken om mogelijke schade vast te stellen;
- Zelf inzage geven in het monitoringsmeetnet v/d grondwaterstanden; De boeren hebben nu geen inzage in de gegevens, 11.1 [REDACTED]
- Alsnog drainage toepassen op de kritische percelen 11.1 [REDACTED]
- Gedeeltelijke compensatie van de juridische onkosten;
- Eventueel grondruilen;
- Mee laten werken aan natuurbeheer (afstemmen mte SBB);
-

Voor de bovengenoemde voorstellen tot maatregelen geldt wel dat mochten gezamenlijke partijen hierover overeenstemming bereiken, dat deze nog wel goedkeuring van de Gedeputeerde Jumelet nodig hebben. Bij overeenstemming stelt de provincie wel de randvoorwaarde dat de Werkgroep Bezorgde Boeren Geelbroek afzien van verdere juridische bezwarenprocedures t.a.v. de inrichtingsplannen voor Geelbroek.

Date : 13-1-2022 11:50:42

From : "

To : " [redacted]@prolander.nl

Subject : RE: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Attachment : image002.png;image003.png;image004.png;image005.png;

Dag [redacted]

Net even gesproken met [redacted]

Strekking van de mail is helemaal prima, hier en daar een paar tekstuele verbeteringen, zie hieronder in rood aangegeven.

Groet,

Van: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 15:15

Aan: [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>

Onderwerp: FW: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Ha [redacted]

Hierbij de voorzet van onze reactie naar de heer [redacted] (zo te zien heb jij ook de mail van [redacted] ontvangen)

Het lijkt me goed als jij goed naar deze mail kijkt en vandaag/morgen nog laat checken door een jurist. (ik kan het morgen pas doen via Tripadvocaten.

Ik hoor graag je reactie.

Groet,

Geachte heer [redacted] beste [redacted]

We hebben uw mail, waarin u namens de werkgroep bezorgde boeren Geelbroek voorstelt om aanvullend kaartmateriaal op basis van mbv MIPWA-modelering aan u op korte termijn te doen toekomen, in goede orde ontvangen.

BR- Buiten reikwijdte

[redacted] Tevens is er ook de afspraak om elkaar op woensdag 9 februari fysiek te ontmoeten (als coronasituatie dat toelaat). In deze ontmoeting willen provincie Drenthe en Prolander zich maximaal inzetten om op een constructieve manier samen met de werkgroep bezorgde boeren uit de impasse te komen rondom de discussie over de mogelijke schade tgv de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek. We zijn van mening dat hetgeen door u en de werkgroep bezorgde boeren gevraagd wordt, vooruit loopt op deze gesprekken en willen daarom de uitkomst van deze gesprekken afwachten voor verdere vervolgstappen in deze.

Mede namens de provincie Drenthe groet ik u vriendelijk,

Van: [redacted] <[redacted]@planet.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 11:25

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted] <[redacted]@prolander.nl>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@solcon.nl>; [redacted] <[redacted]@hetnet.nl>; [redacted] <[redacted]@hunzeenaas.nl>; [redacted] <[redacted]@hunzeenaas.nl>; [redacted] <[redacted]@aaenhunze.nl>

Onderwerp: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer [redacted] beste [redacted]

In de 'Analyse schade landbouw Geelbroek' wordt een aantal keren verwezen naar bepaalde verordeningen die toegepast zouden moeten worden bij de afwikkeling van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek.

Om verdere misverstanden en verwarring te voorkomen hierbij de vigerende procedureverordening voor het vergoeden van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek:

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 26 februari de Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020) vastgesteld.

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

In de Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's staat op blz. 5 van 13:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Om te voorkomen dat burgers, boeren en buitenlui van het Waterschap Hunze en Aa's mogelijk met schade blijven zitten of dat hier mogelijk misverstanden over zouden kunnen ontstaan heeft het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's in de 'Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020' zeer bewust gekozen voor **schadevergoeding** in plaats van nadeelcompensatie.

Zoals ook is geformuleerd in de toelichting moeten alle schadeaspecten als gevolg van het vernattingsproject Geelbroek volledig worden vergoed. Het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed moet dus te allen tijde worden vermeden. Dit betekent dat de financiële risico's van alle onzekerheden volledig voor rekening komen van Provincie Drenthe.

Dit betekent verder dat bij de input van alle (model)berekening van de vernattingschade alle parameter steeds 'worst-case' gekozen moeten worden.

Zoals blijkt uit de reactie van het MIPWA-consortium blijkt nog een keer de grote problemen/onzekerheid m.b.t. het modelleren van de verbreiding en weerstand van (kei)leem in het landbouwgebied rond Geelbroek.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Omdat het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed te allen tijde vermeden moet worden zal dus ook 'worst-case' moeten worden gekozen inzake de verbreiding en weerstand van de (kei)leem bij het berekenen van de vernattingschade. Bij de natschadeberekening zal dus daarom moeten 'worst-case' worden uitgegaan van de voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie.

Om een juiste natschadeberekening te kunnen maken zal eerst een duidelijke gebiedsafbakening/kaart moeten worden gemaakt van het uitstralingsgebied met 1 cm als afbreekcriterium.

De Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek stelt daarom voor om op korte termijn een nieuwe kaart te maken met de Sweco-modellering 2017 met daarop de 1 cm contour als afbreekcriterium. De kaartschaal moet daarbij wel zo gekozen worden dat de 1 cm lijn er volledig opstaat.

Namens de Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

0516- [redacted] planet.nl

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Date : 11-2-2022 14:41:30

From : " " < >prolander.nl

To : " " < >drenthe.nl

Subject : RE: Verslag BBG 9-2-22

Ha

Ik kan via de mobiel niet in de tekst opmerkingen maken, daarom hierbij mijn opmerkingen in de tekst.

Op zich een prima stuk, hier en daar vrij geïnterpreteerd, naar volgorde van onderwerpen in gesprek en het voorstel om los te komen van schade maar in te zetten op kavelruil tgv vrijkomen van gronden in het gebied. Daar kwamen wij mee en niet de BBG. Ze beantwoorden dat wel positief.

11.1

11.1

11.1

Verder heeft Jan Broertjes gezegd dat er vanaf 0cm schade wordt vergoed en niet vanaf 1 cm

11.1

Jan Broertjes heb ik ook al even ingelicht.

11.1

Goed weekend.

Groet,

Verzonden vanaf mijn Galaxy

----- Oorspronkelijk bericht -----

Van: " " < >drenthe.nl>

Datum: 11-02-22 12:11 (GMT+01:00)

Aan: " " < >prolander.nl>

Onderwerp: Verslag BBG 9-2-22

Dag

Hierbij het conceptverslag met een procesvoorstel en afgesproken acties.

Graag je aanvullingen retour.

11.1

Wat vind jij?

Groet,

Date : 15-2-2022 10:41:30

From : "
To : " prolander.nl
Subject : RE: verslag bijeenkomst

Lijkt me goed.
Gr.

Van: <prolander.nl>
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 10:31
Aan: <drenthe.nl>
Onderwerp: RE: verslag bijeenkomst

Ha

11.1
Maar even bellen zo meteen, na 12 uur.

Grot,

Van: <prolander.nl>
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 10:27
Aan: <drenthe.nl>; <solcon.nl>; <planet.nl>; <prolander.nl>; <hetnet.nl>; <prolander.nl>
Onderwerp: verslag bijeenkomst

Goedendag heer en heer
Wij hebben het verslag door u gemaakt met grote verbazing gelezen.
Het verslag is zeer eenzijdig vastgelegd en onjuist op zeer veel punten.
Als ik wij het gesprek terug horen in onze opname (toestemming van ieder verleend voor de vergadering) is er heel wat anders te horen dan dat u weergeeft.

Wat ons betreft is dit ambtelijk overleg dus mislukt en geven wij u geen toestemming om met dit verslag te overleggen met GS
Tevens voelen wij ons nu vrij om eventueel de zaak met de media te delen
Ook zal er een gesprek worden aangevraagd met de heer Jumelet .

namens de bezorgde boeren

Voorzitter

Date : 10-1-2022 16:06:35

From : " " planet.nl

To : " " prolander.nl

Cc : " " gmail.com, " " gmail.com, " " solcon.nl, " " hetnet.nl, " " aaenhunze.nl

Subject : RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Attachment : 2022-01-05 Prolander Analyse schade landbouw Geelbroek.pdf;image001.png;image002.jpg;image003.jpg;image004.jpg;

Dag " er is vandaag uitgebreid overleg geweest en de uitkomst is als volgt:

1. De advocaat van de bezwaar makende boeren heeft deze bijlage naar de bezwaarschiftencommissie Hunze en Aa's gestuurd;
2. Via deze mail/bijlage wordt ook coördinerende gemeente Aa en Hunze geïnformeerd.

Vanzelfsprekend zou hele situatie op dit moment emotioneel uit de bocht kunnen vliegen en om dat te voorkomen is e.e.a. afgestemd met de advocaat van de 9 bezwaar makende boeren.

In samenspraak is uiteindelijk gekozen voor bovenstaande aanpak.

Mocht je nog vragen hebben dan hoor ik van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

0516: planet.nl

Van: " " <" planet.nl>

Verzonden: zaterdag 8 januari 2022 11:44

Aan: " " <" prolander.nl>

Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Dag " ik ga e.e.a. terugkoppelen met het klein comité en kom hier maandag op terug.

Groet

Van: " " <" prolander.nl>

Verzonden: zaterdag 8 januari 2022 06:41

Aan: " " <" planet.nl>

Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.

Dag "

Bedankt voor je bericht.

Deze mail is inderdaad voor " bedoeld.

De mail is abusievelijk bij " terecht gekomen. Dat is erg slordig van mij.

De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.

Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- " of 0592-365

E " prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: " " <" planet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35

Aan: " " <" prolander.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Beste " zou het kunnen dat deze mail voor " bedoeld was?

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.
Datum: zaterdag 8 januari 2022 06:40:53
Bijlagen: [image001.png](#)

Dag [redacted]

Bedankt voor je bericht.

Deze mail is inderdaad voor [redacted] bedoeld.

De mail is abusievelijk bij [redacted] terecht gekomen. Dat is erg slordig van mij.

De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.

Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
11.1 [redacted]

Prolander

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: [redacted] <[redacted]@planet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Beste [redacted] zou het kunnen dat deze mail voor [redacted] [redacted] bedoeld was?

Met vriendelijke groet,

11.1

0516-

planet.nl

Van: [redacted] hetnet.nl <[redacted]@hetnet.nl>

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 13:24

Aan: '[redacted]' <[redacted]@planet.nl>; '[redacted]' <[redacted]@gmail.com>; '[redacted]' <[redacted]@gmail.com>; '[redacted]' <[redacted]@solcon.nl>

Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

Van: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Verzonden: donderdag 6 januari 2022 14:20

Aan: '[redacted]' <[redacted]@hetnet.nl>

Onderwerp: bezorgde boeren Geelbroek.

Ha [redacted]

zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek

[redacted]

In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

Tevens een document dat [redacted] heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging.

Je kunt in dat document doorscrollen naar een tweetal kaartje waarin het effect wordt aangegeven in Euro's en de ander in % opbrengstdepressie. 11.1 [redacted]

[redacted]

De huidige insteek vanuit de provincie is nu dat de mogelijke schade binnen de foutenmarge van het model valt en daarom niet vergoed wordt (ook al omdat we uitgaan van een worst worst case scenario waarbij oa geen rekening wordt gehouden met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren).). Daarnaast monitoren we

de verandering in Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te verzinnen is. Ik denk dat het mooi is als we sowieso iets kunnen doen voor landbouwstructuur verbetering (even los of er nu wel of geen schade op gaat treden). Er ontstaat ruimte als er mogelijk boeren gaan stoppen/verplaatsen die signalen zijn er.

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken. 11.1

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- of 0592-365

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.

www.avast.com

Analyse schade landbouw Geelbroek

11.1 Prolander
d.d. 11.1

Vanuit de BVC Drentsche Aa is de vraag gesteld om te zien wat de potentiële schade is van de maatregelen in Geelbroek. Hierbij direct aangetekend dat de berekeningen in het domein zitten van 0-5 cm effect. De berekening gaat uit van GHG en GLG. Deze zijn minder nauwkeurig dan de effectbepaling. Het is goed om te weten dat deze berekeningen niet verder gaan dan dat ze een redelijke indicatie geven.

De schade bij de landbouw kan berekend worden met de Waterwijzer Landbouw (WWL). Hoewel dit instrument nog niet helemaal afgerond is (onderdelen nog niet beschikbaar), is het wel bruikbaar en vrij gegeven om ervaring mee op te doen. De WWL is een rekeninstrument wat interpoleert vanuit een database. De gegevens die hiervoor gebruikt worden zijn niet in te zien. De WWL heeft 4 factoren waarop de schade wordt gebaseerd:

- Droogteschade |
 - Zuurstof / natschade | → Directe schade
 - Zout |
- Indirecte schade

De toestand in de bodem met betrekking tot droogte, zuurstofbeschikbaarheid en zoutgehalte bepaalt of er transpiratiereductie en derving in gewasopbrengst zal optreden. Dit worden directe effecten genoemd. Zoutschade wordt in de verdere analyse weggelaten.

Indirecte effecten zijn effecten zoals uitgestelde zaai- of oogsttijdstippen als gevolg van verminderde draagkracht van de bodem bij te natte omstandigheden of vertraagde gewasopkomst in het geval van een koud voorjaar.

Voor economische berekeningen is een koppeling gemaakt met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundvee (BBPR) (voor melkveehouderij) en de KWIN-database (voor Akkerbouw en Vollegroondsgroenten).

Samen vormen de 4 elementen het totaal aan -theoretische- gewasschade. Hiermee is vooral gewerkt omdat dit het complete beeld geeft. Bij natte GT's komt de totale schade grotendeels overeen met de natschade. Wel is duidelijk dat bij droge GT's de droogteschade een belangrijkere rol gaat spelen.

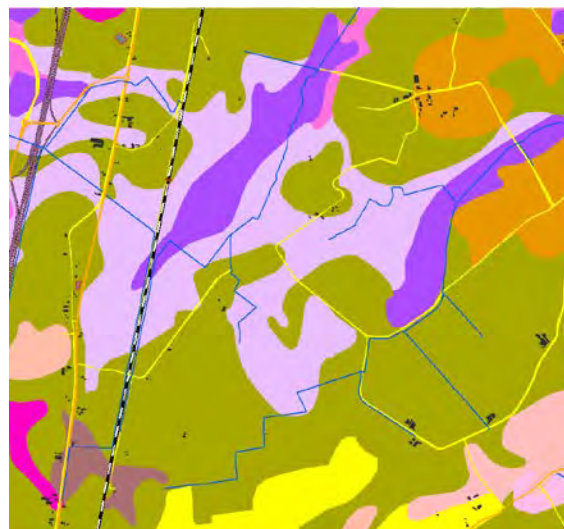
Er zijn verschillende manieren om met de WWL te werken.

- Via de website
- Via het programma op basis van
 - o Tabellen
 - o Rasters/shapes

Omdat het pakket nieuw is en om wat grip te krijgen op de resultaten hebben we de verschillende ingangen na elkaar gebruikt.

Website

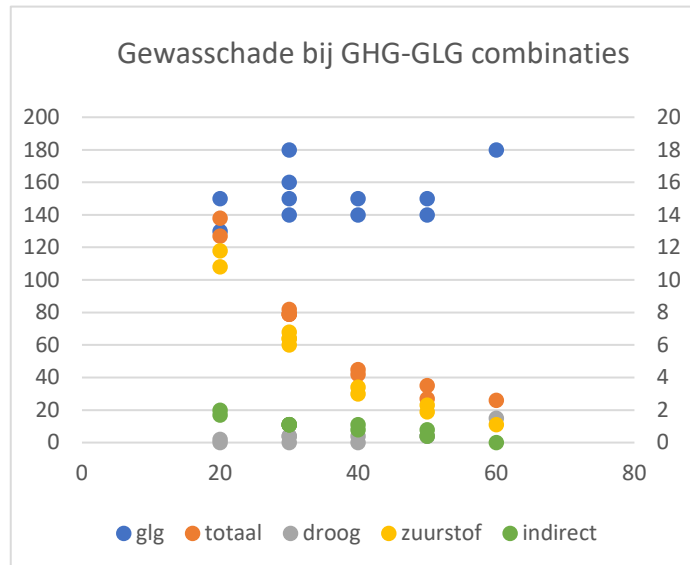
Op basis van de website WWL zijn in de grafiek een aantal waarden bij een lemige zandgrond met keileem in de ondergrond (BOFEK 315, de meest voorkomende code in dit gebied, zie groenbruine kleur in kaart).

Alle berekeningen zijn voor gras met beweiding en maaien uitgevoerd. Gewasschade neemt exponentieel toe bij verminderde diepte van GHG. Droogteschade is meer een combi van GLG (grootste invloed), maar ook van GHG.

Programma via tabel

Omdat via de website alleen waarden afgerond op 10 cm zijn in te voeren, zijn hierna een aantal proefberekeningen ingezet om te zien wat de tussenliggende waarden zijn, wat de variatie in GHG/GLG doet en wat voor effecten het heeft bij andere gewassen.

Bij het werken met de WWL moeten een aantal bestanden geladen worden. Een daarvan zijn de bodemprofielen in de vorm van BOFEK codes. Een aantal codes zijn op basis van de kaart, in eerste instantie gebruikt voor de indicatieve berekening.

De aanwezige bodemprofielen in het gebied zijn

Hoofdcode 315 = Lemige zandgronden met keileem in de ondergrond

Overige codes

312 = Lemige (podzol-)gronden

302 = Leemarme (stuif-)zandgronden

103 = Kleiarme moerige bovengrond op veen met binnen 120 cm-mv. vaak een zandondergrond

203 = Kleiarm veen op zandondergrond

204 = Kleiarm veen op zandondergrond met keileem of leem

Tweede element is het landgebruik. Deze is uit het LGN7 gehaald. Daarbij zijn in de eerste berekening de meest voorkomende typen gebruikt. Voor grasland is er in de programmatuur onderscheid gemaakt tussen 5 type van gebruik (combinaties van maaien [intensief/extensief] en/of beweiding). Dit is niet uit het LGN te halen en in deze berekeningen op een combinatie van beweiden en maaien gezet (gewaskeuze 3). Daarnaast komt er nog wat mais (6), aardappel (10) en bieten (12) in het gebied voor.

De "water" input voor het programma zijn GHG en GLG waarden (geen andere opties mogelijk). GVG waarden worden niet bij de indirecte schade betrokken, dat wordt uit de meteorologische data gehaald. In de tabellen zijn combinatie van GHG en GLG waarden met een stapgrootte van 2 cm in de GHG en een stapgrootte van 10 cm in GLG.

De meteorologische data komt van KNMI station Eelde (nummer 280). Alleen hoofdstations zijn te gebruiken, en Eelde ligt redelijk dichtbij. Er is gerekend met het huidige klimaat en met een gemiddelde situatie (klimaatperiode 1981-2010).

Zoals eerder is opgemerkt wordt zout in deze berekeningen niet meegenomen en daarom op -99 gezet.

Om te bekijken wat het verschil in GHG van 2 cm doet is zijn schadeverschillen via de normbedragen omgerekend naar euro's. Conclusie hieruit is dat bij een hoge GHG (10 tot 20 cm-mv) een verhoging

van 2 cm ongeveer €40,= per ha per jaar aan schade geeft. Bij diepere GHG's (bij 40 cm-mv) wordt dat €3,=/ha/jr. De 2 cm verhoging zorgt voor minder dan 2% schade verhoging bij hoge GHG. Dus per cm nog geen procent, 5 cm zal dus altijd onder de 5% schade blijven (

Andere teelten geven hoger bedragen per 2 cm, maar het maximum aan schade zit op een ander, dieper grondwaterniveau, bijvoorbeeld bij 40 tot 50 cm-mv. Als er op deze grond een hoge GHG is en die wordt iets hoger, neemt de schade minder toe. Dat komt doordat bij die teelten bij diepere GHG's de zuurstofstress harder toeslaat. Bedragen kunnen bij andere teelten oplopen tot 100 euro/ha. Al deze bedragen gaan uit van een standaard maximale opbrengst (in euro's) wat theoretisch bepaald is, vermenigvuldigd met de standaard prijs. Dus als het van oorsprong natter is kan het sneller schade geven, afhankelijk van de teelt.

Programma via kaartbestanden (raster/shapes)

Om meer de variatie in het gebied te kunnen zien is voor deze schadeberekeningen de invoer in de vorm van rasterbestanden gemaakt met een marge rondom het gebied.

Nu is de input voor de hydrologische situatie de GHG en GLG kaarten uit het model gebruikt, zowel voor de referentiesituatie als de toekomstige situatie. Deze berekening met de WWL is gedaan op basis van de berekende effecten van de laatste modelrun in 2017. De hiervoor gepresenteerde gegevens van BOFEK / LGN7 zijn opgenomen in de berekening.

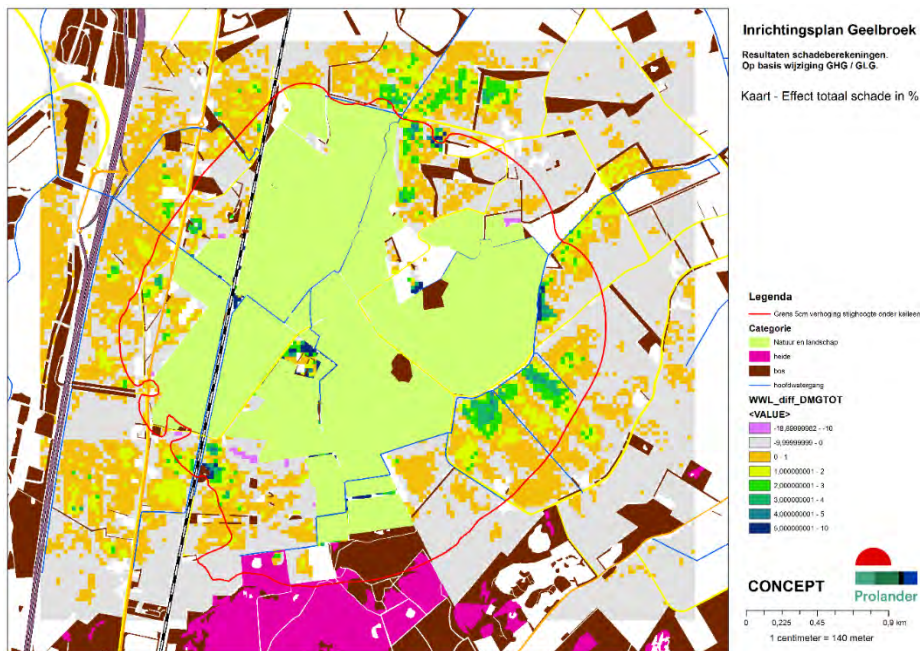
Uit de resultaten van de berekeningen is een schadepercentage te bepalen. De bedragen zijn berekend door het percentage te vermenigvuldigen met de potentiële opbrengst. Op deze manier is het bedrag bepaald. De potentiële schade voor grasland staat in de berekening op €2883,-. Dit bedrag is overal gelijk, het gaat dus om een maximale opbrengst bij optimale omstandigheden voor een bepaald type grond. Het schadepercentage geeft de korting op de potentieel maximale opbrengst.

In de verordening van het waterschap Rijn en IJssel (Artikel 3., lid 2 sub b, normaal maatschappelijk risico bij inkomensschade) wordt gesproken "*dat indien het opbrengend vermogen van een bepaald deel van de onroerende zaak met 10% of minder afneemt, de inkomensschade die daardoor ontstaat behoort tot het normale maatschappelijke risico. Voor zover het opbrengend vermogen met meer dan 10% afneemt, komt het surplus voor vergoeding in aanmerking*".

Op basis van de maximale opbrengst van grasland (code 3) en het percentage in de genoemde verordening van 10% dan over $€2883 * 0.1 = €280,-/ha$.

Bij onderstaande kaarten moet rekening worden gehouden dat een rastercel 625 m² is. Een hectare bestaat uit 16 vlakjes. In een perceel kunnen verschillende schadeklassen voorkomen. Hierdoor zal de gemiddelde schade iets lager komen te liggen dan de hoogste schadeklasse in een perceel. De hogere schadeklassen behelzen vaak net iets meer dan 1 ha aaneengesloten.

Maximaal is de schade op de percelen 5%, alleen langs de waterloop aan de oostzijde zie je een hogere klasse. Bij de andere vakken

met de hoogste

procentuele schade zijn extra maatregelen bedacht/genomen die niet in het model zitten of ligt dit op een ven (en is er geen keileem in het model en daarom wordt de GHG erg hoog berekend). Een totale procentuele schade van meer dan 10% komt nergens in het gebied voor.

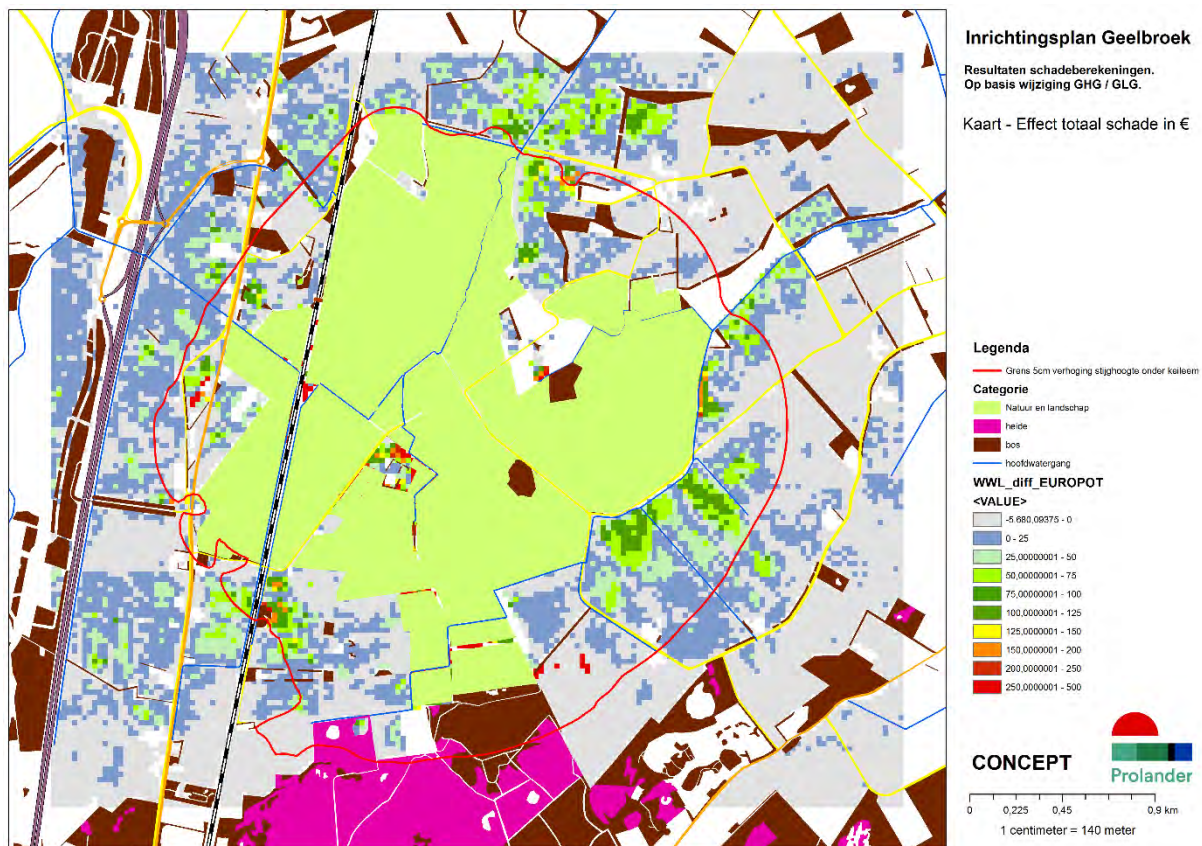
In de kaart hieronder is de schade berekend in euro's. Uitgezonderd langs de waterloop zijn er enkele pixels met 125-150 euro/ha schade, een paar blokken van 1 ha met 100-125 en een band daar omheen met 75-100.

Per perceel lijkt de maximale schade gemiddeld niet hoger te liggen dan 75-100 euro/ha.

Een verhoging van de GHG van 4-5 cm bij een grasland met reeds hoge GHG lijkt hier dus een maximale schade van ongeveer €100-€125 /ha/jr. De 10% normaal maatschappelijk risico bij de verordening WRIJ van €280,-/ha is aanzienlijk hoger te zijn in vergelijking hiermee.

Duidelijk is wel dat de tot nu toe vastgestelde grens waarop compenserende maatregelen zouden moeten worden genomen van 5 cm, voor allerlei teelten zorgt dat de schade redelijk binnen het 10% criterium blijft van normaal maatschappelijk risico. Voor grasland blijft het daar ruim binnen en zit het binnen de 5%.

De €250,= grens in de verordening heeft te maken hebben met de ondergrens waarmee een klacht kan leiden tot schadevergoeding. In het geval van €125,= schade per ha zal het dan over minimaal 2 ha moeten gaan.

Een aantal conclusies en opmerkingen:

Er moet een uitspraak komen over het normaal maatschappelijk risico als we op deze route verder willen gaan. Ergens moet een grens getrokken worden. Wat wordt de grens en waar komt deze te liggen?

Nu is in de plannen en het meetnet ingezoomd op het gebied van 5 cm verhoging stijghoogte onder de keuleem. Dat was rechtstreeks gekoppeld aan de 5 cm effect. Hiermee was de grens bepaald waar het effect modelmatig zou kunnen optreden. Die grens is bij wijziging van de uitgangspunten (effect kleiner dan 5 cm, bijvoorbeeld 2 cm) niet meer te hanteren, zodat het potentieel schadegebied opnieuw begrensd moet worden. Inschatting is dat dit bij de grens van 2 cm ongeveer 400 ha extra potentieel schadegebied betekent met nieuwe eigenaren. (1150 ha min 400 natuur= 750 ha, nu 300 ha). Dit gaat dan vooral om begrenzing vooraf om potentiële effecten en gevolgen in beeld te brengen en daar mee te gaan handelen.

Uiteindelijk kan (en moet) de grens waarbij gekeken zal worden naar klachten ruimer om het gebied heen kunnen liggen. Er is altijd een kans dat er een afwijking is.

Daarnaast moeten een aantal keuzes gemaakt worden om de wijze van afhandeling goed te kunnen doen. In de verordening van Rijn en IJssel staan allerlei artikelen die hierop in gaan. Enkele voorbeelden:

- Afhandeling per pixel of per perceel
- Afhandeling van het voordeel
- Afhandeling van normaal maatschappelijk risico
- Ondergrens schadevergoeding

Als toelichting hieronder enkele punten

- 1) Hoe moet worden omgegaan met de schadeafhandeling als een aantal pixels boven de gestelde grens zitten en de rest er onder? De inschatting is dat bij de selectie van meer dan 2%

totaal schadestijging, je te maken krijgt met een areaal van 75-100 ha waarop dit voorkomt. Moet alles tegen €100,-/jaar, dan is dat €10.000,= per jaar. Of kijk je naar de berekende pixels boven de grens van het normaal maatschappelijk risico. Dan is bij ±20% van de pixels de schade ineens €2.000,= per jaar. Bij andere berekeningen zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar waarover een dergelijke vergoeding berekend wordt. Dat betekent voor in deze voorbeelden een range tussen €20.000,= en €100.000,= als een grove inschatting van de extra kosten. Dit alles gaat trouwens uit van vooraf bepaalde berekeningen en vergoedingen.

2) Indien achteraf de controle gedaan moet worden zal goed naar de methode gekeken moeten worden. Eerder al door Prolander, na consultatie van Alterra aangegeven dat het “bewijzen” van kleine trendmatige stijgingen in het grondwater niet goed mogelijk is. (zie eerder gestuurde mail). De mail gaat dus over de vraag of het lukt om 2 cm stijging van de grondwaterstand te “detecteren”, want dit wordt gedaan met statistische methoden waarbij je uitgaat dat je betrouwbare uitspraken wilt doen. Want als dat niet lukt kun je mensen ten onrechte wel of geen schade toekennen.

3) Het punt hoe om te gaan met het normaal maatschappelijk risico is iets waar een bestuurlijke keus over gemaakt moet worden. Zie hiervoor ook de verordening van het waterschap Rijn en IJssel. Zij vergoeden niet de schade onder het normaal maatschappelijk risico. Dat blijft altijd bij de eigenaar. Dus stel dat aangetoond wordt later dat er een duidelijke trendmatige stijging door het project is ontstaan van 10 cm, dan moet duidelijk zijn of de schade van 5-10 cm wordt vergoed of alles tot 10 cm. In compenserende maatregelen kijken wij “normaal” of het uiteindelijk een effect kleiner dan 5 cm is. In de soort en zwaarte van maatregelen wordt meestal wel ingezet om ruim onder de grens uit te komen. Dat is nu al gedaan en meer maatregelen is alleen mogelijk door flink in ambitie voor het natuurgebied terug te gaan.

Advies:

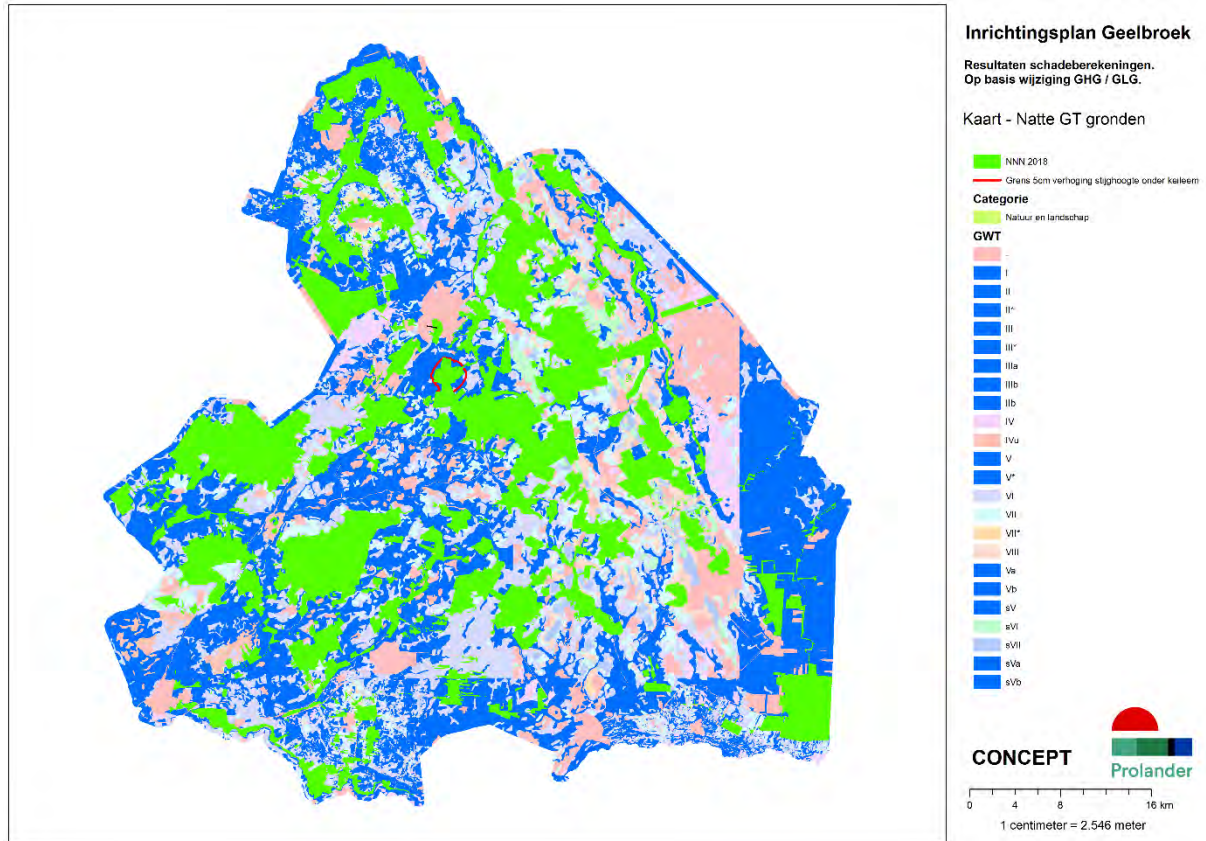
Hou de eerder gestelde grens van 5 cm aan. Dit geeft helderheid en sluit aan bij de algemeen gehanteerde praktijk in Drenthe en Groningen (en de rest van Nederland). Tevens sluit het prima aan op de vaker gehanteerde percentages van normaal maatschappelijk risico.

Op basis hiervan de te ondernemen acties volledig uitwerken zodat er een methode/werkwijze ligt die over 6 jaar gevolgd kan worden. Ik ga er vanuit dat na 5 jaar er klachten over schade zullen komen, zowel binnen als buiten de lijn met 5 cm verhoging onder de keileem. Ik denk dat je alles zult moeten behandelen en dan geen discussies over methodieken meer moet hebben.

Indien men wenst om hier wel vanaf te wijken, is het dringend verzoek om dan op voorhand te toetsen wat de consequenties zijn op gelijkheid van uitgangspunten binnen het waterschap en Drenthe en op welke wijze hiermee omgegaan moet worden.

Dit advies is mede op basis van de motivatie van het waterschap dat het hier om een uitzondering gaat. Daarin worden de GT klassen I, II, III, en mogelijk V hier als potentieel schadegevoelig voor grondwaterstandsverhogingen. Het klopt dat alle GT's met een GHG die binnen 40 cm-mv liggen gevoelig zijn en de schade in de berekening snel oploopt. Dat zal ook bij GT V zijn, zodat deze op voorhand niet uitgesloten kan worden. Maar deze gronden komen vaker voor, ook rond andere natuurgebieden. Zoals globaal weergegeven in onderstaande kaart. Hierin zijn verschillende

karteringen in opgenomen, vandaar een enkele scherpe grens tussen verschillende GT's.

Daarom bestaat de kans dat aantasting van de grens van 5 cm waarbij we wat gaan doen (schade uitkering of compenserende maatregelen) het uitvoeringsproces in heel Drenthe gaat tegenwerken. Zeer snel zal dit bekend worden en zal deze discussie overal gaan spelen. Extra kosten van ongeveer €1000/ha (€100 x 10 jaar) tot €3000/ha (drainage met zand) in de beïnvloede gebieden zijn dan mogelijk.

Om dit te ontlopen zal de motivatie om alleen Geelbroek als uitzondering te bestempelen verder onderbouwd moeten worden. Het advies wordt hiermee niet anders, de consequenties voor andere gebieden mogelijk wel. Maar ook hier verwacht ik dat er driftig gezocht zal worden naar redenen om ook als uitzondering gezien te worden.

11.1

Ik stuur morgen nog een mail met een planning voor de vragen over de waterwijzer en wat verhoging betekent in schade-termen.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365

E prolander.nl

www.prolander.nl
.....

Van: <wur.nl>

Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:28

Aan: (<overijssel.nl>); <prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha en

11.1

[Redacted content]

Bijgaand mijn presentatie.

Met hartelijke groet,

[Redacted signature]

Als je het interessant vind houd ik je op de hoogte van het vervolg.
Alvast bedankt tot zover en prettige feestdagen.
Met vriendelijke groet,

11.1

Van: [redacted] <[redacted]@wur.nl>

Verzonden: vrijdag 21 december 2018 12:00

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha [redacted]

11.1

Met hartelijke groet, en prettige kerstdagen toegewenst,

Researcher

Wageningen Environmental Research

Postbus 47, 6700 AA, Wageningen

Wageningen Campus, [redacted]

Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen

Tel. 0317 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 [redacted]

E [redacted]@prolander.nl

www.prolander.nl

.....

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle part of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 8-2-2022 10:15:10

From : "

To : " [redacted]@prolander.nl, " [redacted]@prolander.nl

Subject : RE: Grond van [redacted] komt te koop

Attachment : image001.png;image002.png;

Ha [redacted]

Kan ik ie/jullie straks (eind van de ochtend) nog bellen ivm voorbereiding gesprek met de bezorgde boeren, dat gesprek is er morgen.

11.1 [redacted]

Groet,

[redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 10:13

Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>; [redacted] <[redacted]@prolander.nl>

Onderwerp: Grond van [redacted] komt te koop

Hoi [redacted] en [redacted],

11.1

Met vriendelijke groet,

[redacted]

11.1 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M:06 [redacted]

E [redacted]@prolander.nl

www.prolander.nl

10.2E

Prolander

Date : 5-1-2022 15:33:41

From : "
To : " planet.nl, " (" (gmail.com)"
gmail.com, " (gmail.com)" gmail.com, " hetnet.nl, "
solcon.nl
Cc : " (aahunze.nl)" aahunze.nl, " drenthe.nl, "
prolander.nl, " prolander.nl
Subject : RE: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek
Attachment : image001.png;image002.jpg;

Beste allen,

Ivm de corona situatie op dit moment, waarbij het moeilijk is om elkaar (binnenkort) fysiek te ontmoeten moeten we deze bijeenkomst verplaatsen naar een later tijdstip. We zoeken nu naar een moment in de tweede week van februari. Hiervoor zal ik u volgende week een agendaverzoek versturen. Dit bericht heb ik net ook besproken met . In het vertrouwen u hiertoe voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- of 0592-365

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van:
Verzonden: woensdag 5 januari 2022 15:28

Aan:

CC: (aahunze.nl); (gmail.com); (gmail.com);

Onderwerp: Geannuleerd: Inventarisatie bestaande knelpunten vernattingsproject Geelbroek met Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Tijd: dinsdag 11 januari 2022 15:00-16:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Nog nader te bepalen

Urgentie: Hoog

Beste allen,

In samenspraak met de heren en hebben we een overleg gepland om in gesprek te gaan met de werkgroep bezorgde boeren van Geelbroek. Inmiddels zijn watervergunningen verleend en loopt het proces van het indienen van bezwaren. Het doel van dit gesprek is met elkaar te bekijken of we een rechterlijke procedure kunnen voorkomen. Dat heeft de voorkeur van zowel de bezorgde boeren als de initiatiefnemer de provincie Drenthe. Het gesprek betreft de inventarisatie van de knelpunten en een uitwisseling van mogelijke oplossingen. Vanwege het onderwerp heeft het de voorkeur om elkaar fysiek te treffen, we zoeken nog naar een geschikte locatie. Hierbij zullen we uiteraard rekening houden met de ontwikkelingen omtrent Corona.

Naast de heer zullen namens de bezorgde boeren aanwezig zijn:

Het klein comite:
- voorzitter

Vanuit Provincie is aanwezig

Vanuit Prolander is aanwezig en

Vanwege de vakantieperiode is de datum voor dit gesprek in de tweede week van januari gepland.

@ Beste ik ga ervan uit dat jij zoals afgesproken deze datum deelt met de bezorgde boeren en dat dag en tijdstip goed uitkomt.

Met vriendelijke groet,

11.1

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06- [redacted] of 0592-365 [redacted]

E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle part of the image, containing white text. The person on the right is pointing towards the landscape.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Date : 13-1-2022 16:32:05

From : "
To : " planet.nl
Cc : " drenthe.nl, " gmail.com, " gmail.com, "
" solcon.nl, " hetnet.nl, " hunzeenaas.nl, " hunzeenaas.nl,
" aaenhunze.nl, " prolander.nl
Subject : RE: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020
Attachment : image001.png;image003.jpg;image004.png;image005.png;image006.png;image002.png;

Geachte heer beste

We hebben uw mailbericht, waarin u namens de werkgroep bezorgde boeren Geelbroek voorstelt om aanvullend kaartmateriaal op basis van MIPWA-modelering aan u op korte termijn te doen toekomen, in goede orde ontvangen.

BR- Buiten reikwijdte

Tevens is er ook de afspraak om elkaar op woensdag 9 februari fysiek te ontmoeten (als coronasituatie dat toelaat). In deze ontmoeting willen provincie Drenthe en Prolander zich maximaal inzetten om op een constructieve manier samen met de werkgroep bezorgde boeren uit de impasse te komen rondom de discussie over de mogelijke schade tgv de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek. We zijn van mening dat hetgeen door u en de werkgroep bezorgde boeren in uw mailberichten aan ons wordt gevraagd, vooruit loopt op deze gesprekken en willen daarom de uitkomst van deze gesprekken afwachten voor verdere vervolgstappen onzerzijds in deze.

Mede namens de provincie Drenthe groet ik u vriendelijk,

Met vriendelijke groet,

11.1

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

M 06- of 0592-365

E prolander.nl

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Van: " planet.nl>

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 11:25

Aan: " prolander.nl>

CC: " drenthe.nl>; " prolander.nl>; " gmail.com>; " gmail.com>; " solcon.nl>; " hetnet.nl>; " hunzeenaas.nl>; " hunzeenaas.nl>; " aaenhunze.nl>

Onderwerp: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer beste

In de 'Analyse schade landbouw Geelbroek wordt een aantal keren verwezen naar bepaalde verordeningen die toegepast zouden moeten worden bij de afwikkeling van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek.

Om verdere misverstanden en verwarring te voorkomen hierbij de vigerende procedureverordening voor het vergoeden van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek:

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 26 februari de *Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)* vastgesteld.

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

In de Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's staat op blz. 5 van 13:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Om te voorkomen dat burgers, boeren en buitenlui van het Waterschap Hunze en Aa's mogelijk met schade blijven zitten of dat hier mogelijk misverstanden over zouden kunnen ontstaan heeft het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's in de 'Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020' zeer bewust gekozen voor **schadevergoeding** in plaats van nadeelcompensatie.

Zoals ook is geformuleerd in de toelichting moeten alle schadeaspecten als gevolg van het vernattingsproject Geelbroek volledig worden vergoed. Het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed moet dus te allen tijde worden vermeden. Dit betekent dat de financiële risico's van alle onzekerheden volledig voor rekening komen van Provincie Drenthe.

Dit betekent verder dat bij de input van alle (model)berekening van de vernattingschade alle parameter steeds 'worst-case' gekozen moeten worden.

Zoals blijkt uit de reactie van het MIPWA-consortium blijkt nog een keer de grote problemen/onzekerheid m.b.t. het modelleren van de verbreiding en weerstand van (kei)leem in het landbouwgebied rond Geelbroek.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Omdat het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed te allen tijde vermeden moet worden zal dus ook 'worst-case' moeten worden gekozen inzake de verbreiding en weerstand van de (kei)leem bij het berekenen van de vernattingschade. Bij de natschadeberekening zal dus daarom moeten 'wordt-case' worden uitgegaan van de voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie.

Om een juiste natschadeberekening te kunnen maken zal eerst een duidelijke gebiedsafbakening/kaart moeten worden gemaakt van het uitstralingsgebied met 1 cm als afbreekcriterium.

De Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek stelt daarom voor om op korte termijn een nieuwe kaart te maken met de Sweco-modellering 2017 met daarop de 1 cm contour als afbreekcriterium. De kaartschaal moet daarbij wel zo gekozen worden dat de 1 cm lijn er volledig opstaat.

Namens de Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

0516- [redacted] planet.nl

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.

www.avast.com

Prolander

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Date : 13-1-2022 11:50:49

From : " " < >@drenthe.nl

To : " " < >@prolander.nl

Subject : RE: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Attachment : image002.png;image003.png;image004.png;image005.png;

Dag

Net even gesproken met

Strekking van de mail is helemaal prima, hier en daar een paar tekstuele verbeteringen, zie hieronder in rood aangegeven.

Groet,

Van: " " < >@prolander.nl

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 15:15

Aan: " " < >@drenthe.nl

Onderwerp: FW: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Ha

Hierbij de voorzet van onze reactie naar de heer (zo te zien heb jij ook de mail van ontvangen)

Het lijkt me goed als jij goed naar deze mail kijkt en vandaag/morgen nog laat checken door een jurist. (ik kan het morgen pas doen via Tripadvocaten.

Ik hoor graag je reactie.

Groet,

Geachte heer beste

We hebben uw mail, waarin u namens de werkgroep bezorgde boeren Geelbroek voorstelt om aanvullend kaartmateriaal op basis van mbv MIPWA-modelering aan u op korte termijn te doen toekomen, in goede orde ontvangen.

BR- Buiten reikwijdte

Tevens is er ook de afspraak om elkaar op woensdag 9 februari fysiek te ontmoeten (als coronasituatie dat toelaat). In deze ontmoeting willen provincie Drenthe en Prolander zich maximaal inzetten om op een constructieve manier samen met de werkgroep bezorgde boeren uit de impasse te komen rondom de discussie over de mogelijke schade tgv de uitvoering van het inrichtingsplan Geelbroek. We zijn van mening dat hetgeen door u en de werkgroep bezorgde boeren gevraagd wordt, vooruit loopt op deze gesprekken en willen daarom de uitkomst van deze gesprekken afwachten voor verdere vervolgstappen in deze.

Mede namens de provincie Drenthe groet ik u vriendelijk,

Van: " " < >@planet.nl

Verzonden: woensdag 12 januari 2022 11:25

Aan: " " < >@prolander.nl

CC: " " < >@drenthe.nl; " " < >@prolander.nl; " " < >@gmail.com;

" " < >@gmail.com; " " < >@solcon.nl; " " < >@hetnet.nl; " " < >@hunzeenaas.nl;

" " < >@hunzeenaas.nl; " " < >@aaenhunze.nl

Onderwerp: Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

Geachte heer beste

In de 'Analyse schade landbouw Geelbroek wordt een aantal keren verwezen naar bepaalde verordeningen die toegepast zouden moeten worden bij de afwikkeling van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek.

Om verdere misverstanden en verwarring te voorkomen hierbij de vigerende procedureverordening voor het vergoeden van de vernattingschade als gevolg van het vernatten van het natuurgebied Geelbroek:

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 26 februari de Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020) vastgesteld.

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

In de Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's staat op blz. 5 van 13:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Om te voorkomen dat burgers, boeren en buitenlui van het Waterschap Hunze en Aa's mogelijk met schade blijven zitten of dat hier mogelijk misverstanden over zouden kunnen ontstaan heeft het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's in de 'Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020' zeer bewust gekozen voor **schadevergoeding** in plaats van nadeelcompensatie.

Zoals ook is geformuleerd in de toelichting moeten alle schadeaspecten als gevolg van het vernattingsproject Geelbroek volledig worden vergoed. Het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed moet dus te allen tijde worden vermeden. Dit betekent dat de financiële risico's van alle onzekerheden volledig voor rekening komen van Provincie Drenthe.

Dit betekent verder dat bij de input van alle (model)berekening van de vernattingschade alle parameter steeds 'worst-case' gekozen moeten worden.

Zoals blijkt uit de reactie van het MIPWA-consortium blijkt nog een keer de grote problemen/onzekerheid m.b.t. het modelleren van de verbreiding en weerstand van (kei)leem in het landbouwgebied rond Geelbroek.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Omdat het risico dat een boer te weinig krijgt vergoed te allen tijde vermeden moet worden zal dus ook 'worst-case' moeten worden gekozen inzake de verbreiding en weerstand van de (kei)leem bij het berekenen van de vernattingschade. Bij de natschadeberekening zal dus daarom moeten 'worst-case' worden uitgegaan van de voorspelde verhoging van de stijghoogte in de GHG-situatie.

Om een juiste natschadeberekening te kunnen maken zal eerst een duidelijke gebiedsafbakening/kaart moeten worden gemaakt van het uitstralingsgebied met 1 cm als afbreekcriterium.

De Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek stelt daarom voor om op korte termijn een nieuwe kaart te maken met de Sweco-modellering 2017 met daarop de 1 cm contour als afbreekcriterium. De kaartschaal moet daarbij wel zo gekozen worden dat de 1 cm lijn er volledig opstaat.

Namens de Werkgroep bezorgde boeren Geelbroek

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

0516- [redacted] planet.nl

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Geldend van 06-03-2020 t/m heden

Intitulé

Verordening van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's houdende regels omtrent schadevergoeding (Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020)

Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's:

gelezen het voorstel aan het algemeen bestuur d.d. 26 februari 2020, nr. 3020, agendapunt 5.

overwegende dat:

- het rechtmatige karakter van de uitoefening door het waterschapsbestuur van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer niet wegneemt dat daardoor schade of nadeel voor derden kan ontstaan;
- het met het oog op een goede en zorgvuldige afwikkeling van verzoeken om toekenning van vergoeding van bedoelde schade wenselijk is een verordening vast te stellen, waarin voorschriften zijn opgenomen omtrent de inrichting, indiening en motivering, alsmede de procedure van behandeling en de wijze van beoordeling van een verzoek tot vergoeding;

gelet op het bepaalde in de artikelen 56, 77 en 78 van de Waterschapswet, alsmede de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet;

BESLUIT:

vast te stellen de Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020:

Toelichting Procedureverordening schadevergoeding waterschap Hunze en Aa's 2020

I. Algemene toelichting

Artikel 7.14 van de Waterwet (Wtw) bevat een algemene regeling die voorziet in de vergoeding van schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Anderen spreken in dit verband ook wel van nadeelcompensatie. Omdat het woord nadeelcompensatie vooral wordt geassocieerd met een vorm van schadevergoeding, die geleden schade per definitie slechts ten dele zou vergoeden, is er bewust voor gekozen de term in deze verordening niet te gebruiken. Uit de toelichting bij de Waterwet blijkt immers dat een volledige schadevergoeding niet is uitgesloten.

Schijngrondwaterspiegel

Gezien de ervaringen in het verleden en in de wetenschap dat de Schijnspiegelmodule in MIPWA ooit ontwikkeld is op het moment dat MIPWA nog een ondergrondmodel had wat onvoldoende was om de grondwaterstand boven de keileem goed te simuleren zijn wij inmiddels anders naar de schijnspiegelmodule gaan kijken. De Schijnspiegelmodule moet slechts worden toegepast in gebieden waarbij er een echte schijnspiegel aanwezig is, dat wil zeggen stagnatie van grond of bodemwater op een slecht doorlatende laag met daaronder een onverzadigde zone. Op dit moment is in MIPWA de schijnspiegelmodule integraal toegepast op alle gebieden waar keileem aanwezig is, ook waar de grondwaterspiegel het gehele jaar of delen van het jaar boven of in de keileem staat. Dit wordt op dit moment bij deelstudies vaak uitgezet omdat er nog niet in kaart is gebracht waar in het MIPWA gebied een echte schijnspiegel aanwezig.

Date : 15-2-2022 10:30:56

From : "

To : " drenthe.nl

Subject : RE: verslag bijeenkomst

Ha

11.1

Maar even bellen zo meteen, na 12 uur.

Grot,

Van: < gmail.com>

Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 10:27

Aan: < drenthe.nl>; < solcon.nl>; < planet.nl>; < gmail.com>; & Agnes < hetnet.nl>; < prolander.nl>

Onderwerp: verslag bijeenkomst

Goedendag heer Van het en heer

Wij hebben het verslag door u gemaakt met grote verbazing gelezen.

Het verslag is zeer eenzijdig vastgelegd en onjuist op zeer veel punten.

Als ik wij het gesprek terug horen in onze opname (toestemming van ieder verleend voor de vergadering) is er heel wat anders te horen dan dat u weergeeft.

Wat ons betreft is dit ambtelijk overleg dus mislukt en geven wij u geen toestemming om met dit verslag te overleggen met GS

Tevens voelen wij ons nu vrij om eventueel de zaak met de media te delen

Ook zal er een gesprek worden aangevraagd met de heer Jumelet .

namens de bezorgde boeren

Voorzitter

Date : 29-1-2022 15:05:45

From : " " planet.nl

To : " " prolander.nl, " " drenthe.nl

Cc : " " gmail.com, " " gmail.com, " " solcon.nl, " " hetnet.nl

Subject : Ter voorbereiding op het op 9 februari 2022 geplande gesprek.

Attachment : 2021-11-26 Aanvullend bezwaarschrift Geelbroek.pdf;2022-01-11 BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte;2022-01-17 BR- Buiten reikwijdte e. a. .pdf;2022-01-24 Provinciale Staten Drenthe Agenda OGB 16-02-2022.pdf;image001.png;image002.png;image003.jpg;image019.emz;image004.png;image006.png;image007.png;image008.png;image009.png;image010.png;

Beste " en " ter informatie hierbij de recente onderlinge communicatie van bezwaar makende boeren Geelbroek.

Ter voorbereiding op het op 9 februari 2022 geplande gesprek.

In de vergadering van Statencommissie Omgevingsbeleid op 16 februari 2020 wordt de Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland besproken (zie bijlage agendastuk 2022-01-24.....).

15.10 uur (40 min.)	9. Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland; brief van het college van Gedeputeerde Staten van 26 november 2021	<i>1 termijn</i> GroenLinks 3 min. D66 3 min. PvdA 3 min. Fracties 10 x 2 min. GS (Jumelet) 9 min.
	<i>Geagendeerd op verzoek van de Statenfracties GroenLinks, D66 en PvdA</i>	

Op blz. 23 van dit agendastuk staat o.a.:

waterschap Hunze en Aa's, waterschap Noorderzijlvest, Vereniging Drentse Gemeenten en natuurlijk de provincie Drenthe. De provincie Drenthe beoogt de PNP doelen te bereiken in samenwerking met andere maatschappelijke partners. De provincie Drenthe heeft een lange 'traditie' om ontwikkelingen te doen in goed overleg met gebiedspartijen. Dit wordt ook erkend en gewaardeerd door de gebiedspartners [lit. 6]. In het PNP is bewust het 'beleven en benutten' meer centraal gesteld ten opzichte van eerder beleid. De provincie Drenthe kan de maatschappelijke betrokkenheid beïnvloeden door te adviseren, te verleiden en kennis te delen over investeringen die leiden tot duurzame werkgelegenheid en natuurwinst. Denk hierbij onder andere aan verbindingen met landbouw en recreatie (zie ook paragraaf 3.3). Momenteel gaat het wijziging van de functie van landbouwgronden naar natuur erg moeizaam. **Voor de landbouwgrondeigenaar is de transitie naar een duurzamere vorm van landbouw momenteel lastig, omdat de financiële compensatie niet voldoende en/of aantrekkelijk genoeg is en investeringen moeilijk terug te verdienen zijn.** Sterker nog, de meeste landbouwbedrijven gaan momenteel mee in de trend van schaalvergroting en intensivering, om op die manier nog mee te kunnen concurreren op de markt. Deze trend staat het behalen van de natuurdoelen van het PNP fors in de weg [lit. 11]. **Daarnaast komt er uit interviews tijdens deze tussenevaluatie naar voren dat ervaren wordt dat er niet altijd ruimte is voor langdurige tafelgesprekken en intensieve gebiedsprocessen, waarbij grondeigenaren (zowel particulier als in de landbouw) aan kunnen geven wat zij nodig hebben om tóch mee te gaan met die transitie.** Niet in alle gevallen is onvoldoende financiële compensatie de spelbreker [lit. 6].

Op blz. 26 van dit agendastuk staat o.a.:

Bovenstaande voorbeelden zorgen voor meer maatschappelijke betrokkenheid bij natuur en het natuurbeleid van de provincie Drenthe. Voorbeelden van verbindingen tussen natuur en economie in de provincie Drenthe zijn beperkt zichtbaar (natuurboeren, particuliere landgoederen) of dateren uit de periode van voor het PNP (het LOFAR-gebied (combinatie natuur en onderzoek aan de ruimte) is hiervan een voorbeeld). Afgezien van de rol van natuur in klimaatadaptatie, waterberging en waterbeheersing -waar de waarde van robuuste natuur evident is- is er een grote impliciete waarde van de natuur voor allerlei sectoren zoals welzijn, wonen, landbouw en recreatie. Voor individuele ondernemers in de landbouw en recreatie geldt echter dat het niet eenvoudig is om investeringen in de natuur terug te verdienen. Toch is juist daar een wereld te winnen. Het landelijk gebied van Drenthe bestaat voor het grootste deel uit landbouwgronden en de landbouw heeft een belangrijke invloed op diversiteit in het agrarische land zelf en in nabijgelegen natuurgebieden. De meeste landbouwbedrijven gaan momenteel mee in de trend van schaalvergroting en intensivering, om op die manier nog mee te kunnen concurreren op de markt. Deze trend staat het behalen van de natuurdoelen van het PNP fors in de weg [lit. 11]. **De landbouwsector geeft aan dat er teveel nadruk ligt op natuurbescherming en dat er minder oog is voor hoe de landbouwsector effectief kan bijdragen daaraan. Zij hebben wel sterk de wens om goed meegenomen te worden in dat proces.**

Op blz. 38 van dit agendastuk staat o.a.:

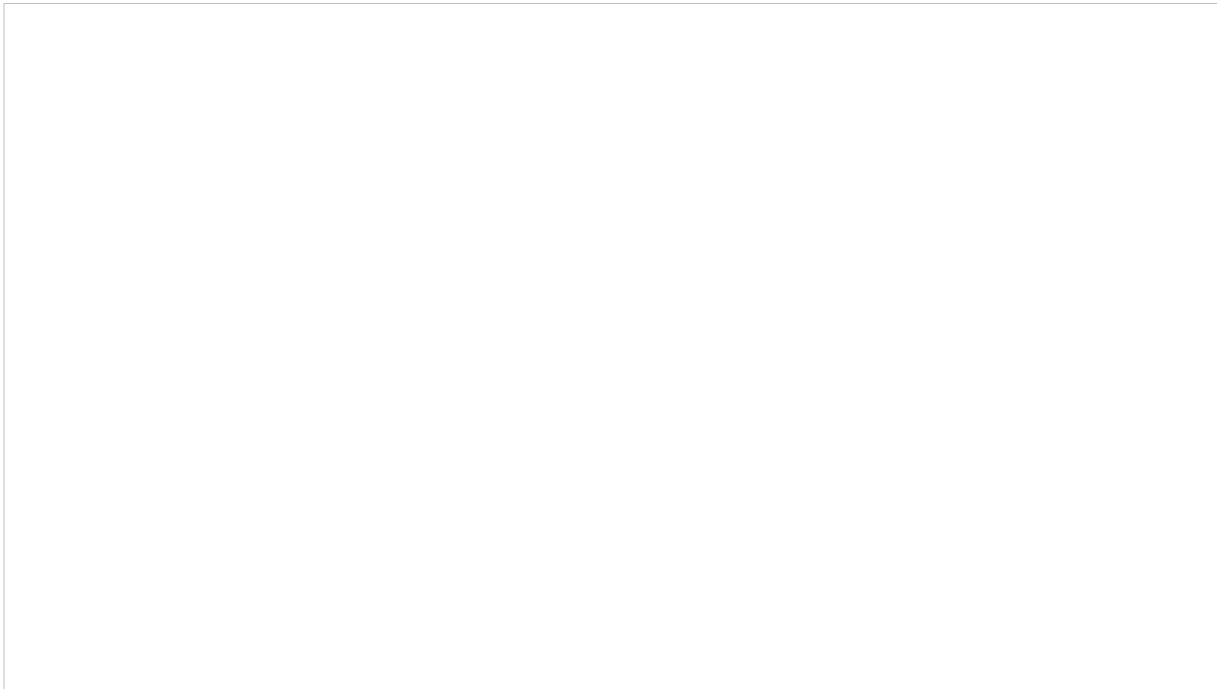
Inzetten op landbouw

Het landelijk gebied van de provincie Drenthe bestaat voor het grootste deel uit landbouwgronden. Om zowel landelijk als provinciaal de kans te hebben om de doelstellingen van het PNP te kunnen realiseren, is het voorwaardelijk om de kracht van agrarische ondernemers mee te hebben. **Met betrekking tot begrensde natuur gaat het om de inzet van agrarische ondernemers bij het (toekomstig) beheer of hun creativiteit om te helpen ingewikkelde gebiedsprocessen vlot te trekken.** In landbouwgebieden gaat het dan om verhoging van natuurwaarde door omvorming naar meer duurzame of natuurinclusieve landbouw en het verminderen van schadelijke neveneffecten. Dit met name nabij kwetsbare natuurgebieden.

Op blz. 41 van dit agendastuk staat o.a.:

Met betrekking tot functiewijziging (de verwerving/SKNL) en inrichting van de afgesproken oppervlaktes zijn er diverse achterliggende knelpunten bij de gespannen grondmarkt en de mogelijkheden om grondeigenaren te verleiden of te dwingen. De provincie Drenthe moet snel kunnen handelen bij kansen en heeft mandaat nodig om snel knopen door te hakken. Ook is de prijs van de grond steeds vaker te hoog om te concurreren met de markt. Niet iedere organisatie heeft evenveel tijd om mee te doen in de gebiedsprocessen of kan de gevraagde inzet niet waarmaken; van mogelijke beheerders wordt er betrokkenheid verwacht, maar het is onzeker of ze de ingerichte gronden in eigendom krijgen of mogen gaan beheren. In de begeleiding van de processen door Prolander wordt soms een gebrek aan mandaat en slagkracht ervaren. Er zijn aanwijzingen dat de koppelkansen binnen de provincie soms onvoldoende worden benut.

Op blz. 42 van dit agendastuk staat bij knelpunten o.a.:

Op blz. 44 van dit agendastuk staat o.a.:

Een heldere opgave met heldere randvoorwaarden, en enige flexibiliteit, geeft ruimte om met passende maatregelen en oplossingen te komen vanuit de gebieden. Zo kunnen mogelijkheden om verbinding te maken tussen natuur, water, economie, landbouw en de energieopgave zo goed mogelijk worden vormgegeven. Organiseer een bottom-up gebiedsproces met heldere kaders, waarin mensen uit het gebied zelf aan het roer staan. Dit zorgt voor een gevoel van eigenaarschap bij lokale betrokkenen, en kan vooral bij de landbouw van belang zijn om draagvlak te creëren. Er zou kunnen worden overwogen om een gebiedsbestuurder aan te stellen voor gebieden waar de integrale opgaven ingewikkeld zijn. Gebiedsbestuurders kunnen bijdragen aan integrale beleidsvorming en uitvoering van opgaven in een gebied en kunnen het gebied vertegenwoordigen als ambassadeur [lit. 23].

Mogelijk zouden we in het gebiedsproces Geelbroek een concrete invulling kunnen aan de hierboven geschetste conclusies en aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,

([redacted]

[redacted]

0516- [redacted] planet.nl

BR- Buiten reikwijdte

BR-Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

Alle inhoud is gecentreerd op vissen met Avast antivirussoftware.
www.avast.com

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

[Redacted]
Onderwerp: RE: bezorgde boeren Geelbroek.
Datum: zaterdag 8 januari 2022 06:40:53
Bijlagen: [image001.png](#)

[Redacted]
Bedankt voor je bericht.

[Redacted]
De mail laat wel zien dat we op zoek zijn naar een oplossing voor Geelbroek waar iedereen blij van wordt.
Hopelijk leidt de foutief geadresseerde mail niet tot al te veel onrust, mocht dat wel zo zijn dan stel ik voor dat we elkaar daarover bellen.

Met vriendelijke groet,

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen
Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

[Redacted]
W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

[Redacted]
Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 17:35

[Redacted]
Onderwerp: FW: bezorgde boeren Geelbroek.

[Redacted] zou het kunnen dat deze mail voor [Redacted]

Onderwerp: bezorgde boeren Geelbroek.

zoals vanochtend besproken stuur ik je hierbij een kaartje met de eigendommen van de groep bezorgde boeren van Geelbroek

11.1

In de kaart staat tevens het lijstje met bezorgde boeren.

 heeft opgesteld waarin wordt gekeken waar er mogelijk natschade is te verwachten tgv de waterstandverhoging.

met drainage die nu wel in de bodem zit bij enkele boeren).). Daarnaast monitoren we

de verandering in Gw-stand en als er na 5 jaar na uitvoering van de inrichting een significante gw-stands verandering is van meer dan 0cm (uitspraak van Jan Broertjes) wordt er schade vergoed.

De insteek van de boeren is, kijk volgens het model wordt er schade verwacht, wellicht niet groot maar toch hij is er wel op een aantal plekken. Het risico op schade kan een argument zijn om actie vooraf te willen ondernemen, zoals:

- Bijv. grond ophogen, aanleg drainage, geld uitkeren (maar daar zitten ze niet op te wachten) of mee werken in kavelruil, wellicht dat er nog wat anders te

Zou jij er vanuit je inzicht in grond en mogelijkheden landbouwstructuur verbetering eens naar deze case willen kijken.

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen
.....

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Dit e-mailbericht is gecontroleerd op virussen met Avast
antivirussoftware.

www.avast.com

Analyse schade landbouw Geelbroek

11.1 Prolander
d.d. 11.1

Vanuit de BVC Drentsche Aa is de vraag gesteld om te zien wat de potentiële schade is van de maatregelen in Geelbroek. Hierbij direct aangetekend dat de berekeningen in het domein zitten van 0-5 cm effect. De berekening gaat uit van GHG en GLG. Deze zijn minder nauwkeurig dan de effectbepaling. Het is goed om te weten dat deze berekeningen niet verder gaan dan dat ze een redelijke indicatie geven.

De schade bij de landbouw kan berekend worden met de Waterwijzer Landbouw (WWL). Hoewel dit instrument nog niet helemaal afgerond is (onderdelen nog niet beschikbaar), is het wel bruikbaar en vrij gegeven om ervaring mee op te doen. De WWL is een rekeninstrument wat interpoleert vanuit een database. De gegevens die hiervoor gebruikt worden zijn niet in te zien. De WWL heeft 4 factoren waarop de schade wordt gebaseerd:

- Droogteschade |
 - Zuurstof / natschade | → Directe schade
 - Zout |
- Indirecte schade

De toestand in de bodem met betrekking tot droogte, zuurstofbeschikbaarheid en zoutgehalte bepaalt of er transpiratiereductie en derving in gewasopbrengst zal optreden. Dit worden directe effecten genoemd. Zoutschade wordt in de verdere analyse weggelaten.

Indirecte effecten zijn effecten zoals uitgestelde zaai- of oogsttijdstippen als gevolg van verminderde draagkracht van de bodem bij te natte omstandigheden of vertraagde gewasopkomst in het geval van een koud voorjaar.

Voor economische berekeningen is een koppeling gemaakt met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundvee (BBPR) (voor melkveehouderij) en de KWIN-database (voor Akkerbouw en Vollegroondsgroenten).

Samen vormen de 4 elementen het totaal aan -theoretische- gewasschade. Hiermee is vooral gewerkt omdat dit het complete beeld geeft. Bij natte GT's komt de totale schade grotendeels overeen met de natschade. Wel is duidelijk dat bij droge GT's de droogteschade een belangrijkere rol gaat spelen.

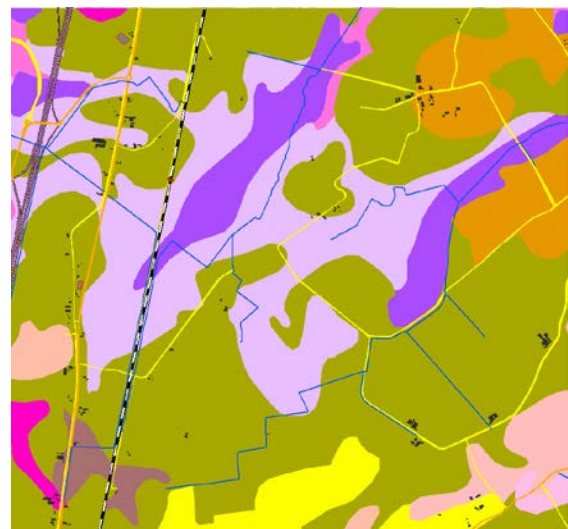
Er zijn verschillende manieren om met de WWL te werken.

- Via de website
- Via het programma op basis van
 - o Tabellen
 - o Rasters/shapes

Omdat het pakket nieuw is en om wat grip te krijgen op de resultaten hebben we de verschillende ingangen na elkaar gebruikt.

Website

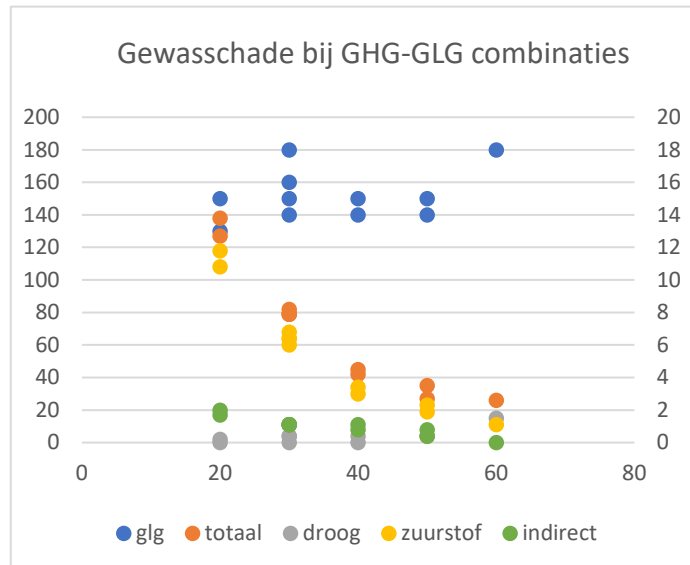
Op basis van de website WWL zijn in de grafiek een aantal waarden bij een lemige zandgrond met keileem in de ondergrond (BOFEK 315, de meest voorkomende code in dit gebied, zie groenbruine kleur in kaart).

Alle berekeningen zijn voor gras met beweiding en maaien uitgevoerd. Gewasschade neemt exponentieel toe bij verminderde diepte van GHG. Droogteschade is meer een combi van GLG (grootste invloed), maar ook van GHG.

Programma via tabel

Omdat via de website alleen waarden afgerond op 10 cm zijn in te voeren, zijn hierna een aantal proefberekeningen ingezet om te zien wat de tussenliggende waarden zijn, wat de variatie in GHG/GLG doet en wat voor effecten het heeft bij andere gewassen.

Bij het werken met de WWL moeten een aantal bestanden geladen worden. Een daarvan zijn de bodemprofielen in de vorm van BOFEK codes. Een aantal codes zijn op basis van de kaart, in eerste instantie gebruikt voor de indicatieve berekening.

De aanwezige bodemprofielen in het gebied zijn

Hoofdcode 315 = Lemige zandgronden met keileem in de ondergrond

Overige codes

312 = Lemige (podzol-)gronden

302 = Leemarme (stuif-)zandgronden

103 = Kleiarme moerige bovengrond op veen met binnen 120 cm-mv. vaak een zandondergrond

203 = Kleiarm veen op zandondergrond

204 = Kleiarm veen op zandondergrond met keileem of leem

Tweede element is het landgebruik. Deze is uit het LGN7 gehaald. Daarbij zijn in de eerste berekening de meest voorkomende typen gebruikt. Voor grasland is er in de programmatuur onderscheid gemaakt tussen 5 type van gebruik (combinaties van maaien [intensief/extensief] en/of beweiding). Dit is niet uit het LGN te halen en in deze berekeningen op een combinatie van beweiden en maaien gezet (gewaskeuze 3). Daarnaast komt er nog wat mais (6), aardappel (10) en bieten (12) in het gebied voor.

De "water" input voor het programma zijn GHG en GLG waarden (geen andere opties mogelijk). GVG waarden worden niet bij de indirecte schade betrokken, dat wordt uit de meteorologische data gehaald. In de tabellen zijn combinatie van GHG en GLG waarden met een stapgrootte van 2 cm in de GHG en een stapgrootte van 10 cm in GLG.

De meteorologische data komt van KNMI station Eelde (nummer 280). Alleen hoofdstations zijn te gebruiken, en Eelde ligt redelijk dichtbij. Er is gerekend met het huidige klimaat en met een gemiddelde situatie (klimaatperiode 1981-2010).

Zoals eerder is opgemerkt wordt zout in deze berekeningen niet meegenomen en daarom op -99 gezet.

Om te bekijken wat het verschil in GHG van 2 cm doet is zijn schadeverschillen via de normbedragen omgerekend naar euro's. Conclusie hieruit is dat bij een hoge GHG (10 tot 20 cm-mv) een verhoging

van 2 cm ongeveer €40,= per ha per jaar aan schade geeft. Bij diepere GHG's (bij 40 cm-mv) wordt dat €3,=/ha/jr. De 2 cm verhoging zorgt voor minder dan 2% schade verhoging bij hoge GHG. Dus per cm nog geen procent, 5 cm zal dus altijd onder de 5% schade blijven (

Andere teelten geven hoger bedragen per 2 cm, maar het maximum aan schade zit op een ander, dieper grondwaterniveau, bijvoorbeeld bij 40 tot 50 cm-mv. Als er op deze grond een hoge GHG is en die wordt iets hoger, neemt de schade minder toe. Dat komt doordat bij die teelten bij diepere GHG's de zuurstofstress harder toeslaat. Bedragen kunnen bij andere teelten oplopen tot 100 euro/ha. Al deze bedragen gaan uit van een standaard maximale opbrengst (in euro's) wat theoretisch bepaald is, vermenigvuldigd met de standaard prijs. Dus als het van oorsprong natter is kan het sneller schade geven, afhankelijk van de teelt.

Programma via kaartbestanden (raster/shapes)

Om meer de variatie in het gebied te kunnen zien is voor deze schadeberekeningen de invoer in de vorm van rasterbestanden gemaakt met een marge rondom het gebied.

Nu is de input voor de hydrologische situatie de GHG en GLG kaarten uit het model gebruikt, zowel voor de referentiesituatie als de toekomstige situatie. Deze berekening met de WWL is gedaan op basis van de berekende effecten van de laatste modelrun in 2017. De hiervoor gepresenteerde gegevens van BOFEK / LGN7 zijn opgenomen in de berekening.

Uit de resultaten van de berekeningen is een schadepercentage te bepalen. De bedragen zijn berekend door het percentage te vermenigvuldigen met de potentiële opbrengst. Op deze manier is het bedrag bepaald. De potentiële schade voor grasland staat in de berekening op €2883,-. Dit bedrag is overal gelijk, het gaat dus om een maximale opbrengst bij optimale omstandigheden voor een bepaald type grond. Het schadepercentage geeft de korting op de potentieel maximale opbrengst.

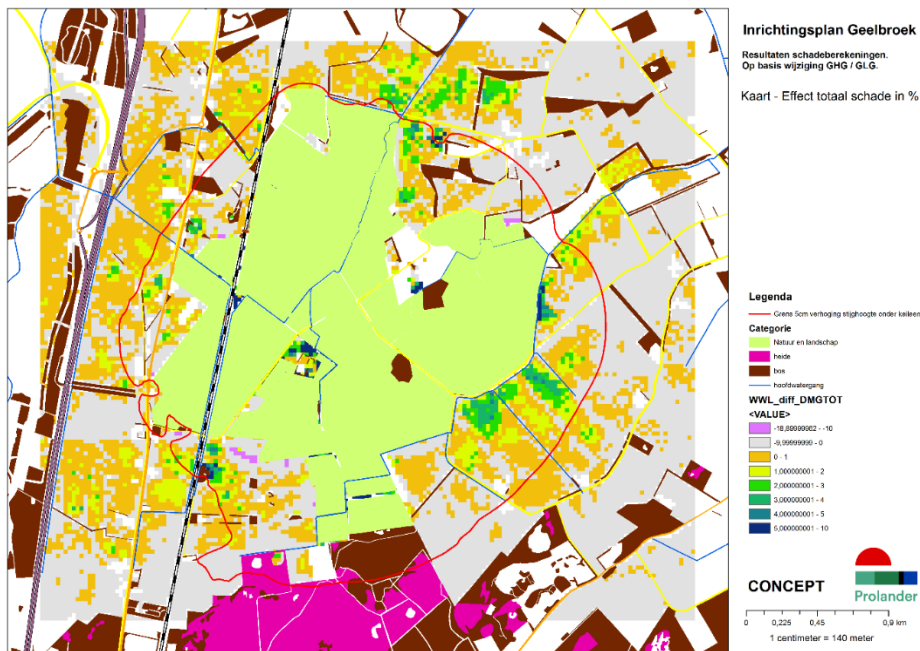
In de verordening van het waterschap Rijn en IJssel (Artikel 3., lid 2 sub b, normaal maatschappelijk risico bij inkomensschade) wordt gesproken "*dat indien het opbrengend vermogen van een bepaald deel van de onroerende zaak met 10% of minder afneemt, de inkomensschade die daardoor ontstaat behoort tot het normale maatschappelijke risico. Voor zover het opbrengend vermogen met meer dan 10% afneemt, komt het surplus voor vergoeding in aanmerking*".

Op basis van de maximale opbrengst van grasland (code 3) en het percentage in de genoemde verordening van 10% dan over $€2883 * 0.1 = €280,-/ha$.

Bij onderstaande kaarten moet rekening worden gehouden dat een rastercel 625 m² is. Een hectare bestaat uit 16 vlakjes. In een perceel kunnen verschillende schadeklassen voorkomen. Hierdoor zal de gemiddelde schade iets lager komen te liggen dan de hoogste schadeklasse in een perceel. De hogere schadeklassen behelzen vaak net iets meer dan 1 ha aaneengesloten

1

Maximaal is de schade op de percelen 5%, alleen langs de waterloop aan de oostzijde zie je een hogere klasse. Bij de andere vakken

met de hoogste

procentuele schade zijn extra maatregelen bedacht/genomen die niet in het model zitten of ligt dit op een ven (en is er geen keileem in het model en daarom wordt de GHG erg hoog berekend). Een totale procentuele schade van meer dan 10% komt nergens in het gebied voor.

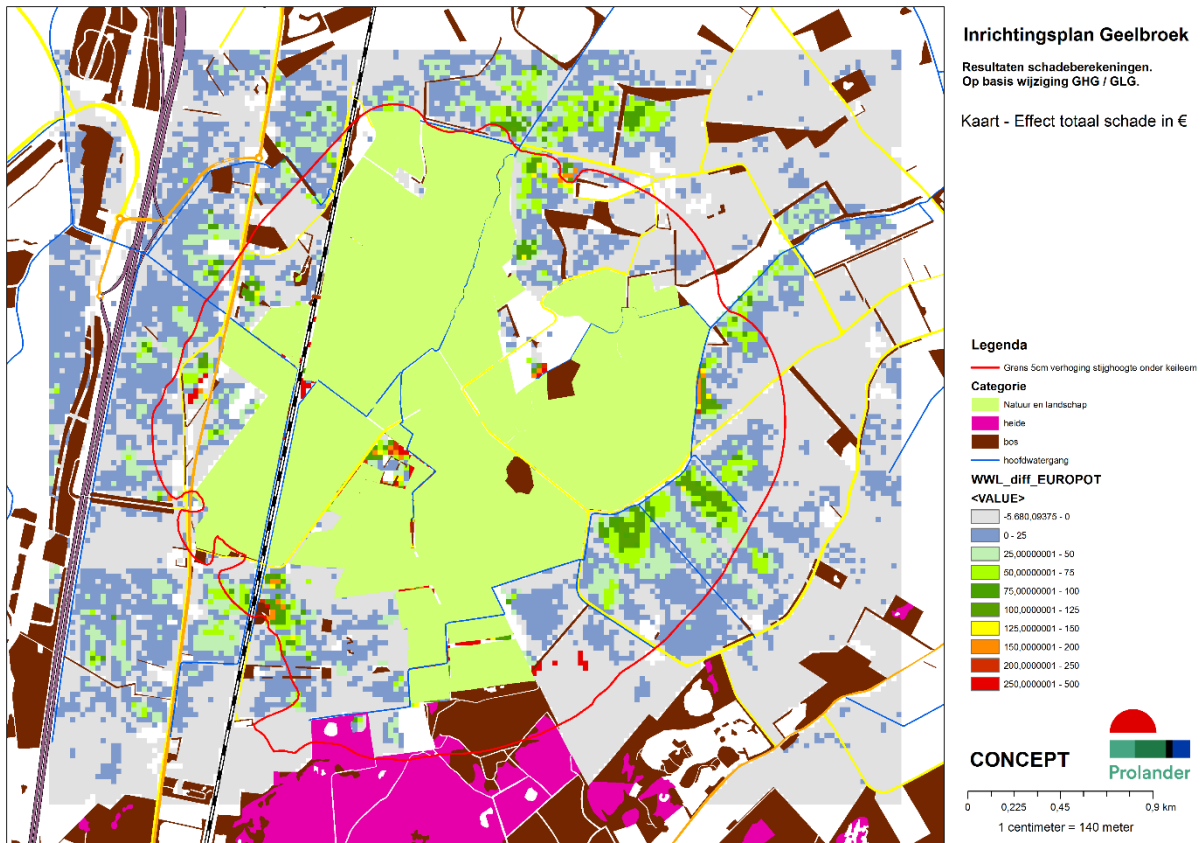
In de kaart hieronder is de schade berekend in euro's. Uitgezonderd langs de waterloop zijn er enkele pixels met 125-150 euro/ha schade, een paar blokken van 1 ha met 100-125 en een band daar omheen met 75-100.

Per perceel lijkt de maximale schade gemiddeld niet hoger te liggen dan 75-100 euro/ha.

Een verhoging van de GHG van 4-5 cm bij een grasland met reeds hoge GHG lijkt hier dus een maximale schade van ongeveer €100-€125 /ha/jr. De 10% normaal maatschappelijk risico bij de verordening WRIJ van €280,-/ha is aanzienlijk hoger te zijn in vergelijking hiermee.

Duidelijk is wel dat de tot nu toe vastgestelde grens waarop compenserende maatregelen zouden moeten worden genomen van 5 cm, voor allerlei teelten zorgt dat de schade redelijk binnen het 10% criterium blijft van normaal maatschappelijk risico. Voor grasland blijft het daar ruim binnen en zit het binnen de 5%.

De €250,= grens in de verordening heeft te maken hebben met de ondergrens waarmee een klacht kan leiden tot schadevergoeding. In het geval van €125,= schade per ha zal het dan over minimaal 2 ha moeten gaan.

Een aantal conclusies en opmerkingen:

Er moet een uitspraak komen over het normaal maatschappelijk risico als we op deze route verder willen gaan. Ergens moet een grens getrokken worden. Wat wordt de grens en waar komt deze te liggen?

Nu is in de plannen en het meetnet ingezoomd op het gebied van 5 cm verhoging stijghoogte onder de keileem. Dat was rechtstreeks gekoppeld aan de 5 cm effect. Hiermee was de grens bepaald waar het effect modelmatig zou kunnen optreden. Die grens is bij wijziging van de uitgangspunten (effect kleiner dan 5 cm, bijvoorbeeld 2 cm) niet meer te hanteren, zodat het potentieel schadegebied opnieuw begrensd moet worden. Inschatting is dat dit bij de grens van 2 cm ongeveer 400 ha extra potentieel schadegebied betekent met nieuwe eigenaren. (1150 ha min 400 natuur= 750 ha, nu 300 ha). Dit gaat dan vooral om begrenzing vooraf om potentiële effecten en gevolgen in beeld te brengen en daar mee te gaan handelen.

Uiteindelijk kan (en moet) de grens waarbij gekeken zal worden naar klachten ruimer om het gebied heen kunnen liggen. Er is altijd een kans dat er een afwijking is.

Daarnaast moeten een aantal keuzes gemaakt worden om de wijze van afhandeling goed te kunnen doen. In de verordening van Rijn en IJssel staan allerlei artikelen die hierop in gaan. Enkele voorbeelden:

- Afhandeling per pixel of per perceel
- Afhandeling van het voordeel
- Afhandeling van normaal maatschappelijk risico
- Ondergrens schadevergoeding

Als toelichting hieronder enkele punten

- 1) Hoe moet worden omgegaan met de schadeafhandeling als een aantal pixels boven de gestelde grens zitten en de rest er onder? De inschatting is dat bij de selectie van meer dan 2%

totaal schadestijging, je te maken krijgt met een areaal van 75-100 ha waarop dit voorkomt. Moet alles tegen €100,-/jaar, dan is dat €10.000,= per jaar. Of kijk je naar de berekende pixels boven de grens van het normaal maatschappelijk risico. Dan is bij ±20% van de pixels de schade ineens €2.000,= per jaar. Bij andere berekeningen zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar waarover een dergelijke vergoeding berekend wordt. Dat betekent voor in deze voorbeelden een range tussen €20.000,= en €100.000,= als een grove inschatting van de extra kosten. Dit alles gaat trouwens uit van vooraf bepaalde berekeningen en vergoedingen.

2) Indien achteraf de controle gedaan moet worden zal goed naar de methode gekeken moeten worden. Eerder al door Prolander, na consultatie van Alterra aangegeven dat het “bewijzen” van kleine trendmatige stijgingen in het grondwater niet goed mogelijk is. (zie eerder gestuurde mail). De mail gaat dus over de vraag of het lukt om 2 cm stijging van de grondwaterstand te “detecteren”, want dit wordt gedaan met statistische methoden waarbij je uitgaat dat je betrouwbare uitspraken wilt doen. Want als dat niet lukt kun je mensen ten onrechte wel of geen schade toekennen.

3) Het punt hoe om te gaan met het normaal maatschappelijk risico is iets waar een bestuurlijke keus over gemaakt moet worden. Zie hiervoor ook de verordening van het waterschap Rijn en IJssel. Zij vergoeden niet de schade onder het normaal maatschappelijk risico. Dat blijft altijd bij de eigenaar. Dus stel dat aangetoond wordt later dat er een duidelijke trendmatige stijging door het project is ontstaan van 10 cm, dan moet duidelijk zijn of de schade van 5-10 cm wordt vergoed of alles tot 10 cm. In compenserende maatregelen kijken wij “normaal” of het uiteindelijk een effect kleiner dan 5 cm is. In de soort en zwaarte van maatregelen wordt meestal wel ingezet om ruim onder de grens uit te komen. Dat is nu al gedaan en meer maatregelen is alleen mogelijk door flink in ambitie voor het natuurgebied terug te gaan.

Advies:

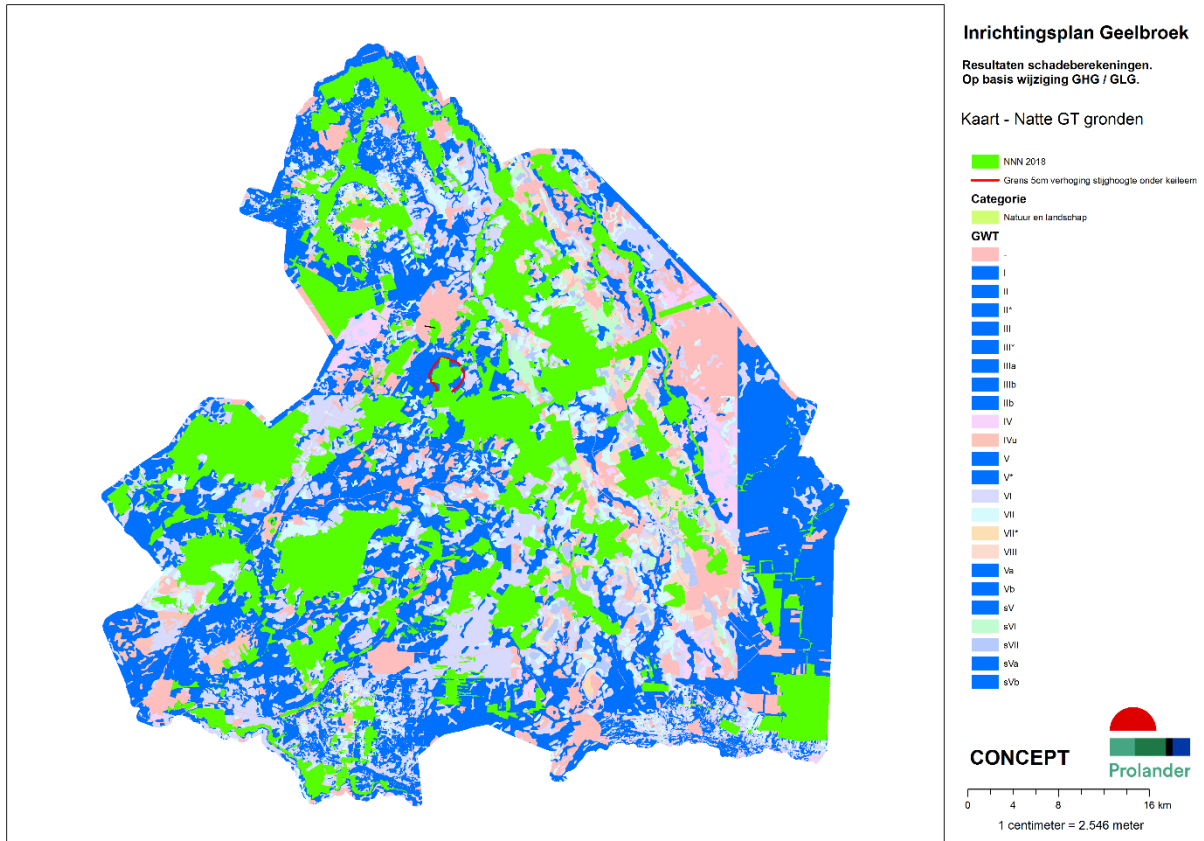
Hou de eerder gestelde grens van 5 cm aan. Dit geeft helderheid en sluit aan bij de algemeen gehanteerde praktijk in Drenthe en Groningen (en de rest van Nederland). Tevens sluit het prima aan op de vaker gehanteerde percentages van normaal maatschappelijk risico.

Op basis hiervan de te ondernemen acties volledig uitwerken zodat er een methode/werkwijze ligt die over 6 jaar gevolgd kan worden. Ik ga er vanuit dat na 5 jaar er klachten over schade zullen komen, zowel binnen als buiten de lijn met 5 cm verhoging onder de keileem. Ik denk dat je alles zult moeten behandelen en dan geen discussies over methodieken meer moet hebben.

Indien men wenst om hier wel vanaf te wijken, is het dringend verzoek om dan op voorhand te toetsen wat de consequenties zijn op gelijkheid van uitgangspunten binnen het waterschap en Drenthe en op welke wijze hiermee omgegaan moet worden.

Dit advies is mede op basis van de motivatie van het waterschap dat het hier om een uitzondering gaat. Daarin worden de GT klassen I, II, III, en mogelijk V hier als potentieel schadegevoelig voor grondwaterstandsverhogingen. Het klopt dat alle GT's met een GHG die binnen 40 cm-mv liggen gevoelig zijn en de schade in de berekening snel oploopt. Dat zal ook bij GT V zijn, zodat deze op voorhand niet uitgesloten kan worden. Maar deze gronden komen vaker voor, ook rond andere natuurgebieden. Zoals globaal weergegeven in onderstaande kaart. Hierin zijn verschillende

karteringen in opgenomen, vandaar een enkele scherpe grens tussen verschillende GT's.

Daarom bestaat de kans dat aantasting van de grens van 5 cm waarbij we wat gaan doen (schade uitkering of compenserende maatregelen) het uitvoeringsproces in heel Drenthe gaat tegenwerken. Zeer snel zal dit bekend worden en zal deze discussie overal gaan spelen. Extra kosten van ongeveer €1000/ha (€100 x 10 jaar) tot €3000/ha (drainage met zand) in de beïnvloede gebieden zijn dan mogelijk.

Om dit te ontlopen zal de motivatie om alleen Geelbroek als uitzondering te bestempelen verder onderbouwd moeten worden. Het advies wordt hiermee niet anders, de consequenties voor andere gebieden mogelijk wel. Maar ook hier verwacht ik dat er driftig gezocht zal worden naar redenen om ook als uitzondering gezien te worden.

Van: [redacted] <[redacted]@hunzeenaas.nl>
Verzonden: vrijdag 1 februari 2019 12:21
Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>; [redacted] <[redacted]@prolander.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>; [redacted] <[redacted]@hunzeenaas.nl>
Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Beste [redacted] en anderen,

11.1 [redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] heeft
jullie hiervoor ook al de nodige input/informatie toegestuurd.

Met groet,
[redacted]

[redacted]	Aquapark 5	www.hunzeenaas.nl	
11.1 [redacted]	Veendam	instagram.com/hunze.en.aas	
Telefoon: (0598) 69 [redacted]	Postbus 195	twitter.com/hunzeenaas	
Algemeen: (0598) 69 3800	9640 AD Veendam	facebook.com/waterschap	

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@prolander.nl]
Verzonden: donderdag 31 januari 2019 14:01
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: advies Geelbroek

Beste mensen,

Hieronder de mailwisseling die ik heb gehad met [redacted] [redacted] van Wageningen. [redacted] is een van de mensen die betrokken is bij Menyanthes.

Begint met de punten die [redacted] in zijn presentatie (waar Geelbroek als case is gebruikt) genoemd heeft over het aantonen van effecten.

Daarna heb ik een vraag gesteld over het aantonen van effecten met een statistisch model zoals Menyanthes.

11.1 [redacted]

Ik stuur morgen nog een mail met een planning voor de vragen over de waterwijzer en wat verhoging betekent in schade-termen.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365 [redacted]
E [redacted] [prolander.nl](mailto:[redacted]@prolander.nl)
www.prolander.nl
.....

Van: [redacted] [redacted] <[redacted]@wur.nl>
Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:28
Aan: [redacted] [redacted] ([redacted] <[redacted]@overijssel.nl>); [redacted] [redacted] <[redacted]@prolander.nl>
Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha [redacted] en [redacted]

11.1 [redacted]

11.1

[Redacted text block]

Bijgaand mijn presentatie.
Met hartelijke groet,

[Redacted signature]

.....

From: [Redacted] <prolander.nl>
Sent: Thursday, December 20, 2018 17:04
To: [Redacted] <wur.nl>
Cc: [Redacted] (<overijssel.nl>)
Subject: RE: advies Geelbroek

Hoi [Redacted] (en [Redacted])

11.1

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

11.1

Van: [redacted] <[redacted]@wur.nl>
Verzonden: vrijdag 21 december 2018 11:14
Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>
Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Dag [redacted]

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Met hartelijke groet,

[redacted]

From: [redacted]
Sent: Friday, December 21, 2018 11:52
To: [redacted]
Subject: RE: advies Geelbroek

Hoi [redacted]

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]

Als je het interessant vind houd ik je op de hoogte van het vervolg.
Alvast bedankt tot zover en prettige feestdagen.

Met vriendelijke groet,

11.1 [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@wur.nl>
Verzonden: vrijdag 21 december 2018 12:00
Aan: [redacted] <[redacted]@prolander.nl>
Onderwerp: RE: advies Geelbroek

Ha [redacted]

11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Met hartelijke groet, en prettige kerstdagen toegewenst,

[redacted]

Researcher
Wageningen Environmental Research
Postbus 47, 6700 AA, Wageningen
Wageningen Campus,
Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen
Tel. 0317

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen
Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 0592-365
E prolander.nl
www.prolander.nl
.....

BR- Buiten reikwijdte

BR- Buiten reikwijdte

11.1

11.1

Memo POHO		<i>provincie Drenthe</i>	
Gedeputeerde	Henk Jumelet		
Afschrift	Foppe Voogd, _____, _____, _____, _____, _____		
Datum	29-4-2019		
Poho datum	6-5-2019		
Opsteller	11.1 _____		
Afgestemd met	_____		
Onderwerp	Vorbereiding BO _____ (waterschap Hunze en Aa's) over Geelbroek		
Doel memo	☒ Ter discussie ☐ Ter informatie		
Bijlage	1. Poho-memo van 18 maart 2019 2. Juridische uitleg 3. Brief aan waterschap, d.d. 4 april 2012. 4. Notitie over verantwoordelijkheden, d.d. 1 oktober 2013.		
Naar GS	nee		

Advies/Vraag

Stem in met het advies om, mocht het waterschap niet overstag gaan, te kiezen voor scenario c: voor deze ene keer, [los van of het waterschap haar verantwoordelijk wil nemen of niet, als provincie](#) garant te staan voor eventuele ontstane schade in deelgebied Geelbroek [als gevolg van het project](#). Dit ten behoeve van de voortgang van het project.

Inleiding

In het poho van 18 maart is Geelbroek (procedure schademeldingen en vergoeding van eventuele vernattingschade) aan de orde geweest ([zie bijlage 1 voor de memo van destijds](#)).

In [voorgenoemd](#) poho is ingestemd met:

- Aan het standpunt vast te houden dat eventuele ontstane (vernattings)schade binnen het project Geelbroek een gezamenlijk verantwoordelijkheid is van provincie en het waterschap. Dit geldt ook voor het vergoeden van eventuele schade.
- De procedure schademeldingen waarbij eerst de mogelijkheid is voor een informeel spoor via de BVC en vervolgens de mogelijkheid voor een formeel spoor via het waterschap in lijn met de Waterwet.

[Er is tot nu toe een verschil van mening over wie verantwoordelijk is voor financiering van eventuele vernattingschade. Waarbij het waterschap van mening is dat zij niet verantwoordelijk is voor de financiering van eventuele natschade. De provincie daarentegen de afgelopen paar jaar in het traject Geelbroek steeds heeft aangegeven. Verder is in dit poho besproken dat u/ Henk Jumelet, vóór de BVC-vergadering van 21 maart, bij Fien Heeringa zou informeren of Hunze en Aa's net als de provincie het eerder overeengekomen standpunt onderschrijft dat eventuele vernattingschade na inrichting van dit project in principe een gedeelde verantwoordelijkheid is binnen dit project. Door omstandigheden heeft dit gesprek niet plaatsgevonden. In de BVC-vergadering van 21 maart is afgesproken dat er een bestuurlijk overleg komt tussen Fien Heeringa van het waterschap Hunze en Aa's en Henk Jumelet. Dit gesprek staat gepland op maandagmiddag 6 mei.](#)

Ambtelijk is in de tussentijd wel contact geweest tussen het waterschap en de provincie. Helaas heeft dit contact tot op heden niet geleid tot een gedeelde conclusie. [Daarom vonden wij vanuit de provincie het van belang dat er een BO zou komen tussen u/ Henk Jumelet en Fien Heeringa om de zaken te bespreken en goed met elkaar verder te gaan. Dit m](#)Met het oog op de BVC-vergadering van 16 mei [is het van belang dat de provincie en het waterschap overeenstemming hebben op het punt van verantwoordelijkheid voor eventuele vernattingschade. Als dit er is dan, waarin we hopen dat zal](#) de BVC

| [waarschijnlijk](#) akkoord ~~zal~~ gaan met het inrichtingsplan Geelbroek, zodat – eindelijk – toegewerkt kan worden naar daadwerkelijke uitvoering.

Argumenten

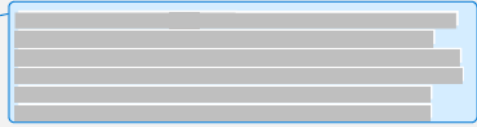
1. VERANTWOORDELIJKHEID BIJ EVENTUELE SCHADE

Het waterschap neemt het volgende standpunt in: Geelbroek gaat over de inrichting van een natuurgebied waar geen waterschapsbelangen spelen. Hierdoor zien zij zich enkel als vergunningverlener en willen zij op grond van artikel 6.20 Waterwet voorwaarden/ beperkingen aan de vergunning verbinden. Volgens het waterschap is er geen sprake van een gezamenlijk project en zal de provincie als vergunningaanvrager verantwoordelijk moeten zijn voor de eventuele schade en het waterschap die enkel optreedt als vergunningverlener dus niet. Het waterschap erkent wel in dit project waterbeheerder te zijn door het verlenen van de vergunning en dat is ook de reden waarom zij voorwaarden zullen verbinden aan de vergunning.

Als provincie zijn wij van mening dat het waterschap wel degelijk belangen (waaronder waterberging) heeft en dat Geelbroek daardoor een gezamenlijk project is met gezamenlijke belangen (zie bijlage 2 voor een juridische uitleg).

2. PROCEDURE SCHADEMELDINGEN

In het poho van 18 maart is het volgende voorstel gedaan:

Voorstel procedure schademeldingen

Als er sprake is van onvoorziene effecten, moet de mogelijkheid bestaan om een schademelding in te dienen en moet er een instantie zijn die deze melding kan afhandelen. Voor dit project zijn er twee mogelijkheden voor het melden van schade, zoals vernattingsschade of overlast door mug-gen. De burger kan in deze gevallen terecht bij de Bestuurlijke Voorbereidingscommissie (BVC) of bij het waterschap (Waterloket). De burger kan zelf kiezen welke procedure hij wil volgen, echter ligt een procedure via de BVC voor de hand. De procedure via de BVC wordt als startpunt gezien in de procedures waarbij schade wordt gemeld, omdat het uitgangspunt van zowel de provincie als het waterschap is dat deze meldingen zoveel mogelijk aan de voorkant worden opgelost.

Procedure via BVC

De BVC is geen commissie met bevoegdheden, zoals bij een bestuurscommissie in het kader van de WILG. De procedure via de BVC is daarom aan te merken als het informele spoor, waarbij er eerst wordt nagegaan of er een ambtelijke oplossing gevonden kan worden. In de praktijk betekent dit dat de meldingen ambtelijk aan de voorkant kunnen worden opgepakt en zo praktisch mogelijk naar een oplossing wordt gezocht. Het waterschap zal hier achter de schermen in de lead zijn. Deze procedure ziet voornamelijk op gevallen waarbij het volstrekt duidelijk is dat er schade is opgetreden. Indien het niet volstrekt duidelijk is dat er schade is opgetreden en er nader (uitvoerig) onderzoek gedaan moet worden, dan verwijst de BVC naar het formele spoor via het Waterloket. Ook wordt verwezen naar het formele spoor via het Waterloket op het moment dat er een schadevergoeding betaald moet worden. Lukt het niet om tijdens de procedure via de BVC te komen tot een overeenkomst over de schade, dan kan de benadeelde alsnog een schademelding doen bij het Waterloket.

Procedure via het waterschap

De procedure via het waterschap is het formele spoor en is ervoor bedoeld om op een wettelijke manier de schademeldingen af te handelen. Deze procedure is in lijn met de Waterwet, waarin staat dat het waterschap het aanspreekpunt is voor burgers die schade hebben geleden als gevolg van het door het waterschap genomen besluit. Het standpunt van de provincie is dat op basis van de Waterwet het waterschap het aanspreekpunt is voor de geleden schade en dat er geen redenen zijn om af te wijken van de wettelijke bepalingen en uitgangspunten van de Waterwet. Deze procedure is al eerder op 4 april 2012 schriftelijk aan het waterschap medegedeeld en is als *bijlage 1 (nu bijlage 3)* toegevoegd.

Daarnaast is op 4 september 2013 (gecorrigeerd op 1 oktober 2013) een notitie vastgesteld in de projectteamvergadering (*bijlage 2*) (*nu bijlage 4*) waarin de verantwoordelijkheden voor de inrichting van Geelbroek uiteen zijn gezet. In deze notitie staat nogmaals nadrukkelijk dat na de uitvoering van de werken het waterschap Hunze en Aa's op basis van de Waterwet het aanspreekpunt voor omwonenden is als het gaat om grond- en oppervlaktewater.

Deze lijn is ambtelijk ook eerder met het waterschap besproken. Het leek erop dat het waterschap er ook zo over dacht, maar in het contact van de afgelopen tijd zijn hier door het waterschap weer vraagtekens bij gezet. Ook hier zijn zij min of meer van mening dat het aan de provincie is om eventuele schademeldingen af te handelen. Dit om dezelfde redenen als bij het eerste punt; het waterschap ziet zichzelf niet als initiatiefnemer van het project en daarom niet verantwoordelijk voor (het afhandelen van) schade.

Juridisch gezien klopt dit niet. Zie ook hier bijlage 2.

Nu hier ook onenigheid over bestaat, lijkt het ons zinvol om dit punt ook te bespreken tijdens het BO.

Risico's

- Verslechtering verstandhouding met het waterschap Hunze en Aa's
- Precedentwerking andere deelgebieden. Dit goed ondervangen door zaken vast te leggen, zodat aangegeven kan worden dat dit een uniek geval betreft.

Vervolgstappen (aanpak/uitvoering)

WAT ZIJN DE scenario's/OPTIES:

1. WATERSCHAP raakt overtuigt dat ook zij een verantwoordelijkheid hebben om te financieren bij mogelijke natschade GAAT TIJDENS HET BO AKKOORD MET DENKWIJZE PROVINCIE
2. WATERSCHAP blijft bij haar standpunt en ziet geen verantwoordelijkheid en/of rol in de financiering van mogelijke natschade GAAT TIJDENS HET BO NIET AKKOORD MET DENKWIJZE PROVINCIE

Als het waterschap tijdens het BO bij haar huidige standpunt blijft niet akkoord gaat met onze denkwijze, zijn de volgende scenario's denkbaar:

- a) De provincie neemt de verantwoordelijkheid voor eventuele schade volledig op zich in afwijking wat tot nu toe gebruikelijk is, waar de verantwoordelijkheid voor natschade in de praktijk in veel gevallen volledig bij het waterschap ligt. Met mogelijke precedentwerking elders in Drenthe tot gevolg. Wij passen ons volledig aan aan de denkwijze van het waterschap.
- b) Wij passen ons gedeeltelijk aan aan de denkwijze van het waterschap.
- c) De provincie wijkt in Wij. hoge uitzondering af als het gaat om mogelijke financiering van natschade, maar daarbij van mening blijvend dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is. Wij passen ons voor deze ene keer aan aan de denkwijze van het waterschap – ten behoeve van de voortgang van het project Geelbroek mede gezien de lange voor geschiedenis en voorbereiding van het project.
- d) De provincie houdt vast aan de lijn dat er sprake is van gedeelde verantwoordelijkheid en verwacht daarbij dat verantwoordelijke partijen ook verantwoordelijkheid nemen in de financiering van mogelijke natschade. Wij passen ons niet aan aan de denkwijze van het waterschap. Met als gevolg...@@

Ons advies is:

Zo lang mogelijk poot stijf houden in het gesprek, maar Als tijdens het gesprek blijkt dat als het waterschap echt geen kant op wil bewegen recht niet overstag gaat, dan kiezen voor scenario c. Met dien verstande dat aangegeven kan worden dat de provincie voor deze ene keer garant gaat staan voor eventuele schade, maar dat alsnog – wanneer daadwerkelijk sprake is van schade – de provincie in gesprek zal gaan met het waterschap om het specifieke geval te bespreken. Belangrijk om hierbij te melden is dat wij ervan uitgaan dat de kans op schade zeer miniem is, omdat er vele maatregelen zullen worden genomen om schade te voorkomen.

Date : 27-11-2018 18:14:15

1

From : " " < > prolander.nl
To : " " < > drenthe.nl, " " < > drenthe.nl
Cc : " " < > prolander.nl
Subject : RE: Zorg/verzoek Jumelet - bijeenkomst 12dec2018 Geelbroek

Hoi

De discussie van 2-5 cm is nog niet beslecht.

De twee genoemde bijeenkomsten gaan daar NIET over. We kunnen desgevraagd melden dat dit nog nader wordt bestudeerd

De bijeenkomst met de boeren en SBB gaat over natuurinclusieve landbouw (en is ook bedoeld om de aandacht wat te verleggen van schade-afwikkeling naar duurzame samenwerking tussen boeren in Geelbroek en SBB -> langjarige pachtovereenkomsten onder voorwaarden)

De Bijeenkomst met de bewoners geeft invulling aan langverwachte wens tot terugkoppeling over de plannen, waarbij ook getoond wordt hoe wensen tot benutten zijn ingevuld.

Uiteraard moeten WS en provincie op één lijn zitten. Het WS heeft een discussie geopend over de 5 cm waarvan ze de reikwijdte niet goed van te voeren hebben ingeschat. Inderdaad bepaalt het WS de regels, maar die expliciete regels kunnen ze nu niet overleggen.

Hun standpunt is verder dat initiatiefnemer(s) betalen. Dus is het ook wel zaak om goed de reikwijdte te kennen. Daarom heb ik ook voorgesteld dat Prolander evt met inschakeling van derden dat eens doorrekent. Over welke bedragen hebben we het bij meerjarige afkoop? Dan kunnen we er ook nog wat stuur opzetten.

Het nieuwste instrumentarium is de Waterwijzer (waterwijzer.stowa.nl), waarmee in principe voor alle bodem/GU/gewas combinaties opbrengstderivaten in euro's kunnen worden berekend. Heb ik nu uitgezet bij onze hydrologen. Volgende week vrijdag overleg met WS.

Henk Jumelet gaf in het informele overleg met Jan Broertjes overigens te kennen dat hij van mening is dat er helemaal geen schade zou moeten optreden

Van: < >
Verzonden: maandag 26 november 2018 11:37
Aan: < > prolander.nl>; < > drenthe.nl>
CC: < > @drenthe.nl>
Onderwerp: Zorg/verzoek Jumelet - bijeenkomst 12dec2018 Geelbroek
Urgentie: Hoog

Hoi en

Net op verzoek van Jumelet in het PoHo geweest. Hij had vernomen dat er weer een bijeenkomst met boeren in Geelbroek staat gepland (ik heb gezegd dat 4/12 overleg Staatsbosbeheer – 3 boeren over NIL gaat, maar 12/12 staat natuurlijk bijeenkomst met bewoners gepland). Zijn vraag is of de discussie met het waterschap c.q. 2 cm versus 5 cm als grens al is beslecht....?! Hij wil voorkomen dat er een herhaling van zetten komt, vergelijkbaar met discussie tijdens bijeenkomst 1 oktober jl. In de woorden van Jumelet: boeren stellen dat als er dan geen/nauwelijks risico op natschade is, waarom neemt overheid/waterschap deze dan niet voor haar rekening?

heeft nadrukkelijk in zijn mail van 16/10 stelling genomen als Provincie Drenthe:

De provincie heeft geen kaders gesteld voor wanneer wel en niet schadevergoeding aan de arde is. Als er sprake is van een vergunningverlening voor een grondwateronttrekking voor de openbare drinkwatervoorziening hebben we een landelijke commissie die zich kan uitspreken over de schade die is opgetreden. Commissie is niet in te zetten voor grondwaterstandsveranderingen ten gevolge van peilbeheer / natuurontwikkeling.

In dit geval zal het waterschap een watervergunning moeten verlenen en in dat kader ook aangeven hoe met schade wordt omgegaan. Het waterschap is dan ook verantwoordelijk voor hoe om te gaan met schade. Wij verwachten dan ook in dit geval een advies van het waterschap hoe met deze schade om te gaan. Bijgevoegd een document waarin aangegeven staat hoe een dergelijk geval in Gelderland wordt aangevlogen. Ook daar is het waterschap aan zet. Inn een eerdere mail heeft Janet aangegeven dat in geval van effecten bij grondwateronttrekkingen veelal wordt uitgegaan van een ondergrens van 5 cm. Ook in bijgevoegde werkwijze staat aangegeven dat niet alle schade wordt vergoed maar alleen de onevenredige schade. Ook daar hoort dus een ondergrens bij maar waar die ligt moet door waterschap bepaald worden. Zie ook artikel waterschap Rijn en IJssel <https://www.wrij.nl/@7374/nieuwe-regels/>.

Dus voor 12 december a.s. wil Jumelet dat waterschap en provincie op één zitten en dat dit dan indien nodig ook uitgedragen/gecommuniceerd kan worden.

@ hebben we dit verzoek aan waterschap nu goed beled?

Met vriendelijke groet,

Provincie Drenthe, Postbus 122, 9400 AC ASSEN
Bezoekadres: Westerbrink 1, Assen
T 0592 (= ook mobiel nummer)
E [@drenthe.nl](mailto: @drenthe.nl)
I www.provincie-drenthe.nl

Date : 6-2-2019 13:43:55

From : " [redacted]@drenthe.nl

To : " [redacted]@drenthe.nl

Subject : RE: Geelbroek: hoe om te gaan met eventuele schade??

Attachment : brief garantstelling prov.pdf;

Hallo [redacted]

Bijgaand stuur ik je de brief die de provincie op 4 april heeft gestuurd naar het waterschap Hunze en Aa's . Volgens mij is dit nog steeds actueel.

Gr [redacted]

—Oorspronkelijk bericht—

Van: [redacted]

Verzonden: dinsdag 5 februari 2019 16:33

Aan: [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>; [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>

CC: [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>; [redacted]<[redacted]@drenthe.nl>

Onderwerp: Geelbroek: hoe om te gaan met eventuele schade??

Beste allen,

Ik heb jullie hulp nodig :-).

21 maart is een BVC Drenthe Aa vergadering waarin we een klap moeten geven op de plannen voor Geelbroek. Er zijn echter nog een paar dingen onduidelijk. Hebben jullie enig idee hoe de onderstaande dingen zijn of zouden moeten worden geregeld?

- Wie bepaalt de schadevergoedingregeling?
- Is die regeling al beschikbaar of moet er voor Geelbroek een aparte regeling worden opgesteld?
- Moet er een aparte regeling/ procedure worden vastgesteld waarin wordt beschreven dat de BVC Drenthe Aa de klachten in behandeling neemt en op welke manier? Welk orgaan/ welke organen moet/ moeten die dan vaststellen?
- Wie moet de schade betalen? Provincie? Of ook Waterschap en Staatsbosbeheer? Welke verhouding? Hoe regel je dit? Vastleggen in een document en ter besluitvorming voorleggen aan de BVC?
- Voorheen werd bij schade tussen 0 en 5 cm geen schadevergoeding uitgekeerd. Nu zijn daar twijfels over, gezien de bezorgdheid van de boeren. Probleem blijft wel dat tussen de 0 en 5 cm het lastig/ zo niet onmogelijk is om de schade vast te stellen. Hoe hierna om te gaan? De klachten wel in behandeling nemen, voldoen aan je inspannings-/ onderzoeksverplichting en daarmee klaar?? Eventueel een paar jaar later weer onderzoeken? Zo'n soort procedure vaststellen in de BVC?

Ik hoop dat jullie me hierna verder kunnen helpen! Alvast heel erg bedankt voor jullie tijd! Lukt het jullie om er deze week al naar te kijken?

Helaas ben ik beperkt op kantoor aanwezig. Donderdag waarschijnlijk ook niet i.v.m. een externe vergadering. Anders was ik ook wel even persoonlijk langs gelopen! Als mailen wat ingewikkeld is, kunnen we ook altijd even bellen.

Fijne dag, vriendelijke groeten,

[redacted]
Verstuurd vanaf mijn iPhone

Date : 2-9-2019 15:36:38

3

From : "
To : " @dehaakcoach.com

Subject : Stukje voor cursus Schrijfvaardigheid d.d. 3 september voor Prolander van

Beste

Een beetje later dan de bedoeling was, maar hierbij mijn bijdrage voor de cursus schrijfvaardigheid van 3 september voor Prolander. Wellicht is het nog mee te nemen in de cursus van morgen. .

Met Geel heb ik de namen onpersoonlijk gemaakt. De letter M ben ik zelf.

Tot morgen!

Aan: Projectleider Drentsche Aa
Van: M
Onderwerp : FW: nieuws over Geelbroek

Projectleider,

Hoe pakken we dit op? Projecttrekker x gaat nu met vakantie, dus moeten wij (als naaste collega's, en vervanging tijdens zijn vakantie) hier wat van vinden en dit m.i. zsm terugkoppelen.

Ik heb begrepen dat jij hier net ook met onze jurist ook over de ontvangen mail(s) van de bewoners A en B hebt gesproken.

De jurist geeft naar mij aan dat het inrichtingsplan status-loos is (dus geen status van wettelijk landinrichtingsplan o.i.d.), We zouden er formeel niks mee hoeven te doen. GS neemt het inrichtingsplan in ontvangst en zal dit (al dan niet) vaststellen. GS kan ervoor kiezen om een formele bezwarenprocedure te doorlopen, het geeft inzicht waar de gevoeligheden liggen in een gebied. Maar deze is juridisch gezien nog steeds status loos.

Onze jurist adviseert wel om een aantal dingen te doen/te vermelden in de reactie:

1. Zeker een (schriftelijke/mondelijke) reactie teruggeven. Aangeven dat je de vragen/mails hebt ontvangen en dat je hierop graag reactie wilt geven.
2. In deze reactie aantal dingen opnemen:
 - dat de eventuele toekomstige acties van NAM niet in onze modelberekening zijn meegenomen, en ook niet bij ons project hoort. Evt. bodemdaling/vermatting ten gevolge van gaswinning moet NAM zelf oppakken en onderzoeken richting de streek.
 - Inrichtingsplan Geelbroek zelf is statusloos, en dus zonder formele bezwarenprocedure, hierop kun je geen bezwaar op indienen. Wel zijn er in aanloop naar uitvoering diverse vergunningen te doorlopen die wel status hebben, o.a. omgevingsvergunning en watervergunning. Deze hebben een formele bezwarenprocedure. Daar kunnen ze wel formeel bezwaar indienen.
 - Ook kunnen we aangeven dat we peilbuizen hebben geplaatst om de 0-situatie in kaart te brengen. Dit is de 0-situatie zonder uitvoeringsmaatregelen in Geelbroek (maar tevens ook 0-meting voor evt. toekomstige te treffen maatregelen NAM). Wij monitoren dit. Door de bekende 0-meting, en het monitoren peilbuizen en (tzt) een nieuwe trendanalyse met inmeting van grondwatertrappen. Hierdoor ontstaat een beeld of er wijzigingen ontstaan tov. De vertreksituatie.
 - uitleg geven over het schadeloket: Mocht ondernemer idd vermatting constateren zal klacht bij BvC binnenkomen dit via het schadeloket oppakken. Er kan dan bepaald worden of er idd sprake is van (structurele) overlast en hiervoor compenserende maatregelen aangeboden worden. De klachten en compensatie gelden al vanaf 0 cm (niet pas na 5 cm). Uit modelonderzoek is berekend dat er mogelijk op sommige plaatsen lichte wateroverlast zou kunnen ontstaan (<5 cm). Het is en blijft een model, de werkelijke situatie kun je nooit 100% voorspellen, daarom wordt in een model uitgegaan van "worst-case" en moet de werkelijke situatie blijken of er idd sprake is van hogere waterstand en daardoor schade/overlast. Er is afgesproken dat alle klachten, ook bij 1,2,3,4 cm serieus zullen worden genomen door de commissie.
3. Ook aangeven de BvC, inclusief de landbouwvertegenwoordiging, hun goedkeuring heeft gegeven aan het plan, wel met de kanttekening van de landbouwvertegenwoordiging in de commissie dat de voorzitter het verhaal nog een keer zou komen toelichten aan de boeren/burgers. Berekende Schade uit model op voorhand uitkeren (compenseren/vergoeden) is daarbij uit den boze. Eerst aantonen, dan pas compenserende maatregelen treffen.

M

Ingekomen mail van Bewoner A, waarin de mail van Bewoner B ook zit.

Van: bewoner A
Aan: Prolander, projecttrekker x (en in cc 30 emailadressen van omwonenden en andere betrokken partijen/personen)
Onderwerp: FW: Nieuws over Geelbroek

Geachte heer x,

Ik ben het eens met de heer <bewoner B>. Doorverwijzen naar de NAM is inderdaad eerder zorgwekkend dan geruststellend. Het moet zo langzamerhand wel duidelijk zijn dat het vertrouwen (ook van de politiek) in de NAM sterk is gedaald en dat deze organisatie geen actieve/zelfstandige rol moet spelen bij schade perikelen.

Verder nog een vraag: wat is de reactie van de boeren op het nieuwe inrichtingsplan?

Tenslotte: ik krijg de indruk dat nog lang niet alles besloten/uitgewerkt is. Wat betekent een eventueel "besluit" van GS in dit stadium waarin nog sprake is van een aantal belangrijke losse einden?

Ik stel een reactie op korte termijn van uw kant zeer op prijs.

Met vriendelijke groet,

Bewoner A

Ingekomen mail:

Van : Bewoner B.
Aan Prolander, projecttrekker x (en in de cc 30 emailadressen van omwonenden en andere betrokken partijen/personen

Geachte heer x

Dank voor de mail. Bij deze maak ik formeel bezwaar tegen het project inrichtingsplan Geelbroek en zal dit ook doen bij het college van GS.

Er is een duidelijke vraag gesteld vanuit de bewoners aangaande de aansprakelijkheid bij evt schade als gevolg van bodem daling in het gebied. De zorg is geuit dat instanties naar elkaar zullen wijzen in geval er sprake zou zijn van schade aan woningen en of bijgebouwen. Uit het antwoord blijkt dat deze zorg juist wordt bevestigd door door te verwijzen naar de NAM. Dus het traject is nog niet gestart, er is nog geen schade, maar de „handen worden al in onschuld gewassen“. Ik ben niet tegen het project, maar verwacht een duidelijk antwoord op de gestelde vraag en zeker geen doorverwijzing, aangezien daarmee de zorg juist wordt bevestigd.

Date : 9-9-2019 9:57:48

From : " [redacted]@drenthe.nl

To : " [redacted]@drenthe.nl

Cc : " [redacted]@drenthe.nl, " [redacted]@drenthe.nl

Subject : terugkoppeling POHO Geelbroek, 2 aanpassingen nodig

Hoi [redacted] (en [redacted])

1 opmerking vanuit POHO met 2 concrete acties om door te voeren:

1. Het onderdeel schadeafhandeling komt wel erg prominent terug. Aangegeven dat dit ook belangrijk punt is van BVC. **ACTIE:** tekstuele aanpassing in brief aan BVC eerste alinea het woord "schadeprocedure" te verwijderen. Daarmee wordt de zin dus: "Wij waren verheugd te lezen dat de BVC Dr Aa achter het inrichtingsplan Geelbroek staat"
2. Besloten is om in de GS-nota het adviespunt over schade eruit te halen. Motivatie omdat hier al een bestuurlijk verslag van is (en dit voldoende zou moeten zijn, [redacted] dit klopt?) en nu in GS-notitie als beslispoint op te nemen risico op precedentwerking voor andere projecten gaat ontstaan (Henk had voor die tijd ook met Cees afgestemd en ook hij is, net als Hans, eens met deze lijn). **ACTIE:** GS-nota hierop aanpassen. In de GS-nota zelf kan in de tekst wel iets blijven staan over de schadeprocedure. Ik denk dat daarmee de teksten over schade die nu nog staan in 2.1 en 2.2 een stuk korter kunnen. Anders gaat een onevenwichtig deel van de nota over de schaderegeling.

Kan jij hiermee uit de voeten?

Groeten,
[redacted]

10.1C

7. Geelbroek

N.a.v oktober is gesprek geweest met Jan Broertjes met Gedeputeerde van Drenthe.. Deze is welwillend om te onderzoeken wat het financieel betekent als er ook schade ontstaat bij grondwaterstijging 0-5 cm buiten de plangrens.

Daarna is ambtelijk gewerkt aan berekeningsmodel om te bepalen wat de financiële impact kan zijn. Dit was een complexe vraag. In de komende weken komt pas meer duidelijkheid (**Prolander**) en hoe de procedure moet worden gevolgd.

Gemeente Hunze en Aa geeft aan dat zij de omgevingsvergunning Geelbroek niet in behandeling wil nemen als de 0-5 discussie nog niet is opgelost.

9. Vergaderschema

Is akkoord

10. Rondvraag.

Stukken BvC op verzoek ook naar belangstellenden. Versturen verloopt via Secretariaat (**prolander**)

Besluitenlijst

	Besluit	Datum
1	10.1C	19-1-2017
2	10.1C	19-1-2017
3	Jan Broertjes verzorgd de bestuurlijke vertegenwoordiging van de werkgroep grond in de BVC	19-1-2017
4	BVC benoemd [redacted] als lid van de werkgroep grond	6-4-2017
5	[redacted]	[redacted]
6	[redacted]	[redacted]
7	BVC stemt in met besluit Memo inrichtingsplan Geelbroek	29-6-2017
8	[redacted]	[redacted]
10	BVC heeft voornemens het inrichtingsplan Geelbroek vast te stellen, mits financiële paragraaf bekend en dekkend, de streek te hebben gehoord en de commissie nazorg is geregeld.	14-05-2018
11	[redacted]	[redacted]

Aan:
de leden van de Statencommissie
Omgevingsbeleid

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 24 januari 2022
Behandeld door mevrouw [REDACTED] (0592) 36 5 [REDACTED]
Onderwerp: Vergadering woensdag 16 februari 2022

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Geachte commissieleden,

Hierbij nodig ik u uit voor een vergadering van de commissie op
woensdag 16 februari 2022.

Plaats: Statenzaal

Aanvang: 9.30 uur.

De voorlopige agenda voor deze vergadering is bijgevoegd.

Hoogachtend,

Mw. A. Udinga,
voorzitter Statencommissie Omgevingsbeleid

VOORLOPIGE AGENDA voor de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid op woensdag 16 februari 2022, aanvang 09.30 uur.

Aanvang/ streeftijd	Status van het stuk	Agendapunt	Spreektijden
09.30 uur (5 min.)		1. Opening	
		2. Vaststelling van de agenda	
		3. Mededelingen	
09.35 uur		3a. Inspreekrecht	
10.05 uur (10 min.)		4. Besluitenlijst van de vergadering 12 januari 2022 en de Lijst van toezeggingen	
		<i>Vaststelling samenvatting conform het ontwerp</i>	
		5. Ingekomen stukken	
		<i>Zie bijgevoegde Lijst van ingekomen stukken</i>	
10.15 uur (10 min.)		6. Rondvraag	
10.25 uur (150 min.)	B	7. Geactualiseerde Gastvrije Natuur - Natuurvisie 2040 (Natuurvisie); Statenstuk 2022-41	Insprekers: 25 min.? <i>1e termijn</i> Fracties 13 x 6 min. GS (Jumelet) 18 min.
		Concept-Uitvoeringsplan flora en fauna; brief van het college van Gedeputeerde Staten van 18 januari 2022)	<i>2e termijn</i> Fracties 13 x 2 min. GS 6 min.
12.55 uur		Schorsing	

Aanvang/ streeftijd	Status van het stuk	Agendapunt	Spreektijden
13.30 uur (100 min.)		8. Ontwerp Drentse Bomen en Bossenstrategie; brief van het college van Gedeputeerde Staten van 25 januari 2022	<i>1e termijn</i> Fracties 13 x 4 min. GS (Jumelet) 12 min. <i>2e termijn</i> Fracties 13 x 2 min. GS 6 min.
15.10 uur (40 min.)		9. Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platte- land; brief van het college van Gedeputeerde Staten van 26 november 2021 <i>Geagendeerd op verzoek van de Statenfracties GroenLinks, D66 en PvdA</i>	<i>1 termijn</i> GroenLinks 3 min. D66 3 min. PvdA 3 min. Fracties 10 x 2 min. GS (Jumelet) 9 min. LIS A.1 OGB 12-01-2022
15.50 uur (5 min.)		10. IPO-, SNN-, EU-aangelegenheden, NRK en verbonden partijen <i>Gelegenheid om in te gaan op (actuele) IPO-, SNN-, EU-aangelegenheden, NRK en verbonden partijen</i>	
15.55 uur		11. Schorsing (vervolg op 2 maart 2020)	

Status A- en B-stukken

A-stukken zijn voordrachten aan Provinciale Staten die als discussiestuk aan de orde komen in de Statencommissievergaderingen, maar waarover in de regel geen discussie meer plaatsvindt in de Statenvergadering (hamerstukken).

B-stukken zijn voordrachten aan Provinciale Staten waarover zowel in de vergadering van de commissie als in Provinciale Staten gediscussieerd kan worden.

Spreekrecht

Voor deze vergadering geldt voor het publiek spreekrecht. Insprekers kunnen voorafgaand aan het desbetreffende agendapunt maximaal vijf minuten inspreken.

Het woord kan niet gevoerd worden over:

- een besluit van het provinciebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;
- benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen;
- een gedraging waarover een klacht ex artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht openstaat of heeft opengestaan.

Belangstellenden hiervoor dienen zich voorafgaande aan de vergadering, onder vermelding van naam, adres, telefoonnummer en het onderwerp waarover het woord gevoerd wenst te worden, aan te melden bij de statenadviseur, telefoonnummer (0592) 36 58 40.

StatenInformatieSysteem (SIS)

De vergader- en ingekomen stukken zijn te vinden via <https://www.drentsparlement.nl/vergaderingen/>

Lijst van ingekomen stukken Statencommissie Omgevingsbeleid op 16 februari 2022

(periode 11 tot en met 28 januari 2022)

A. BRIEVEN/MEDEDELINGEN VAN GEDEPUTEERDE STATEN

Punt	Omschrijving	Voorgestelde behandeling
1.	Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan LDS (afschrift brief van 11 januari 2022 aan de minister van Economische Zaken en Klimaat)	Ter informatie
2.	Programma Natuur gebiedsprocessen; inzet partners (brief van 11 januari 2022)	Ter informatie
3.	Injectie productiewater oliewinning Schoonebeek (brief van 25 januari 2022)	Ter informatie

B. VAN DERDEN ONTVANGEN

Punt	Omschrijving	Voorgestelde behandeling
1.	Brief van de heer F. Menger van 13 januari 2022 over MIRT Deltaplan voor het Noorden quickscan "Brede welvaart"	Ter informatie
2.	Brief van de heer F. Menger van 23 januari 2022 over BO-MIRT Deltaplan voor het Noorden, overdrachtdossier	Ter informatie

C. BRIEVEN VAN GEDEPUTEERDE STATEN SUBSIDIES (VOORHANGPROCEDURE)

Punt	Omschrijving	Voorgestelde behandeling
	Geen	

D. BRIEVEN VAN DE VOORZITTER VAN PROVINCIALE STATEN/VOORZITTER PRESIDIUM

Punt	Omschrijving	Voorgestelde behandeling
	Geen	

E. TER INZAGE IN LEESKAMER

Punt	Omschrijving	Behoort bij
	Geen	

Onderbouwing agendapunt ‘Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland’

Betreft agendering van: ingekomen stuk A1 het rapport Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland bij de Commissievergadering Omgevingsbeleid van 12 januari 2022.

Geagendeerd door: GroenLinks, PvdA en D66.

Voor de vergadering van: Commissievergadering Omgevingsbeleid op 16 februari 2022.

Motivatie voor agendering

In november 2020 zijn de Staten mondeling middels een presentatie geïnformeerd over de tussenbalans, in hoeverre de financiële middelen die de provincie van het Rijk ontvangt toereikend zijn om de afspraken uit het Natuurpact (2013) te kunnen realiseren.

Het rapport ‘Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland’ vormt input voor de actualisatie van het Programma Natuurlijk Platteland (PNP). De evaluatie geeft een overzicht of Drenthe op schema ligt met de realisatie van nieuwe natuur in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Er zijn succesfactoren en knelpunten bepaald en op basis daarvan aanbevelingen.

Begin 2021 had de provincie Drenthe van 1.352 van de beoogde 3.855 hectare de functie gewijzigd, wat resulteert in een restanttaakstelling van 2.503 hectare voor functiewijziging. Daarnaast had de provincie Drenthe op dat moment 1.728 van de beoogde 8.591 hectare ingericht ten behoeve van het PNP, wat resulteert in een restanttaakstelling van 6.863 hectare voor inrichting. De prognose is dat een substantieel deel van de opgave gerealiseerd lijkt te kunnen gaan worden, maar met het huidige tempo is er reden tot zorg wat betreft het volledig behalen van de PNP doelstellingen voor 2027. De juridisch dwingende beleidsinstrumenten, wettelijke herverkaveling en onteigening, worden op dit moment respectievelijk heel beperkt en niet ingezet vanwege het uitgangspunt van vrijwillige basis van de provincie Drenthe.

De fracties van GroenLinks, PvdA en D66 willen graag van gedachten wisselen over wat we GS kunnen meegeven om een versnelling mogelijk te maken om de beoogde ambities te behalen.

Visie van de fracties

De fracties van GroenLinks, PvdA en D66 zijn van mening dat in de tussenevaluatie stevige conclusies worden getrokken. Drenthe blijft achter in het realiseren van de natuuropgave. De natuur staat er nog lang niet goed voor in Drenthe vanuit het perspectief van de landelijke en regionale doelen van biodiversiteit, zo vermeldt het rapport. GroenLinks, PvdA en D66 zien een robuust netwerk van natuur als basis voor de gewenste kwantiteit, kwaliteit en biodiversiteit van de Drentse natuur. De fracties denken dat meer visie en sturing van de provincie nodig is om de ambitie van het programma PNP te behalen. De uitgangspunten beschermen, beleven en benutten lijken niet in balans omdat uiteenlopende belangen dit in de weg staan. Terwijl voor de provincie beschermen eigenlijk het uitgangspunt moet zijn.

Er zal een balans gevonden moeten worden tussen vrijwilligheid en sturing van de provincie waarbij het uiteindelijk wel zo is dat de provincie gewoon een klus te klaren heeft. Boeren en boerenorganisaties kunnen in positieve zin het verschil maken. De provincie moet hen daarbij goed faciliteren en tegelijkertijd duidelijk zijn in wat de visie van het PNP is.

Een innovatieve aanpak is nu op zijn plaats om te zoeken naar extra financiële en realisatie middelen. Te denken valt aan bijvoorbeeld een out-of-the-box sessie naar mogelijkheden, en screening voor koppelkansen op wereldlijke mogelijkheden tot funding.

Vragen aan de overige fracties

1. Wat is uw reactie op de conclusie uit de tussenevaluatie dat Drenthe achter blijft in het realiseren van de natuuropgave PNP?
2. Wat is uw reactie op de visie van GroenLinks, PvdA en D66 zoals hiervoor omschreven?
3. Heeft uw fractie nog één of meerdere goede ideeën om mee te geven aan GS om een versnelling te behalen in het behalen van de doelstellingen van het PNP?

Vragen aan het College van GS

Hoewel u nog in gesprek gaat met de partners in de Commissie Landelijk Gebied hebben wij vooruitlopend daarop enkele vragen:

1. Herkent GS zich in de conclusies en aanbevelingen? Welke in het bijzonder en welke niet? Kunt u dat toelichten?
2. Om te komen tot een reactie op het rapport gaat u de aanbevelingen bespreken met de partners in de Commissie Landelijk Gebied. Wat is daarbij de insteek van uw College?
3. Heeft het College zelf al aanknopingspunten gevonden om het proces van natuurherstel te versnellen en wilt u ons daar al over informeren?

Elke Slagt-Tichelman, GroenLinks

Rudolf Bosch, PvdA

Anry Kleine Deters, D66

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 26 november 2021
Ons kenmerk 47/5.8/2021002127
Behandeld door team Landelijk Gebied (0592) 36 55 55
Onderwerp: Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland
Status: .Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij treft u aan het rapport Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland. Wij hebben kennisgenomen van dit rapport. Om te komen tot een reactie op de aanbevelingen van de Tussenevaluatie, bespreken we deze met onze partners in de Commissie Landelijk Gebied (CLG). Daarnaast vinden er op dit moment landelijk gesprekken plaats over de afspraken van het Natuurpact en de uitvoering daarvan. De Tussenevaluatie vormt uiteindelijk input voor de actualisatie van het Programma Natuurlijk Platteland.

Over de Tussenevaluatie

Zoals met u is afgesproken, hebben wij het Programma Natuurlijk Platteland tussentijds geëvalueerd. Hiervoor hebben wij het consortium Witteveen+Bos en Altenburg & Wymenga opdracht gegeven. Onder andere hebben we laten onderzoeken of de provincie Drenthe qua uitvoering op de juiste weg is, wat de prognose is, wat de succesfactoren en knelpunten zijn en welke aanbevelingen op basis daarvan kunnen worden gedaan. Deze Tussenevaluatie is uitgevoerd door middel van een analyse van documenten en interviews. De evaluatie geeft een overzicht van feiten over de voortgang van de uitvoering en over de mate waarin de doelen gerealiseerd zijn, inclusief een oordeelsvorming hierover door de desbetreffende adviesbureaus. Ook geeft de Tussenevaluatie visies van gebiedspartners weer op het doorlopen proces. Vervolgens zijn succesfactoren en knelpunten bepaald en op basis daarvan zijn aanbevelingen gedaan.

Programma Natuurlijk Platteland

De uitvoering van het natuurbeleid is in 2013 gedecentraliseerd van het Rijk naar de provincies. De afspraken hierover tussen het Rijk en de provincies zijn in dat jaar vastgelegd in het Natuurpact. De provincie Drenthe heeft de opgave

vormgegeven in het Programma Natuurlijk Platteland (PNP) dat wij in 2016 hebben vastgesteld.

In het najaar van 2020 hebben wij de tussenbalans opgemaakt over in hoeverre de financiële middelen die de provincie van het Rijk ontvangt toereikend zijn om de afspraken uit het Natuurpact (2013) te kunnen realiseren. Tijdens een presentatie in november vorig jaar bent u daarover geïnformeerd.

Vervolg

In de eerste helft van 2022 zult u worden uitgenodigd voor een presentatie over het geactualiseerde PNP. Ook zullen wij kenbaar maken hoe de aanbevelingen uit de Tussenevaluatie, en de uitkomsten van de bespreking hiervan in de CLG, zijn verwerkt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage: Rapport Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland is te downloaden via de link <https://provincie.drenthe.nl/natuurlijkplatteland>

mb/coll.

Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland

Definitief rapport

Provincie Drenthe

8 november 2021

Project Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland
Opdrachtgever Provincie Drenthe
Document Definitief rapport
Status Definitief 02
Datum 8 november 2021
Referentie 126155/21-016.692
Projectcode 126155
Projectleider T. van der Wijngaart MSc
Projectdirecteur drs. L.G. Turlings
Auteur(s) L. Slagter MSc, dr. ir. D. Bos, T. van der Wijngaart MSc, M.D. Voskamp MSc,
drs. ir. J.B. Latour
Gecontroleerd door L. Slagter MSc
Goedgekeurd door T. van der Wijngaart MSc
Foto omslag Stroomdal Drentsche Aa, T. Smink
Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING	5
2	INLEIDING	8
2.1	Aanleiding	8
2.2	Doel van het rapport	8
2.3	De onderzoeksvragen	8
2.4	De aanpak	9
2.5	Leeswijzer	9
3	ANALYSE HUIDIGE STAND REALISATIE PNP	10
3.1	Realisatie van nieuwe natuur in Drenthe	10
3.1.1	Antwoorden op de vragen	15
3.2	Uitvoering van natuurherstelmaatregelen	16
3.2.1	Antwoord op de vraag	17
3.3	Maatschappelijke betrokkenheid en verbinding natuur en economie	17
3.3.1	Antwoord op de vraag	19
3.4	Balans tussen beschermen, beleven en benutten	20
3.4.1	Antwoord op de vraag	22
3.5	De staat van de natuur: effecten uitvoering natuurbeleid	23
3.5.1	Antwoord op de vraag	26
4	VERANDERDE CONTEXT EN LEREN VAN HET UITGEVOERDE BELEID	27
4.1	De context van het natuurbeleid en veranderingen hierin	27
4.2	Mogelijke keuzes	30
4.3	Succesfactoren en knelpunten	31
5	AANBEVELINGEN	35
5.1	Aanbevelingen	35
6	LITERATUUR	39

Laatste pagina

40

Bijlage(n)

Aantal pagina's

I Focusgroepen interviews en geïnterviewde partijen

3

1

SAMENVATTING

Het Programma Natuurlijk Platteland (PNP) is van start gegaan in 2016 en het programma loopt tot en met 2027. In dit jaar, 2021, is de balans opgemaakt: is de provincie Drenthe qua uitvoering op de juiste weg, wat is de prognose, wat zijn succesfactoren en knelpunten en welke aanbevelingen kunnen op basis daarvan worden gedaan? Het voor u liggende rapport beschrijft deze tussenevaluatie. Deze tussenevaluatie is uitgevoerd door middel van een analyse van documenten en interviews. De evaluatie geeft een overzicht van feiten over de voortgang van de uitvoering en over de mate waarin de doelen gerealiseerd zijn, inclusief een oordeelsvorming hierover. Ook geeft de tussenevaluatie visies van gebiedspartners weer op het doorlopen proces. De manier waarop deze informatie wordt gecombineerd tot oordeelsvorming is niet in beton gegoten en heeft invloed op de toonzetting. De toonzetting in deze evaluatie is positief naar de toekomst gericht bedoeld en niet negatief beoordelend naar het verleden.

De antwoorden op de onderzoeksvragen die zijn beantwoord met deze tussenevaluatie luiden kort gezegd als volgt:

1 Ligt Drenthe op schema met de realisatie van nieuwe natuur in het NNN in de 8 deelprogramma's?

De provincie Drenthe is samen met haar gebiedspartners actief bezig om het NNN te realiseren. De provincie Drenthe heeft hierbij gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak, met overlegstructuren in acht deelprogramma's, gericht op samenwerking. De uitvoeringsorganisatie Prolander is opgezet en de inzet van Prolander is vanwege de moeilijke aard van de opgave voor de periode 2021-2023 geïntensiveerd. Begin 2021 had de provincie Drenthe van 1.352 van de beoogde 3.855 hectare de functie gewijzigd, wat resulteert in een restanttaakstelling van 2.503 hectare voor functiewijziging. Daarnaast had de provincie Drenthe op dat moment 1.728 van de beoogde 8.591 hectare ingericht ten behoeve van het PNP, wat resulteert in een restanttaakstelling van 6.863 hectare voor inrichting. De prognose is dat een substantieel deel van de opgave gerealiseerd lijkt te kunnen gaan worden, maar met het huidige tempo is er wel reden tot zorg wat betreft het volledig behalen van de PNP doelstellingen voor 2027. De reden die hier aan ten grondslag ligt is dat de restantopgave veel lastiger te realiseren is dan dat deel van de opgave die op moment van schrijven al wel is gerealiseerd.

Hoe doet Drenthe het ten opzichte van vergelijkbare provincies (zandgrond-provincies) Overijssel, Gelderland en Brabant?

Het deel van de opgave dat door provincie Drenthe is ingericht komt overeen met de realisatie landelijk, en is ook vergelijkbaar met andere provincies op zandgrond (Overijssel, Gelderland en Brabant).

Worden de beleidsinstrumenten effectief ingezet om de doelen te halen?

De provincie Drenthe zet verschillende beleidsinstrumenten in om de doelen van het PNP te halen: grondinstrumenten, financiële instrumenten, het stimuleren van partners, regelgeving en handhaving, kennisuitwisseling, onderzoek en monitoring. Zo heeft de provincie Drenthe met succes veel energie gezet op het binnenhalen van noodzakelijke Europese middelen, met name EU-Life en EU-POP. Mede gegeven de beperkte beschikbare tijd en financiën zal een deel van de grondopgave, met de inzet van de huidige grondinstrumenten, waarschijnlijk niet in 2027 gehaald gaan worden. De juridisch dwingende beleidsinstrumenten, wettelijke herverkaveling en onteigening, worden op dit moment respectievelijk heel beperkt en niet ingezet vanwege het uitgangspunt van vrijwillige basis van de provincie Drenthe.

2 Hoe staat het met de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen)?

De uitvoering van de natuurherstelmaatregelen is qua aantallen maatregelen grotendeels op schema volgens de vastgestelde planning. Echter, er zijn belangrijke knelpunten bij de uitvoering van een aantal belangrijke systeemmaatregelen, die groot van omvang zijn en meer tijd vragen om opgelost te kunnen worden.

- 3 Lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe om maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en de verbinding tussen natuur en economie te versterken?
De provincie Drenthe stimuleert, binnen de randvoorwaarden (geen financiële middelen vanuit het Natuurpact), samen met de partners in Drenthe de maatschappelijke betrokkenheid. Op gebiedsniveau lukt het ook om de verbinding tussen natuur en economie te versterken.
- 4 Lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe belangen in de uitvoering te koppelen in de juiste balans: beschermen, beleven, benutten? In het bijzonder natuur, landbouw, water (Kaderrichtlijn Water, KRW) en vrijetijdseconomie?
De gebiedspartners hebben, logischerwijs vanuit verschillende belangen, een verschillende wens ten aanzien van de balans beschermen, beleven en benutten. De gewenste balans vanuit de provincie Drenthe is niet bij alle gebiedspartners helder. Om dit onderdeel van het PNP naar tevredenheid van de verschillende partners te realiseren, zijn aanvullende financiële middelen van verschillende partijen samen nodig. Het geldt dat er is vanuit het Natuurpact is namelijk bedoeld voor bescherming.. De uitdagingen worden vooral gezien op de koppeling met landbouw en de koppeling met vrijetijdseconomie. De koppeling tussen natuur en water (KRW) loopt over het algemeen heel goed.
- 5 Hoe staat de natuur er zelf voor? Wat zijn, met andere woorden, de effecten van het natuurbeleid en de uitvoering daarvan via het PNP?
Voor wat betreft de staat van de natuur in Drenthe concluderen we dat de inrichting van het NNN een positief effect heeft op het herstel, maar dat de natuur in Drenthe er feitelijk nog niet goed aan toe is vanuit het perspectief van de landelijke en regionale doelen van biodiversiteit. Over grote oppervlakten zijn de bepalende factoren (denk aan waterhuishouding, nutriënteninstroom (onder andere stikstofdepositie) of vervuiling) ongunstig, met name voor soorten en ecosystemen van natuurtypen waar Drenthe een belangrijke verantwoordelijkheid voor heeft in Nederland. De benodigde verbetering is ook afhankelijk van de uitvoering van het nationale beleid.

Op basis van een verdere verdieping van bovenstaande antwoorden, door middel van literatuurstudie en interviews, zijn succesfactoren en knelpunten bepaald en op basis daarvan zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

Blijvende aandacht voor noodzaak en urgentie

Er is een groot verschil tussen betrokkenen in hun perceptie van de staat van de natuur in Drenthe, deze hangt samen met hun achtergrond en belang. Zij zijn niet allen overtuigd van de constatering dat het niet goed gaat met de natuur. In de kern is de opgave van het PNP het beschermen en verbeteren van de biodiversiteit via een robuust natuurnetwerk. De urgentie voor uitvoering van het PNP is groot, zoals is af te leiden uit de staat van de natuur. De provincie Drenthe is er samen met haar partners bij gebaat dat alle betrokkenen doordrongen zijn en blijven van de noodzaak en urgentie van natuurherstel, en daarmee onder andere het belang om uitvoering te geven aan het PNP. De provincie Drenthe kan hier een stimulans aan geven door een verhelderde visie op de resterende natuuropgave te formuleren. Ook bevelen wij aan om in dit licht hernieuwd aandacht te geven aan de inhoud van de raamovereenkomst van het PNP om vanuit een gezamenlijk gevoelde urgentie te werken.

Het belang van provinciale regie en een integrale aanpak

Er wordt vanuit de provincie Drenthe structureel gewerkt aan het natuurbeleid, maar toch wordt door verschillende stakeholders ervaren dat de provincie Drenthe bovengenoemd belang van het PNP meer mag uitdragen en dat dit helpt bij het verder uitbreiden van de regierol van de provincie Drenthe. Van belang is dat de provincie Drenthe aan de voorkant van een nieuw project of gebiedsproces duidelijk de doelen en randvoorwaarden schetst. De startnotities die nu worden opgesteld beogen hier invulling aan te geven, het is goed om te kijken of dit voldoende is of dat dit nog beter kan. Hierbij is het nog steeds mogelijk om verantwoordelijkheden naar lokale partijen te delegeren en enige flexibiliteit in de mogelijke uitkomsten te laten bestaan. Omdat in het gebied uiteindelijk alle ruimtelijke opgaven samenkomen is het belangrijk dat er een integratie plaatsvindt tussen de verschillende beleidsvelden binnen de provincie Drenthe. Integraal werken is een randvoorwaarde om grotere maatschappelijke opgaven, waar de natuurdoelstellingen van het PNP er één van zijn, te kunnen voltooien. Hier is wel spanning, omdat elke opgave een deadline kent en de integrale insteek mogelijk meer tijd vraagt. De aanbeveling hierbij is om gebiedsgericht te kijken waar kansen zijn om een integrale aanpak uit te gaan proberen met de gebiedspartners; gebiedsgericht in plaats van opgavegericht. Hierbij is het van belang om te kijken wat harde randvoorwaarden zijn bij de verschillende opgaven en waar ruimte is.

Afronding NNN en actualisatie grondbeleid

Met de huidige inzet van het grondinstrumentarium zal een groot deel van het NNN gerealiseerd worden, al lijkt het niet toereikend om voor deze laatste gronden de functie te wijzigen. De provincie Drenthe is al bezig met de actualisatie van het grondbeleid. Aanbevolen wordt om meer financiële middelen vrij te maken voor aankoop en ruil, meer verantwoordelijkheden naar lokale partijen te delegeren, om uitbreiding van het grondinstrumentarium te bekijken en om te onderzoeken of er lokaal, waar dit voor oplossingen kan leiden, flexibiliteit in de NNN-begrenzing mogelijk is (waarbij recht wordt gedaan aan de onderbouwing van de begrenzing).

Systeemherstel

Naast dat het belangrijk is om de genoemde resterende oppervlakte opgave in 2027 te realiseren, is het essentieel om het achterliggende doel, natuurkwaliteit, voor ogen te houden en niet alleen te focussen op de restantaak voor functiewijziging en inrichting. Het gaat niet alleen om de realisaties van oppervlakte. Om een duurzaam goede natuurkwaliteit te krijgen is integraal systeemherstel nodig. Dat vraagt om een gebiedsaanpak op een hoger schaalniveau, dat niet begrensd wordt door grenzen van NNN of Natura 2000. De natuur buiten het NNN is belangrijk voor systeemherstel, omdat daar belangrijke randvoorwaarden voor wat betreft ecologische verbindingen, waterhuishouding, nutriënteninstroom en vervuiling kunnen worden beïnvloed. Dit ligt deels in handen van de provincie Drenthe, maar ook landelijk en bij andere gebiedspartners.

Een sterkere nadruk op agrarisch gebied

De interactie tussen natuur en landbouw is cruciaal voor de PNP opgave. De landbouw langs de randen van natuurgebieden speelt een grote rol voor de kwaliteit van de natuur. Boeren en boerenorganisaties kunnen het verschil maken, zowel binnen als buiten het NNN. Binnen het NNN zijn heldere randvoorwaarden nodig (deze zijn meestal al bekend) voor wat betreft de te realiseren natuur en hebben de ondernemers een langetermijnperspectief nodig. Zoals bij bovenstaande aanbeveling is benoemd, is systeemherstel nodig om de robuuste natuur te verkrijgen die het PNP als doel heeft. Daarvoor is het ook nodig dat buiten het NNN de landbouw een langetermijnperspectief geboden wordt en geholpen wordt om te vormen naar meer duurzame of natuurinclusieve landbouw. Zoals genoemd is dit een gezamenlijke opgave waar onder andere de provincie Drenthe, maar ook de landelijke overheid en andere partners, een rol in speelt.

Inzetten op het maatschappelijke aspect van het PNP

Omdat maatschappelijke betrokkenheid terecht wordt gezien als voorwaarde voor natuurbehoud, -bescherming en -ontwikkeling en als waarde in zichzelf, moet de provincie Drenthe blijven onderzoeken hoe ze deze maatschappelijke betrokkenheid, samen met gebiedspartners, kan vergroten en hoe ze deze verbinding tussen natuur en economie kan versterken. Op deze manier kunnen de voorbeelden die er al zijn worden uitgebreid en de effecten nog groter worden. Om hier concreet invulling aan te geven zijn onder andere (maar niet uitsluitend) de verbindingen tussen natuur, landbouw en recreatie van belang. Met betrekking tot deze sectoren is helderheid wenselijk waar welke soort recreatie of landbouw mogelijk is, in relatie tot de natuurdoelen. Verder is het belangrijk dat de mogelijkheden om natuurinvesteringen terug te verdienen worden verbeterd. Dit blijkt ook landelijk nog lastig te zijn, maar is ook landelijk als opgave geformuleerd.

De balans tussen beschermen, beleven en benutten

Bij de gewenste balans tussen de drie pijlers beleven, benutten en beschermen, hebben de gebiedspartners ieder een eigen beeld, vanuit de verschillende belangen die de organisaties zelf hebben. Omwille hiervan is het belangrijk dat er binnen het PNP meer duidelijkheid komt over wat de gewenste balans zou moeten zijn. De provincie Drenthe moet hiervoor een heldere visie communiceren over hoe beleven en benutten kunnen bijdragen aan natuurbescherming, en daarbij voorop stellen dat beleven en benutten pas goed mogelijk is als bescherming is gewaarborgd. Om dit onderdeel van het PNP, naar tevredenheid van de verschillende partners, te realiseren zijn echter financiële middelen van verschillende partijen samen nodig en dit komt nog onvoldoende uit de verf. Hierover kan worden gesproken bij hernieuwde aandacht of een actualisatie van de raamovereenkomst.

2

INLEIDING

2.1 Aanleiding

De uitvoering van het natuurbeleid is in 2013 gedecentraliseerd van het Rijk naar de provincies. De afspraken hierover tussen het Rijk en de provincies zijn in dat jaar vastgelegd in het Natuurpact. In de kern gaat het om het beschermen en verbeteren van de biodiversiteit via een robuust natuurnetwerk (met de inrichting van 80.000 hectare extra natuur), goed beheer van natuurgebieden, het effectiever maken van agrarisch natuurbeheer, herstel van natuur, water- en milieuocondities, het versterken van de verbinding tussen natuur en economie en het versterken van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur. De provincies zijn daarbij verantwoordelijk voor de beleidsinvulling en -uitvoering, het Rijk moet zorgen voor de kaders en verantwoording afleggen aan de Europese Commissie over het nakomen van Europese verplichtingen (Natuurpact 2013). De provincie Drenthe heeft de opgave vormgegeven in het Programma Natuurlijk Platteland (PNP) dat in 2016 is vastgesteld door de Gedeputeerde Staten (GS). Om de voortgang van het PNP te monitoren, heeft de GS met de Provinciale Staten (PS) bij het vaststellen van het PNP afgesproken om, naast de jaarlijkse verantwoording via de planning en control cyclus, in 2021 een tussenevaluatie uit te voeren. Deze tussenevaluatie ligt nu voor u.

2.2 Doel van het rapport

Deze tussenevaluatie dient als tussenstand en geeft een prognose over de voortgang van het PNP, en heeft enerzijds als doel om te beschouwen of de provincie Drenthe qua uitvoering op de juiste weg is en anderzijds om de tussenbalans op te maken in hoeverre de financiële middelen, die de provincie Drenthe van het Rijk ontvangt, toereikend zijn om de afspraken uit het Natuurpact te kunnen realiseren. De uitkomsten en aanbevelingen van de tussenevaluatie worden door de provincie Drenthe gebruikt om het PNP te actualiseren en waar nodig keuzes te maken voor de verdere uitvoering er van.

2.3 De onderzoeksvragen

Zowel het financiële aspect, het kwantitatieve aspect en het kwalitatieve aspect komen tijdens deze tussenevaluatie naar voren. In de tussenevaluatie worden de realisatie tot 2021 (met de focus op 2016 - 2021) en de ontwikkelingen van de natuur in Drenthe beschreven.

Deze tussenevaluatie geeft antwoord op de volgende vragen, die aan ons zijn meegegeven door de provincie Drenthe:

- 1 ligt Drenthe op schema met de realisatie van nieuwe natuur in het Natuur Netwerk Nederland (NNN) in de 8 deelprogramma's? Hoe doet Drenthe het ten opzichte van vergelijkbare provincies (zandgrond-provincies) Overijssel, Gelderland en Brabant? Worden de beleidsinstrumenten effectief ingezet om de doelen te halen?
- 2 hoe staat het met de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen);
- 3 lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe om maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en de verbinding tussen natuur en economie te versterken;

- 4 lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe belangen in de uitvoering te koppelen in de juiste balans: beschermen, beleven, benutten? In het bijzonder natuur, landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie;
- 5 hoe staat de natuur er zelf voor? Wat zijn, met andere woorden, de effecten van het natuurbeleid en de uitvoering daarvan via het PNP?

De antwoorden op bovenstaande vragen geven een belangrijke basis voor de aanbevelingen voor het vervolg.

2.4 De aanpak

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen en het formuleren van aanbevelingen voor het vervolg van het PNP hebben we een documentanalyse uitgevoerd en interviews afgenomen. De werkwijze die we hierbij hebben gevolgd en de organisaties die zijn geïnterviewd staan toegelicht in bijlage I.

Een evaluatie geeft een overzicht van feiten, bijvoorbeeld over de voortgang van de uitvoering en over de mate waarin de doelen gerealiseerd zijn, inclusief een oordeelsvorming hierover. De toonzetting van de oordeelsvorming kan sterke reacties oproepen. Als het oordeel negatief is dan kan dat demotiverend werken en onvrede geven, maar deze onvrede kan ook een trigger of kantelpunt zijn om in actie te komen. Als een oordeel positief is kan dat leiden tot tevredenheid waardoor de motivatie om door te pakken kan afnemen.

Het oordeel wordt doorgaans gevormd door een combinatie van (feiten over) voortgang van de uitvoering en de mate van doelrealisatie. De manier waarop deze worden gecombineerd is niet in beton gegoten en heeft grote invloed op de toonzetting. De doelrealisatie is maatschappelijk van grote betekenis, maar heeft als beperking dat deze vaak van veel factoren afhankelijk is. Zo kan de provincie Drenthe nooit in haar eentje alle natuurdoelen in Drenthe realiseren en is er een grote afhankelijkheid van anderen en externe factoren. De voortgang van de uitvoering is juist veel meer een gevolg van eigen inzet en ook echt toe te rekenen aan de manier waarop een organisatie aan de slag is gegaan.

Voor deze evaluatie geldt dat wij veel waarde hebben gegeven aan de mate waarin de doelen gerealiseerd zijn, omdat dat ook maatschappelijk het meest relevant is en omdat daar ook uit voort vloeit of er meer inspanning nodig is of niet. De toonzetting in deze evaluatie is positief naar de toekomst gericht bedoeld en niet negatief beoordelend naar het verleden.

2.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 van dit rapport geven we antwoord op de onderzoeksvragen zoals gesteld in het normenkader, om de mate van realisatie van het PNP en de staat van de natuur in Drenthe ten opzichte van de gestelde doelen, te omschrijven. In hoofdstuk 4 hebben we onderzocht hoe er geleerd kan worden van het uitgevoerde beleid. In hoofdstuk 5 geven we de aanbevelingen weer. In het rapport staan soms citaten uit de interviews weergegeven, tussen aanhalingstekens en cursief. Ook worden in tekstkaders voorbeelden gegeven van specifieke gebieden.

3

ANALYSE HUIDIGE STAND REALISATIE PNP

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de onderzoeksvragen zoals gesteld in hoofdstuk 2, paragraaf 3. Dit doen we aan de hand van het normenkader (bijlage I, tabel 1). Het doel van dit hoofdstuk is om de uitkomsten van onze analyse van de realisatie van het PNP, ten opzichte van de gestelde doelen, te omschrijven.

3.1 Realisatie van nieuwe natuur in Drenthe

Ligt de provincie Drenthe op schema met de realisatie van nieuwe natuur in het NNN in de 8 deelprogramma's?

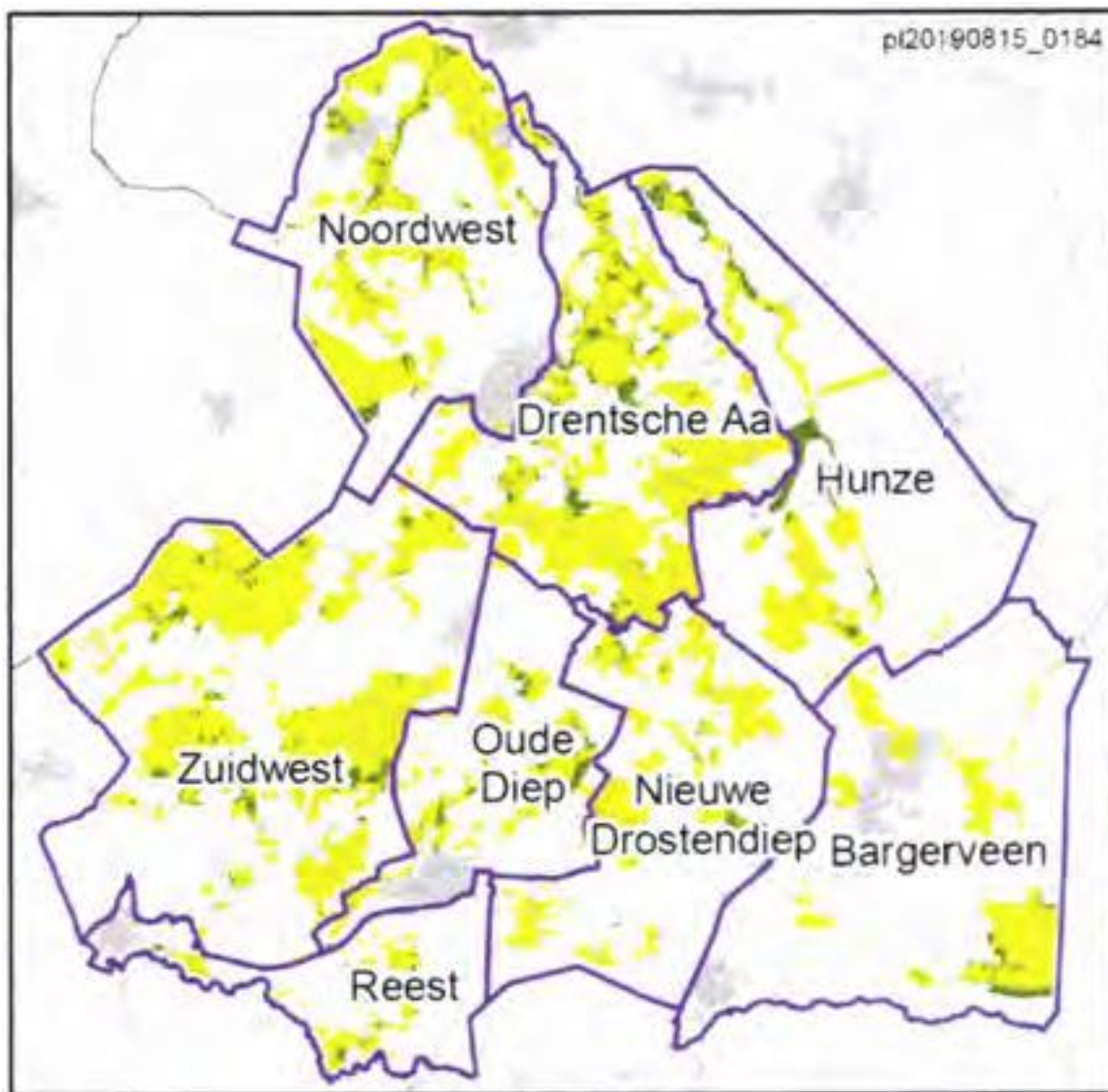
De eerste vraag die hier besproken wordt, is '*Ligt Drenthe op schema met de realisatie van nieuwe natuur in het NNN in de 8 deelprogramma's?*'. Om hier een antwoord op te kunnen geven worden hiervoor ook de deelvragen '*Wat was de initiële opgave?*' en '*Wat is er gerealiseerd (verantwoording)?*' beantwoord. We hebben deze vraag op deze plek geïnterpreteerd als realisatie in termen van oppervlakte functiewijziging en inrichting. Elders gaan we in op aspecten van natuurkwaliteit.

De initiële opgave

De initiële opgave van het PNP van de provincie Drenthe komt voort uit de decentralisatie van de uitvoering van het natuurbeleid in 2013 van het Rijk naar de provincies. De afspraken hierover tussen het Rijk en de provincies zijn in dat jaar vastgelegd in het Natuurpact. De ambitie van de provincie Drenthe is om robuuste en vitale natuur in Drenthe te hebben, die beleefbaar is en tevens bijdraagt aan de Drentse economie [lit. 1]. De provincie Drenthe heeft deze opgave vormgegeven in het PNP dat in 2016 is vastgesteld door de Gedeputeerde Staten (GS) [lit. 2]. Daarin is afgesproken dat er, verdeeld over 8 deelprogramma's en over een periode van 2016 - 2027, 3.855 hectare grond van functie wordt gewijzigd en dat 8.591 hectare grond opnieuw wordt ingericht ten behoeve van deze robuuste en vitale natuur. Daarnaast kunnen onder andere de landbouw, de recreatief-toeristische sector, het waterbeheer en de economie profiteren van robuuste en vitale natuur. Daarom wil de provincie Drenthe ook inzetten op het versterken van de synergie met deze sectoren, waarbij een natuurinclusieve groei centraal staat. Denk hier bij aan het bevorderen van duurzame landbouw en het bieden van ruimte aan een duurzame recreatief-toeristische sector [lit. 1]. Deze opgave is, net als in het Natuurpact, kwalitatief omschreven en niet in harde/meetbare opgaven vevat. Deze paragraaf gaat in op de realisatie van het Natuurnetwerk door de provincie Drenthe. Later in dit hoofdstuk, in paragraaf 3.3 en 3.4, kijken we ook naar de koppeling met andere sectoren.

Zoals genoemd is de provincie Drenthe voor het PNP opgedeeld in 8 deelprogramma's: Drentsche Aa, Noordwest Drenthe, Hunze, Zuidwest Drenthe, Oude Diep, Reest, Nieuwe Drostendiep en Bargerveen (afbeelding 3.1) [lit. 3].

Afbeelding 3.1 De acht deelprogramma's van het PNP van de provincie Drenthe [lit. 3]

Elk deelprogramma heeft een eigen opgave wat betreft functiewijziging en inrichting, die uiteindelijk samen moeten leiden tot de realisatie van het Natuurnetwerk in Drenthe (tabel 3.1) [lit. 4].

Tabel 3.1 Opgave functiewijziging en inrichting per deelprogramma van de provincie Drenthe vanaf 2016 [lit. 4] en restantopgave functiewijziging en inrichting per deelprogramma van de provincie Drenthe vanaf 2021 (gegevens provincie Drenthe)

Deelprogramma	Opgave functiewijziging (ha)	Opgave inrichting (ha)	Restantopgave functiewijziging vanaf 2021 (ha)	Restantopgave inrichting vanaf 2021 (ha)
Drentsche Aa	928	1.978	679	1.905
Noordwest Drenthe	496	1.082	315	861
Hunze	592	1.245	351	974
Zuidwest Drenthe	709	1.752	501	1.259
Oude Diep	364	771	309	671
Reest	224	661	144	304

Deelprogramma	Opgave functiewijziging (ha)	Opgave inrichting (ha)	Restantopgave functiewijziging vanaf 2021 (ha)	Restantopgave inrichting vanaf 2021 (ha)
Nieuwe Drostendiep	282	375	140	344
Bargerveen	271	744	76	561
totaal	3.855	8.591	2.503	6.863

Realisatie en verantwoording

De laatst bekende cijfers zijn van peildatum 1 januari 2021. Op dat moment had de provincie Drenthe van 1.352 van de beoogde 3.855 hectare de functie gewijzigd, wat resulteert in een restanttaakstelling van 2.503 hectare voor functiewijziging. Daarnaast had de provincie Drenthe op dat moment 1.728 van de beoogde 8.591 hectare ingericht ten behoeve van het PNP, wat resulteert in een restanttaakstelling van 6.863 hectare voor inrichting [lit. 5 en 3]. Zie tabel 3.1 voor de restantopgave functiewijziging en inrichting per deelprogramma van de provincie Drenthe (gegevens provincie Drenthe).

Zoals omschreven is de opgave niet in elk deelprogramma hetzelfde. De deelprogramma's zijn niet allemaal even groot in hectares, het is in het ene deelprogramma makkelijker om de natuurkwaliteit te herstellen, een aantal gebieden heeft al een langere geschiedenis van functiewijziging en inrichting en sommige deelprogramma's vragen bestuurlijke keuzes. De prognose voor realisatie van de opgave voor de deelprogramma's is als volgt (persoonlijke mededeling provincie Drenthe):

- de opgave in zowel hectares als in natuurherstel in de Hunze zou voor eind 2027 gerealiseerd kunnen worden. Hierbij is de hoeveelheid beschikbare ruilgrond wel een voorwaarde en liggen nog wel wat kritische vragen over met name de ecohydrologie van het gebied;
- de opgave in zowel hectares als in natuurherstel in Nieuwe Drostendiep is volop in uitvoering en wordt getrokken door het waterschap. De prognose is dat voor 2027 dit gebied gereed is;
- het systeem van de Reest is momenteel functionerend. De restantopgave voor de provincie Drenthe bij de Reest is een kleine, maar lastige opgave en van belang voor het verder optimaliseren van het beekstelsel;
- in Bargerveen is de inschatting dat de belangrijkste opgave rond 2025 gerealiseerd kan zijn en dat de overige 2 % gerealiseerd zal zijn voor 2027;
- voor de Drentsche Aa zal het behalen van de opgave voor 2027 lastig worden, waarbij het fijnmazige karakter van het landschap een belemmering vormt om de hectares van functie te wijzigen en in te richten;
- in Noordwest Drenthe wordt het realiseren van de opgave voor 2027 lastig vanwege de grondopgave;
- in Zuidwest Drenthe is de prognose dat een groot deel van de opgave gerealiseerd kan worden voor 2027. Voor een aantal gebiedsopgaven moet een passende strategie worden uitgewerkt en moet de richting en ambitie worden bepaald. Dit zal een aantal bestuurlijke keuzes vragen om te kunnen komen tot systeemherstel;
- de opgave in de Oude Diep is vol in uitvoering. Voor systeemherstel is de grondopgave cruciaal. Dit zal nog een aantal bestuurlijke keuzes vragen.

Het is gebleken dat in termen van functiewijziging en inrichting de provincie Drenthe nu het lastige deel van de opgave moet zien te realiseren. Dit is ook bekend bij de provincie Drenthe en daarop besloot zij in 2020, en vervolgens voor de periode 2021 tot en met 2023, de beschikbare uren voor Prolander vanuit de afspraken in het Natuurpact tijdelijk te verhogen om zo het proces te kunnen versnellen. Deze extra inzet zorgt er voor dat er nu meer voorbereiding voor functiewijziging en inrichting op meerdere plekken plaatsvindt dan voor deze tijdelijke verhoging. Toch is de prognose dat ook deze versnelling niet voldoende is om in 2027 de totale NNN-opgave in de provincie Drenthe te voltooien, zie ook de bovenstaande tekst over de deelprogramma's. Hiermee zijn de resultaten van het PNP van de provincie Drenthe consistent met de resultaten die er landelijk gehaald worden. Het realiseren van de laatste hectares functiewijziging verloopt namelijk aanzienlijk moeizamer, om een aantal redenen [lit. 6 en 7]:

- overvraagde markt: de vraag is groter dan het aanbod zowel voor gronden binnen het NNN als geschikte ruilgrond;

- voorkomen van staatssteun: de overheid is gehouden aan betaling van een marktconforme prijs op basis van onafhankelijke taxaties;
- 2027 als einddatum nadert, dit kan zorgen voor een opwaartse druk op de prijs;
- verschillende gebiedsspecifieke situaties vragen om bestuurlijke keuzes die tijd en geld kosten, en waarvoor geen kant en klare oplossingen zijn.

In lastige gevallen staan verschillende taken tegenover elkaar:

- de urgentie om tot een oplossing te komen versus de moeilijkheid om snel een slagvaardige beslissing te kunnen nemen;
- zorgvuldig prijsbeleid in verband met staatssteun versus de noodzaak om marges te overbruggen.

Hoe doet de provincie Drenthe het ten opzichte van vergelijkbare provincies (zandgrondprovincies) Overijssel, Gelderland, Brabant?

De tweede vraag die in deze paragraaf besproken wordt, is: *'Hoe doet Drenthe het ten opzichte van vergelijkbare provincies (zandgrondprovincies) Overijssel, Gelderland, Brabant?'*

Met nog acht jaar te gaan vanaf 2019 is landelijk sinds 2011 48 % van de opgave gerealiseerd (peildatum 2019) [lit. 9]. De realisatie van de opgave van de provincie Drenthe gaat hier met 47 % (eind 2019) praktisch gelijk aan op. Ten opzichte van de andere provincies op zandgrond had de provincie Drenthe eind 2019 een iets lager percentage gerealiseerd van de ambitie dan de provincie Overijssel (54 %) en de provincie Gelderland (59 %), die elk een veel kleinere opgave hebben dan de provincie Drenthe en iets meer dan de provincie Noord-Brabant (circa 40 %) die samen met de provincie Drenthe de grootste opgave heeft. Omdat we in dit verband niet over meer recente cijfers (dat wil zeggen na 2019) van de andere provincies beschikken en een vergelijking gecompliceerd is door verschillende uitgangssituaties per provincie, recente ontwikkelingen en absolute omvang van opgaves, volstaan we met de constatering dat de provincie Drenthe in termen van realisatie van nieuwe natuur in NNN ongeveer even ver is als vergelijkbare zandgrondprovincies (peildatum 2019).

Worden de beleidsinstrumenten effectief ingezet om de doelen te halen?

De derde en laatste vraag die in deze paragraaf beantwoord wordt, is *'Worden de beleidsinstrumenten effectief ingezet om de doelen te halen?'*. Om hier een goed antwoord op te geven worden ook de deelvragen: *'Wat zijn de beleidsinstrumenten die de provincie Drenthe tot haar beschikking heeft?'* en *'Leidt de inzet van deze beleidsinstrumenten tot het halen van de gestelde doelen?'* beantwoord.

Beschikbare beleidsinstrumenten

De provincie heeft een breed scala aan beleidsinstrumenten tot haar beschikking die kunnen worden ingezet ten behoeve van de doelrealisatie van het PNP:

- 1 grondinstrumenten (functiewijziging en kavelruil), waarvan juridisch en/of dwingender: wettelijke herverkaveling, RO (ruimtelijke ordening) spoor of onteigening;
- 2 financiën (bv. subsidies voor inrichting en beheer);
- 3 stimuleren van overige partners;
- 4 regelgeving en handhaving;
- 5 onderzoek en kennisuitwisseling;
- 6 monitoring.

De inzet van beleidsinstrumenten

We bespreken voor enkele belangrijke beleidsinstrumenten hoe deze op dit moment bijdragen aan doelrealisatie van het PNP. Pas na de bespreking van de overige vragen kunnen we in hoofdstuk 4 ingaan op de vraag naar de effectiviteit van de inzet.

Ad 1) Grondinstrumenten

Het uitgangspunt van de provincie Drenthe bij het inzetten van de beleidsinstrumenten grond is dat functiewijziging en inrichting op basis van vrijwilligheid behoort te geschieden, onder meer om maatschappelijk draagvlak te creëren voor het PNP. Voor meer dwingende maatregelen is tot nu toe niet (onteinging) of heel beperkt (wettelijke herverkaveling) gekozen als beleidsinstrument vanwege het

uitgangspunt van de vrijwillige basis. De provincie Drenthe en Prolander zetten in op het traject hier tussenin, dus tussen vrijwilligheid en dwingende maatregelen.

Prolander heeft als belangrijkste opdracht voor de provincie Drenthe om het NNN te realiseren. Voor de taken die Prolander heeft is een prestatieovereenkomst met de provincie Drenthe afgesloten. De beschikbaarheid van grond is essentieel voor het realiseren van de doelen van het PNP. Prolander zet in op particulier beheer en aankoop, het verkrijgen van ruilgrond en planmatige kavelruil. Zij proberen samen met de provincie Drenthe en de gebiedspartners de maximale creativiteit op te zoeken om de oppervlakte doelen te realiseren in deze fase van de realisatie [lit. 3]. Prolander legt aan de provincie Drenthe verantwoording af over de voortgang in alle deelprogramma's.

De restantopgave voor wat betreft functiewijziging vraagt om maatwerk. De provincie Drenthe is op dit moment bezig met een actualisatie van het grondbeleid. Het grondinstrumentarium dat tot nu toe is ingezet lijkt niet toereikend (zie de prognose voor de deelprogramma's) om voor deze laatste gronden tijdig de functie te wijzigen.

Ad 2) Financiën

De geldstromen in het PNP gaan via opdrachten meestal naar Prolander voor de uitvoering van de grote gebiedsopgaven of via subsidies voor inrichting en beheer naar particulieren en TBO's (natuurbeheerders). Het wordt ingezet in de natuurgebieden. Het PNP heeft conform het Natuurpact geen ontwikkelopgave buiten het NNN, waardoor de middelen niet buiten de natuurgebieden kunnen worden ingezet. Hierdoor kunnen oorzaken (die regelmatig niet in het gebied zelf aanwezig zijn, zie voor meer toelichting de paragrafen 3.4 en 4.2) niet altijd worden aangepakt. Er is ook veel geld nodig voor het waardeverschil tussen grond met een agrarische functie en een natuurfunctie via SKNL (subsidie kwaliteitsimpuls natuur en landschap) of verwerving.

Het lukt de provincie Drenthe tot nu toe om de benodigde middelen uit Europa binnen te halen, waaronder EU-POP en EU Life. De financiën vanuit de provincie worden verder versterkt met middelen van het Rijk (door opgaven slim te combineren), eigen middelen en middelen van waterschappen en terreinbeherende organisaties. Tijdens de tussenevaluatie hebben wij geen grote voorbeelden ontdekt van andere belangrijke geldstromen die bijdragen aan doelen van PNP, vanuit verbindingen met andere sectoren.

In het Natuurpact is niet gerekend met indexatie en prijsstijgingen. Tijdens het opstellen van het PNP is er voor gekozen dit ook niet te doen. Er is toen al wel onderkend dat het van belang is om hier aandacht voor te hebben in de evaluatie. Indexatie, prijsstijgingen van gronden, extra kosten voor bedrijfsverplaatsingen, specifieke hydrologische maatregelen, loonkostenstijging en extra uitvoeringskosten spelen een rol. Dit betekent dat de uitvoering van het PNP meer gaat kosten dan beoogd. De provincie probeert dit deels op te vangen door het aanvragen van aanvullende financiering vanuit de Europese Unie. Ondanks extra subsidie is er op dit moment nog steeds een berekend tekort [lit. 5].

Ad 3) Stimuleren van overige partners

In het Natuurpact is het doel gesteld om de maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en de verbinding tussen natuur en economie te versterken. Echter, de (financiële) middelen vanuit het Natuurpact zijn primair bedoeld voor het halen van de gestelde natuurdoelen, waarbij te denken valt aan het afronden van het NNN, de PAS-maatregelen (natuurherstelmaatregelen) en de doelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR-doelstellingen). Ondanks dat het versterken van de maatschappelijke betrokkenheid en de verbinding leggen tussen natuur en economie ook onderdeel zijn van het Natuurpact, zijn hiervoor geen (financiële middelen) beschikbaar gesteld vanuit het Rijk. Dit betekent dat er maar een zeer beperkte mogelijkheid is voor de provincies om te onderzoeken hoe de maatschappelijke betrokkenheid vergroot kan worden, om hier actief op in te spelen en de verbinding tussen economie en natuur te vergroten. Hierover ook meer in paragraaf 3.3 en 3.4.

Voorafgaand aan het PNP is in 2015 een Raamovereenkomst opgesteld en getekend door de Natuur en Milieu Federatie Drenthe, Staatsbosbeheer, het Drentse Landschap, Natuurmonumenten, Drents Particulier Grondbezit, Land- en Tuinbouworganisatie Noord, waterschap Reest en Wieden, waterschap Vechtstromen,

waterschap Hunze en Aa's, waterschap Noorderzijlvest, Vereniging Drentse Gemeenten en natuurlijk de provincie Drenthe. De provincie Drenthe beoogt de PNP doelen te bereiken in samenwerking met andere maatschappelijke partners. De provincie Drenthe heeft een lange 'traditie' om ontwikkelingen te doen in goed overleg met gebiedspartijen. Dit wordt ook erkend en gewaardeerd door de gebiedspartners [lit. 6]. In het PNP is bewust het 'beleven en benutten' meer centraal gesteld ten opzichte van eerder beleid. De provincie Drenthe kan de maatschappelijke betrokkenheid beïnvloeden door te adviseren, te verleiden en kennis te delen over investeringen die leiden tot duurzame werkgelegenheid en natuurwinst. Denk hierbij onder andere aan verbindingen met landbouw en recreatie (zie ook paragraaf 3.3). Momenteel gaat het wijzigen van de functie van landbouwgronden naar natuur erg moeizaam. **Voor de landbouwgrondeigenaar is de transitie naar een duurzamere vorm van landbouw momenteel lastig, omdat de financiële compensatie niet voldoende en/of aantrekkelijk genoeg is en investeringen moeilijk terug te verdienen zijn.** Sterker nog, de meeste landbouwbedrijven gaan momenteel mee in de trend van schaalvergroting en intensivering, om op die manier nog mee te kunnen concurreren op de markt. Deze trend staat het behalen van de natuurdoelen van het PNP fors in de weg [lit. 11]. **Daarnaast komt er uit interviews tijdens deze tussenevaluatie naar voren dat ervaren wordt dat er niet altijd ruimte is voor langdurige tafelgesprekken en intensieve gebiedsprocessen, waarbij grondeigenaren (zowel particulier als in de landbouw) aan kunnen geven wat zij nodig hebben om tóch mee te gaan met die transitie.** Niet in alle gevallen is onvoldoende financiële compensatie de spelbreker [lit. 6].

Ad 4) Regelgeving en handhaving

Regelgeving en handhaving zijn standaard instrumenten van de overheid, maar zeer relevant om negatieve effecten op natuurwaarden binnen en buiten begrensde gebied te kunnen verminderen. De provincie Drenthe heeft een verantwoordelijkheid voor de uitvoering van toezicht en handhaving bij bedrijven en activiteiten die invloed hebben op het behalen van de doelen van het Programma Natuurlijk Platteland. De basis hiervoor ligt vastgelegd in diverse wetten en verordeningen.

Het houden van toezicht op de naleving van regels en het optreden tegen overtredingen is één van de kerntaken van de provincie Drenthe. De provincie Drenthe wil hiermee voorkomen dat overtredingen van regels de belangen van overheid en burgers schaadt.

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken heeft de provincie bij de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUDD) belegd met betrekking tot milieu-gerelateerde activiteiten. Bij activiteiten waarvoor een natuurvergunning nodig is, worden deze taken door de provincie (team VTH) zelf uitgevoerd. Daarnaast heeft de provincie een wettelijke regierol in de afstemming en coördinatie van het toezicht en de handhaving in het buitengebied.

3.1.1 Antwoorden op de vragen

Samenvattend kunnen we voor de vragen en daarbij gedefinieerde normen met betrekking tot de realisatie van nieuwe natuur in de provincie Drenthe het volgende concluderen:

- er wordt en is op vele plekken in Drenthe functieverandering van grond uitgevoerd en natuur ingericht. In Nieuwe Drostendiep, Reest, De Hunze en Bargerveen lijken de doelen ten aanzien van nieuwe natuur in het NNN volgens de vastgestelde planning te worden gehaald. Begin 2021 had de provincie Drenthe van 1.352 van de beoogde 3.855 hectare de functie gewijzigd, wat resulteert in een restantaakstelling van 2.503 hectare voor functiewijziging. Daarnaast had de provincie Drenthe op dat moment 1.728 van de beoogde 8.591 hectare ingericht ten behoeve van het PNP, wat resulteert in een restantaakstelling van 6.863 hectare voor inrichting. Met het huidige tempo zal de uitvoering van het NNN niet geheel voldoen aan de doelstelling in 2027. De resterende opgave is veel lastiger te realiseren dan de opgave die al is gerealiseerd. Daar staat tegenover dat een substantieel deel van de opgave gerealiseerd lijkt te kunnen worden;
- de realisatie van de inrichtingsopgave van de provincie Drenthe gaat praktisch gelijk aan op aan de landelijke voortgang en die van de andere provincies op zandgrond; voor een meer diepgaande vergelijking zijn recentere cijfers en meer nuance gewenst;

- de provincie Drenthe zet verschillende beleidsinstrumenten in om de doelen van het PNP te halen: grondinstrumenten, financiële instrumenten, het stimuleren van partners, regelgeving en handhaving, kennisuitwisseling, onderzoek en monitoring. Zo heeft de provincie Drenthe met succes veel energie gezet op het binnenhalen van noodzakelijke Europese middelen, met name EU-Life en EU-POP. Mede gegeven de beschikbare tijd en financiën zal een deel van de grondopgave, met de inzet van de huidige grondinstrumenten, waarschijnlijk niet in 2027 gehaald gaan worden. De juridisch dwingende beleidsinstrumenten, wettelijke herverkaveling en onteigening, worden op dit moment respectievelijk heel beperkt en niet ingezet.

3.2 Uitvoering van natuurherstelmaatregelen

Hoe staat het met de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen) in de provincie Drenthe?

In deze paragraaf wordt de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen) in de provincie Drenthe besproken. De onderzoeksvraag die in deze paragraaf beantwoord wordt, is *'Hoe staat het met de uitvoering van de natuur herstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen) in Drenthe?'*. Om hier een goed antwoord op te geven worden ook de deelvragen *'Wat was de initiële opgave?'* en *'Wat is er gerealiseerd?'* beantwoord.

De opgave

Om de Europese doelstellingen voor natuurbeleid te kunnen halen is het van belang dat (het effect van) stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden drastisch verminderd wordt. De initiële opgave voor elk Natura 2000-gebied is dan ook hetzelfde: het zekerstellen van specifieke natuurdoelen in dat gebied. De PAS-maatregelen zijn erop gericht om de effecten van de stikstof depositie te verzachten en andere levensomstandigheden te verbeteren (door praktisch en ecologisch getoetste herstelstrategieën) [lit. 12].

De provincie Drenthe heeft 14 Natura 2000-gebieden, waarvan veel stikstofgevoelige natuur. Voor de provincie Drenthe betreft het 188 PAS-maatregelen om uit te voeren binnen het PNP, met een totale begroting van EUR 90,6 miljoen [lit. 13]. Van deze 188 maatregelen betreft het 82 beheersmaatregelen, 48 inrichtingsmaatregelen, 39 onderzoeksmaatregelen en 12 monitoringstaken (gegevens provincie Drenthe).

De realisatie

Landelijk gaat het om 1.847 maatregelen die tot juni 2021 zijn uitgevoerd [lit. 9]. Uit de rapportage voortgang uitvoering herstelmaatregelen (12 december 2019) blijkt dat landelijk 516 maatregelen afgerond zijn, 1.255 maatregelen nog in uitvoering zijn en de laatste 76 maatregelen complexe maatregelen zijn die om zorgvuldige gebiedsprocessen vragen [lit. 14]. Daarmee ligt de totale landelijke opgave voor meer dan 95 % op schema. Ondanks dat de totale landelijke opgave voor meer dan 95 % op schema ligt, heeft het nog niet geleid tot het gewenste natuurherstel in het Natuurnetwerk. De natuurcondities zijn gelijk gebleven en in sommige gevallen zelfs achteruit gegaan. Effecten zijn vooralsnog te kleinschalig, lokaal en verspreid om op systeemniveau van een significante verandering te spreken [lit. 21]. Dit kan deels te maken hebben met het feit dat effecten van maatregelen niet altijd snel zichtbaar zijn, maar wordt vooral veroorzaakt doordat de problemen niet bij de bron worden aangepakt.

Op 1 juli 2021 zijn in de provincie Drenthe voor de meeste maatregelen de inrichting of een onderzoek opgeleverd. De provincie ligt dus qua aantallen grotendeels op schema met de uitvoering van de PAS-maatregelen. Voor de gebieden Dwingelderveld, Drents Friese Wold, Drentsche Aa, Mantingerzand en het Bargerveen worden knelpunten in de uitvoering verwacht (persoonlijke mededeling provincie Drenthe). De maatregel ophoging van de beekbodem in de Drentsche Aa is een belangrijke systeemmaatregel en is groot van omvang. Technisch is de maatregel uitgetest, alleen het gebiedsproces is uitdagend en de uitkomst nog niet zeker. Verdere specifieke details over de maatregelen zijn te vinden in de beheerplannen van desbetreffende gebieden. De provincie is bezig om de knelpunten op te lossen en de PAS-maatregelen af te ronden. Dit is van belang omdat er een aantal grote ontwikkelingen aan zitten te komen (bijvoorbeeld de gebiedsgerichte aanpak Stikstof en Programma Natuur) die tijd en geld vergen van de provincie [lit. 3].

Echter, sommige knelpunten zijn niet eenvoudig op te lossen, zoals bij bovengenoemd voorbeeld (Drentsche Aa).

Zoals al eerder genoemd is er in het Natuurpact slechts beperkt rekening gehouden met indexatie en specifieke maatregelen voor hydrologie en inrichting. Dit betekent dat er voor de provincie Drenthe een totale stijging van kosten is berekend van EUR 13,5 miljoen voor de PAS-maatregelen (waarbij in het kader van Natura 2000 de komende periode EUR 7 miljoen aan extra maatregelen nodig is) [lit. 5].

3.2.1 Antwoord op de vraag

Samenvattend kunnen we voor de vraag en de daarbij gedefinieerde norm met betrekking tot uitvoering van natuurherstelmaatregelen in de provincie Drenthe het volgende concluderen:

- de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen) is qua aantallen maatregelen grotendeels op schema volgens de vastgestelde planning. Echter, er zijn belangrijke knelpunten bij belangrijke systeemmaatregelen, die groot van omvang zijn en meer tijd vragen om op te kunnen lossen.

3.3 Maatschappelijke betrokkenheid en verbinding natuur en economie

Lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe om maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en de verbinding tussen natuur en economie te versterken?

In deze paragraaf wordt de maatschappelijke betrokkenheid en de verbinding tussen natuur en economie besproken. De onderzoeksvraag die in deze paragraaf beantwoord wordt, is *'Lukt het de provincie samen met de partners in Drenthe om maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en de verbinding tussen natuur en economie te versterken?'*. Om hier een goed antwoord op te geven worden ook de deelvragen *'Wat was de initiële opgave?'* en *'Wat is er gerealiseerd?'* beantwoord. We maken in deze paragraaf gebruik van citaten uit de interviews omdat het dit onderwerp meer beeldend maakt. Deze citaten staan tussen aanhalingstekens en zijn cursief weergegeven.

De initiële opgave

In het tussen het Rijk en de provincies gesloten Natuurpact staat nadrukkelijk dat het natuurbeleid meer verankerd moet worden in de samenleving. Maatschappelijke betrokkenheid wordt daarbij gezien als een voorwaarde voor robuust en vitaal natuurbehoud en -ontwikkeling [lit. 11]. Echter, maatschappelijke betrokkenheid wordt door zowel Rijk als de provincies uiteenlopend gedefinieerd. Ten gevolge daarvan zijn er brede doelstellingen en geen duidelijke afspraken gemaakt voor deze ambitie. Uitgangspunt is dat het om betrokkenheid in de breedst mogelijke zin gaat en dat er een breed scala van partijen actief betrokken raakt bij natuur [lit. 9].

In contrast met de brede en onduidelijke doelstellingen over maatschappelijke betrokkenheid, zijn er wel harde eisen voor natuurdoelstellingen gedefinieerd in het Natuurpact. Ten gevolge hiervan zijn de financiële instrumenten van de provincies vooral gericht op natuurherstel en -ontwikkeling en de doelen uit de VHR [lit. 11]. Dat geldt ook voor de provincie Drenthe. Provincies worden geacht om voor het thema maatschappelijke betrokkenheid hun eigen (financiële) middelen in te zetten. Deze inzet is echter zeer beperkt: EUR 11 tot 13 miljoen in 2018 voor alle provincies samen. Ter vergelijking: voor de natuurdoelen is ongeveer EUR 493 miljoen per jaar voor alle provincies samen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk [lit. 11]. Dit betekent dat er maar een zeer beperkte mogelijkheid is voor provincies om te onderzoeken hoe de maatschappelijke betrokkenheid en de verbinding tussen economie en natuur vergroot kan worden en hier gevolg aan te geven. Uit zowel de landelijke evaluatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) [lit. 11] als deze tussenevaluatie blijkt dat deze scherpe (financiële) focus op de natuurdoelen de mogelijkheid om de verbinding tussen natuur en economie in de provincie Drenthe te maken verhindert. Vanuit het PNP wil de provincie Drenthe graag uitnodigend zijn en is ze op zoek naar koppelkansen. Het programma van het PNP is geschreven met veel nadruk op 'beleven en benutten' ten opzichte van 'beschermen', wat aan geeft dat de provincie Drenthe wel ambitie heeft op dit punt. De financiële middelen zijn echter zeer beperkt.

De realisatie

De opgave voor maatschappelijke betrokkenheid en de verbinding tussen natuur en economie in het PNP is niet hard en meetbaar gemaakt, overeenkomend met het Natuurpact. Het is daarom lastig om in deze tussenevaluatie harde uitspraken te doen over de mate van maatschappelijke betrokkenheid. We kunnen voorbeelden noemen van initiatieven waarbij wordt gepoogd de maatschappelijke betrokkenheid te vergroten. Een voorbeeld is Streekbeheer. Streekbeheer is een project in de provincie Drenthe dat burgerparticipatie in groene initiatieven stimuleert. Het project wordt gefinancierd door de provincie Drenthe en gemeenten van Drenthe, en uitgevoerd door de stichting Landschapsbeheer Drenthe. Het programma brengt burgers samen die vrijwillig aan de slag willen met het beheren van landschappen en natuur. Het doel van het programma is om een beroep te doen op de eigen verantwoordelijkheid van burgers om zelf met groene initiatieven aan de slag te gaan in hun omgeving. Het programma is succesvol, want momenteel zijn er in heel Drenthe groepen vrijwilligers actief [lit. 11]. Hetzelfde geldt voor de subsidieregeling 'Groene bewonersinitiatieven' waarmee bewoners op basis van een provinciale subsidie hun leefomgeving kunnen vergroenen. Via educatieve projecten wordt verder aan draagvlak en kennis in de samenleving over natuur gewerkt. Het Instituut voor Natuureducatie (IVN) heeft lespakketten voor boerenlandvogels en bijen (de 'Bij-les') ontwikkeld die scholen kunnen afnemen. De Bij-les biedt daarbij nog de optie voor investeringen in het groen om de school. Bescherming van boerenlandvogels (akker- en weidevogels) is een initiatief waarvoor veel draagvlak in de samenleving is en waarvoor een veelheid aan partijen hun krachten gebundeld hebben. Boeren(organisaties), vrijwilligers, natuurorganisaties, kennisinstututen en de provincie Drenthe werken samen in het 'Bermberaad' aan het versterken van de boerenlandvogelstand. In het Bermberaad trekt de provincie Drenthe met gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en vrijwilligersorganisaties op om het bermbeheer op een ecologisch hoger niveau te brengen. Voor het op onder andere deze wijze vergroenen van de leefomgeving heeft de provincie Drenthe, in de door de Provinciale Staten vastgestelde investeringsagenda, extra middelen uitgetrokken (3 miljoen euro). Bij het vaststellen van die investeringsagenda hebben Provinciale Staten voor het eerst ook middelen gereserveerd voor investeringen in een groene leefomgeving in het stedelijk gebied, zodat wijken en parken en fietspaden verder vergroend kunnen worden.

Bargerveen

In het Bargerveen is een ultieme verbinding ontstaan tussen natuurbeleving en economie. Natuurherstel en -beleving door recreatie gaan samen op. Routestructuren en een schaapskooi met restaurant zijn mooie voorbeelden. Ook zijn er verschillende nieuwe bedrijfjes ontstaan. De dorpen om het gebied zijn betrokken en men is trots geworden op het gebied.

Bovenstaande voorbeelden zorgen voor meer maatschappelijke betrokkenheid bij natuur en het natuurbeleid van de provincie Drenthe. Voorbeelden van verbindingen tussen natuur en economie in de provincie Drenthe zijn beperkt zichtbaar (natuurboeren, particuliere landgoederen) of dateren uit de periode van voor het PNP (het LOFAR-gebied (combinatie natuur en onderzoek aan de ruimte) is hiervan een voorbeeld). Afgezien van de rol van natuur in klimaatadaptatie, waterberging en waterbeheersing -waar de waarde van robuuste natuur evident is- is er een grote impliciete waarde van de natuur voor allerlei sectoren zoals welzijn, wonen, landbouw en recreatie. Voor individuele ondernemers in de landbouw en recreatie geldt echter dat het niet eenvoudig is om investeringen in de natuur terug te verdienen. Toch is juist daar een wereld te winnen. Het landelijk gebied van Drenthe bestaat voor het grootste deel uit landbouwgronden en de landbouw heeft een belangrijke invloed op diversiteit in het agrarische land zelf en in nabijgelegen natuurgebieden. De meeste landbouwbedrijven gaan momenteel mee in de trend van schaalvergroting en intensivering, om op die manier nog mee te kunnen concurreren op de markt. Deze trend staat het behalen van de natuurdoelen van het PNP fors in de weg [lit. 11]. **De landbouwsector geeft aan dat er teveel nadruk ligt op natuurbescherming en dat er minder oog is voor hoe de landbouwsector effectief kan bijdragen daaraan. Zij hebben wel sterk de wens om goed meegenomen te worden in dat proces.**

'Aan de voorkant moet je het proces goed inrichten. Het gaat om het goeie gesprek - niet teveel van boven af, maar goeie gesprekken voeren.'

Maatschappelijke betrokkenheid wordt terecht gezien als voorwaarde voor natuurbehoud, -bescherming en -ontwikkeling en als waarde in zichzelf. De provincie Drenthe zet door middel van de genoemde voorbeelden in op het vergoten van de maatschappelijke betrokkenheid. Het is een lastige opgave, zo ook bij andere provincies overigens, om deze betrokkenheid structureel te vergroten. Dit geldt in grotere mate voor het zichtbaar maken en versterken van de verbinding tussen natuur en economie.

Assen aan de Aa

In het project Assen aan de Aa heeft de gemeente Assen (samen met partners waterschap Hunze en Aa's, Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa, Staatsbosbeheer, Regio Groningen-Assen natuurontwikkeling) verbindingen tussen stad en land hersteld. Natuurontwikkeling en leefbaarheid gaan hier hand in hand en draagt ook bij aan -bijvoorbeeld- de waardeontwikkeling van vastgoed.

Afbeelding 3.2 Deurzerdiep (copyright Daan Bos)

3.3.1 Antwoord op de vraag

Samenvattend kunnen we voor de vraag en de daarbij gedefinieerde norm met betrekking tot maatschappelijke betrokkenheid en verbinding tussen natuur en economie concluderen:

De provincie Drenthe stimuleert, binnen de randvoorwaarden (geen financiële middelen vanuit het Natuurpact), samen met de partners in Drenthe de maatschappelijke betrokkenheid. Op gebiedsniveau lukt het ook om de verbinding tussen natuur en economie te versterken. De resultaten zijn wel nog weinig zichtbaar en vooral van lokaal belang.

3.4 Balans tussen beschermen, beleven en benutten

Lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe belangen in de uitvoering te koppelen in de juiste balans: beschermen, beleven, benutten? In het bijzonder natuur, landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie?

In deze paragraaf wordt de balans tussen 'Beschermen, Beleven en Benutten', het motto van PNP, besproken. De volgende onderzoeksvraag wordt beantwoord: *'Lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe belangen in de uitvoering te koppelen in de juiste balans: beschermen, beleven, benutten? In het bijzonder natuur, landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie?'* Om hier een goed antwoord op te geven worden ook de deelvragen *'Wat is de gewenste balans tussen beschermen, beleven en benutten, in het bijzonder natuur, landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie?'* en *'Hoe is de balans nu?'* beantwoord.

In paragraaf 3.3 is de maatschappelijke betrokkenheid en de verbinding tussen natuur en economie besproken. Dit hangt samen met wat er in deze paragraaf besproken wordt, namelijk de balans tussen beschermen, beleven en benutten, het motto van het PNP. De focus in het Natuurpact ligt voornamelijk op de natuurdoelen en daar worden dan ook voornamelijk de middelen op ingezet. Maatschappelijke betrokkenheid en de verbinding tussen natuur en economie is in het programma van het PNP sterk aangezet, maar komt in veel mindere mate aan de orde in de uitvoering van het programma. De vraag die hieruit volgt is dan of er wel of niet gesproken kan worden van een balans tussen beschermen, beleven en benutten.

De gewenste balans

De provincie Drenthe heeft qua financiën en de kwantificering van de opgave vanaf de start van het programma, passend bij het Natuurpact, prioriteit gegeven aan 'beschermen' binnen het programma. Hierbij zou inzetten op beleven en benutten financieel bij moeten dragen aan bescherming van de Drentse natuur. In de tekst van het PNP wordt beleven en benutten echter veel prominenter naar voren gebracht dan beschermen. Uit de interviews blijkt dat in het speelveld van stakeholders met verschillende belangen binnen het programma geen consensus bestaat over wat de juiste en/of gewenste balans is tussen beschermen, beleven en benutten. Er lijkt een discrepantie te zitten tussen het PNP in tekst en de inzet in middelen en de verwachting die verschillende betrokken partners hebben. Er wordt door verschillende partners aangegeven dat er een scheve balans is in de focus van het PNP en de tijd en financiële middelen die er voor ingezet worden. Daarbij moet natuurlijk wel rekening gehouden met het feit dat partners betrokken bij het PNP verschillende belangen behartigen. De gewenste balans tussen beleven, benutten en beschermen is in de praktische uitwerking uiteindelijk ook maatwerk per gebied.

'Mensen die nu werken voor het PNP zetten de drie B's op een eigen manier in - natuurbeschermingsorganisaties zetten in op beschermen, de provincie zit er een beetje middenin, en de rest zet sterker in op beleven en benutten.'

De huidige balans

Zoals genoemd blijkt uit de verschillende gesprekken dat er bij de partners geen consensus bestaat over de vraag hoe de balans tussen beschermen, beleven en benutten nu is. Daarom wordt hieronder omschreven hoe de huidige situatie wordt ontvangen vanuit verschillende perspectieven.

Vanuit de opgaven in het Natuurpact heeft beschermen prioriteit, waarbij inzetten op beleven en benutten financieel bij zou moeten dragen aan bescherming van de Drentse natuur. Momenteel lijkt dat nog niet het geval te zijn: de druk op natuurgebieden met betrekking tot verstoring neemt toe (vanuit recreatie en beleving), deels aangewakkerd door de COVID-19 pandemie. Dit, terwijl ook ander 'ver'-thema's (verdroging, verzuring et cetera) het moeilijk maken de ecologische opgaven in natuurgebieden in termen van kwaliteit te realiseren (zie paragraaf 3.5).

'Vanuit de buitenkant lijkt het soms best goed te gaan - we zien Zeearenden, Wolven en Oehoes. Maar als je gaat inzoomen naar soorten, of kijkt naar systemen, dan gaat het een stuk minder goed. Zelfs met die grote soorten zien we een afname van de andere normale soorten. Stikstof en droogte geven grote problemen. Grote

delen van het bos zijn nu aan afsterven: de Letterzetter en schimmels maken veel kapot. Het lijkt een drama verhaal, maar dat is het denk ik ook.'

Aan de ene kant zijn de meeste partijen blij met het gegeven dat mensen de natuur meer opzoeken. Het biedt mogelijkheden om mensen meer te leren over de natuur, de bijbehorende opgaven en in sommige gevallen misschien zelfs betrokken te krijgen bij natuurbescherming. Aan de andere kant vraagt men zich ook af hoe er omgegaan moet worden met deze toenemende druk. Natuurbeschermers constateren dat de natuur, die het ecologisch al zwaar heeft, lijdt onder deze toenemende druk. Er is een groeiende vraag om wandel-, MTB- en ruiterspaden. In het veld worden salamanders en slangen overreden, honden vallen reeën aan, dieren verliezen hun habitat, stiltezones worden zonder meer verstoord en kwetsbare vegetaties worden beschadigd. Vanuit ecologisch perspectief lijkt de balans tussen beschermen, beleven en benutten dus uit verhouding.

'Die balans zoeken is altijd een struggle. Het beleven weegt zwaar, maar de impact van die beleving geeft een zware klap op het beschermen.'

Vanuit het perspectief van recreatie en beleving (de vrijetijdseconomie) lijkt de balans tussen beschermen, beleven en benutten ook zoek. Verschillende stakeholders geven aan dat ze sterk het idee hebben dat er in de natuur steeds minder kan en dat ze onvoldoende betrokken worden in gebiedsprocessen. Een voorbeeld hier van is het organiseren van evenementen in de natuur. Het beeld bestaat dat natuurorganisaties wel evenementen kunnen organiseren en dat het voor de recreatieve sector veel lastiger is.

'De zorgen die er zijn zitten met name op die toegankelijkheid. Dat er geen balans met benutten en beleven is. Als we elkaar daar kunnen vinden dan maak je ons heel erg blij, maar de natuur wordt daar ook heel erg blij van.'

'Natuurontwikkeling is voor de toeristisch recreatieve sector in Drenthe heel erg belangrijk.'

Ook geven ze aan dat er in verhouding veel minder geld gestoken wordt in het onderdeel beleven, dan in natuurbescherming. Gezien het feit dat de provincie voor 'beschermen' geld heeft gekregen van het Rijk klopt dat ook. Er is minder geld beschikbaar voor het onderdeel beleven en dit baart de recreatieve sector zorgen. De recreatieve sector staat open voor koppelmogelijkheden om alle drie de pijlers met elkaar zo efficiënt mogelijk te combineren.

'Ik heb het gevoel dat we een euro van PNP onvoldoende leggen op een euro van vrijetijdseconomie. Eén voorbeeld: waar wij zorgen over hebben is het in stand houden van recreatieve voorzieningen in bijvoorbeeld de bossen van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer is gekort op hun toelage voor de instandhouding van recreatieve voorzieningen per hectare (ze hebben nu 33 of 38 euro per hectare) (pers. mededeling provincie: deze voorzieningsbijdrage komt uit het budget Natuur). Dat is niet genoeg. Wij vragen ons af hoe we die euro's van verschillende domeinen aan elkaar kunnen koppelen. Wij vragen ons af hoe we Staatsbosbeheer (en natuurlijk Natuurmonumenten) kunnen helpen om de kwaliteit van recreatievoorzieningen op peil te houden.'

Hier ligt dus een kans voor de provincie Drenthe om meer samen te werken, intern met vrijetijdseconomie en extern met de recreatiesector, en te kijken naar hoe ze de verbinding tussen de sectoren kunnen versterken. Hierbij kan gezocht worden naar mogelijkheden waarbij de gesprekspartners beiden de vruchten kunnen plukken van de samenwerking. Hier ligt een kans om keuzes te maken tussen waar dingen niet kunnen en waar je wel ruimte hebt om initiatieven te ontwikkelen (zoning tussen lichtgroen en donkergroen) en door vanuit vrijetijdseconomie, samen met partners, een visie te hebben op ontwikkeling van gebieden en hier vanuit de provincie een uitnodigende en faciliterende rol in te spelen.

Daarbij is het van belang om ook andere sectoren, waar natuur een grote impliciete waarde voor heeft (bijvoorbeeld welzijn en wonen), uit te dagen bij te dragen aan de gemeenschappelijke doelen.

Een positieve ontwikkeling om de natuur echt beter te beschermen

In het nationaal park Drents Friese Wold is een stille kern gerealiseerd. Eerst zijn nieuwe routes aangelegd met minimaal dezelfde of meer lengte en vervolgens zijn de oude routes er uitgehaald. Het wordt toeristen daarmee makkelijk gemaakt om zich langs de randen te verplaatsen, ook op mooie routes, maar nu meer langs de horeca. Met de stille kern wordt de natuur echt beter beschermd. En de recreatiesector profiteert, want midden in het Drents Friese Wold kun je geen euro uitgeven als toerist. Een verbeterde verbinding tussen natuur en economie, in samenwerking gerealiseerd [lit. 6].

Afbeelding 3.3 Recreatie in Drents Friese Wold (copyright Hans Dekker)

3.4.1 Antwoord op de vraag

Samenvattend kunnen we voor de vraag en de daarbij gedefinieerde norm met betrekking tot de balans tussen beschermen, beleven en benutten concluderen:

- de gebiedspartners hebben, logischerwijs vanuit verschillende belangen, een verschillende wens ten aanzien van de balans beschermen, beleven en benutten. De gewenste balans vanuit de provincie is niet bij alle gebiedspartners helder. Er is bij aanvang van het PNP een raamovereenkomst getekend door de eerder genoemde partijen. Er was toen dus betrokkenheid bij de doelen. Om dit onderdeel van het PNP naar tevredenheid van de verschillende partners te realiseren, zijn aanvullende financiële middelen van verschillende partijen samen nodig. Deze zijn in de praktijk niet altijd beschikbaar. De uitdagingen liggen o.a. op de koppeling met landbouw en vrijetijdseconomie, maar er bestaan ook kansen in andere sectoren, zoals welzijn en wonen. De koppeling tussen natuur en water (KRW) loopt over het algemeen heel goed.

3.5 De staat van de natuur: effecten uitvoering natuurbeleid

Hoe staat de natuur er zelf voor? Wat zijn, met andere woorden, de effecten van het natuurbeleid en de uitvoering daarvan via het PNP?

In deze paragraaf wordt de staat van de natuur en de effecten van de uitvoering van het natuurbeleid in de provincie Drenthe besproken. De volgende onderzoeksvraag wordt beantwoord: *'Hoe staat de natuur er zelf voor? Wat zijn, met andere woorden, de effecten van het natuurbeleid en de uitvoering daarvan via het PNP?'* Om hier een goed antwoord op te geven worden ook de deelvragen *'Wat zijn de waarden van de natuur waarop kan worden gebaseerd hoe goed het met de natuur staat in de provincie Drenthe?'* en *'Hoe staan die waarden er op dit moment voor en hoe waren die waarden voorafgaand aan de uitvoering van het PNP?'* beantwoord.

Natuurwaarden in de provincie Drenthe

De ambitie van de provincie Drenthe is om robuuste en vitale natuur in Drenthe te hebben, die beleefbaar is en tevens bijdraagt aan de Drentse economie [lit. 1]. Robuuste en vitale natuur zijn doelen van het PNP die betrekking hebben op natuurkwaliteit, binnen en buiten het NNN. We beperken ons bij de bespreking in deze paragraaf dan ook niet tot de natuurgebieden, ook al beoogt het PNP de doelen vooral te realiseren door in te zetten op vervolmaking van het NNN. Voor het realiseren van robuuste en vitale natuur is het realiseren van het NNN een maatregel.

Het PBL heeft een set van beleidsrelevante natuurindicatoren geselecteerd waarover zij op landelijk en provinciaal niveau rapporteert, de zogenoemde CLO indicatoren (www.clo.nl). Een selectie van deze CLO indicatoren wordt ook gepresenteerd op de provinciale website (www.drentheincijfers.nl). Het gaat om indicatoren die niet alleen aansluiten bij generieke biodiversiteitsdoelen, zoals 'het stoppen van de achteruitgang van biodiversiteit', maar ook bij concrete doelen zoals die zijn geformuleerd in de EU Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de KRW.

De indicatoren zijn in het Compendium voor de Leefomgeving (CLO) uitgewerkt voor de gekozen doelen, maar ook voor de bepalende factoren, de milieu- en ruimtelijke condities, en de oorzaken van verandering. Deze indicatoren helpen om in de volgende paragraaf een objectieve genuanceerde samenvatting te geven van de staat van de natuur en dit te interpreteren in samenhang met de bevindingen uit interviews, specifieke rapportages en de verslagen van veldbezoeken.

Huidige stand van zaken natuurwaarden in de provincie Drenthe

Op grond van de CLO-indicatoren

De huidige toestand van soorten en ecosystemen in Nederland en de provincie Drenthe is niet zo goed als beoogd. Het is overigens een genuanceerd verhaal en we doen de inspanningen van de vele vrijwilligers, onderzoekers van het PBL en andere kennisinstellingen eigenlijk te kort met de enkele zinnen die we hier wijden aan de toestand (mate van doelbereik [lit. 19]) en de trends (de ontwikkeling daarin) van een selectie van natuurindicatoren.

Diersoorten op het land zijn gemiddeld stabiel in de natuurgebieden maar nemen af in stedelijk en agrarisch gebied. Het aantal soorten op de Rode Lijst is redelijk stabiel. Met redelijk wat soorten kwalificerende broedvogels gaat het goed; ze vertonen een positieve provinciale trend in populatie omvang in de provincie Drenthe. Dit zijn veelal soorten van natte natuurgebieden (blauwborst, aalscholver, ijsvogel et cetera). Bij de vlinders zijn het algemene soorten van meer voedselrijke omstandigheden die gunstige trends laten zien, terwijl soorten van voedselarme omstandigheden in aanwezigheid achteruitgaan [lit. 15]. Ook met andere insecten (dan vlinders) en planten die van voedselarme omstandigheden en/of van kwelwater afhankelijk zijn (delen van de beekdalen, heides en vennen) gaat het niet goed en soorten verdwijnen of dreigen te verdwijnen.

In de bossen gaat het relatief goed, hoewel er recent wel zorgen zijn ontstaan over sterfte van bomen door schimmels en insecten. De kenmerkende diersoorten van het bos vertonen in de provincie Drenthe een positieve trend door het ouder worden van de bossen, een gunstiger verhouding loofbos/naaldbos en een ander bosbeheer waarbij meer dood hout blijft liggen.

Op ecosysteemniveau is de Staat van Instandhouding (Svi) van habitattypen van de Habitatrictlijn en de biologische kwaliteit van KRW-waterlichamen (landelijk en) provinciaal slecht. De kwaliteit van ecosystemen (landnatuur en zoetwater, gemeten als het aandeel van de karakteristieke soorten dat er voorkomt) is matig: over meer dan 50 % van het oppervlak komen slechts vrij lage tot lage aantallen kenmerkende soorten voor. Wat bepalende factoren betreft, zijn er op grond van de CLO-indicatoren grote zorgen met betrekking tot stikstofdepositie, omdat de geschiktheid voor landnatuur bijna nergens (<2 % van het oppervlak) goed is. En de ontwikkeling is niet gunstig. De resultaten van het Meetnet Ammoniak Nederland laten zien dat er in alle Natura 2000-gebieden in de provincie Drenthe een gemiddelde stijging van de luchtconcentratie plaatsvindt sinds 2010. Met name 2018 vertoont in alle gebieden een sterke stijging [lit. 16].

In veel provincies, en zo ook in de provincie Drenthe, is verdroging een probleem. Op veel plaatsen is de grondwaterstand verlaagd voor landbouw en bewoning of door waterwinning. Daardoor is ook in natuurgebieden de grondwaterstand gedaald en zijn deze gebieden verdroogd. Een lage voorjaarsgrondwaterstand en het te snel en te diep uitzakken van de grondwaterstand in de zomer/najaar (GLG) zijn het probleem. Locaties waar de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (GVG) momenteel als onvoldoende wordt beoordeeld, liggen vooral op de zandgronden. In de provincie Drenthe is een verslechtering te zien in de voorjaarsgrondwaterstand in bos, heide en moeras. Alleen in de halfnatuurlijke graslanden is de daling van grondwaterstand of verdergaande verdroging lokaal gekeerd, door de uitvoer van herstelmaatregelen. De zuurgraad van de bodem is in de meeste natuurgebieden in de provincie Drenthe goed [lit 19].

Verdroging

Uit evaluaties van bijvoorbeeld het Dwingelderveld blijkt dat er lokaal goede dingen gebeuren door restauratie op ecosysteemniveau, maar er is een achterliggend probleem van verdroging door voortdurende afvoer van water op grotere ruimtelijke schaal. Dit werkt door op de heidegebieden van het Dwingelderveld. Verdroging speelt in meerdere grote natuurgebieden. De Elperstroom en de Geeserstroom zijn bijvoorbeeld drie jaar op rij helemaal drooggevallen. De basis is niet goed [lit. 6]. De provincie en de waterschappen zijn bezig met nieuw beleid en regels voor drainage en beregening.

Op grond van de interviews en verslagen veldbezoeken

Uit de interviews met betrokkenen van het PNP komt een divers beeld naar voren over hoe de staat van de natuur in de provincie Drenthe gezien wordt. De gesprekspartners weten dat het -op papier- niet goed gaat met de natuur, maar dat wordt zo niet door iedereen ervaren. Het ziet er prachtig uit, er bloeit en groeit veel, men ziet meer andersoortige dieren dan vroeger, en er zijn reeën voor de deur. Toeristen komen graag voor de schone lucht en de mooie omgeving. Iemand merkte op : *'Ik kom wel eens in de natuur, maar merk niet dat de natuur minder van kwaliteit is dan 20 jaar geleden.'* Of *'Ik merk ontwikkelingen door klimaatverandering en de natuur verandert daarbij mee'*.

Dit is in sterk contrast met hetgeen door de natuurbeschermers en wetenschappers wordt uitgedragen, namelijk dat de basis niet in orde is, dat in de natuurgebieden soorten verdwijnen die gevoelig zijn voor de 'ver'-thema's met name verstoring, verdroging en vermessing. Er worden zeker positieve ontwikkelingen gezien, die overigens deels al in gang waren gezet voorafgaand aan het PNP. Denk hierbij aan de natte natuur in de kop van Drenthe (waterberging Onlanden), de middenloop van de Drentse Aa, of het natuurherstel langs de Hunze. Er zijn lokaal hoopgevende resultaten van natuurherstel in het kader van PNP, bijvoorbeeld in waterbergingsgebieden, hoogveen (Bargerveen) en beekdalen (Reestdal) waar de juiste interventies met het uitvoeren van PNP plaatsvinden. Op ecosysteemniveau echter zijn de problemen groot en aanwijsbaar, te wijten aan de onttrekkingen van water, de aanvoer van voedingsstoffen via lucht en afstroming naar oppervlaktewater en de alomtegenwoordigheid van gewasbeschermingsmiddelen. Het zijn problemen die vooral gevoeld en gezien worden in natuurtypen waar de provincie Drenthe in Nederland belangrijk voor is; de voedselarme natuur in heide en vennen.

Spectaculaire ontwikkelingen in de waterbergingsgebieden

Voedselrijke moerasnatuur doet het goed in de grote gebieden die zijn gerealiseerd in het kader van waterberging in Onlanden en het Zuidlaardermeergebied. Dat zijn weliswaar niet direct praktijkvoorbeelden

voor het PNP, omdat de gebieden voorafgaand aan het PNP zijn gerealiseerd, maar het geeft wel perspectief.

In de delen die overstromen met beekwater ontstaan voedselrijke moerasvegetaties, maar de hogere dynamiek en hoge productiviteit zijn niet in dit geval niet nadelig. Aan de eisen van voedselrijke moerasnatuur is namelijk gemakkelijk te voldoen. De effecten op fauna zijn, zeker in de pionierfase, spectaculair. Het resultaat is voor de korte en middellange termijn prachtig, niet alleen voor bescherming, maar ook voor beleving.

In de Onlanden is het aantal water- en moerasvogels sterk toegenomen, met soorten als roerdomp, porseleinhoen, kleinst waterhoen, watersnip, snor en baardman. Ook hebben zich hier meerdere otters en nu ook de bever gevestigd en is het aantal waterspitsmuizen sterk toegenomen. Hoe lang deze gunstige situatie zo blijft moet nog blijken. De factoren die bijdragen aan het succes zijn vooral het evidente belang van de waterberging (benutting), en het gegeven dat het natuurdoel niet ambitieus is (moeras).

Overigens is het niet allemaal 'hosanna'. Er is wat natuur betreft wel een spanningsveld met het peilbeheer, vanwege de eisen die waterberging en landbouw (doorvoer landbouwwater) stellen. Peilfluctuaties en waterhuishouding in onder andere Onlanden zijn niet optimaal voor natuur. Ook moerasdelen in het Zuidlaardermeer hebben 's winters onnatuurlijk lage waterstanden vanwege de benodigde waterbergingsruimte.

Afbeelding 3.4 Otter (copyright Hans Dekker)

Maar het speelt ook daarbuiten, in het agrarische landschap. Men benoemt expliciet dat de natuurwaarden buiten de natuurgebieden onder grote druk staan. Ondanks aanwijsbaar goede ontwikkelingen, die mede in het kader van het stelsel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) tot stand komen, is er meer nodig

voor het keren van de negatieve trends van veel doelsoorten en het daadwerkelijk verbeteren van de waterkwaliteit [lit. 17].

3.5.1 Antwoord op de vraag

Samenvattend kunnen we voor de vraag en daarbij gedefinieerde norm met betrekking tot de staat van de natuur in de provincie Drenthe concluderen dat er lokaal tekenen zijn van herstel, maar dat de natuur in Drenthe er feitelijk niet zo goed aan toe is vanuit het perspectief van de landelijke en regionale doelen van biodiversiteit [lit. 19]. Over grote oppervlakten zijn de bepalende factoren (denk aan waterhuishouding, nutriënteninstroom (onder andere stikstofdepositie) of vervuiling) ongunstig, met name voor soorten en ecosystemen van natuurtypen waar de provincie Drenthe een belangrijke verantwoordelijkheid voor heeft. Hierover bestaan echter verschillende beelden, die overduidelijk afhankelijk zijn van perspectief.

Het PNP draagt positief bij aan de natuurwaarden door toename van het oppervlak beschermde natuur, de inrichting daarvan, en lokale maatregelen voor herstel. Het PNP heeft echter vrijwel geen invloed uitgeoefend op de voor natuurkwaliteit bepalende factoren op systeemniveau buiten de grenzen van het NNN. De omstandigheden buiten het NNN zijn niettemin belangrijk voor systeemherstel, omdat daar belangrijke randvoorwaarden voor wat betreft ecologische verbindingen, waterhuishouding, nutriënteninstroom en vervuiling kunnen worden geschapen.

4

VERANDERDE CONTEXT EN LEREN VAN HET UITGEVOERDE BELEID

In hoofdstuk drie hebben we antwoord gegeven op de onderzoeksvragen over de voortgang van het PNP van de provincie Drenthe, op basis waarvan we in dit hoofdstuk beschrijven wat we kunnen leren van het uitgevoerde beleid van de provincie Drenthe om uiteindelijk in hoofdstuk 5 tot aanbevelingen te komen. Eerst bespreken we de context van het natuurbeleid en veranderingen hierin.

4.1 De context van het natuurbeleid en veranderingen hierin

In deze paragraaf bespreken we of er sprake is geweest van een veranderende context en welke invloed dat heeft gehad op de realisatie van het PNP en wat voor een invloed dat zou kunnen hebben op de toekomstige opgave van het programma.

Veranderende wetgeving

Tijdens de uitvoering van het PNP is de maatschappij en het programma onderhevig aan veranderende wetgeving, wat de uitvoering van het PNP in sommige gevallen complexer maakt. Iets dat al was ingezet voor uitvoering van het PNP, maar (zoals uit de interviews naar voren komt) waarbij nog wel gezocht wordt naar de 'nieuwe manier van werken', is de zaak van Het Gerecht van de Europese Unie over gelijkberechtiging. Tot 2012 konden natuurorganisaties aanspraak maken op subsidies van het Rijk voor het aankopen van gronden voor de aanleg van nieuwe natuur. Particuliere grondbezitters voelden zich benadeeld op de grondmarkt en richtten de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) op, om vervolgens voor gelijkberechtiging van alle particuliere grondbezitters naar de rechter te stappen. De zaak hierover loopt nog. In praktijk betekent dit nu al wel dat de provincie Drenthe nu een subsidieregeling heeft waar geen onderscheid gemaakt meer wordt tussen TBO's en particulieren.

Een ander punt is dat de provincie Drenthe gronden openbaar verkoopt. Dat betekent dat in gebiedsprocessen aan de voorkant geen afspraken gemaakt kunnen worden over het eigendom. Het beïnvloedt ook de motivatie van natuurorganisaties om veel tijd in gebiedsprocessen te steken, waarvan tevoren niet helder is of zij in de toekomst mede verantwoordelijk worden voor het gebiedsbeheer.

Grondprijzen worden steeds hoger

Tijdens het opstellen van het PNP is bewust (passend bij het Natuurpact) geen rekening gehouden met onder andere prijsstijgingen van gronden. Beschikbare grond is over verloop van de jaren schaarser geworden, terwijl de vraag naar grond groter is geworden vanwege de verschillende grote opgaven in het landelijk gebied. Hierdoor wordt de druk op de grondmarkt groter en worden de kosten van grond omhoog gedreven. Dit betekent dat de uitvoering van het PNP meer gaat kosten dan beoogd.

Stikstofbelasting

In 2019 deed de Raad van State de uitspraak dat het PAS niet meer gebruikt mag worden als basis voor toestemming van activiteiten. Hierdoor kwamen vele maatschappelijke activiteiten, zoals de woningbouw en de landbouw, stil of onder de loep te liggen. De reden voor deze uitspraak komt niet uit de lucht vallen: Nederland kampt al langere tijd met een te hoge stikstofdepositie. Stikstofminnende vegetatie krijgt de overhand in stikstofarme gebieden, er ontstaan monoculturen, bijen- en insectenpopulaties en daarmee onze voedselproductie komen in gevaar, er zijn negatieve effecten op onze gezondheid en beschermde natuurwaarden in Natura 2000-gebieden komen enorm onder druk te staan. Aan de ene kant maakt de hoge

stikstofbelasting het moeilijker om in het kader van het PNP de gewenste natuurdoelen te halen, maar aan de andere kant komen er daardoor in de nabije toekomst wel extra aandacht en middelen voor vrij.

Programma Natuur

Het in 2020 gepresenteerde Programma Natuur beoogt het natuurherstel van kwetsbare gebieden. Het Programma Natuur maakt geld vrij om het mogelijk te maken om natuurherstelmaatregelen te versnellen en te intensiveren, de hydrologie te verbeteren in en rondom natuurgebieden, natuurbeheervergoedingen te verhogen, om versneld de functie van gronden te wijzigen en in te richten voor het NNN en om nieuwe bossen aan te planten [lit. 20]. Op den duur zal dit geïntegreerd moeten worden met de al aanwezige programma's, zoals het PNP. Dit zal tijd, geld en capaciteit vergen van de provincie Drenthe.

Integrale en complexe gebiedsprocessen

Onder andere door klimaatverandering is over de loop van de jaren het gebiedsproces steeds complexer geworden en deze trend zal met een thema als stikstof alleen maar verder doorzetten: er zijn meer en grotere opgaven in het landelijk gebied en meer stakeholders hebben een stem tijdens het proces. De wens om integraal beleid en interbestuurlijke samenwerking te voeren is groter dan ooit. Integraal en opgavegericht werken is in deze huidige tijden een randvoorwaarde om grotere maatschappelijke opgaven, zoals de natuurdoelstellingen van het PNP, te kunnen voltooien. Deze opgave is complex om twee hele prominente redenen. Allereerst zullen inhoudelijke ideeën over handelingsopties geïntegreerd moeten worden, terwijl sommige handelingsopties tegenstrijdig met elkaar kunnen zijn (denk bijvoorbeeld aan hoe moeilijk het is om de verbinding tussen natuur en economie te maken). Daarnaast overstijgt interbestuurlijke samenwerking verschillende sectoren, omdat deze sectoren hun doelen moeten integreren en uitvoeren op de lange termijn. Dit is per definitie een moeilijke opgave voor alle betrokken partijen en afdelingen.

Natuur in het Bargerveen profiteert

In het Bargerveen helpt een verdere optimalisatie van het hydrologisch systeem mee aan de hoofddoelstelling van het gebied: hoogveenontwikkeling.

Er is daar een proces geweest van wettelijke ruil, waar lokale mensen een belangrijke stem in de invulling hebben gehad. Er zijn vijf bedrijven verplaatst en de beoogde 220 hectares NNN zijn er verworven. De verwerving van oppervlak ligt op schema. De hectares dienen als hydrologische bufferzones voor het Natura 2000-gebied. Er zijn geen beroepen en bezwaren geweest, met name omdat de wensen van boeren vanuit hydrologie zijn gerespecteerd. Dat leverde draagvlak. Met LTO zijn samen aan het begin afspraken over andere peilen gemaakt. De droogte heeft geholpen. Er zit nog wel wat spanning op de invulling van recreatie, maar dat lijkt overkomelijk als de provincie erboven staat en helder maakt dat recreatie een afgeleide moet zijn. Lokale mensen (ondernemers) kunnen het verder regelen.

Bij een veldbezoek in 2020 geeft de beheerder aan blij te zijn met de buffers rondom het Natura 2000-gebied die steeds meer vorm krijgen. De schil rondom het Natura 2000-gebied vordert naar behoren. De indruk bestaat nu al dat het water beter wordt vastgehouden in het gebied. De horizontale afstroom lijkt te zijn gestopt. Het ecologisch herstel gaat goed omdat het basisprobleem ontwatering is aangepakt. De natuur in het Bargerveen profiteert ervan en er zijn positieve trends te zien zijn bij gevoelige soorten. Er zijn bijvoorbeeld plekken waar een mooie ontwikkeling van herstellend hoogveen en bijzondere veenmossen (vensikkelmos en veenmos) te zien is. Bedreigde vlinders (onder andere het heideblauwtje), die elders in Drenthe veelal dalende trends laten zien, en de zeldzame heidehommel doen het er goed. Zie afbeelding 4.1 - 4.3 hieronder. Er is een artikel in het blad Binnenlands Bestuur [lit. 25]. Het artikel en het lokale succes heeft een katalyserende werking.

Afbeelding 4.2 Heideblauwtje (copyright Hans Dekker)

Afbeelding 4.3 Een locatie met mooie ontwikkeling van vensikkelmos en veenmos in het Amsterdamsche Veld [lit. 21]

4.2 Mogelijke keuzes

Aan de hand van de resultaten van de tussenevaluatie worden in deze paragraaf een aantal, naar ons idee, belangrijke mogelijke keuzes voor de provincie Drenthe voor de actualisatie van het PNP besproken.

Realisatie grondopgave

Zoals genoemd heeft de provincie Drenthe een grondopgave die wat betreft functiewijziging om maatwerk vraagt. De inzet van het huidige grondinstrumentarium lijkt niet toereikend om voor deze laatste gronden de functie te wijzigen. We gaan ervan uit dat het geen optie is om de doelen aan te passen, hooguit te accepteren dat er vertraging zal zijn. De keuzes die dan voorliggen zijn a) een grotere creativiteit aan de dag leggen, op basis van een strategie voor functiewijziging, in de gebiedsprocessen, b) partijen die daartoe de wens hebben (zoals bijvoorbeeld boeren en waterschappen) de opgave laten uitwerken en uitvoeren c) het instrumentarium verder ontwikkelen binnen de juridische kaders, d) te onderzoeken waar (meer) flexibiliteit in de begrenzing van het NNN kan bestaan. Veel van de bovenstaande punten zijn gebaat bij grotere financiële ruimte.

Inzetten op landbouw

Het landelijk gebied van de provincie Drenthe bestaat voor het grootste deel uit landbouwgronden. Om zowel landelijk als provinciaal de kans te hebben om de doelstellingen van het PNP te kunnen realiseren, is het voorwaardelijk om de kracht van agrarische ondernemers mee te hebben. **Met betrekking tot begrensde natuur gaat het om de inzet van agrarische ondernemers bij het (toekomstig) beheer of hun creativiteit om te helpen ingewikkelde gebiedsprocessen vlot te trekken.** In landbouwgebieden gaat het dan om verhoging van natuurwaarde door omvorming naar meer duurzame of natuurinclusieve landbouw en het verminderen van schadelijke neveneffecten. Dit met name nabij kwetsbare natuurgebieden.

In alle gevallen zijn heldere randvoorwaarden en een langetermijnperspectief nodig. De provincie kan kiezen actiever kennis en middelen ter beschikking te stellen om te komen tot betere verdienmodellen (subsidies of afwaardering van gronden; beperkte gebruiksfuncties), betere afzet of hogere prijzen. Anderzijds kan de provincie nadrukkelijker grenzen stellen (grenzen aan wateronttrekkingen en externe inputs als mest, krachtvoer en gewasbeschermingsmiddelen) of schadelijke neveneffecten gaan belasten. Op deze wijze

wordt gewerkt aan systeemherstel, het aanpakken van de oorzaken. Buiten de begrensde NNN heeft de provincie Drenthe nu als beleid dat er geen extra regels worden ingesteld voor landbouw aanvullend aan landelijke regels buiten het NNN. Maar de natuur buiten het NNN is belangrijk voor dit systeemherstel (zoals ook in het Natuurpact is aangegeven), omdat daar belangrijke randvoorwaarden liggen voor wat betreft ecologische verbindingen, waterhuishouding, nutriënteninstroom en vervuiling. De provincie Drenthe zet, binnen de grenzen van het NNN, al wel in op systeemherstel.

In aanvulling op de winst die in samenwerking met de landbouw kan worden geboekt, zijn er natuurlijk andere activiteiten in het landelijk en stedelijk gebied die bij kunnen dragen aan systeemherstel en de doelen van het PNP. In de aanbevelingen zullen we daarom ook ingaan op de kansen bij samenwerking met andere sectoren.

4.3 Succesfactoren en knelpunten

In deze paragraaf geven we een samenvatting van succesfactoren en knelpunten van het PNP van de provincie Drenthe.

Succesfactoren

In het PNP is er nu al ruim vijf jaar met veel inzet door veel partijen samengewerkt en zijn concrete delen van de opgaven daadwerkelijk gerealiseerd. Er is een organisatiestructuur gekozen waarbij alle relevante gebiedspartners betrokken zijn. In alle deelprogramma's zijn gronden verworven en het beoogde areaal ingerichte natuur is reeds voor 50 % gerealiseerd (dit is inclusief realisatie van natuur voorafgaand aan het PNP). Er zijn vele gesprekken gevoerd en nog gaande om resterende opgaves te vervolmaken en ieder jaar zijn er wat dat betreft successen te vieren geweest. Over het algemeen worden water- en natuuropgaven goed met elkaar verbonden. Met name waar er een gedeeld gevoel van eigenaarschap van de opgave is en wanneer gebiedspartijen vroegtijdig worden betrokken en aan het roer komen te staan (bijvoorbeeld individuele agrariërs) worden die successen ook zo ervaren.

Er zijn vele herstelmaatregelen uitgevoerd en verspreid in Drenthe zijn daar lokaal ook positieve effecten van te zien. Natuurherstel is een zaak van lange adem en veel van de wat grotere successen dateren daarom van vóór het PNP.

Uit de evaluatie komt naar voren hoezeer het PNP mensenwerk is. Goede projectleiders en bestuurders kunnen het verschil maken, met een heldere regie en het delegeren van verantwoordelijkheden naar lokale partijen. Het wordt als positief ervaren dat de provincie Drenthe (in veel gevallen) goed probeert te luisteren en samen te werken. Mensen in Drenthe zijn gemotiveerd om zich in te zetten voor natuurbescherming en -ontwikkeling, omdat algemeen wordt erkend dat de provincie Drenthe over zeer fraaie landschappen beschikt en voor natuur veel potentie heeft.

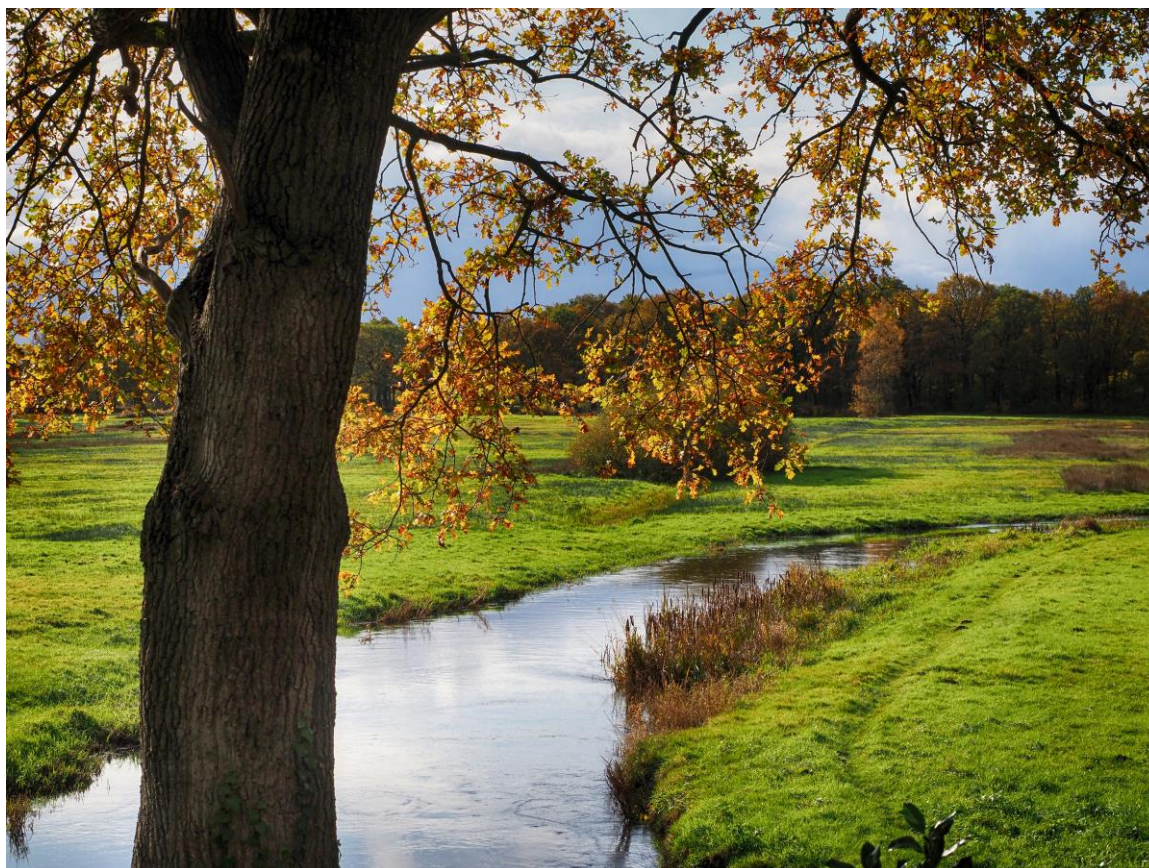
Hunze: ontwikkelingen met visie

De natuurontwikkeling in het Hunzedal sinds 2001 is een bijzonder verhaal. Er is daar op grond van een heldere visie door Het Drents Landschap en haar partners bij waterschap en provincie jarenlang voortgebouwd aan natuurherstel. En met succes. Er zijn nog wel knelpunten, maar er is een samenhangend netwerk ontstaan dat echt wat voorstelt. Vanuit verschillende sectoren wordt het als een serieuze verbetering gezien: van intensieve akkers naar grote delen natuurgebied met een bijbehorende inrichting. Ook met onderwaternatuur. Soorten die bij een stromende beek horen zijn teruggekomen. Het is heel belangrijk geweest dat er ook landbouweconomische structuurverbetering plaats heeft kunnen vinden. Cruciaal bij deze ontwikkeling is geweest dat er niet alleen een heldere visie was, maar ook de integrale aandacht voor leefbaarheid en voordelen voor de landbouw [lit. 6].

Drentsche Aa: paradepaardje met twee gezichten

Binnen grote natuurgebieden gaat het (soms) goed. In de Drentsche Aa is in de middenlopen veel bereikt, dat is het paradepaardje. Daar is de waterhuishouding niet aangepast aan landbouw (of later snel weer hersteld). De laatste 50 jaar zijn in de Drentsche Aa op regionale schaal veel belangrijke gebieden gekocht en vernat. De beslissingen daartoe dateren al uit 1965. Er zijn drinkwateronttrekkingen opgeheven in de Drentsche Aa. Met bestuurlijke wil kan er een hoop.

Afbeelding 4.4 Drentsche Aa (copyright Hans Dekker)

Helaas is het daarentegen de verwachting dat de benedenloop van de Drentsche Aa niet meer de waardevolle vegetaties terug zal kunnen krijgen die horen bij kwelafhankelijke natuur als niet het basisprobleem wordt aangepakt, waardoor het systeem voedselrijk wordt en minder kwelgestuurd [lit. 6].

Knelpunten

Het belangrijkste knelpunt in het bereiken van het doel 'robuuste en vitale natuur' van het PNP, is dat de natuurkwaliteit niet het gewenste niveau heeft. Andere knelpunten liggen daaraan ten grondslag. Zo is het tempo van het vergroten van het NNN niet hoog genoeg, maar het belangrijkste knelpunt is dat de condities voor een goede natuurkwaliteit op systeemniveau onvoldoende zijn. Binnen het PNP kan niet afdoende gewerkt worden aan aanpak van de oorzakelijke factoren, naast de inrichting van natuur. Het beleid van de provincie om geen extra regels bovenop landelijke regels te stellen ten aanzien van de landbouw belemmert het natuurbeleid buiten het NNN. Externe knelpunten voor gebieden dienen beleidsmatig aandacht te krijgen, omdat lokale inrichting van natuur en maatregelen alleen onvoldoende soelaas bieden. Deze opgave is een opgave die de provincie Drenthe deelt met het Rijk. Een voorbeeld is de benodigde vermindering van stikstofdepositie voor de meeste Drentse natuurgebieden. Afhankelijk van de gewenste doelen spelen per gebied ook andere drukfactoren op de natuur(kwaliteit) een rol. Voorbeelden daarvan zijn bijvoorbeeld verdroging en verstoring. Wat er buiten de natuurgebieden nodig is, is een omvorming naar duurzame vormen van landbouw, waarvoor geschikte verdienmodellen gevonden moeten worden of nog in ontwikkeling zijn. Natuurinvesteringen vanuit overige sectoren of maatschappelijke

initiatieven hiertoe spelen nog een te kleine rol, ook weer omdat het lastig is de investeringen terug te verdienen en het een zelfredzaam initiatief te laten zijn.

Wateronttrekking

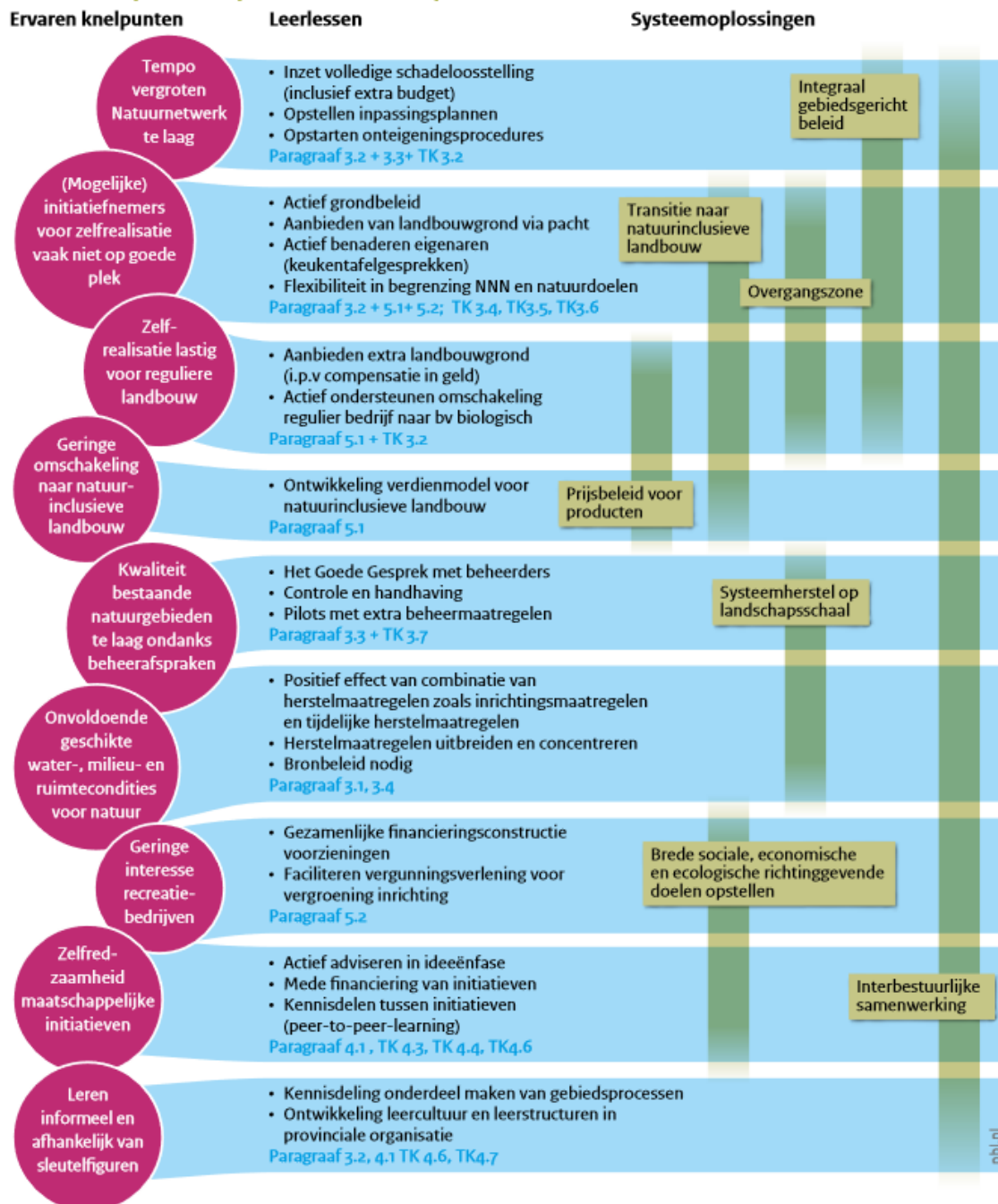
In het Drentsche Aa gebied is het bij de huidige regelgeving toegestaan grondwater te onttrekken in inzigtgebied, bijvoorbeeld voor lelieteelt met grote installaties. Dergelijke onttrekking op honderden meters (grens is 200 m) van een infiltratiegebied is een directe aanslag op het grondwater. Bij lelieteelt is er ook het punt van gewasbeschermingsmiddelen die overal meetbaar zijn. Het beleid zou erop gericht moeten zijn bufferzones echt natuurvriendelijk in te richten [lit. 6].

Met betrekking tot functiewijziging (de verwerving/SKNL) en inrichting van de afgesproken oppervlaktes zijn er diverse achterliggende knelpunten bij de gespannen grondmarkt en de mogelijkheden om grondeigenaren te verleiden of te dwingen. De provincie Drenthe moet snel kunnen handelen bij kansen en heeft mandaat nodig om snel knopen door te hakken. Ook is de prijs van de grond steeds vaker te hoog om te concurreren met de markt. **Niet iedere organisatie heeft evenveel tijd om mee te doen in de gebiedsprocessen of kan de gevraagde inzet niet waarmaken;** van mogelijke beheerders wordt er betrokkenheid verwacht, maar het is onzeker of ze de ingerichte gronden in eigendom krijgen of mogen gaan beheren. **In de begeleiding van de processen door Prolander wordt soms een gebrek aan mandaat en slagkracht ervaren.** Er zijn aanwijzingen dat de koppelkansen binnen de provincie soms onvoldoende worden benut.

Sommige stakeholders ervaren het als een knelpunt dat het geld binnen PNP vooral aan beschermen wordt uitgegeven. Voor beleven en benutten zijn (vrijwel) geen middelen toegekend en dus is het volgens hen daarom lastig om het motto na te streven (balans brengen tussen beleven, benutten en beschermen).

Afbeelding 4.5 toont de belangrijkste knelpunten zoals die worden gepresenteerd in de tweede lerende evaluatie van het Natuurpact. Deze knelpunten, lessen en voorgestelde systeemoplossingen zijn voor de Drentse situatie zeer overeenkomstig [lit. 11]. Bij de knelpunten zijn de verschillende typen lessen te zien die provincies, Rijk en hun partners op hebben gedaan en die binnen de lerende evaluatie Natuurpact met elkaar zijn gedeeld.

Ervaren knelpunten Implementatie Natuurpact

Bron: PBL/WUR

pbl.nl

5

AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geven we de doorkijk naar de toekomst: welke aanbevelingen voor de volgende fase van het PNP vloeien voort uit de antwoorden op de onderzoeksvragen uit hoofdstuk 3? Op basis van verworven inzichten van de successen en de knelpunten doen we in dit hoofdstuk aanbevelingen voor de volgende fase van het PNP. Wat zijn de kritische succesfactoren, waar is bijstelling gewenst en hoe zou deze eruit moeten komen te zien?

5.1 Aanbevelingen

1 Blijvende aandacht voor noodzaak en urgentie

Uit vooral de interviews komt helder naar voren dat er een groot verschil is tussen betrokkenen in hun perceptie van de staat van de natuur in Drenthe. In de kern is de opgave van het PNP het beschermen en verbeteren van de biodiversiteit via een robuust natuurnetwerk. De indicatoren die landelijk zijn vastgesteld om de kwaliteit van de natuur en biodiversiteit te meten geven aan dat het vooral met de voedselarme natuur, waarin Drenthe een belangrijke rol speelt voor Nederland, niet goed gaat. In combinatie met de effecten van klimaatverandering is de urgentie voor uitvoering van het PNP groot. De provincie Drenthe is er samen met haar partners bij gebaat dat alle betrokkenen doordrongen zijn en blijven van de noodzaak en urgentie van natuurherstel, en daarmee onder andere het belang om uitvoering te geven aan het PNP. De provincie Drenthe kan hier een stimulans aan geven door een verhelderde visie op de resterende natuuropgave te formuleren.

Blijf hierover goed communiceren, zowel binnen het programma als naar het publiek. Deel de succesverhalen. Verwoord dat het naast oppervlakte ook om kwaliteit gaat, zowel binnen als buiten het NNN. Leg uit dat over de gehele linie de gewenste kwaliteit niet is bereikt en dat daar systeemherstel voor nodig is, dat wil zeggen een aanpak van de oorzaken. Vertel dat mensen er beter van kunnen worden. En laat ook zien dat het een vertaling is van landelijke kaders, waar de provincie Drenthe invulling aan geeft.

Als concreet punt bevelen we aan om hernieuwde aandacht te hebben voor de raamovereenkomst om vanuit een gezamenlijk gevoelde urgentie te werken. Deze overeenkomst kan worden geactualiseerd, waarin duidelijk de visie op de natuuropgave van het PNP verwoord wordt. Bespreek met de partners wat er is geleerd in deze evaluatie en hoe de provincie Drenthe de partners wil uitdagen en verleiden óók een grotere bijdrage te leveren.

2 Het belang van provinciale regie en een integrale aanpak

Er wordt vanuit de provincie Drenthe structureel gewerkt aan het natuurbeleid, maar toch wordt door verschillende stakeholders ervaren dat de provincie Drenthe bovengenoemde belang van het PNP meer mag uitdragen en dat dit helpt bij het verder uitbreiden van de regierol van de provincie Drenthe. Van belang is dat de provincie Drenthe aan de voorkant van een nieuw project of gebiedsproces duidelijk de doelen en randvoorwaarden schetst. De startnotities die nu worden opgesteld beogen hier invulling aan te geven, het is goed om te kijken of dit voldoende is of dat dit nog beter kan. Hierbij is het nog steeds mogelijk om verantwoordelijkheden naar lokale partijen te delegeren en enige flexibiliteit in de mogelijke uitkomsten te laten bestaan. Omdat in het gebied uiteindelijk alle ruimtelijke opgaven samenkomen is het belangrijk dat er een integratie plaatsvindt tussen de verschillende beleidsvelden binnen de provincie Drenthe. De natuuropgave van het PNP beslaat in feite meerdere beleidsopgaven, te denken valt aan natuur, landbouw, recreatie, stikstof, klimaat en biodiversiteit. Ook de energie-opgave speelt een rol in de gebieden. Uit deze tussenevaluatie blijkt dat verschillende stakeholders het moeilijk hebben met de sectorale organisatie van de

provincie Drenthe. Stakeholders weten niet waar ze de juiste informatie vandaan kunnen halen, wie ze binnen de provincie Drenthe nodig hebben als het gaat om het realiseren van mogelijkheden en hebben het idee dat er vanuit verschillende opgaven meerdere dingen van hen verwacht worden. Over de proces- en resultaatverantwoordelijkheid is voor stakeholders veel onduidelijk. Hieruit vloeit een duidelijke roep om een meer interbestuurlijke samenwerking binnen de provincie Drenthe, om zo onder andere doelrealisatie van het PNP te kunnen faciliteren. Niet alleen binnen de provincie Drenthe is dit een belemmering om grotere maatschappelijke opgaven te kunnen realiseren, ook landelijk staat interbestuurlijke samenwerking nog in de kinderschoenen [lit. 22]. Integraal en opgavegericht werken is een randvoorwaarde om grotere maatschappelijke opgaven, zoals de natuurdoelstellingen van het PNP, te kunnen voltooien.

Een heldere opgave met heldere randvoorwaarden, en enige flexibiliteit, geeft ruimte om met passende maatregelen en oplossingen te komen vanuit de gebieden. Zo kunnen mogelijkheden om verbinding te maken tussen natuur, water, economie, landbouw en de energieopgave zo goed mogelijk worden vormgegeven. **Organiseer een bottom-up gebiedsproces met heldere kaders, waarin mensen uit het gebied zelf aan het roer staan. Dit zorgt voor een gevoel van eigenaarschap bij lokale betrokkenen, en kan vooral bij de landbouw van belang zijn om draagvlak te creëren.** Er zou kunnen worden overwogen om een gebiedsbestuurder aan te stellen voor gebieden waar de integrale opgaven ingewikkeld zijn. Gebiedsbestuurders kunnen bijdragen aan integrale beleidsvorming en uitvoering van opgaven in een gebied en kunnen het gebied vertegenwoordigen als ambassadeur [lit. 23].

Het is in ieders belang om de verschillende beleidsvelden die het PNP raken, te integreren. We merkten tijdens de evaluatie een worsteling tussen de voorkeur voor een sectorale aanpak en een integrale aanpak. Een sectorale aanpak is eenvoudiger te overzien, de complexiteit is kleiner en er kunnen meer meters gemaakt kunnen worden voor deze specifieke opgave. Echter, de integrale aanpak doet recht aan het feit dat de opgaven in het gebied allen samenkomen, geeft ruimte voor gebiedspecifieke combinaties en oplossingen en past bij de brede maatschappelijke opgaven die er zijn en waar de provincie Drenthe en haar partners voor aan de lat staat. De aanbeveling hierbij is om gebiedsgericht te kijken waar kansen zijn om een integrale aanpak uit te gaan proberen met de gebiedspartners; gebiedsgericht in plaats van opgavegericht. Hierbij is het van belang om te kijken wat harde randvoorwaarden zijn bij de verschillende opgaven en waar ruimte is (zie ook onderstaand tekstkader).

Aan het begin van een transitie

In de zesde voortgangsrapportage Natuur in Nederland wordt gesproken over de ambitie die is opgeschreven in 'Nederland Natuurpositief': de ambitie om de natuur niet alleen te versterken, maar ook te verbreden en verbinden. De hele maatschappij moet natuurinclusief gaan denken. Het nieuwe programma Natuur wil de biodiversiteit verder versterken en de transitie inluiden naar een natuurinclusieve samenleving. 'Deze transitie is niet van vandaag op morgen gemaakt'. We staan aan het begin van deze transitie, die nodig is voor een echte robuuste natuur op de lange termijn. Aan het begin van een transitie zijn er nog geen antwoorden op hoe we het precies met elkaar moeten aanpakken. Maar er is wel de mogelijkheid om in gebieden met elkaar aan de slag te gaan en nieuwe werkwijzen uit te proberen. Wij geloven dat hierbij een gebiedsgerichte benadering nodig is. Dus niet denken vanuit opgaven, maar vanuit het gebied. Er spelen grote overkoepelende thema's die ook hun weerslag hebben in het landelijk gebied; opwarming, verandering in neerslagpatronen, biodiversiteit, luchtkwaliteit, verandering in rivierafvoer. Waar ook generieke, overkoepelende oplossingen bij passen. De effecten van klimaatverandering, verminderde biodiversiteit, verslechterde lucht-, bodem-, en waterkwaliteit pakken echter per gebied anders uit en hangen af van het aanwezige natuurlijke systeem en van de functies die reeds zijn gerealiseerd ('stad' versus 'land'). En vragen daarom om een systeem- en gebiedsgerichte aanpak. Op inhoud én op organisatorisch vlak. Een systeemgerichte benadering vraagt ook iets van overheidsorganisatie en belangenvertegenwoordigers. Wij zien dat partijen hiermee worstelen en zoeken naar wie de regie heeft en neemt om de oplossing voor deze vragen te regisseren.

3 Afronding NNN en actualisatie grondbeleid

Zoals gebleken uit de tussenevaluatie heeft de provincie Drenthe een restanttaak vanaf 2021 van 2.503 hectare voor functiewijziging en 6.863 hectare voor inrichting, waarbij dit het moeilijke deel van de opgave zal zijn. Het zogenoemde 'laaghangende fruit is al geplukt'. De huidige inzet van het grondinstrumentarium lijkt niet toereikend om voor deze laatste gronden de functie te wijzigen. De provincie is al bezig met de actualisatie van het grondbeleid. Aanbevolen wordt om meer financiële middelen vrij te maken voor

aankoop en ruil, meer verantwoordelijkheden naar lokale partijen te delegeren, en om uitbreiding van het grondinstrumentarium en flexibiliteit in de begrenzing van het NNN te overwegen. Op cruciale locaties is het raadzaam volledige schadeloosstelling en de meer dwingende maatregelen, zoals wettelijke kavelruil en onteigening, als mogelijkheid te zien. Om draagvlak bij en medewerking van grondeigenaren te creëren is het van belang dat de provincie Drenthe duidelijk communiceert over welke stappen ze neemt voordat ze overgaat op meer dwingende maatregelen en voor welke situaties dat zou gelden. Mocht de provincie Drenthe besluiten om in de toekomst het volledige grondinstrumentarium te gaan gebruiken, inclusief wettelijke kavelruil en onteigening, dan is het belangrijk als de provincie Drenthe om zich daar zo snel mogelijk op voor te bereiden: het kost vaak een aantal jaren voordat meer dwingende maatregelen ingezet kunnen worden.

Ook kan worden onderzocht of er lokaal, waar dit voor oplossingen kan leiden, flexibiliteit is in de NNN-begrenzing (waarbij recht wordt gedaan aan de onderbouwing van de begrenzing).

Tenslotte kan er, vaker dan nu, al begonnen worden met de inrichting voordat alle gronden verworven zijn, het liefst met no-regret maatregelen. Leg hierbij de focus op een robuust watersysteem. Of zoals enkele stakeholders het zeiden: 'nu beginnen met een 6 en later die 9 of 10 realiseren'. Een aandachtspunt hierbij is dat 'het geld maar één keer kan worden uitgegeven'.

4 Systeemherstel

Naast dat het belangrijk is om de genoemde resterende oppervlakte opgave in 2027 te realiseren, is het essentieel om het achterliggende doel, natuurkwaliteit, voor ogen te houden en niet alleen te focussen op de restanttaak voor functiewijziging en inrichting. Het realiseren van het NNN is een maatregel om het een robuuste, vitale natuur te bereiken. Om een duurzaam goede natuurkwaliteit te krijgen is integraal systeemherstel nodig [lit. 11 en 6]. Dat vraagt om een gebiedsaanpak op een hoger schaalniveau, dat niet begrensd wordt door grenzen van NNN of Natura 2000. De natuur buiten het NNN is belangrijk voor systeemherstel, omdat daar belangrijke randvoorwaarden voor wat betreft ecologische verbindingen, waterhuishouding, nutriënteninstroom en vervuiling kunnen worden beïnvloed. Een dergelijke aanpak raakt dus ook de landbouw, recreatie en stedelijke gebieden. Voor systeemherstel is een langere tijdshorizon dan 2027 nodig. De provincie Drenthe deelt deze opgave met het Rijk en andere gebiedspartners. De provincie heeft het voortouw om landelijke kaders ten aanzien van landbouw, stikstof en klimaatmitigatie te vertalen.

5 Een sterkere nadruk op agrarisch gebied

De interactie tussen natuur en landbouw is cruciaal voor de PNP opgave. De landbouw langs de randen van natuurgebieden speelt een grote rol voor de kwaliteit van de natuur zoals in aanbeveling 4 is beschreven. Boeren en boerenorganisaties kunnen het verschil maken.

Daar waar binnen het NNN natuur wordt gerealiseerd met particuliere natuurbeheerders (o.a. agrarische ondernemers), is een langetermijnperspectief nodig. Uiteraard moeten ook hier heldere randvoorwaarden worden gesteld voor wat betreft de te realiseren natuur. In het gebiedsproces is contact met de lokale agrarische ondernemers van groot belang.

Ook buiten het NNN is het zaak om de landbouw een langetermijnperspectief te bieden en te helpen om te vormen naar meer duurzame of natuurinclusieve landbouw. Dat betekent enerzijds verleiden en faciliteren, waarbij de landbouw toegang krijgt tot betere verdienmodellen, betere afzet/hogere prijzen, het belonen voor het leveren van maatschappelijke diensten. Zicht op een langere garantstelling, door middel van contracten die langer doorlopen, of een betere begeleiding kunnen grondeigenaren helpen om te investeren in duurzame maatregelen. Anderzijds gaat het om grenzen stellen (grenzen aan wateronttrekkingen en externe inputs als mest, krachtvoer en gewasbeschermingsmiddelen of belastingen voor schadelijke neveneffecten), met prioriteit bij de grootste knelpunten en op de juiste plek.

In de zogenaamde overgangsgebieden, rondom stikstofgevoelige natuurgebieden, zal worden ingezet vanuit het Programma Natuur. Hierop kan worden aangesloten bij het PNP, in het kader van een sterkere nadruk op het agrarisch gebied [lit. 6 en 24]. Zoals genoemd is dit een gezamenlijke opgave waar de onder andere de provincie Drenthe, maar ook de landelijke overheid en andere partners, een rol in speelt.

6 Inzetten op het maatschappelijke aspect van het PNP

Omdat maatschappelijke betrokkenheid terecht wordt gezien als voorwaarde voor natuurbehoud, -bescherming en -ontwikkeling en als waarde in zichzelf, moet de provincie Drenthe blijven onderzoeken hoe ze deze maatschappelijke betrokkenheid, samen met de gebiedspartners, kan vergroten en hoe ze deze verbinding tussen natuur en economie kunnen versterken. Zodat de voorbeelden die er al zijn worden uitgebreid en de effecten nog groter worden. Om hier concreet invulling aan te geven zijn onder andere (maar niet uitsluitend) de verbindingen tussen natuur, landbouw en recreatie van belang. Met betrekking tot deze sectoren is helderheid nodig waar welke soort recreatie of landbouw mogelijk is, in relatie tot natuurdoelen. Heldere randvoorwaarden bieden duidelijkheid en ook de ruimte om in de gebieden waar meer mogelijk is vanuit natuurperspectief mooie initiatieven op te starten of te laten ontstaan. Verder is het vooral belangrijk dat de mogelijkheden om natuurinvesteringen terug te verdienen worden verbeterd. Dit blijkt ook landelijk nog lastig te zijn, maar is ook landelijk als opgave geformuleerd. De provincie Drenthe kan bijvoorbeeld actiever adviseren in de ideeënfase, kennisdeling bevorderen en mede-financieren. Aldus kan meer ruimte worden geboden aan diverse vormen van particulier natuurbeheer buiten het NNN.

Daarnaast bevelen we aan om bestaande projecten zoals Streekbeheer uit te blijven bouwen en meer verantwoordelijkheid te geven aan de daarbij betrokken organisaties, publiek en vrijwilligers. Het nadrukkelijk betrekken van particulieren bij beheer van nieuwe natuur is ook belangrijk voor het bevorderen van maatschappelijke betrokkenheid.

7 De balans tussen beschermen, beleven en benutten

Bij de gewenste balans tussen de drie pijlers beleven, benutten en beschermen, hebben de gebiedspartners ieder een eigen beeld, vanuit de verschillende belangen die de organisaties zelf hebben. Omwille hiervan is het belangrijk dat er binnen het PNP meer duidelijkheid komt over wat de gewenste balans zou moeten zijn. De provincie Drenthe moet hiervoor een heldere visie communiceren over hoe beleven en benutten kunnen bijdragen aan natuurbescherming, en daarbij voorop stellen dat beleven en benutten pas goed mogelijk is als bescherming is gewaarborgd.

Er is bij aanvang van het PNP een raamovereenkomst getekend door de eerder genoemde partijen. Er was toen dus betrokkenheid bij de doelen. Om dit onderdeel van het PNP naar tevredenheid van de verschillende partners te realiseren zijn echter financiële middelen van verschillende partijen samen nodig en dit komt nog onvoldoende uit de verf. Hierover kan worden gesproken bij hernieuwde aandacht of een actualisatie van de raamovereenkomst. Ook kan meer samenwerking met andere afdelingen binnen de provincie helpen om krachten te bundelen voor het realiseren van opgaven, bijvoorbeeld op het vlak van vrijetijdseconomie.

6

LITERATUUR

- 1 Provincie Drenthe (2014), Natuurvisie 2040: Gastvrije Natuur.
- 2 Provincie Drenthe (2016), Programma Natuurlijk Platteland: Beleven, Benutten, Beschermen. Programma 2015-2021, met doorkijk naar 2027.
- 3 Prolander (2020), Prestatieovereenkomst 2021 Provincie Drenthe - Prolander.
- 4 Provincie Drenthe (2018), Concept opdrachten 2019-2022 aan Prolander voor Bargerveen, Noordwest, Zuidwest, Hunze, Drentsche Aa, Oude Diep, Nieuwe Drostendiep en Reest.
- 5 Provincie Drenthe (2020). Stand van zaken PNP.
- 6 Witteveen+Bos (2021), Interviews Tussenevaluatie Programma Natuurlijk Platteland Drenthe (zie bijlage I, tabel I.1).
- 7 Provincie Drenthe (2020), Concept verslag werksessie grond met provincie, Prolander, TBO's en DPG: hoe kan de restantopgave programma natuurlijk platteland binnen de tijd worden gerealiseerd?
- 8 Folkert, R., Boonstra, F. (2017), Lerende evaluatie van het Natuurpact. Naar nieuwe verbindingen tussen natuur, beleid en samenleving. Den Haag, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), 978-94-91506-99-4.
- 9 IPO en LNV (2020), Zesde Voortgangsrapportage Natuur, Den Haag.
- 10 Eind prestatieovereenkomst 2020.
- 11 Folkert, R., Bouwma, I., Kuindersma, W., van der Hoek, D.J., Gerritsen, A., Kunseler, E. (2020), Lerende evaluatie van het Natuurpact 2020. Gezamenlijk de puzzel leggen voor natuur, economie en maatschappij. Den Haag, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).
- 12 Ministerie van economische zaken, landbouw en innovatie (2011), Hoe werkt de programmatische aanpak stikstof (PAS)?, Den Haag.
- 13 Provincie Drenthe (2016), Bijlage: Programma Natuurlijk Platteland 2016-2017 uitgangspunten en toelichting op de cijfers.
- 14 BIJ12 (2019), Voortgang uitvoering herstelmaatregelen.
- 15 Wallis de Vries, M., Manger, R., & Grunsvan, R. van. (2021). Trends van Dagvlinders en Libellen in het Drentsche Aa-gebied (VS2021.010). De Vlinderstichting, Wageningen.
- 16 Drenthe in Cijfers (2020), provincie Drenthe.
<https://www.drentheincijfers.nl/natuurenlandbouw/stikstof.php> (datum bezocht: 15 juli 2021).
- 17 Boonstra, F. G., Nieuwenhuizen, W., Visser, T., Mattijssen, T., Zee, F. F. van der, Smidt, R. A., & Polman, N. (2021). Stelselvernieuwing in uitvoering Tussenevaluatie van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Wageningen Environmental Research.
- 18 Prolander (2020), Verslag veldbezoek Natura 2000-gebied: 33. Bargerveen (Staatsbosbeheer).
- 19 CLO (2017), Indicator biodiversiteit. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1083-wat-is-biodiversiteit> en <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1617-duiding-provinciale-indicatoren> (datum bezocht 15 juli 2021).
- 20 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2021), Programma Natuur.
<https://denationaleomgevingsvisie.nl/samenwerking+en+uitvoering/programmas/programma+natuur/default.aspx> (09-08-2021).
- 21 Verdonschot, P. F. M., Runhaar, H., Hendriks, D., & Verdonschot, R. C. M. (2017). Integraal natuurherstel in beekdalen. Ontwikkeling van diffuse afvoersystemen, gedempte afvoerdynamiek en beekprofielherstel. VBNE, Driebergen.
- 22 Huitzing, H., van den Broek, L., Brouwers, H., van Dam, F., van Eerd, M., de Hoop, E., Loeber, A., Nabielek, P., Regeer, B., Sengers, F., de Vries, R. (2021), Lerende evaluatie Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland. Samenwerken aan een vitaal landelijk gebied, Den Haag, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).
- 23 Can, E., Dorenbos, R., Heemskerk, J. (2020). Gebiedsbestuurders bij decentrale overheden. Platform 31.

- 24 Aanpak Stikstof (2021), Rijk en provincies eens over besteding 3 miljard euro voor sterke natuur.
<https://www.aanpakstikstof.nl/actueel/nieuws/2020/12/8/rijk-en-provincies-eens-over-besteding-3-miljard-euro-voor-sterke-natuur> (datum bezocht 15 juli 2021).
- 25 Hendriksma (2021). Herverkaveling redt het Drentse Bargerveen. Binnenlands bestuur.

Bijlage(n)

BIJLAGE: AANPAK ONDERZOEKSFASE: DOCUMENTANALYSE EN INTERVIEWS

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen hebben we een normenkader gehanteerd (tabel i.1). De onderzoeksvragen staan in de eerste kolom, in de tweede kolom staan deelvragen geformuleerd die leiden tot beantwoording van de onderzoeksvragen. In de laatste kolom staan de normen weergegeven waaraan objectief kan worden getoetst om de vragen te beantwoorden. Op sommige vragen past geen norm, in dat geval staat tussen haakjes de omschrijving van de uitkomst van de analyse weergegeven. Dit normenkader helpt om zo objectief mogelijk antwoord te geven op de onderzoeksvragen.

Tabel I.1 Normenkader

Onderzoeksvragen	Deelvragen	Norm / (uitkomst analyse)
Ligt de provincie Drenthe op schema met de realisatie van nieuwe natuur in het NNN in de 8 deelprogramma's?	Voor wat betreft het NNN: a Wat was de initiële opgave? b Wat is er gerealiseerd (verantwoording)?	De provincie Drenthe heeft nieuwe natuur in het NNN in de 8 deelprogramma's gerealiseerd volgens de vastgestelde planning.
Hoe doet de provincie Drenthe het ten opzichte van vergelijkbare provincies (zandgrond-provincies) Overijssel, Gelderland, Brabant?	Wat was de opgave van de provincies Overijssel, Gelderland en Brabant en wat is er gerealiseerd?	(De verhouding van de opgave en de realisatie van de provincie Drenthe ten opzichte tot de provincies Overijssel, Gelderland en Brabant.).
Worden de beleidsinstrumenten effectief ingezet om de doelen te halen?	Wat zijn de beleidsinstrumenten die de provincie Drenthe tot haar beschikking heeft? Leidt de inzet van deze beleidsinstrumenten tot het halen van de gestelde doelen?	Beleidsinstrumenten die de provincie Drenthe tot haar beschikking heeft worden effectief ingezet om doelen te halen.
Hoe staat het met de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen)?	Voor wat betreft Natura 2000 en natuurherstelmaatregelen: a Wat was de initiële opgave? b Wat is er gerealiseerd (verantwoording)?	De uitvoering van de natuurherstelmaatregelen (oude PAS-maatregelen) zijn gerealiseerd volgens de vastgestelde planning.
Lukt het de provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe om maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren en de verbinding tussen natuur en economie te versterken?	Voor wat betreft de maatschappelijke betrokkenheid en verbinding tussen natuur en economie, gericht op de samenwerking tussen de provincie Drenthe met de partners in Drenthe: a Wat was de initiële opgave? b Wat is er gerealiseerd (verantwoording)?	De provincie Drenthe heeft samen met de partners in Drenthe de maatschappelijke betrokkenheid gestimuleerd en de verbinding tussen natuur en economie versterkt.
Lukt het provincie Drenthe samen met de partners in Drenthe belangen in de uitvoering te koppelen in de juiste balans: beschermen, beleven, benutten? In het bijzonder natuur,	Wat is de gewenste balans tussen beschermen, beleven en benutten, in het bijzonder natuur, landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie? Hoe is de balans nu?	De provincie Drenthe heeft samen met de partners in Drenthe belangen in de uitvoering gekoppeld in de juiste balans: beschermen, beleven, benutten. In het bijzonder natuur,

Onderzoeksvragen	Deelvragen	Norm / (uitkomst analyse)
landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie.		landbouw, water (KRW) en vrijetijdseconomie.
Hoe staat de natuur er zelf voor? Wat zijn, met andere woorden, de effecten van het natuurbeleid en de uitvoering daarvan via het PNP?	<p>Wat zijn de waarden van de natuur waarop kan worden gebaseerd hoe goed het met de natuur staat in de provincie Drenthe?</p> <p>Hoe staan die waarden er op dit moment voor en hoe waren die waarden voorafgaand aan de uitvoering van het PNP?</p>	(een beschrijving van de waarden van de natuur in de provincie Drenthe en in welke mate het PNP hieraan heeft bijgedragen).

In de onderzoeksfase hebben we informatie verworven waarmee we de onderzoeksvragen hebben beantwoord. Dit resulteert in een gedeelde werkelijkheid, van waaruit we konden evalueren, leren van het gevoerde beleid en waar we de aanbevelingen op hebben gebaseerd.

De onderzoeksfase van de tussenevaluatie bestond uit twee onderdelen: een documentenanalyse en het afnemen van interviews. De onderzoeksmethodes zijn gekozen om enerzijds informatie in te winnen en anderzijds deze informatie te verifiëren en nieuwe inzichten zoals intrinsieke waarden, motivatie en bewustzijn van stakeholders te verkrijgen. Tijdens de documentenanalyse zijn aangeleverde documenten door de provincie Drenthe grondig doorgenomen en is relevante informatie hieruit gebruikt voor het rapport. Aanvullende en verhelderende documentatie, onder andere gebaseerd op de eigen expertise van Witteveen+Bos en Altenburg&Wymenga en op suggesties van geïnterviewden, is ook meegenomen in de documentenanalyse. Op deze manier kon een goed totaalbeeld verkregen worden van de opgave en de voortgang. De interviews duurden in de meeste gevallen 1,5 uur en zijn gehouden met stakeholders (zie tabel I.2), waarbij mensen van verschillende niveaus en afdelingen hun visie op het PNP hebben kunnen delen en bespreken.

Er zijn 18 focusgroep-interviews afgenomen waarbij een (semi-)gestructureerde interviewmethode is toegepast. Dat wil zeggen dat we in voorbereiding op de interviews een lijst met terugkomende interviewvragen hadden opgesteld. Per interview hebben we deze lijst aangepast op de betreffende focusgroep. Tijdens de interviews hebben we doorgevraagd op antwoorden als dat waardevol leek te zijn en we hebben zoveel als mogelijk de vragen behandeld die we hadden voorbereid. De resultaten van de interviews zijn beïnvloed door de sociale dynamiek binnen de focusgroepen: actoren van verschillende 'lagen' binnen een organisatie en onderlinge verhoudingen, evenals persoonlijke karaktereigenschappen, hebben direct invloed op wat er wordt gezegd en hoe het wordt geïnterpreteerd door de deelnemers van het gesprek. Om zo dicht mogelijk bij de antwoorden van de respondenten te blijven, zijn de gesprekken opgenomen en vrij uitgebreid genotuleerd.

Tabel I.2 In de eerste kolom staan de focusgroepen genoemd die zijn gevormd voor de interviews en in de tweede kolom staan de organisaties genoemd waar de geïnterviewden van de betreffende focusgroepen werken

Focusgroepen interviews	Organisaties geïnterviewden
uitvoering	Prolander
beleid (twee groepen)	Provincie Drenthe
grond	Voorzitters werkgroepen grond/kavelruil
terreinbeheerders	Staatsbosbeheer
gemeenten	Vereniging Drentse Gemeenten
particuliere grondbezitters	Drents Particulier Grondbezit
recreatie	Recreatieschap en wethouder recreatie
gebiedsproces	Voorzitters gebiedscommissies

Focusgroepen interviews	Organisaties geïnterviewden
terreinbeheerders	Het Drents Landschap
opdrachtgevers	Provincie Drenthe
agrariërs	LTO, DAJ en AND
natuur en Milieu	Natuur en Milieu Federatie Drenthe
terreinbeheerders	Natuurmonumenten
waterschappen	Waterschap Hunze en Aa's, waterschap Noorderzijlvest
waterschappen	Waterschap Vechtstromen
wetenschap	Universiteit/kennisinstelling
waterschap	Waterschap Drents Overijsselse Delta

Date : 11-2-2022 12:10:54

From : "

To : " [redacted]@prolander.nl

Subject : Verslag BBG 9-2-22

Attachment : Verslag BBG 9-2-22.docx;

Dag [redacted]

Hierbij het conceptverslag met een procesvoorstel en afgesproken acties.
Graag je aanvullingen retour.

11.1 [redacted]
11.1 [redacted]

Wat vind jij?

Groet,
[redacted]

dat de BAC in haar huidige rol adviserend is aan GS en geen mandaat heeft om bepaalde toezeggingen te doen.

Zij zien zich in dat geval genoodzaakt de bezwarenprocedure verder voort te zetten. Vervolgens geeft de BBG aan dat ze niet alleen maar uit zijn op een financiële vergoeding van schade vooraf, maar dat er ook gedacht kan worden aan een vorm van schadeloos stellen. Er zijn namelijk recente ontwikkelingen in het gebied over verkoop van gronden en grondruilmogelijkheden. Dit wordt bevestigd door Prolander. Door BBG wordt daarom voorgesteld alle belanghebbende boeren individueel te bezoeken, ten einde een snel grondruilproces op gang te brengen. Daarmee kan er wellicht toch een win-win situatie ontstaan, zowel voor de landbouw als voor de natuur en is mogelijk te verwachten schade geen issue meer.

In de oplossingsrichting vraagt de BBG ook wat er mogelijk is om samenwerking met SBB te vinden. Zij hopen opnieuw in gesprek te komen om te kijken wat er mogelijk is op het gebied van bijvoorbeeld samenwerking rond het beheer van gronden in het gebied.

Ander punt wat de BBG naar voren haalt is dat men van mening is dat de ureninzet van [REDACTED] over de periode oktober '21 t/m heden vergoed dient te worden. Over de periode 2013 t/m 2016 heeft reeds vergoeding plaatsgevonden. De provincie vraagt om de kosten voor de laatste periode in beeld te brengen.

De BBG geeft verder aan dat ze, ondanks de toegenomen hoop op een oplossing, zich wel genoodzaakt ziet de in gang gezette procedures voort te zetten, zolang er geen zicht is op een acceptabele oplossing. Voor de uitgestelde hoorzitting inzake de Waterwetvergunning is dat ook het geval. Mocht er nog meer tijd nodig zijn dan zou de hoorzitting opnieuw uitgesteld kunnen worden. Provincie en Prolander nemen hier kennis van.

Mocht er op korte termijn op bestuurlijk niveau duidelijkheid zijn over het besproken procesvoorstel, dan ziet de BBG ook af van het spreekrecht op de PS-vergadering d.d. 16 februari 2022.

Verder geeft voorzitter [REDACTED] aan dat hij regelmatig vragen krijgt van de pers waaronder RTV Drenthe en het Dagblad van het Noorden. Afgesproken wordt dat zolang we constructief in gesprek zijn, er geen media-aandacht aan dit proces gegeven wordt.

Besloten wordt om een vastgesteld verslag van dit gesprek te delen met Gedeputeerde Jumelet waarin een vervolgproces wordt voorgesteld. Indien hij instemt met het procesvoorstel wordt dit z.s.m. teruggekoppeld aan de BBG.

Procesvoorstel:

Prolander gaat met spoed een verkenning uitvoeren om een grondruilproces op gang te brengen. Tegelijkertijd wordt verkend welke samenwerking rond beheermogelijkheden tussen BBG en SBB mogelijk zijn.

Afspraken en/of acties:

- a. De provincie legt het voorstel zoals besproken in dit overleg z.s.m. voor aan Ged. Jumelet en koppelt dit terug aan de BBG;
- b. Indien procesvoorstel GS akkoord start Prolander z.s.m. met individuele gesprekken met de belanghebbende boeren en SBB;
- c. BBG brengt in beeld wat de advieskosten van [REDACTED] zijn over de periode okt '21 t/m 9-2 '22;
- d. Indien voor 16/2/22 duidelijk of voorstel GS akkoord is ziet BBG af van inspraak op PS vergadering;

Date : 25-1-2022 15:55:00

From : "[REDACTED]@prolander.nl

To : "[REDACTED]@drenthe.nl

Subject : website en ideeën op een rijtje voor Geelbroek

Attachment : image001.png;image002.jpg;

Ha [REDACTED]

Zoalsnet beloofd stuur ik je hierbij de link naar de website van de Hunze, als inspiratie voor de website van de Drentsche Aa

<https://www.provincie.drenthe.nl/hunze>

Als je nog vragen hebt dan kun je die richten aan [REDACTED] en [REDACTED]

Verder hebben we gesproken over voorbereiding gesprek bezorgde boeren:

Geelbroek:

Mogelijke tegemoetkoming richting de boeren liggen in:

- Toch aanleggen van drainage
 - [REDACTED] vraagt na hoe om te gaan met drainage nabij N2000 gebieden;
 - [REDACTED] gaat na wat stond er in het vorige plan ([REDACTED] vragen);
- Of ophogen gronden
- Betalen adviseurs- en advocaatkosten;
- [REDACTED] vraagt [REDACTED] : mogelijkheden voor kavelruil
- De boeren inzage geven in de meetgegevens van de monitoring
- Bestuurlijk overleg met Henk J is altijd nog mogelijk als volgende processtap;
- Nagaan hoe [REDACTED] [REDACTED] dit zou oplossen (drie gesprek tussen [REDACTED] en [REDACTED])

Met vriendelijke groet,

11.1 [REDACTED]

.....
Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

.....
M 06-[REDACTED] of 0592-365 [REDACTED]

E [REDACTED]@[prolander.nl](mailto:[REDACTED]@prolander.nl)

W www.prolander.nl

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

Prolander

A photograph of three people standing in a field, looking towards the horizon. A large red rectangular overlay covers the middle part of the image, containing white text. The background shows a rural landscape with a building and a cloudy sky.

► Liefde voor het landschap,
Liefde voor je werk

Werken bij Prolander? Klik op deze banner!

